TECHE
UDINE

MANOSCRITTI

FONDO JOPPI

Manoscritto n. J_MSS_0061

I manoscritti che compongono compongono il fondo, assieme alle migliaia di testi a stampa - compresi rari incunaboli e cinquecentine - il Fondo Joppi, sono quasi esclusivamente di interesse friulano. La raccolta si è formata nell'arco di una sessantina di anni grazie alle ricerche di Vincenzo ed Antonio Joppi.

Collocazione:

Biblioteca Civica "Vincenzo Joppi", Udine - Inventario dei manoscritti del Fondo Joppi
https://www.techeudine.it/fondo-joppi
https://www.sbhu.it/

61

Mss
Nicolo
de
Porte
Ricet
varie
1674

Nicolò de' Portis

Manoscritto medico e ricettario – 1470.

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

61. - De Portis *(nob. Nicolò q.m Zenone)* di Cividale. — Manoscritto medico e Ricettario, An. 1470, anep. e mutilo in principio ed in fine.

n. 1415 circa, m. 1492 ai 24 di Marzo. Ebbe in moglie Tomasina de' Freschi di Cucagna, e non lasciò discendenza.

Incipit: « Mer yhels todescho nome / meyo de Maruè a dir per talian / « § Ad malum membri virilis unge lacte Capre... etc.

Explicit: « Nota che le meglior asay a tour el dolor che ven in capo « de la Xóga (?) quando se orina vin biancho bulido en la salvia et asma- « rino e meter entro un pocho de olio rosato o de viole e lavar lu capo « del menbro quando vai al leto. »

Testo originale di esclusiva importanza per la storia della medicina: è opera inedita e non consta se fu oggetto di studio. È scritto parte in latino, parte nel veneziano dell'epoca, e reca oltre le norme curative, istruzioni sulle piante medicinali unitamente alle varie superstizioni dell'epoca cioè scongiuri, pronostici, *ex-voto*, etc. di cui alcune estese in rima. In fine avvi aggiunta una ricetta volante del sec. xvi per l'*Unguento da tigna*.

Un vol. cartaceo con filigrane, in 4.° (mm. 215 × 288) rilegato in semplice cartone, mediocre conservazione. Scrittura del sec. xv di una sola mano (forse autogr.) con molte sigle ed abbreviature; parte della scrittura è divisa in due colonne simmetriche con margini regolari e parte a piena pagina con marginatura arbitraria e note marginali. Caratteristici sono i disegni colorati di piante e animali, i capilettere, le rubriche, i fregi che adornano o illustrano il codice. Notevole tra questi il disegno a colori occupante l'intera facciata 45; rappresenta la Maddalena sorretta da due angeli alati, in atto di estasi religiosa dinanzi al Crocefisso. Un'abbondante capigliatura le ricopre tutta la persona, e la testa è aureolata. A carte 58 havvi lo stemma della Famiglia De Portis di Cividale rappresentato da: « Un'Aquila d'argento unghiata d'oro come il becco, su fondo di porpora. Lo scudo con lambrecchini, ha sovrapposta una testa d'uomo reggente colla destra una mezzaluna, colla sinistra una stella. Precede il codice un « Brano di albero de' Portis » tratto dal ricordo di certe malattie e cure scritte nel Ricettario pei parenti dell'A. (Compilato da Ant. Joppi).

61

8.15

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

B

Manoscritto Medico e Ricettario del nobile Nicolò q.m Zenone de' Portis di Cividale – nato circa 1415, morto 24 marzo 1492 – ebbe a moglie Tomasa de' Freschi di Cucagna – non lasciò discendenza.

Brano di albero de' Portis pel ricordo di certe malattie e cure nel Ricettario a parenti dello scrittore Nicolò de' Portis.

Filippo q.m Rinaldo de Portis di Cividale (1358)
m. Margherita di Butrio

Zenone (1403)
m. a) Elena de' Beccariis
b) Graziosa de' Nordis

Scuto (1406)
m. Liarda de' Cavalcanti
nob. di Udine di origine fiorentina

Figli di Zenone:

Fiarda (1440)
m. Mainardo de' nob. di Cormons

Dorotea (1437)
m. Martino di Bertolo de' nobb. di S. Daniele

Acconcio o Quoncio (1444)
m. Elisabetta nob. de Claricini

Nicolò
n. 1415 circa
+ 1492
m. Tomasina de' Freschi di Cucagna

Filippo
m. a) Giovanna di Brazzà 1450
a) ---- Graziani o de Grazia

Catterina (1436)
m. Francesco di Montegnacco

Figli di Scuto:

Federico (1435)
m. Fiammetta de Co. d'Attems (alibi de Formentini di Cividale).

Giovanna
m. nob. Conti di Cividale (1437)

Figli di Acconcio:

Tomasina
+ 1486
m
Giovanni di Zuco

Acconcio (1464)

Zenone
+ 1530
m 1498
Elisab.a de Puppi nob. di Cividale

Elena
m 1486
Leonardo de' Puppi

Fiarte (1483)
m
Gio. de' nob di Cormons

Fiampe
1483
m
Nicolò nob Ribisino di Cormons

Agnese
1483
m
Pantaleo de' Cottis di Cividale

Fiammetta
1483
m
Giac.o di Mels

Figli di Federico:

Francesco
m 1489
Giovanna di Colloredo

Francesca
1483
m
Giacomo Salone di Cividale

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

Mez yhels todescho nom
meyo & marveadir p taliaz

¶ Ad malu mebri uiril' unge lacte capre albe z desi puluis mete albe sparge
Ad tumorez fac buliz furfur cu sepo castoris z peopone.
¶ Ut formice recedat ab arbore ul alio loco unge pedez arboris siue aliuz locu cu felle bouis z amplius non accedat

Amete esto cotita e uolon ...

... posso

Ad uno ch non po urinar pigla latthe ode vaca ode pegora o de cap e tanto olio cumo ch lu latthe tanto uno ch laltro e ongie sottho lu corpo e po bagna una pezza i bulito olio e late e metthi sollu corpo z orinera mantenente.

It a uno ch no podissi orinar R. sie lo otto ossi de persigo e pesta le rompeli e qlle mandole ch dentro pestale alquanto e fa bulire i vin biancho e uno pocho tieuido dalo a bevere e fara orinar.

It a uno ch no podissi orinar tuo una de qlle tele sotile ch sono i le zenole e spizala zoe fregola co le pizo ch se possa metere suso p lo buso dela vega e fugira pissara

Ego. N. filius. J. Zenonis de padua scripsi hunc librum in anno ... de mense Augusti.

Alchuni lauda a tuor lu dolor dela vega tuo tramentina et lauala molto bene cu vin biancho mutando tre uolte el vin p farlo piu bello e quando be be lauato fanne tre pilole tanto grande ch sia tre faue et inuoltale i una scaleta e giotthele purga lu stomacho fara orinar e sana la preda del orinar — se dize dalchuni. provato purga le rene fa dolor al orinar scalda la orina

Balneum contra dolorez i corpore. procedis ex uentositate secundum magistrum Bartolomeum de portunerie

R. radicum maluisci
Herba malue
De trunchis aneti
de flore camamille
Et medium unum pesonale lini

} ana manipulum unum.

p lu mal del madron tuo tre soldi de endego e dane alamalado i bon vin biancho intre di tanto ch sia uno soldo p di quando lu amalado a beuudo la matina lu dito endego metti ch'el leui cuopzilu be pazason ch'el sudi multo bene quando auera ben sudado fallo sugare e confortalu e questo fa di tre e guarira. } p Rusticis

It al mal de madron R. la fiore dela helera e secchala e fane poluere e dallo diro poluere al infermo quando el li dole co vin dramma .j.

R. stan burch ello capuener e fa bulire i vino e beua mezo moiol p uolta di octo et beua un di si e laltro no et guarira lu mal dela pietra. quaz ... hortolano ...

Unaltro rimedio p la pietra dato p un todescho erbolato ...

R. dela herba ... lu fistuglio dolo zizfoglio ch sia frescho et fallo boire i aqua et quando sera be bolido piglia lu zizfoglio et metilo sula natura del homo o dela dona et fa ch uabia del poluere de sangue de becco i qsto modo piglia lu sangue et metilo i una pradena et quando sara apreso taglialo cu lo curtello i bocuni pizoli et metilo a secca no al sole e quando sera secco fanne polue et piglia de qsto polue tanto ch sia una nosella cu laqua ch ha bolido lu zizfoglio et piglia questa beuanda ... tre mezo moiolo p di la matina e guardara i lu orinal zo ch mandera fora e se no opassi ben piglia uno poco plui de quella beuanda et uederay bella opation p modo no auaray may plui quella infirmitade. questa rezeta de un todescho erbolato.

Garofali
Moschati
zenzero

R.[/] sangue de bultore ungasi li lochi scabiosi e sanà in breve

In turchia se medegha di mal di corpo a questo modo prima no li da bever / secundo li fa una plastra de zera nova / et metili al infermo sullo corpo / terzio li fa lavar li piedi cum asedo / et quando li fa magnar de zuchero

zamuti de baliz feva magnar de una bona manna cum el pan ali suoi amaladi di mal de corpo e li zovava

Alcuni li fa fidelselli cum el brodo grasso de un cavo di castron et iuvat.

daniel del duse canonigo de Ciuidat dise que stava cum el dose dara moro

lettolo li aparechiava una passa a questo modo lavava la uva passa cum aqua et que era nettha la lavava cum un biancho metevala asugar su un tagier grande da que era sutta la pestava cum la carvin et pesta spandeva sopra zuchero de la prima cottha o de do cotthe e mesedava e po la reponeva in un albarello fo insiglado per maestro Girardo medigo et altri medici ogni zorno que levava de lettho ne toleva un cosler de questa uva passa et questo lui feva per lui inzender de la ozina et per tignersi largo del corpo. It. de la estade ogni di li feva magnar deli uvizoni cotthi lessi ogni et in salata de fior de buraza cul azeto pasulado e posto entro lessi di in asedo del vin cottho cu lo asedo over per insalata li cozeva la latucha o cozeva o la buraza. It. usava a tuor del inverno lacrima di lariase tanto di una piciola nosella do o tre volte al anno. It. do volte ala setemana usava a farsi far quatro o sey fitulo cum la radize de Enula grataga et questa lui teneva largo. It. dise usava per la bitufitade moterse del vedrialo over parutata caldo sulu pirinili e spesso dise el fasera v la ozina torbida e renule assay rosse in la urina che procedeva in cavo de la verga li dura questa infirmità oltra anni XXX. It. del inverno usava fidelselli comuni alchuna volta, ogni mesi do volte magnava rise cum carne de porco. It. magnava del brodo deli pizoli et anchi deli pizoli cul brodo magnava lesso e magna chiare volte rostido magnava soppe in lu brodo e panadella cum semeze de molon o orzada cum mandole. de la estade sonzeva la schiena cum un unguento refrescativo et era vecchio de anni .LXXV.

[margin:] ... vasolo sia ... chiari questo ... se schalda ... sorta o in un ... la terza ... cum le bi... ... e metthi ... pirinili e ... ozina metilo ... caldo questo ... tirar

BIBLIOTECA CIVICA DI UDINE

Incipit liber Galieni ad papiam de virtute Centauree
Capitulum primum de intentione eius in hoc libro.

Ego fili mi papia sicut tenuisti, famosus magister narrabat de anthoglosa quam re vera incredibilia extimabat esse quecumque de Centaurea volo narrare. Ita multas et difficiles passiones curat. Sed si non credis mihi et probare volueris quam virtutem habet non decredes sed mirabis de eius succositate sic de illo alio farmatore nihil eius ut est dicere invenire evidentius est et ad multa utilis. Centaurea fortassis autem non erit iniustum illis qui libabunt eius experimentum vel experientiam ostendunt probare gratis sicut eius a certa notitia etiam iteris hoc farmato cogitas quod non solum modo pronuntiationes ea que dicuntur cum sint iam ad actum producta. Apolonius igitur senex unus virorum qui valde erat approbatus in roma cum magister fuit expertus medicus utebatur hoc farmacho in multis adversitatibus et per diu admirati sunt de ipso. Iniz cum ambulabam cum ipso cuique quidam morsum a cane rabido curavit primum in et deridente et dicente nunc non habes ut Centaurea ~~quod ab aliquibus dicitur~~ ~~Zentauria~~. Conversus ad famulum ait da mihi pasidem accipietur de farmacho primo galeni pasidem accipietur de farmacho. Primo quidem putabam et ipsum deridere erat enim magis simplex tho postquam autem mihi curam facere de ipsa multum mirati sunt vel fui de succositate et ex inde diligens inquisito fuit sum de ipsa ut dicta antiqua perceptorum et eorum qui sedum nos plurimos medicorum interrogare de ipsa si aliquid novum haberet dicere et nihil minus omnia aggregavi et dicam scribere de ipsa ut nihil deficeret eorum que a nobis cognita sunt. Hic quidem in tanti dicta sit.

Capitulum secundum de speciebus Centauree et notificatione earum.

Centauree autem sunt species due et secundum veritatem ita est et Crateas dixit in tertio libro eorum que eradicantur. Una quarum habet folia sicut lapacium ortulanum minora tamen in circuitu autem sunt scissa sicut salvia calbum. Autem habet sicut trium palmorum opus vero habet rubeus. In summitate vero eius caput longinosum catto marino simile. Radicem autem habet solidam et grossam est autem in gustu dulcis et stipticus. Nascitur vero in locis altis et aliquando in planitie et in locis que aspiciunt a sole. Hec quidem Centaurea solida dicitur. Altera vero similiter Centaurea dicitur. Nominatur autem ab aliquibus lumnitius. Magna igitur Centaurea fructuosa est et in partibus nascens parva non est unius palmi ramos habens parvos et flores parvos. Radicem vero omnino subtilissimam et debilem et in gustu est amara sicut absinthius. Nascitur autem maxime in locis stagnosis et lapidosis.

Capitulum tertium de modo succosationis seu expressionis et conservationis succi Centauree.

Est autem sermo hic de ultima succositate autem sic et alia que perdita est modo tali. Lebes supponitur magnus sicut cum sit optima idest vinum coctum et ponitur Centaurea minor ut plurimum tempore quo viget opera et aqua super infunditur tanta quanta sufficit et tunc herba etiam supponitur ignis et coquitur herba sufficienter. Deinde postquam bene cocta fuerit ut virtus tota sit emissa in aquam aufertur Centaurea et exprimitur, et mensuratur decoctio et tria septimatis idest vini cocti super infunditur ei et coquitur quousque habeat spissitudinem mellis. Ego autem sicut peritus senex coxi eam in lebete et auferes et exprimes in vase eam, et iterum coxi in aqua deinde expressi et colans mensuravi et iunxi vini dulcis decocti optimi trium partem et coxi quousque haberet consistentiam et fuit valde fortior huiusmodi confectione et ille senex laudavit. Fit autem et absque aqua huius herba in vasa et expressa. Et fit etiam de flore eius succositas in vaso eo et expresso et confert in obtalmis. Sed vero attendere in decoctione necessarium est post hoc autem dimitte infrigidari et repone in vase et observa diligenter.

Capitulum quartum de natura succositatis Centauree et eius confirmatione et utilitate.

Est autem huius succositas ut sensibiliter est dicere stiptica et siccativa et calefactiva cum virtute in manifesta operans quam non est possibile exponere verbo neque ad excogitationem venire ita est utilis ad multa. Ad passiones Capitis. Confert enim dolori capitis qui fit per multas adustiones solum ut unius mei potationes cum permiscetur cum aceto et ungitur. Confert etiam ad sudores capitis permixtus cum vino et unctus in raso abraso capite. Iuvat etiam ulceruscula que fiunt in capite spissa et parva et rubicunda permixta cum aqua et uncta abraso capite. Confert etiam ad furfures cum aceto abraso et inplanato capite cum aqua salsa. Ad passiones oculorum. Confert etiam ad cautos oculos asperatos et ad pruritum oculorum et techatecas albas et calligines et siccosas et convenit ad omnes antiquas dispositiones oculorum. Mitigat etiam flemones oculorum et dolores cum ungitur desuper et rubicundos et sanguinosos oculos sine flemone si ungatur cum aqua et similiter apposita cum aqua cum ordeo. Ad passiones aurium. Mitigat etiam dolores flegmaticos et dolentes si apponatur in quantitate lentis cum aqua rosata vel vino. Sanat etiam ulcera que sunt in auribus cum vino et etiam confert in auribus saniem manantibus et humores et fetus vel fetidos si cum vino diutius colatur et postea cum vino solo colitur. Confert etiam ad sonum aurium permixta cum aceto et infusa et ad difficultatem auditus cum succo rafani de. Iuvat etiam ad pulices et cimices et confert ad alia animalia que ingrediuntur ad porum auditus cum aceto permixta iuxta vero ad cimices cum oleo. Mitigat etiam flegmones qui fiunt in poro auditus in superficie et tumores et rubores et quasationes aurium cum

Chyronia centauree cocta et humores pingues deponit ... minor tumor ... ...
... ...

vino. Confert etiā ad natiuz ulcerationes z putredines z fetores cū aceto z sistit fluxū sanguinis narium cū aceto pmixta z cū licinio posita. Juuat etia fracturas natiuz ungēdo naes q patitur ab intra z ab extra. Ad pasto nes oris z priu eius. Cōfert etiā ad ulceratio nes oris si ungatur cū aqua z altolus tā albus qz nigris i pueris gde cū aqua in pfecto uo cū vino austero colluta. Confert etiā putridibz oris et de pastetys malignis si coluat cū vino et ungat. Juuat etiā os humidus z fetidū si co luat cū aceto. Prodest etiā sisuc labiorū z gingiuis dui sanguinolētas z tuidis et fleu gminatibz z ulceratis z corosis et etiā eis q purgūt i pductioe dētiuz si coluatur cū vino et ungat. Cōfert etiā ad parulidas et epu lidas que sunt tuiōes gingiuarū z parisma fleu gminatia z couitez palatū z radice lingue cū aqua generose. Juuat etiā signaticos si un gat cū aqua. Et similr cōfert adeseras parisimo zū aliqn gde cū aqua aliqn aut cū mele. Cu rat etiā Ronida et vulua dislogata uel re laxatā ut flegminatez cū aqua. Confert etiā z post cirurgia Ronide si ungat cū aqua. Hoc farmacū tollit etiā ypopia .i. liuidita tes q fiut sb oculis z alias liuiditates recētes oculorū seu sanguinez motuū pmixta cū aqua z vncta z bidā sup aposita. ¶ Ad pudēda.

Competit etiā pudentorū et osci ulceribus vncta cū vino. Confert etiā Radys et chi mis et flegminantibz pudēdorū vncta cuz aqua. Et amiadibz pudēdorū cū vino & aqua. Et generose etiā operat et inde pasteeys z vigori bus q et pudēdū et i extremitatez virge que dicitur Glāus. usus at i hys ē diuersus. Accipit eis de succositate tantū quātū ē nux et de vino ciatū vnū ul duo et ferulet simlr z de hoc coluit locus quolz die deīd sup apo nit ab extra vdromel: Nō oportet autem pudēduz trahere deorsuz ut fluat liquores sz apndat cū ligaturis sicut mlti medicorū apndut z ligat ita em ualde multos uidi curatos ab illo sene. Et ego ipe curaui nō paucos: Ad Anuz. Mitigat etiā suffici ent flegmones ani cū vino. Et ulceratio nes eius cū aqua. Et quasatioes eius ul depasenti as ul putredies cū vino. Cōfert etiā exi tui ani coluta cū aceto deinde vncta. Cō fert etiā quasatis vnguibz z assatis sup liga ta binda. Totū at corpus iuuat ad Sutores cū vino et ad ~~Erisipila~~ Erisipila cū vino

et ad exploratioes simlr. Ad hrpetē sistit etiā Erpetes depasentes seu ambulationes cū aceto. Eos aut q nō sut depasētes cū aqua. Delet etiā inpedignes cū aceto. Ad obustioēz ignis.

Confert etiā obustos ab igne cū vino absqz sup ligatioe ablīso prius loco cū spōgia ifusa in vino. Et ad vlcera cronicha. Confert etiā cronicis z antiqs ulcibz vncta cū vino i corō ses uo cū aceto z i putridis simlr. Vsus at fuit Apolonius in Cancrena cū aqua z circū ea rasaū locū ut ipe dixit. Ego eis nō vidi, sz credidi huic viro intuz eis erat veridicus. Maximū at est hoc succositas farmatū ad ōis plaga plagarz at alie sut supficiales z alie pfūd z supficialiuz alie gde sut i diuisioibz sola alie i quasatione alie apousmate. alie nō usqz q emittit os. Ad hoc at oīo excelēs farmatū est Centaurea qz nō diuisz ē usus eius reddeo ad euz i oībz igitur supficialibz vngit cū aqua. uel poīt i corio et supapoīt in loco z ligat cū binda. In pfūdis uō cū licinio cū mele. Et sup apone binde qui modz etiā cōfert qn fuerit scisio usqz ad ossa vidi eniz ego tria ptez cutis capitis apousmapati et curari illo modo p dies septe z aliqn dece Et aliqn vndecim. hēt at petate hoc farmacū nō coligēdi huius ad plagas. Juuat etiā p mouz colyrū i plagis i qbz denudatuz ē os et nō est magna diuisio. Colliges eis i labia uulnēis et mit te farmacū et ad cōsolidatioēz ducet. Et simlr tura fortis binda de pāno ul corio poni i septe ul dece ul undecī diebz. Et fometes cū spongia.

In Sagittis at et aculeis z calamis oz imi tere hoc farmacū supposita binda. Im pcusio nibz uō gladij sicut in duelatibz ponat in bida de corio fomētato loco pus cū spongia i fusa i oxilina .i. aqua salsa z aceto et tūc uteīo et Centaurea cuz mele dimittendo usqz ad qua tuō dies. Juuat at z i cirugia qn cōsolidat uolueimz posita i binda sicut i colobomatibz et atteroniatibz et fauis z adiprimiuibz z scro fulis ut aliq tali. Cōfert etiā z acoro corro nibz z sōtibz vnctis p binda. Cōsolidat etiam plenas plagas cū melle mixta. Ego at usus fui i cura duellatorū hoc farmaco pricies bi das z ligaturas et utēs hoc farmaco solo usqz ad cōsolidatioēz. Ad apostemata i cisa. Sume etiā cōfert i apostematibz i asis puis z multis diuisioibz ~~p~~ decoctioēz aut magnitudiēz ul loci

ieptitudiez qn ūg utem̄ i apatih ut dictū ē mitug
et puis mensionib̄ t̄b̄ aut q̄r dieb̄ excitates.
eiz aqua salsa et aceto diliḡt inungim̄ Cen
taurea cū mele Ad feras uenenosas Con
fert etiā aut et in feris uenenosis ifficietib̄
z nō insufficietib̄ ī apug q̄d Inastuoz mosib̄
vncta cū vino It reliquoz nō sic cetidiget
cerastis z aspidis z arance z scorpiões et tur
turis maris et migale et amodite z anfisben
et basilici et dreny aqualchilis et ceraste z pra
sy et scolopedre z astolobete z caus ōis z pera
brosi z leopardi et cocodrili z simliū / Vrug at
ē diuss statū eiz q̄d plaga facta ē ul morsicatio
scarificā oportet eus q̄ i circuitu ē locū. z i ipo lo
co q̄ patit̄ face vnā diuisiōez pfūdā z sic mul
gare z educe hūoez Dei ī plagā suppone colli
riū z desup bidā de corio z solue p̄ dies viij
aut xiiij ad pluriū z vino abstigē i fuso in
spongia, aqua uō nō oz adduce. et maxie amo
sis a cane qn ymo abstinē oportet a balneo
usq3 ad annū z ab aqua vleus aut ā morsis
a cane rabito custodim̄ i osolidatū tpē mlto
sic mlti medicoz faciūt scdz utilitatē uō pmittedū
ee osolidari sic z a ulcera i pus tpoz̄ib̄. Ita eiz
z appolon̄ curauit quedā iuuenē galicū morsū
a cani rabido Et ego curaui quādā iuuenē dās
bibē farmacū istud, et aliis ex sup habūdātiūs
oximelle In oib̄ at q̄ vomināt p excelētia
ofert si ungat̄ cū ouo Mitigat eiz z rep
elle natū ē i oib̄ extn̄s Tussegetiā mitigare
vidi datū ī fabe magnitudinez cū aq̄. / purgat
ētiā scoleza cū melizato z solū grossos et vis
scosos hūores ī quātitate auclan̄ cū aq̄. Ju
uat etiā asmaticos z ortonoicos ī q̄ntitate a
uelan̄ cū oximelle Confert etiā al iqd rup
tiōes et et vulsiōes z simlr̄ curat spleneticos
ī q̄ntitate. fabe egiptiach datū cū aq̄. Juuat eiz
empicos ī eadē q̄ntitate. datū cū aq̄. Et ydropicos
ī eadē sic̄ Confert etiā disentericis ī q̄b̄ req̄
rit̄ stipticatio z refectio Confert etiā ī diffu
ria ī magnitudie fabe egiptiach bibita cū aq̄.
z ī sciaticas ī q̄ntitate. auclan̄ datū cū mellizato
Opat̄ etiā ī ydropicis si vngat̄ cū vino et
bibat̄ cū aq̄. ul ydromele ī q̄ntitate modica. Ju
uat etiā maffe z orificiū ei cū flegminat
si vngat̄ cū vino / Et simlr̄ ulcera ei si at
nigrificat z putrificat / z sit opasētia oz cū vino
et alumie coluat̄ Mūdificat etiā mat
ce i mūdā ī q̄ntitate. unī auelan̄ cū aq̄. bonū etiā
ē colucioib̄ mulieř ul vulnus q̄d coruitez

pē uō matris Et aliis de Centaurea q̄ eiā
tum dicta aliās sunt.
Explicit liber Galieni de Cētaurea Vtute tra
slat̄ de Greco ī latinū a magistro Nicolao de re
gio de Grecho ī latinum. Deo gras am.

mesue
Confectio fc̄ alkekegi ad ulcera ī renib̄ z uesicha z
dolorē qn̄ mingit̄. R̄ granoz alkekegi ʒ iiij fe.
cit z albethete z cucū ā ʒ iiij z ī tolī az. gū
tiūs sāguis dra papan al amig amā. Sic ligz
drag amidi ſ pini ā ʒ vi se apij karab
rgan opij ā ʒ ij ~~z alio op~~ da ʒ i cū iuleb

mesue
lēz de cerasis sive de cetasis az / aut aqua mels.
tictoz ofert do. ē vtutis mūdificat z abstergit
feditatez cutis z dlet pannū z lentigines z iu
uat ad expulsiōez lapidū q sit ī renib̄ z uesica

laūz d ſ et z etragloz ofert dolori artetico z
tuorib̄ sup ris z st leuis z expellit lapide renū
z uesice

mesue
liūz de mahal .i. nē fortis dō ze q̄z oliū de cera
sis et eius opatio ē sicut illius.

mesue
liūz de sēio cucurbite z semie citroli z meloni
ofert fc. ī flatouz z oī ī flactiōi z ardori urine
et st efficatia. Et mouz opationis eius sicut dyxim̄
de sisamo excorticato siue separati. siue qūctim

liū nardiuz ē bndectū et) facere dicieruz
pē neruoz z epis z spleēis renū z uesice z ma
tris Juuamētoz mltoz z pē oib̄ egis frigiditas
uētositas et ofert dolori capis auris
uētose z emig nec sz oēz mouz administrationis
ei z feto ex eo capud pūgio z colore effic̄ bonū
z corporis odorē Re spic aro ʒ iiij vini et
aq̄ ½ ij. z ī oli sisami li. s. dequat ī uase dupl
lento igne ē it horas. 4. z moueat oī hora
~~Sdous~~ Secūd mouz opationis eius ē Re cop spic
ind ½ iiij sanfuci ½ ij xilob cuule. fo. mdi. calai
aro. fo. lauri. cipi. Squaf. cordumeni an̄ ½ i
z ī. z picia sup ea p q̄z fucit ītā vini z aq̄
fortiuz q̄ntiz sufficit oli sisami li vj deinde fiat
sicut pmū. z coquat̄ horis vj z agit̄ i ora
~~Et~~ Tercius mouz Re spic ind ½ iiij storac. gar.
an̄ ½ iiij nuc m̄ ½ v oli sisami li q fac siccitati

mesue
liū de asabe. et est) liud z coquat̄ horis v.
oliū petiuz z ofert dolorib̄ renū z vesice
z yliorz z difficultati urinj z pē ingectiū ī fo
ramie Vge at feto ex eo cristere Re asere
asef ½ q. ōc. ½ a. z ī. fūd sup ea ī uase intato
fuci extremitatū halasce ½ q oli sisami ½ xiiij
aq̄ dulcis q̄ntū sufficit z dequoq usq3 ad aque
osumptiōez. Mod opationis eius alt q bibit̄

z iungat^r sup loca dolentia, z fit ex eo effe^r z
ofert dolorib^9. juctura^r. z ofortat eas z oft
oblitati. renu^z. z uesice. z dorsi. z doloru illo
ru^z. z colore^z effic^r bon^z. et augmetat dsid
riu^z cochildi z e e^y dosis 1/1 i e zob aut cu vio
aut cu aq mell. Recip olei sisami suci helasee.
z lactis uac. recetis an li ij al. pemitt 1/2 v et
al 3 xij. decoquat^r usq^3 ad suci osuptioe^z z
lactis et administretur. Mesue

O liu^z de scorpioib^9 frang^r lapide in renib^9 z uesi
ca z expellit eu^z i ifr infiori fre unctu^z i reni
b^9 z femore z supra locu uesice etia i recta p
vrga expellit ¶ Rec scorpioes virtut^r xx ul
plus. ul min^9 sz corp quatitate^z z pone i uase ui
treo. z i fude sup eos. oli amigdal ama li ij z
stinge cap^r uasis z dimitthe in sole dieb^9 xxx.
d in cola z ute. ¶ Ali^9 mod^9 opationis Rec
Aristol rot. gentian. cipi. cortic cappis. an 1/1
fud desup oli. amigd. ama. lib. i. z poe in sole
dieb^9 xx d in pice sup ea ex scorpioib^9 a. 3. x.
ul ad xv. z iteru^z stinge orificiu uasis z dimitte
i sole dieb^9 xxx. d in colet z repenat^r e cm mi
rabile. de quo patiens ptg cifrdit^r ungat^r sicut di
xim^9 z ex eo i vrga iniciat^r modicu hora post hora
O liu^z de gagatis e oli^z setu^z ofens demoiacos epile
Mesue. tic^9 paliticis spasmosis z tetanosis artetic z oft
Juuamentu^z manifest^9 pfaciom matris. z adiuuat
ad oceptione^z. Rec ex lapidib^9 gagatis ontr^{tes}. sutil
teter^z z fac ex eis sicut dixim^9 de oleo Junipri
Sed^9 mod^9 opationis e ei^y cu exe sblimationis fit
O liu de amigdal dulc^9 aspitate lenit) dixim^9 la
gutinis z plonis z ptiu oliu^z ex frior z ois duriti
es z siccitates mbror lenit z oft eticis ipiguat
z augmetat spma z i recta ofert ardori urine
z uesice z mod^9 opationis lege i lib^o mesue Et mod^9
opationis. Rec ex amigdal mudatis ab utraq^3 cortice
qtitate qsuolueris. z tere ofectioe ultra z fac pastillos
ex eis. z dimitte i loco. ca. p spaciu. sc horar^9 v
demde. it in tere. z pone. maghainau. i. stringitiuui
et expm. remanabit oliu sicut i nase duplici. sic
f ore spatiu. ox eis. deinde expsis z i nagainau. ma
nab^r hndatis. Et si amigdal teris tactos ipleuis z sb
cinere calido. aut arena ca^{da}. inter papiros sepelianis
z postea expsis. habudab^r. Modus opationis ei^y alis
maiexet^r im mand sic malaxat^r pasta z si^r dom^9 i
qua malaxit^r calla z elaboret^r mitius i malaxation
corp postq^3 fuerit ofete ofectioe mitra ultra. z du ma
laxat i fudat sep aq^a cala z stet pilla declinis u drma
nations z du sic expsis habudab^r. zabrali at plata
i fiori sit hnis ocauitate z eminantoriu i pte decliuiori
z i feriori alias dic^r supiori plata sit glob^9 ligneus mp
forma capis ocauitatis pths i fiorg. u sugillet i oi am
bitu. uacui ^h^3 ^o3 modus forme est.

Consiliu de zeby fumedis ac faciedis
E primo de no dormir sula schena
Jte star frescho al figa et ala schena
Jt de no portir banbaso alu lato del figaub ne
dele rene
Jt beuer aqua aglitia he cauda egna ch sia
fattha frescha illico
Jt intutho de guardarsi dele cose salse amare
acute z pontiche i gne.
Jt Ancora toglj on^z di Cassia i cana tanto qsto
sia vn palmo
Jt abia amemoria ancora atuor dela cauda egna
cu la radixe del maluisco fattha frescha cu el
siroppo violado i qsto mo. Rc viola cauit egna j
Et vnzia aq radicis malusschi j Jt del sugo
dele semeze de latucha Jt onze ij de siropo
violado ebeuerlo insiemo ogni matina calido,

vnguento p lu figaub e ple rene
Rc olearo
rosati
violati
nenufaris } p dn^9 on^z iiij
Spiciorp ceroti sandalini on^z ij
fiat vnguentu^z cu modico cere
Jte tuor semeze coe he madole epestar zastharo
de pse he colatle cu el brodo dela carne
Jt de usar le latuge usando etiadio le sede bolita
o vna passa dentro
L razi de usar dapo queste cose tolte
Rc quatuor semi^z maiorp frigidorp mudatorp
semina latuce portulaze papaueris supdetorp
ou^z vnzia z
Rigurere rasse mude tt minutiny insiesse sazi iiij^{oz}
zuchari fin^z cootarp ad podus oui^z z i modu
) razer pulue rizza
Ouida psbit^r post supdeta osulunt tale mod^z
tamen no expertus sum
Rc lepore z impon^z ollis obturat^r i simul z tantu
siccet^r ut fiat pulius
Jt Rc schusta fabe fresche z fiat aq^a ad copulu
qua facta Rc modicu pulueris supscripti et i
poe aque z bibe i mane
Insup tal insiemi vtat^r carnib^9 de edo agno
z castratis que opto sit
aliu^z remediu.
Condutu expertu ad coliu^z et ad conculos expecto dos
renu dolore z uesice difficultate Rc uini petros
an Carpob 3 vn apij. se. 3 vn pop 1/1 i mel
despumati li i vini optimi li viij ofez z misse
z utere ad supradicta.
Ad calculu Rc azillefoliu beta^{da} Verbena an h mypta
aqua potetur
Cauda egna. i. asperella fu i 2° z sic^t i 2° osolidat ulcera
z uulnera mirabilit z si i osi st renu^z z osolidat

Conditu nefreticis utiliz z maxime calculosis ad minct difficultatez. R⁷ pip saxifragie uectoric an 3.j. 4. spic petr. fu. asar. radic. api. d auci an 3 ½ .1. uini aminei cotilas viij mel despumati

Conditu utilimu ad expellendu ij cotilas ij lapide z arenas de renib3 z uesica R⁷ vini amineti li vj mel ½ vin vectonci saxifragie. fu. basilic polipodij lidis an 3 ½ iij cinan. spic. sqn. petr se urtice z se. sagi an 3 viij galag foly cc cass lig pip aristol long an 3 iij coficie sic herbas i vino infusas lento igne ad medietatez decoque z cola deinde mel misce z sic puluis spe cierz decoctioi adiunge cu opo fuerit in pati ens mane oi poculu plenu tepidu accipiat

Conficiat magnuz z pbatu ad filios generandos R⁷ testiculos uischagis aucell. se. madragore opij spic cinan sanguis dracois cauagli caprim z leporim an ½ 1 pip al grana l dat post balneu cum vino tepido i die purgatois

Conditu ad calculos z uesice do³ optimu. R⁷ bettonice petr saxifragie an 3.1 pip iii 3 iiij. vini opti li vj mel li 1 Rom fiat bn z cu vino z mel dispumato comisceat z ex eo vino da bis cottidie ciatos sin- gula ola ista descripta Desue. Deglos

Oleu de amigdal amaris e ad apiendu opilationum cre minatiui uentositatu z resolutiuu. Confert dolori au riu z surditati z sibillo. z lenit aspitates et hic panu facit cofert dolorib nuoz z duricie lenit et mod opations e sicut diximus de amigdal dulcis

Oleu de nucib. Cittaz uetustatu e resolutiuu cf tumorib z gtteoib nuoz z punctie corp i saha fati. z eciam q e sicut fauus. z pe cu calce lotaz cofert scabiei. Et mod opatis e sicut diximus.

Oleu de euclamis cf dolori artetico z dolorib neruorz. Et modus opatiois est e sicut diximus

Oleu de Eusomel siue esomel. sedat dolores ani et emoroide et resolu tumos i ypis z tumores uul uaz z impedimentuz lingue z dolores aures Et mo dus e sicut diximus.

Oleus de psiat. opilacos apit. z cofert do aures et oc cidit uermes i eis. z linit sup vmbilicu. calidu z occidit uermes uulnus. z cofert dolori ani z emo roide z tumori corz Et moius opatios sicut diximus.

Oleu de ben. reddit abstgit z mudificat. z apit op pilatioes. z i rectu i aures. cf surditati z sibillo. et dolori corz. z resolui scrofulas i rectu simil et linit sup apostemata dura. splene z epar z cofert spasmo. z egritud nuoz frig z cofert mo rfee. z feditati cutis. z uestigiis ulcer z lentigib z cofert dolori iuncturaz. Mod opois ei sic olz de amigdal

Oleu de Kerua. grossas uētositates resoluit. z ter minat fleuma qz uiscosu. attenuat cofert dolorib stoi. z dolori colo. z yliōn cu virtute cf ydropisi limitu i rectu a bibitu aut clisterizatu. Opt⁹ sic dixim

Oleu de Cartamo cf pectiaic z oppilōi pectoris z pulmois z mundificat ea z clarificat uocē

Oleu de nucis indica cf do nuorz. z lenit pt z pulmonez z clarificat uocē z spigt z adiuvat spate

Oleu de festuq. z pinus i pigt. ex z cf do corz stomcz nocet. z cf do renu auget spma

Oleu laurinu cf do capitis z omi frig dolorib nuorz z iuncturarz. z cofortat nuos lesos. afugiuntur z cf do stoi. z colico. z do renu. z matc. z stoi z epis z splenis z dolori uulnus

Oleu de granis uiridib et e albotim. cf singlacioi uul neru. z e ma. eplozp mltorz z cofert spasmo et tetano. z duricici neruorz mod opatis sic granis lauri

Oleu de Stincho. stomcz i mbra. neruosa. cofortat. et iuctus iuncturas laxas. z canes robustas reddit. mod opatiois e sicut de granis lauri

Oleu de balsamo. fit ex planta longitudis cubiti aut duorz de plus. similis rute agrsti. cortices eius si actui scharificato. au. scalpellatio. expte eius sol fluit sicut lacrime. pigdis. et e de uelbas uel balsa .1. pigdo balsai. z qnz accipiunt palmites plate i pnc ueris. z terit i pilla z decoqt cu aq z exprimunt z zazab. z uocat oleu balsau. z qnz teru tur palmites. i fudit sup eos oleus antiquu z po i sole. xl dieb. deide coquat duplici uase. z itrz i ponat i eo a palmites. z sic ho 7 tcio deide colat

Oleu de gr. sisami. i pigt z adiut i sp et regant ante. z lenit duricies z aspitates. z clarificat uo ce. z lenit gutt. et e ma aliorz aliorz mltorz

Oleu de semie lini. cf ad spasmu z lenit duricie nuorz z iuncturarz. z e me mag egrit am sic apostemata. z emoroyd. z ragadie. z do pulsati

Oleu de granis. papa. z cf. fe. z e uulnera z saphare z lenit pect mlte aspitates. z i pinguat

Oleu de semie latuce uz sic oleu de papa.

Oleu de seio cucurb. z semie cit li. z melonis cf. fe. i flactioiz. z oi inflactioi z ardori urine z efficacia. Et mod opis e sic de sisamo executi cato. siue separati siue piuncti sicu decreueris. ut it

Ex mltis aut semnib olea fieri possut z hnt virtute semz corz de qb fiunt no expedit. Ex mltis nucleis fructuu simil z ex mltis multis fructib q² opatu simit oopatione corz

Oleu rosatuz cplecti e cfortatiui resolutiu. om tenti sedatiu z lenitiu et uo e extintiuu i flamoiz. afor tatiuu astringens. z i spissatiu. z phibitiuu. cursua ad potmissuz. e potatu ad disentia z fluxu me tiorz. p coit z differt cpletu a rudi. qm cpleti ma e oleu de oliuis cpletis z foleis rosarz cpletorz rudis ma e oliuz ex oliuis qb no acuit cpletio z mafiuho et ex foleis ros. q no re ian. suauem

Oleu Camomille est oleus bndeitz ex i hodos suos. florz iuua mlto e eiz z solutiuu cuemes sedatiu dolorz z e i eo z hibitiu. ucdu matricz R⁷ i spissata fect moraz z cfortat nuos z cf dolorib corz

Oleu uiol. i flactioes sedat et cfortat nuosa oia neciqz fuerit z lenit aspitates z pectoris et pul

Et nota qd olz de sisamo mod Opatois ei e sic olz de amigdal. pt q. oz ii grana sisai pri excorticent manib z h e mod excortica tois eorz. mudet sisami ab imudicys. deinde irorent si i. aq cu sale pauco z fricet manib z itez irorent usqz du madefiat. deide expadat ut exiccet pt l asset assatue moica z poat i sacto pane asp z fricet mltuz. usqz du excorticet deide micet a corticib z moliat in molis z fiat alcoyel z de co trahat olz sic olz de amigdal z quado trahit olz pt q3 excorticet Et ei opato e ut assit pmitus. sisam. deide moliat. z fiat alchayne z trahatur olz sic diximus.

moris. z sedat apata cala. et pleuresim

Oleu anetinu. e sedativu doloris resolutivu. provocativu sudoris quia confert rigori. fe. ictu in spina z membris nervosis. provocat sompnum. z confert dolori capitis z resolvit apata z duritiem. z fit sicut oleum camomilline

Oleum de lilio confert dolori pectoris. z e sedativum dolorum qui fiunt a frigiditate. z confert dolori matricis z frigiditati eius z calefacit renes. z vesica. z confert colice

Oleum yrinum e abstersivum. resolutivum. z maturativum z sedativum dolorum frigidorum z subtiliativum z maturativum. maxime quod sit in pectore. z confert doloribus epatis z splenis z calefacit ea z confert dolori iuncturarum. z lenit duricias earum z apertas dura. z scrofulas. z confert dolori z frigiditati matricis. iuvamentum manifestum z confert spasmo. z distilato in aure. z confert dolori epatis. z fetori narium

Oleum sambucinum. lenit z mundificat cutim z confert dolori nervorum. z conforta eos modus operis e sicut oleum rosatum.

Oleum de heben .i. keiri. quod ex keiri rubeo rosa citrina e fit melius z subtilius quam quod ex al. Est autem oleum de keiri resolutivum. sedativum dolorum qui sunt in nervis. z iuncturis z pectoris. z vesica z renibus modus operis sicut oleum camomille

Oleum de papavere sedat dolorem ca z facit sompnum

Oleum lact confert sicut oleum de papavere

Oleum cucu confert sicut oleum de neufare. z fit sicut id preter quod fit ex suco radicis cucurbite z floribus eius.

Oleum citoniorum stomachum z membra nutritiva confortat z nervos z iuncturas quibus accidit laxitas. z prohibet multitudinem sudoris

Oleum de pomis labrole z sunt poma madragore z confert inflactionibus omnibus z facit sompnum

Oleum de enula. e calefactivum subtiliativum resolutivum z confert rigori. fe. z ad egritudines frigidas nervorum z matricis z resolvit morbos ventositatum z colicam ventosam

Oleum de savina confert sicut oleum de enula

Oleum pulegium confert sicut idem

Oleum de ruta renes z vesicam z matricem calefacit et confert dolori corporis z dolori laterum

Oleum masticinum confortat stomachum nervos z iuncturas z lenit apata

Oleum storacis. confert dolori iuncturarum dura z sedat dolores z nervorum a frigitate z matricem z renum z vesice z calefacit

Oleum bonum costinum nervos z lacertos ca z lacertos calefacit z aperit oppilationes corporis z confortat omnia nervosa z confert stomacho z epati. z confortat capillos z prohibet canitiem z facit colorem z odorem corporis. ee bonum.

Oleum alchanna. confortat membra nervosa z capillos prohibet a

Oleum sansuci confert dolori capitis confortat z canitiem calefacit nervos z confortat stomachum

Oleum mezereon confert ydropicis z ulceribus fraudulentis z ab

Oleum cucu asinini confert cum cancu z ... fecditate cutis vetuste. doloribus iuncturarum z fit ex eo cappugium ad dolorem capitis z emigranea z epilentia .i. de applicata z ut ad fetorem narium. z distilatur in aures ... scrofulas z confert surditati z delet pannum z vestigia m

Oleum de pomis citranglis. confortat dolorem iuncturarum z artetica

Oleum de ovo confert egritudinibus nervorum confortat eos z lenit duriciem corporis z confert spasmo z doloribus matricis z colorem efficit bonum.

Oleum de pyretro expertum. ad egritudines nervorum frigidas. sicut e paralisis spasmus tortura tremor z molificatio et confert ad epilentiam z vena sciatica z dolori iuncturarum z dorsi z colica z aperit oppilationes z confert matrici iuvamentum manifestum z alfaritica. z confert humitati eius z confert dolori ani a frigiditate facto z dolori renum z vesice z frangit lapidem.

Oleum de eufforbio e medicina solepnis ad egritudines nervorum frigidas z dolori capitis z splenis z fit cappugium ad ex eo ad soldaz et ad emigranea z litargia z doloribus iuncturarum confert

Oleum vulpinum e medicina nobilis ultima ad artetica z podragam z dolorem dorsi z renum.

Oleum de spondilis mundificat cutim. z sanat empetigines

Oleum de ranis. confert dolori artetico z podrage calle z inungitur super tempora in fe. in flatetum z facit sompnum

Ex multis aliis ... fiunt olea quorum ex quibus fiunt virtute hic de quibus nihil ex sapientibus scripsit ...

Oleum de fumeto impetigines z cutis asperitates sanat

Oleum sinapinum confert doloribus frigidis litargie z oblivionem

Oleum de iunipero confert infectionibus cutis z malo mortuo tibiarum z spinge z canem z vulneribus mali

Oleum de fraxino fraxino valet sicut de iunipero confert splenem

Oleum philosophorum e oleum quod antiqui gravidati sunt z vero fictive ... ee oleum secretorum iuvamentorum Et alii in oleum sapiencie dixerunt alii benedictum z alii divinum et alii sanctum z aplurimis eorum oleum perfecti magistri z vocatum e Et est in eo virtus calefactiva resolutiva penetrativa consuptiva superfluitatum. Et confert epilentie litargiam obli vionem z paralisi. iuvamentum manifestum z egritudinibus nervorum z matrice z vesice. Est autem eius a. quod fit arte z perfecte in minera. z eius locus e minationis in insulis z scropulis maris z vocatur napta Cuius tres sunt modi e enim quedam subalbida. z quedam e subrubea tenuis z a. que e est z subnigra sed subalbida e melius eius subrubeum viro e post in aliud non posita Et est a qd

Olio di philosophi et quel he y fit abarte.

Dero o lio sefo ellquale y(ro)rdati sono li savij antichi dicono esser facto de questo olio e molta utilita e molti lu chiama olio de li sofi altri olio benedecto altri olio divino tronisi e esso benedecto z sorghe e desensia e desica li homini cum fiameto e reponte li humori che comenzano a disivee esforta el membro ala pilatia e letiginosa ali paralitici esa grande per ad oe retrameto de nervi fe frigidita et ale giunture e podrachi a dolori da drietro ale rene et ala melza e ala vesicha e ala matre e presta zemedio e a tuthe queste cose et fassi in questo modo. Habi matoni molto antiqui et siano fatti de terra rossa e siano tutti in pezoli e fagli tanto scaldare abrasia senza fume che devotano i colori de fuocho aloza li metthe i una gchad olio vechio et quando sono be reficadi nello dito olio poli i metthe vagello e steano tanto che paiano asciuti aloza glie pista e stiali p ambico che siano ben oturato e repone el dito olio i metho vagello et quanto e piu antico he meglore

Incipit epla Aristotil ad alexan

Alexander. tus. hō sit corpꝰ corruptibile eo qd accidit ei corruptio ꝛ humiditati q̃ ꝑ in ipa visum ē mihi scribe. q̄da utilia ex oio utilia ꝛ ꝑ regalis dictis meis q̄ꝫ ꝯtinet eis maxie cū sit in hoc ꝑ medias intermittere regis ꝛ si at hoc exempla ꝑspe ris et iuxta hūc preciosū ordinē ꝯsidat̄ fuerīs in dico nō ī digꝰ exceptis ī his actibꝫ belicis pausiōib ꝛ cetis q̄ oīo uitā nō possūt opotet ꝫ te o Alexander ꝛ si a sompno surrexis moraz ambulare metra tua mo dicū ꝛ aliquātum extende et caput pectinare qz extēsio corroborat corpꝰ ꝛ pectinatio extrahit uapores ad capud ascēdētes tpe dormitiōis a stomacho et lauare ī estate man̄ cū aqua frīa qz h̄ ꝯstring̃ ꝛ retinet uapores corporis ꝛ h̄ est qui excitatio uolūtatis ad comedendū Deīd mouere te uestimētis optīs ꝛ lapidibus ꝛ debes ornari ornamento precioso qz aīmꝰ letat̄ huiꝰ aspectu ꝛ delectat̄ Deīd splē dore uestis deīd ꝯfricab dētes ꝛ gingiuas cū corticibꝫ aromaticis calīs ꝛ siccis hoc ēa uald ꝑfic qz mūdat dentes ꝛ h̄ liquefac fleugma dissoluit lingua clarificat loquela ꝛ comedēdi excitat uoluntatem Deīd suffumigabis te suffumigationibꝫ tpi ꝯueniētibꝫ qz h̄ uald ꝑficit aperit clausuras cerebri ꝛ ꝯfortat brachia ꝛ collū pinguescit ꝛ tardare fac faciem post h̄ utere unguētis optis ꝛ clarificatis atqz odoratis tporū tam ꝯgruis qz nō ī odoratu aīa reficit̄ ꝛ odore suauissimo aliquis ꝛ si sic refecta ꝛ ꝯfortata fuerit aīa roborat̄ cor ꝛ gaudet cor et cūat sanguis ī ueīs ex leticia aīe q̄ delectata ē. Deīd sede cū nobilibꝫ ꝛ sapiētibꝫ ꝛ loquere cū eis sedz ꝯsuetudinez ꝛ qd decet regē Cūqz uolūtas comedendi iuxta hora ꝯsuetudinis affuerit utere modico corporis exercicio ul labore mouēdo corpꝰ s. ul eqtādo ul aliud simile faciedo qz h̄ bonū ē ꝛ frangit uētos ꝛ aptat cor ꝛ corroborat atqz alleuiat ꝛ calore ē stomaci accēdit ꝛ resoluit nexꝰ cōpages liquefac stomī ꝛ superfluos humores ꝛ fleugma ꝛ descēdit aīꝫ ad stomū accessū Tūc apponatur tibi cibi an̄ te et de his ellige ꝯ uōt desiderū tūn ꝛ comede cū pane bn̄ fermētato ꝛ bn̄ a furfuribꝫ mūdato ꝛ ꝑponi ex eis cibis q̄s debes ꝑponere ꝛ postponere q̄s debes postponere opotet. ubi ꝫ si sumpsit ꝯ uinū molle pulmētū mouēs uentrē ꝛ aliud retinēs secutū fuerit leuiꝰ fac digestionē Si uō eꝯuso fecerit male ꝯfudit ulꝰ qz qz ī ꝑfūdo stoī calor ē fortꝰ ꝛ fortior ad digerēdū qz in eo ptes canis q̄ iuxta sunt uicini epati ex cuiꝰ calore cibꝫ digerit̄ ꝛ debes ellige manere .i. exire a comestione dū adhuc uolūtas comedēdi remansit qz superfluitate ꝯgregat stoīm ꝛ remanet cibꝫ ī ꝑfūdo stoī. Silr̄ retin aūz nimia potatione aq̄ sup cibū donī ī ꝯsuetudie eueniat t̄. qa potatio aq̄ refrigidat stoīz ꝛ extinguit calorē ꝯ fundit cibū ꝛ generat ī pedimētū similr̄ cū bibat nihil de terrꝰ est qd si nō pot̄ ꝯ gna aq̄ nō bibat ꝛ si necesse fuerit ꝑ calore tpis ut ꝑ calore stomaci ꝛ ciborū modica ꝛ frigida sumat̄ cū ęxcelsꝰ fuerit a prādio ī cedē sup stramēta mollia ꝛ subtilia deīd dormi

tēpate ꝛ dormi una hora sup dextrū latꝰ deīd uerte sup sinistrū latꝰ ꝛ sup aliud ꝯple dormitionē ꝑficit et scito qd dormicio ante prandiū macolētū reddit corpus ꝛ exsiccat humiditatē eiꝰ post comestionē ꝑfic ꝛ implet Et caue ne comedas donec cognouis stoīz esse uacuum ꝛ purgatū a p̄ cibo ꝑ priuz desideriū comedendi ꝛ ꝑ subtilitate saliue ad os descēdentis Qd si qs sumpserit cibū absqz corꝑ necessitate .i. sin cibi desiderio inueniet calore qī ꝯgeladū Si uō cū desiderio sumpsit cibū inueniet nālez callorē sic ignē accēsū. Et cū corꝑ h̄ē desideriū comedēdi cepit debes stati comedere. qz nisi cito comedis stati replebi stoꝰ pessis humoribꝫ quo attract de superfluitate totiꝰ corꝑ ꝛ turbabit celeb̄ uapore pessio Et cū postea afficit cibꝰ fiet tepidꝰ ꝛ nō ꝑficit corꝑ

Quatuor tēpora anni

Debes qz solicite ꝯsiderare quatuor tpora anni qz uer ē calidū ꝛ humidū tēpꝰ tēpatū. uerī simile excitat̄ ī eo sāguis ꝛ profluit ul ꝑfluit ī eo qd fuit eqle .i. ꝑtiū tēpatū ut sunt pulli galīn ꝛ perdices ꝛ coturnices oua latucē agrestes ꝛ ꝑfic solutio uentris ꝛ usus balnei ac sudoris ꝛ pociones specieꝝ ad digerēdū .i. purgatoria accipiēda sunt. Et qcqd exercicis ex cā medicina accidit hoc tpus habilitate sua restaurat

Post h̄ seqt̄ tpus estiuale qd ē calidū ꝛ siccū ī quo excitat̄ colera rubea Et opportet te cauere ab oī eo qd fuerit callidū ꝛ sicce ꝯplois. ꝛ excitate colerā rubea ab esu qz callo ꝛ potu ꝛ a nimia satuitate cauēdū ē ne extīguat̄ calor nāl' s; comedat̄ ī eo tpe qd humidū ꝛ frīm fuerit ut carnes uituli cū aceto ꝛ cucubite ꝛ mala ꝯnata ꝛ silia. venꝰ presēte at̄ ꝛ abstinat̄ ab oī minutoe nisi necessitas exigeit ꝛ motꝰ corꝑ ꝛ balnō pte utat̄ Seqt̄ au tūpnꝰ frīs ꝛ siccꝰ q̄ ē ī quo colā nigra ꝯsurgit Oppo tet qd ī eo sumat̄ qd calidū ꝛ humidū ut sunt pulli uue dulces uinū uetꝰ subtile ꝛ silia Abstineatur etia ab oī eo qd generat colā nigrā ꝛ amotu corꝑ absqz usu veneris magis q̄ ī estate balnea quoqz ꝛ purgatoria si necesse fuerit utitur

Post h̄ se qt̄ tpus hiemal qd ē frīm ꝛ hum̄ ī quo usus uini dī dz mutari qz debes reddire ad cibos calos ꝛ medicinas ut sunt pulli colūbarū cānes arietinī assatua ꝛ umbra pigmēta calā fic̄ qz ꝛ nuces ꝛ uinū optimū rubeū suatiuz ꝛ ellectuaria calla. Abstinat̄ ab sollutione ventris ꝛ a minutione sāguinis. nisi magna necessitas fuerit ul coegit tūc oportet callefacere aere ꝛ ꝯfricare corꝑ cū unguētis calīs nō ipedit h̄ tpus usus veneris nec motꝰ corꝑ nō habūdātia ciborū eo qd digō fit ualida

Caue ꝫ ꝛ custodi h̄ precio sū exeplū ꝛ cū diligētia nālez calorē sua qz q̄rdiu suat̄ ī hūc tēpatū calor ꝛ humor no excedit̄ mōrꝫ reficit̄ ex eo calor nāl' ꝛ tūc uita ꝛ salus idubitatē ēdit̄ ꝑmanē. Ipa eiꝫ duabꝫ moꝫ inuetat̄ ꝛ defic vno uō modo. s. nāli ꝛ debito q̄ fit ex siccitate q̄ uīc ī corꝑ ꝛ destruit ꝛ cōtinuaz Et alio mō ex accidentali ex ifirmitatibꝫ ꝛ causis pessīs Impigrat ꝛ corꝫ ꝛ inueterat. qes. ꝛ senitas et usus ciborꝫ

Cuz fueris lapsus nisi uitēs hec morieris
Continuuz motuz uenerez cuz frigore potuz

dulcium et potatio lactis dulcis et electuarium potio
quam vini dulcis et dormitio post comestionem super strata
menta referta et molia in locis humidis et ingressus
balneorum aquarum dulcium et odoratus liber odoriferi et
gerendo boni odoris facit unicuique tamen cor congruum
Exercitat vomitus semel in quolibet mense et maxime in
vomi- estate quia lavat stomachum vomitus et purgat corpus
tus dicitur humoribus et pessimis cum pauci sciunt hoc omnes in sto-
esta- confortat ad digerendum et implet bonis humoribus et pi-
te. guedine et eo melius se extinguat cum bona dispositione
hec gaudium rationabile gloriam et honorem et victo-
riam et spe de inimicis delectationem et acies pulchras
conspicere et libros delectabiles audire legere et cantus
suaves et delectus ride vestimentis optimis induit Ex-
tra desiccat cor et debilitat modicum comedere et ci-
bos siccos et frigidos . unde multum vinum vetus bibere
sepe sanguinem minuere vetere sine mensura exercere
inter sollicitudinem metuere frustrationes frequenter hec hec omnia
cor debilitant Tempora quatuor anni sic distinguere.
tempo- A medio Marcij usque ad medium Junij ver habi-
ra an- beat. A medio Junij usque ad medium septembris
ni estas habeat. A medio Septembris usque ad medium
decembris autumpnus habeat. et postea usque ad me-
dium Marcij tempus procedat hiemale. Explicit.

Decoctio admirabilis ad dolorem dentium Rx ζ iij mast-
ice rosarum piretri ana ζ iiij opij ζ v cum aliquantulo aceti
bulliant per magnam horam vel cum melle et aceto simul
hoc medicamen conservat et tenea tepidum in ore.
Ad dolorem dentium probatum coquatur radices urticarum in ace-
to et teneat patiens illud acetum in ore et de radici-
bus fac emplastrum et tene super maxillam dolentem et statim
cessabit dolor.
Ad idem masticet patiens ieiunus radicem mili solis
et magis dolebit ei dens
Ad dolorem dentium . Rx succum blete in quo volvat bom-
bace et pone nari opposite dolori et sepe probatum est
Ad dolorem dentium Rx absinthium terrestrum et frischum in pate-
lla cum oleo et pone super maxillam ubi est dolor et liberabitur
Contra dolorem dentium probatum Rx Coquatur radix petrosilij
ana in vino vel aceto et teneto vino in ore statim
Ex experto in radice eius habetur quod dolorem tollit
in aceto non mitte acuitatem et ex eo fiat colutio
aut ipsa radix masticetur etiam. Ad dolorem
dentium tollatur herba que appellatur vulgariter marella
et frigatur in oleo deinde ponatur in sacto et calli-
dissima loco appliceretur quod expertum sum
Ad confirmationem dentium Colutio facta cum aceto
et maiorana confectum est ex regula sicca dentes commotos
coroborat et odorem bonum facit.
Item rosis pictis gestatio ad collum dolorem dentium aufert
et etiam sgnantie et ulule . Et dens leporis positus
supra ubi est dolor dentium aufert
Ad emigraneam cum dolore dentium Rx salbia ruta osmarinus
et fac bulire in vino albo et tene vinum in ore ubi est migranea
tepidum et si rexeriue sic inflate valet etiam probata bellonus

In nap practica Magistri Johis de Spelo bona pratica
et utilis de renibus et vesica . primo

Quando sanguis vel aliquis humor mixtus cum sanguine ap-
paret vel non apparet peccans in renibus statim
pleitudo in toto in primis fiat flobotomia basilice usque
ad quattuor ζ Et ad hoc peccat in renibus flobotomes sa-
phene usque ad ζ iii post hec aut minus si virtus est debilis
et si colera dominatur digeratur cum syrupo violato aut melle
violato liquido aut cum syrupo rosato vel melle rosato liquido
et distemperetur cum lacte seminum communium ζ iiij et extrahet
ex ipsis lac cum aqua graminis et aqua buglose ana ζ iiij Et
confortet virtus decoctione seminum communium qui sic fit Rx
seminum communium ζ i liquiritie rase ζ ß zedoarie doro-
nici been albi et rubei ana ζ i ζ maraon ζ iiij zuchari
albi ʒ v dissolvatur in aqua distilationis graminis et
fiat confectio in tabulis dosis ζ i usque ζ iiij sumat
per plures ex cibum et inungatur renes cum oleo vio-
lato et oleo de plumbo . Et comedat starnas aut
de bonis avibus minutis post gloras Et comedat
de caponibus et galinis iuvenibus et castaneie bidete
Et de ovo lactatis Et bibat vina cruda bene pu-
lita limfata cum aqua cisterne decoctionis graminis
et caveat a piscibus et maxime a grossis et ab acro-
ribus et aleguminibus et aliis nocetibus .

Si vero flewma ledit renes et misceatur cum san-
guine fiat flobotomia ut supra tamen in minori quantitate et
digeratur cum oximele de radicibus acetositatis ζ v si
vero sit ulterius et cibus distemperet cum radice decoc-
tionis radicis apij et feni greci Et cum cum benedicta
simplici ζ iiij diafinici ζ iiij et decoctione pasularum
seminis ana et capilli veneris ana ζ iiij Confortet virtus
cum penochnata recenti facta cum diacori Et un-
gantur renes cum oleo laurino et camomilino Et
Comedat Capones et Galinas pingues et carnis
Castrini bidetes et bonarum avium et brodium Ci-
ceris cum speciebus electis et etiam olera minuta
et petrosillo et bibat vina magna bene pulita
limfata cum aqua cisternali in qua sit cocta liquiritia.
cum pauco et caveat a nocetibus renes .

Melia vero si ledit renes digeratur cum syrupo de pomis
syrupo de radicibus sine aceto et aceti squilitici ana
ζ v distemperet cum decoctione buglose et pasu-
larum et capilli veneris . Et evacuet cum confectione
hamec ζ vj distemperet cum decoctione predicta et
confortet virtus cum zuchari buglosato aut confectione leticia gali
aut cum confectione de lapide lazuli gentilis Et unguatur
renes cum oleo anetino et camomilino aut cum
oleo laurino et mel in anthos Et faciat dietas
predictas calidas aut frigidas secundum quod exigit

Ad dolorem dentium Rx radicem zinzibris ne tab
et tene super dolentes usque dentes

ut[?] i capitulo pro de renibus Et caueat a nocentibus si
ant clistria in qualibet passione predicta ut sunt Cristere
confertens passionibus renum passionibus . sine ulcere Recipe succi
parietarie blitis malue petasilon foliorum lauri de
quibus fiat partes equales et fiant sil de succo eorum fiat ℥ ii
Et in passionibus renum calidis olei Camomillini olei uio
lati olei anetini ana ℥ i zuc rubi ℥ iv sal ʒ ii In pa
sionibus aut frigidis addat oleum laurini olei rutacei Ca
momillini ana ℥ i benedicte simplicis ℥ i catarcis[?] Imperial
Incipit practica in de passionibus uesice ℥ v salis ʒ i .

Si colera ledit uesica sine ulcere digeratur materia cum syrupo de uiol
uel melle uiolato liquido ℥ i syrupo de ziglicia[?] facto cum zuc
℥ iv cum decoctione uiolarum et capillorum ueneris Et euacuetur cum elec
de cassia ℥ iv reubarbari ʒ iii spice ʒ i et decoctione predicta
confortetur uel cum penochiato recenti facto[?] pinearum mun
datarum et lotarum cum aqua calida et semina communia munda
torum ana ʒ i sandalorum citri cinamomi ana ʒ i lig
liritie munde ℥ i granorum sal ʒ ii zuchari albi ℔ i dis
soluatur zuc in aqua buglose et graminis et fiat pinoch
iata et ungatur uesicha ab extra cum oleo uiolato
uel oleo mirtino uel oleo de scorpionibus Et hora potest
mittere per siringam Et conferunt in ulceribus uesice .

Fleuma si peccat in uesicha sine ulcere digeratur
cum oximel de radicibus sine aceto ℥ ii syrupo de liglicia
cum melle ℥ iv cum decoctione passularum liglicie et capillorum ueneris.
Et euacuetur cum benedicta simplici ℥ iv diafinicon ʒ iii distem
peretur cum decoctione predicta et confortetur uirtus cum pinochia
ta recenti cum bonis speciebus et ungatur uesicha
cum oleo camomillino uel laurino et melius

Melia[?] non ledens uesica digeratur cum syrupo de pomis ℥ i mel
uiolato liquidi ℥ v cum aqua uel decoctione buglose et
Capillorum ueneris et purgetur cum amecth[?] ma et benedicte
simplicis ana ʒ iii et distemperetur cum decoctione predicta et
confortetur uirtus cum hac mixtura Recipe zuc buglosati ℥ ii
penochiatis frigidis aut calidis seminum communium frigidorum
mundatorum ʒ ii been albi et rubei ana ʒ ii misceatur et
ungatur uesica ab extra cum oleo camomillino et mirtino
Et ducta sic sunt dicta in capitulo de passionibus renum.
Incipit practica de passionibus testiculorum passio genitalium

Quando sanguis peccat in intestinis aut in uirga flebotometur basilica
a 4 ℥ usque ad 6 Et si adhuc fluit sanguis flebotometur
basilica in maiori quantitate Et si adhuc est necessitas

Si aut peccat colera flebotometur saphena
digeratur cum syrupo rosato uel melle rosarum liquido Et syrupo
composito de herbis euacuetur cum electo de cassia ʒ vi Electuarii suc
ro ʒ ii aqua buglose aqua endiuie ana ʒ ii et confortetur
uirtus cum zuc rosato Et diarodon abbatis sine musto
aut diorodon abbatis et ungatur testiculos et uirga cum
oleo rosato omfacino aut oleo de plumbo .

Si aut peccat flegma digeratur cum oximel de radicibus
sine aceto uel oxiacceto aut cum syrupo de calamento

sine expressione granatorum et euacuetur cum benedicta simplici
℥ iv diafinicon ʒ ii aqua psilii aqua buglose ana ʒ ii Et
confortetur uirtus cum rosata nouella Et cum pinochiata con
recenti et cum ʒʒ condito Et ungatur testiculos et uirga cum
oleo de lilio aut oleo ireno cum pauco oleo rosato .

Si aut peccat melancolia digeratur cum sirupo de pomis gal
cum syrupo de epithimo aut syrupo de metastis[?] cum foliis sene facto
et euacuetur cum incheymaioris[?] ʒ v diacatolicon ʒ iii et serica
pro ʒ iiii et confortetur uirtus cum zuc buglosato et cum confec
tione de lapidibus et ungatur testiculos et uirga cum oleo camo
millino aut nardino . Explicit practica magistri Johannis de Spelo

Aqua uite composita cum speciebus floribus erbis
et radicibus secundum exigentiam et sententiam cum qualibet
studium exigetur passionis quod prudentes me
dici iudicio et discretioni peritis pluralitatem relinquimus
experientia tamen docemus modum componendi aquam
et operandi cum ea tradimus fratri sicut in egritudinibus
aliquibus sumus experti nostris temporibus et fine laudabili

Aqua uite composita contra passiones yliacas et consequenti
cas colicas et dolorem stomaci et renum sicut uidi
mus experta ualde et hec est forma . Recipe radicum feni
petrosillini macedonici radicum milii solis pimpinelle[?]
diuine scariole apii capilli ueneris. ana ʒ iii Concassa
et pone in uino forti et bono et distilla per alambicum et
sit uinum circha 7 quartas. Recipe Cinamomi Gari
ofili spicenardi ℈ 5 piperis longi ana ʒ 8 7 gingiberis ligni
aloes maiz galange zedoarie liglicie ʒ 7 cum grana
7 . misceatur piperis et fiat puluis Item Recipe Cimini
Gariofali ʒ 8 7 1 ʒ Cinamomi ʒ 7 ℈ ʒʒ melan
piperis ana ʒ 7 7 5 7 Galange ambre Calamenti
Cinamomi ʒ 4 7 ʒ 7 Amcos leuistici ana ʒ i mac
piperis ʒ i Gariofilorum mastices ana ʒ 7 7 sic fiat
puluis Recipe aque distilate a uino predicto et habebis
et habebis cissum[?] unum duorum predictorum puluerum medie
tate aque pone in uase alio et accipe medietatem aque
quam posuisti in alio uase ad quantitatem scilicet puluerum
et incorpora simul cum mundis manibus et pone in sacculo
et cum alia medietate que remansit in uase ubi fuerunt
pulueres ponas totum in sacculo super alios pulueres tunc
superfundas de uino rubeo bono et forti quantum uidebis
et distilla totum in uas mundum postquam totum fuerit disti
latum comprime pulueres id quod remansit in colatorio mun
dis manibus postea accipe illos pulueres et ponas eos
in fouea facta in medio herbarum herba que remanserit in alu
dello quam distilasti aqua prima et distilatum uinum alembico
uinum non quod distilatum fuerit per sacculum apposuisti ponas
ad distilandum in uasis phisicis notis et quando distilas
proba frequenter si ardet quando non cessabit ardere ponas
aqua distilata ardentem at partem suam in uase in uase uitro
mundo bene opturato residuum non quod distilabit recipe
in aliud uas et caue ne cum igne adeo exprimas distilan
do quod exeat aqua combusta misce postea duas aquas
ultimas et si uis distila eas secundo quia melior erit
aqua tunc accipe pulueres quos posuisti iterum herbas ad disti

Contra lapidem in suo fluitore[?] accipe leporem et decolla et pone in olla noua in celo suo et combure donec fiat
cinis de inde terre cinerem et da ex eo ʒ ii quia est mirabilis in frangendo lapidem

Item accipe x scorpiones uiuos et pone in olla noua et luta eam cum pasta aut cum terra et pone in furno
calefacto cum sarmentis uitis et dimittes sic una die naturali et da bibere in ora doloris et in
cum sarupo de radicibus quia frangit lapides

landuz 7 tere bene in mortario cupreo z cbza p pa
nu 7 pone i radz aqua 7 fac ea modicu bulire in
uase vitro tuc accipe media parte vini 7 de musco
7 ponas in pano 7 liga cu filo 7 suspende i aqua qn
bulet tuc reponas eaz i uase vitro 7 obtura bene
7 reserua de predicta aqua sic facta tempet paciens
vinuz suuz de quarto in quartu diez de aq no ardete
bibat quottidie mane z sero vnu quochar quotti
die usqz ad annu In die no quado ccpat vinuz suu
cu aqua predicta sicut dictu e Comedat de sero de pul
uere supdicto cu alys cibis curat z pficit in nouez
mensib. Calchulu. Quatumcuqz induratu i renib
dissoluit ex frequenti experiencia hoc herm passionem
gluatha curat qd nob experiencia dicat qr reputat bonus
Cibarijs paciens de aqua tam semp modice sumat qz
mitius est penetratiua. Oportue aut ut etia facili
no tam credimus qd ta laudabilis sit virtutis virtuosa tn
e mitius z laudabilis sic experientias ferut 7 ad credendu
qd ita sit pborp testimoniu 7 experiencia nos induelt
Cuius Oportio tal e. Recipe Gariofili nucis musce zedo
arie Galange piperis longi Cochas cit Saluie San
suci Jiuncos spicenardi ligni aloes cubebe gardamoi
Cinamomi z paz musti mente sancalule pulegy
origani Calamenti Calami aro. Sticados Camepite
os ana fiat puluis 7 de oibz his 7 suffiet melle et he
potis vino 7 fac claretuz 7 distilla p allembicuz
lento igne z claro aq q pus distilat ex his erit ardens
7 optia valz .n. q palesim 7 tremores mebroz 7
psuat fleuma si bibit. si odoret si facies inde lauet
cu mebris lesis juuetutem psuat. Jmo certissime
ualet q oes frias huai Corporis passioes. Cu hu
mana na no minus indigeat aqs philosophicalibus qua
alys medicinis dicto sufficienter de aqs vite taqs
de principali materia dicamus mo de qbzdam aqs me
dicinalibz ad diuersas i corporis huai passioes quecad
hoc sut quiete z dicemus p de aqs comode 7 q sut pncipale
z de diuersis passionibz oclox tamqz de dignori.

Aqua q tue rez oclox z palpebraz ex frigida ca
limpiditez maclaz 7 panuz. Accip uas eneu
qd dicit alludel spentuz cu uase suo p recipien
uasis sicut nesti oibz ordinatis repleas usqz ad me
diu ~~folqs~~ folys agrimore berbene feniculi rute celi
donie z rosis minutissime incisis z sup aspgas de vino
optimo albo z claro om 7 claudas optime ne respiret
z locato alludel sup fornace suu qz cu uasis suis 7
igne absqz igs precipitatioe z fumo sbacto aqua
mundi exies i vitreu distilet vaschulu si uis ut fortius
frangat maclas apponat folia Galitrici morsus ga
line rubeos flores fit etia ad predictas cas de folis fo
lys feni saluie z rute iude 7 minue e expimtuz
de quo qst radices feni 7 modicu de saluia z ruta
adicatur feniclus no dz accipi cu radice z folys
de duobz in supradictis solz .s. saluia z ruta de
bet sumi folia z tuc supponat bacile vnius vasis
decotiois aqua resoluta fumositate herbaz q congela
but in bacili recipiat i fiala vitrea z singulis diebz
mane z sero vna guttha q predictas cas i utqz angto
oculoz iponat.

Item q roctes maclas Oculoz z sanguineas maculas eoz
Recipe fragaga matura z pone in vino recenti de moris
extracto z dimitthe pur see 7 distilla p lambicum
z aq q distillauit i uas mittas cape resua 7 ea utere
Aqua que distillat a uite ualz ad arsuras oclox et etia
ad caligiez ad palpebras tumidas. It tollit lacrimas
z maclas de frigida ca z caligiez oculoz extrahatur
aqua de Eufragia 7 e 7 z et paz saluie z distilet
ut dctm e simplicit q lacrimas. Item sucu rute expssu
p linteuz aut sbtil cribz z recipe de suco iam dicto
bn colatom coclearia qnqz z melis coclearia 7 et
comisceat in ampulla vitra 7 repon ad solaime et
ex eode oclos i ungas et omnes lacrima stringit
Aq supdicte oponit fuerut p dnz eufmosium
Aqua Machsista valz dnu Cusmesi que colerizata
destruit catarata z ofie mata molli fiat maculata
induraita 7 ea delet schrosim splenis z epatis si i bn
geat. si iupont si amplastret cu ea 7 sic fit
Recipe frusta marchasite hec igniat in oleo oliue an
tiqo extinguatr z distiletur p alembicu 7 sup
distilatio fugit qtat cu fecibz suis z itruz distilet
z aufunetabr virtus et i penetrando z dissoluendo.
Recept[um] e ca inpotetie hetetuspim
Magist petr de Argelana bononiensis posit ad ardore
vrine Recipe grana pinee minores z semiuz comuu
mudatoz an coquat oi rob quatitate que suffic
z sumat ex eo a ʒ 4 usqz ad v dissoluto cu aq
zucca. Aliud quietius i ardore vrine mirable
Recipe de semis citruli cucurbite mudatoz an ptes e
equal. semis latuce portulace an ptes .5. suci
ziglucie puri quatu ptes vnius tercat oia z cu
suco portulace aut mucilagie psily fiat tro   bona
cisci quoz glibz sit ʒ 1 z det unus i mane cu
mulicrato aquoso aut cu aq zucca. aut cu de
coctioe seis latuce z sut isti trocisci vehemetez
expertius sitis Secudu Auizena decoctio radicis
altee oft ardor vrine z itestinoz et secudu
Alchi oft lapidi z secudu Alchi hoc etia
pe facit decoctio seis Et dic Constan qd ol
de antypsicho valet ardori uesice cu inceeisioe
vrih si misceat cu oleo amigdaleino dulci st aut
antypsica z crisomille moniace ide. Serapio
dicit fruct mirta comedit i ardore urin z puocat vrina
Bartomeus dicit qd ubi pet sirup eis z rob ipius z
puluis ipius cu aqua bibit. Isacch dicit grana
pinee maschulus cu ferantibz semiibz cuamerz
data rend z uesice z dolore z ardore urina
puocado tollit dolore. Item Raa dicit oleu de pinee nuclis
distilatu valz arsue vrin qd ete expimeto e
sutile. Mesue dicit oleu de seie cucurbite z
de seie citrudi z melonu dolore z ardore vrine
sut efficacia. Petrus d argelana.

Recipe vrina ... sepe ... facto ... [illegible] de ... bonu ... [illegible]

El dama d. p auer piarto el marito asay li uen le palpest de li ochi rossi z i frade e strenuo li lacrimaua li ochi p mo aueua
gr de pasion fer questo remedio 7 grazi z Rezeto solutor dei. Tolse vna boza de vin biancho chiaro. vn soldo de piera
tucia ppazata vno soldo de garofali pesti vno soldo de zenzero pesto e mete i vna engasta de vna bocra lu vino cu
tuthi questi polue e piu tucia ppazata e lassala buliz al fuocho tanto chi cala tutho lu collo de la igastaza et ancora
vn dedo grosso sottho lu collo li fize calaz et lassa schiaraz z spesso puzomi si bagna li ochi cu el dito uino e guarì 7

Reubarbarum est ex medicinis benedictis et solemnibus
in quas aggregatur multe ex iuvamentis que queruntur a re
faciente mundificationem quas postea dicemus. Elec
tio. Ex speciebus rauend aliud est quod nascitur in India et est
rauend seni. Aliud est turbit. Reubarbarum aliud est raue
d turki. Et melius est eorum rauend seni. Post in ei bonita
te barbarum remittitur in bonitate est turchum. Et laudatur
magis ex eis quod est subrubeum declinans ad rubedinem quod
est grave et raritate sua, in quo in confractionibus suis invenitur di
versitatio ex rufo et glauco, et quod est croceum et recens,
quod est recens. Et non pretermittas quin scias quod in ipso cadit
de adulteratione. Decipit enim interius sic est quantitas magna.
Et tingitur in aqua predicta et dimittitur aqua illa si
rara et fiunt in eo tincture et in medicine regu. Reub. non sic
catur et videtur sic est quia perdidit animam. Et considerat
quoniam ideo in quo non cadit adulteratio est rarum et minoris sti
pticitatis et est recens recte. Adulteratum vero habet ignorantiam
horum et varietate quam habet debet in confractionibus suis sanum
sit in vino tingueficatur in eis. Complexio et proprietates.
Calidum humidum est et siccum in secundo gradu et dicitur quod in po
tentia illud est virtus conveniens aut in permixtione eius aquositas
et terreitas dantes ei stipticitatem et subtilitatem et caritas dans
ei raritatem subtilem et in eo igneitas perficiens quam propter eius intre
itatem ipsius ipsum fecit ex amarum. Verum terreitas est secun
dum profundum eius et aquositas eius est in superficie ipsius. Quare
in infusione separat in subtilitas ipsius et completo operis solutionis
et opilationis propter ipsum est permanentia calidi in superficie ipsius. Et
consecutio decoctionis propter ipsam est a substantia sua terrea stiptica.
Rectificatio. Non est in eo nocumentum apparens et datur
in omni tempore et in omni etate, ita quod etiam pueris et pregnantibus et de
elongatioribus et melioribus que iuncta est cum eo, et magnifi
catur operatio eius cum aqua lactis et per quod sumpta est ex capite.
Et similiter magnificatur in infusione eius in aqua endivie et apii
prius bullitis et colatis aut in aqua plantaginis. Et non per
mutatur. quin cadit in societate eius spica. Est enim proprium
iuvamenti cum ipso. Nam prestat adiutorium modicum vini
albi odoriferi clari in infusionibus eius et precipue quando in emen
datione opilationum proprie. Et scito quod in adulteratio
non remansit aut de virtute soluta de qua sit cavendum.
Et eius quod quod purum est in infusione competit quando solum queritur
abstersio, solutio et opilationum apertio et ipsius confortatio exhibitio.
Cum queritur ut post illa in visceribus vestigia decoctionis re
maneat verum ex eo quod assatum est vehementius sit. Et
adhuc vehementius ex adusto, et quod est ex eo purius sub
stinet propter et meretur de coctione. In raro autem et lapo
confectio vehementer resolvit virtute. Decoctio est simili
resolvit in eo virtute qualiscumque sit. Posse. Solvere
educere colera et flegma. Et maior eius proprietas est mundificare
et confortare stomachum et epar et conferre doloribus pungi
tivis eorum et visus et clarificare sanguinem et auferre
opilationes et morbos quos generant ex opilatione sicut ydropesim
et yctericiam et duritiem splenis et febre opilationum et
similia. Ex proprie substantie sue proprietas est ei conferre sputo sanguinis
et in attractioni eius undecumque sit, et confert casui et percussioni
et sanat rupturas intestinorum et excoriationes et propter eius
ʒ i et mumie ʒ i (?) ii. et rubee tinctorum ʒ i ʒ s cum
vino stiptico. Et est eius dosis ʒ. Et confert unctio olei
eius et confusionibus lacertorum et contritionibus et doloribus eorum. Et
ipsum quod est medicina singultus et est medicina bona dissenterie
et precipue quod ex eo assum et decoctum cum succo plantaginis et
pauco vino stiptico. Et confert febribus periodicis et
febribus opilationum et febribus antiquis. Dosis potionis
eius a ʒ ii ʒ s usque ad x. Et potio confecti a ʒ i usque ad x.
Et ipsum conservat per annos quattuor. Et preservatur a putrefacti
one et corruptione si suplinitur ei cera, retinetur
confecta a cera sola, aut si sepelitur in melle tabarzet
aut si sepelitur in psilio aut in milio. Conservat enim
de eius tempore extra tempore extenso. Mesue.

Aloe est de melioribus et solemnioribus medicinis. Huius pro
gatarum super omnes alias medicinas. Quamquam eius in mitto
soluti sit simpliciter debilitatem virtute et membris quod
sunt minus virtutis afferre eis nocumentum propter quod diximus
cadit in mitio ab aloe. Non solum enim non nocet
sed iuvet ad confortationem membrorum debilium, addit et ad
reductionem eorum in proprias virtutes conferre. Neque ad
aliquid nisi ad unum videtur nocivum. Aperit enim
orificia venarum aptorum sanguinem manare faciente.
Et ipsum est alterum medicamentum omnium rectificatorum bonum.
Mixtum cum eis est ipsis et precipue cum eis quod solutiones faci
unt dissolvenda medicinarum. Ipsas rectificat et nocumenta
eorum removet. Et non expoliando se a permixtione eius
cum ipsis est enim regulans et rectificans eas. Et in ideo quoniam
ex parte sue substantie opponit subtilitati et acuitati earum
et ex parte sui effectus eas in solvendo iuvat. Et ex parte
proprietatis sue quod de ipsarum mali est in membris facile
in primis removet. Ipsum tamen in se est tardi solutionis.
Electio. Aliud est quod fit in succotra quod imposita ai
a i etamena d iarabia. Et melius ex eis est succotri
num post in persicum deinde arminiacum. Et tertium est ara
bicum ut aliquod aut in quibusque proprietatibus laudant
eum ipsum perfectum aloen. In colore scilicet et odore sapore
pondere et substantia et conditionibus in ipsis. In colore quidem
ut sit coloris citrini declinatis ad rubedinem in quo sit
claritas. Et si est in confectis fitas cum colore sicut
color hepatis declinaverit eius bonitas ab illo quod est
clare. Et ut sit odoris boni proprium non existeret aliquis
propter alterum vel parte. Et sapor eius quietiorem modum
consideratione eius debet sentiri in primo gustu dulce et decli
nans ad amaritudinem. Et sit pondere leve et quanto est le
vius tanto est melius. Et sit in substantia sua tenere habile
ad frangendum. Quaecumque est aliis proprietatibus remotius tan
to est deterius. Vitium autem denigrat tempus. Et via mitte cog
noscere quod in ipsum cadit de adulteratione. Sophistice eius la
vant ipsum lavatione quam propter eius immunditiam et esse sepe. Deinde
de lavant ipsum in aqua magis et pauca eius lavationibus plu
ribus permittitur exsiccari. Acquirentes ei per hanc luciditatem et
colorem citrinum et odorem bonum. Verum odor decultat fala
ciam. Complexio et proprietates. Est autem complexionis omnis
calidi in secundo gradu, siccum in tertio. Et est exsiccativum sine mordi
catione, consumptivum superfluitatum et preservans a putrefactione

old [illegible] ad ardorem [illegible] in mingendo In tesauro [illegible] paupere in veni [illegible] dragagant in fundatur iero
nat aqua per noctem post colatum et in colatura addit aliquid rosatum ut amigdalatum quod uso pat [illegible]

z ē B. ē ei pū. apcit in officia uenarū. Et dicūt qdā q̄ ledit ex eliquato ipūz. z uult q̄ sit in p̄ app̄tioē q̄ extrat ī ueis. vm̄ rectificatō. acq̄rit ei n̄ ofat epi. Et ī aloe q̄ loco. solō mi norat. z addit ei. n̄ stō sit fortitm. In nō nō loto. ē gētio. Et ē mixtū ē melle ē minoris soloīs. Et minoris actetois. et ē maioris absl̄ioīs. ptū p̄ quas illi ē insit. Rectificatio. Tractatō ī gbz cad' correctio. s. qm̄ ē de fāde soloēz facietibz q̄roz ut sumēs ipūz. cibū difat. Et q̄ opo sua nō mltū extēdit in cor. mix eīz ptisies ē ex n̄ ī q̄ritate exubef. Et q̄ uenarū officia aptoē saīguē. spgēt apit. Et nos obuiām̄ hīs ē p̄lī rectificādo ipūz. adgim̄ ei sibi citā z faciles opoez cū spetbz alle fagie. subtilibz. z acum ħtibz Sic vtz. cū mace. nuc m̄. Cinamō. spica. Calamo aro. z cubeb. z sgnat. z assaro. z mastice. gāz dgbz ptes eqles. z cē. ps. f. buliat. ī sexcuplo eorū aq̄ usq̄z ad tciā ei. ē facilitate. z accipe p̄qlibz lib. illi aq̄. aloes. ʒ. vi. et pmitte siccari. ī vnbra primis. z pfice exsicatioēs eius ī sole. Quidā aūt ex bz rectificatibz faciūt sile. ē spēbz pigre. G. citat et eius suā opoez. ysops ciname. z mastic. Et qdā dat infusioēz aloes ī aq̄ spez. z citat effez. ei. Et agim̄ ei. n̄ extedat opo eius. ad ptes re motas. ē rebz q̄ addūt ad uigoēz ei. sic cologut et fbit z silia. adat ī aq̄ spez. z fiat sic n̄ ci xim̄. a siat ī ī aq̄ casei. at fiat exeis troc. et pille a cadat ea ē eo ī ofrōibz simi. Remoue am̄ ab eo at nocumeta q̄ ipmit ī uenas. recti ficādo ipūz. ē admistiōē bdelii. ē eo. at drag. a mastic. z simliū. In aloe. at q̄ elōgatū ē et delnat appetitibz quz bois. magficat ħ tā q̄ dixi. et ad hoc ē ofbati ē facies dō. uetf. z noces stō. z epi. z soluēdo ī pmit. laboē ī stō z usibz. Et atz sit eius remanet ī eis. z fat soloē exiē saguiez. Et ē maiorē noces emoroi dibz z ano. Et nos rectificam̄ hz lauādo quousq̄ ptus ī mudarū fiat abs̄io. z ī fūdēdo ī aqs spez. z adiūgēdo ei. q̄ cito lubricāt fat at. Et mhl ē tā magfic exrectificatioibz sic bdeliu z drag. Et sup ipūz bibat aq̄ ordi. cū olō nucū. a d'cocti onē pasularū. a aq̄ tepida. z mel. ī̄smittit audacia ei n̄ cor. Dosse. Soloē educ eo. z flā. z mundificat cap ab eis. z stoz. Et ofert iu uamtū mag̃. dō. cor. z ofert ī flacioī stoī z siti. z dō eius ex eo fetiz. Et q assiduat acceptioēz eius dibz oīuuis. nō uidet ī cor suo. nz ī stis sinsū ei. ergnē q̄ nō sit habil sanai. Et p̄uat apūtfa ctioē. ita q̄ etia cadauia z pe mixtū ē mira. Et mixtū ē sanguie dracois z mira. Sanat ulcā putida mala exsicat eīz ca. sīz mordicatioē

Et ablutio ī fistulis. eius ī vino. a aq̄ ro. a ī suco feni pparato. absgit oclos. z addit ī uisu. z stn git lacrimas. ipūz qdē acuit sisū z rorz. Et ofert epi. z aufert icteria. nocet tam̄ emo roidibz z ano. q̄ pp. caueat ab eius acceptioē patietes lesioēz in ipis. Caue ergo dare eloe temporibz fagoris. excoriat eīz z soloē educ sanguiez. Dosis. Eius ē ab aut. s. usq̄z ad ʒ. ii. Et ī ī fusioibz ab aūt. j. usq̄z ad. ʒ. iii.

Forsā ē ca ex debilitate vntus retētiue reni usa vntus sequestratiue eius ut forsitā ex pluries

Ex magist Pet de Argelano de bononia de mictu sanguis. Alchis dixit qn potatur lingua cauis stagnat fluxus sanguis. puenietz a renibz. Apuli dixit malue saluatich cū totis radicibz libra pesata ī aq̄ decocta usq̄z ad dimidias p sinno patiētī dabis bibē dolore vesice mitigat. z sanguez absti net. z pfecte sanabr. et noth q̄ bartolom. z sicedz alterz nocat Malua siluestrez. Serapio dixit q̄ ypogstidos uehemētissime stgīt sanguiez q̄ egre dit cū vrina. Haz dixit ī ōpōit ad mictu san guis cū vrina ex plaga ī uesica ut ī virga sz cū in pricipio mictus urin ex sagnis. Recipe rob de vino z buliat quousq̄z coagulet z postea sume ex eo lib. i. z cū farina siliginis misce z da qtidie ʒ. v. ē cū sepo capri. Ad vrinas etia osas z saīguinas q̄sl sic turbidū brodiū carnis rubearū hoc pulueriū ē expertus pulchrimorū rubee tinctorum q̄noru alchechigii ēci an ʒ i. seminis comuz ad pondus omz zucca albi ʒ iii. fiant cofiat ī electuariū cū sirupo ros. dosis ī ieiuno sit sicut castanea vna cū vino albo. Aliud ad hoc expertū. Semina rubz ptes ii aceti fortis pte vna misceantur. z ex hoc ī ieiuno bis ul ter sumat usq̄z ad ʒ i. Ego cōsueui dare trocis de carabe dissolutos cū aq̄ platagis z vidi effectū bonū desup ponebā emplastru de lentibz ros. z platagie distemperatis cū oleo ros. pus tam coctis ī aqua.

Ulceribz uesice q̄ etiā otigūt ex mala aplicatioē medicinarum lapidis frangentiuz sicut ex mala aplicatione citarudarum rahaze prius

Alchi dixit q̄da curam mingente sanguiez z pus q̄ p quatuor annos fuerit passus cū sirupo facto ex solo sucho centisnodie cū zuc. vino dulci ofert ulceribz reni z uesice. Serapio dixit q̄ qn cucumer sunt cū rob aut cū lacte ofert ulceribz uesice. Alia. dixit semē cucumis et ruz cū lacte mulieris bibitū ulcera uesice sanat. Bulzen dixit decoctio semis lini ofert ulceribz reni z uesice. etia reghtia ofert ardori vrine z ulcera reni z uesice z sabini ipsius. Et alchi uolunt hoc de fugo ipius bibito

ex ad°. pet. d'argelana.

ulcer uesice [illegible]

M lec[illegible] lu zorni d'vetri disse auer la infirmitade de l'ardor d'orina p mez tolto cose mlto diuretiche plu mal d'ipancho et dissi che asey li zoua fardo de orina laqua de[illegible] malue bora p mita [illegible] ... [illegible]

cupsia

[illegible]

valet

Et dicit etiam Avicenna flos altee confert ulceribus vesice et renibus bibitus et linitus cum oleo: decoctio foliorum malue bibita siue aut puluis eorum cum vino siue aqua et [illegible] etiam facta cum eis extinctus vino mixtus cum oleo facto ex eis confert ulceribus vesice. Verum Bartolomeus dicit quod radix magis confert quam alie partes. Auicenna [illegible] sic dicit jus galli cum lacte quam alie partes [illegible] ad ministratur ad ulcera vesice. Et dicit etiam lac caprae [illegible] ad ulceribus vesice: Et Serapio dicit quod lac in quo est extincta aqueitas cum lapidibus calefactis confert ulceribus membrorum inferiorum et precipue illis que fiunt in gutture et ana pulmonis et vesice et renibus et intestinis et vesica. Et administratur lac cum melle ne inflationes faciat ad supradicta: butirum [illegible] immissum ulceribus vesice confert: Auicenna tamen dicit quod confert in corrosione ulcerum orificij vesice. Ego et aliqui auctores [illegible] alchechengi illos dans cum julep aut cum lacte: dicit etiam Auicenna amumia confert ad ulcera vesice. Vnguentum optimum expertum ad ulcera vesice Recipe litargiri cerusse [illegible] bi terre sigillate succi [illegible] cortici turis ceruni [illegible] ana partes una galarum [illegible] corticis mandragore ana partes [illegible] puluerizentur subtiliter et cum albumine oui super lamina plumbea et cum pastello plumbeo diutius agitetur et eum siringa immittatur. Super vesicam autem et virgam fiat fomentum cum aqua decoctionis rosarum et cortici [illegible] et consolidantur utriusque: Et hoc de ulceribus vesice que etiam contingunt ex mala aplicatione medicinarum lapidem frangentium sicut ex mala aplicatione cantaridarum et aliorum similium

petrus de arzelano [illegible]

Quando accidit in renibus tanta caliditas ut etiam siccitas eorum cum sit tanta attractio potus quod retentiua renum negat regulare. Vnde et hoc corpus dispositum ad etica. Ego posui ista capitula [illegible] sequentia ad lapidem renum et vesice quia [illegible] accidentia sunt illius dispositionis. Valet parua porta in illis sit ora et aut aurea. Nota quod potus in hac passione nullo modo debet denegari et ex simplicibus laudauerunt ex sententia [illegible] antiquorum mirti et salicis et citonia et mala granata et [illegible] et virga pastoris et semper viua et que sunt illis similia. Et tu ex istis simplicibus facias compositionem [illegible]. Rasis in suis experimentis dicit. Tractatum de oleis quod oleum ro. sicut [illegible] in sua descriptione ipsius de [illegible] mirabile in diabetica passione bibitum cum lacte caprino. Gal. laudauit multum aquam ordei cum rob fructuum. Et Galienus laudauit etiam hoc sicut [illegible]. Recipe spodij xilobalsami [illegible] santalorum portulace seminis dragaganti [illegible] et de fungus nascentes in radice rose canine siue barbe [illegible] secundum Auicennam cuius [illegible] et ypoquistidos berberis [illegible] ana ʒ vij masticis cinamomi origani ana ʒ [illegible] zucca ʒ i terantur et cribelentur et conficiantur cum [illegible] et reponatur et sumatur ex eo omni mane ʒ i dosis aut cum tanatich et aqua ro. emplastrum trociscus qui confert juuamento magno in diabetica passione. Recipe acacie ʒ ii dragaganti ʒ i terantur et cribelentur et conficiatur cum mucilagine psilij et detur cum aqua frigida. Emplastrum ad idem Recipe farina ordei et infundatur in oleo ro. et modico aceti quantum sufficit et fiat emplastrum et possunt addi semina portulace et rasura cucurbite et solatrum et similia semper que [illegible] frigida et non calida apponantur.

bona probata

ex eodem anno pet. argila

Non solum vrinam oportet prouocare cum patiens non [illegible] et sanctos [illegible] sed etiam oportet sanguinem qui in vesica congelatur extrahere. Et hoc sepe accidit ex incisione lapidis [illegible] sanguis transit ad vesicam et causat accidentia mala et ipsa alia [illegible] causatur congelatio sanguinis in vesica. Dico ergo quod pulegium bibitum sanguinem congelatum in vesica eliquat. Matricaria etiam vrinam fortiter prouocat et sanguinem etiam in vesica eliquat sed detur cum aqua mellis. Diascorides dicit quod in eliquando sanguinem congelatum in vesica et ipsum etiam prouocando flos cimini carmeni cum eupatorio apii et [illegible] singulare. Cinis ysopi humide datus in potu sicut supra dictum est capitulo de coagulatione lactis et [illegible] in libro suo sanguinem in vesica congelatum in vesica eliquat. Alchindi dicit quando bibitur ex blacta bisantia pondus ʒ ii cum aqua calida extrahit sanguinem congelatum de renibus et vesica. Multa etiam dicunt physici et specialiter in capitulo de congelatione sanguinis in stomacho et in capitulo de congelatione lactis in mamillis que

idem p. de arzelano — hic valent

Capitulum de restrictione fluxus vrine. Contingit aliquando nos vrinam constringere oportere eo quod inuoluntarie patiens non [illegible] effunditur et hoc potest contingere ex magno vsu medicinarum [illegible]. Auicenna in hoc dicit lentes inspissant sanguinem ut non currat in venis et ipsa minorat vrinam. Et dicit etiam Nespula confert multitudini vrine. Et [illegible] de lente et non prouocat penitus non [illegible] lens omne in vrina ex parte distillationis. Et dicit etiam fungi faciunt possidere difficultatem vrine. Et dicit etiam omnes aque minerales faciunt vrine difficultatem et [illegible] et menstruorum. Serapio dicit corallus difficultatem inducat cum aqua bibitus. Et dicit ypoquistidos stringit vrinam. Extrinsecus vrine in voluntario summa medicina secundum Auicennam est scoria ferri in mixta cum vino aut infusa in ipso aut pluries in ipso extincta aut subtiliter trita et bibita. Confert autem mastix si [illegible] in vino radix [illegible] sit bulita. Et confert etiam si in decocto vino actu calido sedeat patiens. Alchindi dicit glandes frigide sunt et siccare quia [illegible] stringunt atque vrinam. Apulus dicit vesicam scrofe in renis sicca et terere et da bibere et multum valet ad distillationem vrine et dicit etiam vesicam capre aut ouis [illegible] aut tauri in [illegible] da bibere cum aceto et aqua cum dormiturus vadit patiens quoniam nihil aliud [illegible] per tres dies continuos luna [illegible] ut vesica postea fluat. Serapio dicit quando mingitur dissoluitur in oleo de sambuco. Et cum sambuco [illegible] cum fit inde suppositorium confert illis qui non possunt retinere vrinam. Et Barto. dicit ego experientia scio certa quando vrina mingitur [illegible] et aspera [illegible] si rupus ex decoctione nenufaris probibitur statim illa [illegible] vrina et clarificat et dico et non dubito quod si ex decoctione radicis albe nenufaris fiat etiam sirupus et bibatur idem et fortius operatur. Si non frigiditas est et in [illegible] lignum aloes probibitur fluxum vrine qui fit a frigiditate et debilitate vesice. Serapio et Constantinus hoc dicunt. Fiat dicit galanga retinet vrinam fluxum factum ex frigiditate renum et vesice. Secundo etiam sed que omnium administrationis confert in potentie restaurationis vrine quando frigiditas ut humiditas aut utraque existit in causa.

Capitulum de arte mingendi cum medicinis et cum instrumentis.
Si pedenegatur urina propter lapidem existentem in vesica vel
aut propter multam materiam grossam ibi existentem. Audi ergo
istis sibi. . . . Galienus ait . . . farmacorum . . .
dicit . . . capitulis cum aquis diureti
cis et . . . in Almansore. Administret balneum et inunctiones
et embrocationes super pectine virge et pitonico. Et iam . . .
principium alterius capituli . . . quare non recapitulo
. . . facio te scire que sit ista. Et quando magister Jordanus . . .
faciebat iniectiones cum sirenga de balsamo quando erat in
vesica. Theodoricus facit cum oleo petroleo. Avicenna et
alii moderni faciunt cum oleo de scorpionibus. Aliqui faciunt
cum stercore columbino dissoluto vel colato et iniciunt. Alii
aut provocant urinam denegatam in ungendo pectine et re
nes cum axungia cuniculi aut cum Galbano posito super
caput virge. aut alleis et cepis. Aliud etiam fiat suppositorium
de sale gemma. Fit etiam in ponendo pediculum
in foramine virge aut etiam cimicem. Incitat enim ratione
sui motus per foramen propter virtutem expulsivam. Et te
. . . hoc remedium possunt. Iterum dico ego ra
dix rafani et lapacii petrosilini et urtice cocta cum vino
et cum oleo . . . et super pectine applicata laudatur in via
provocationis quod expertum est. Si autem cum istis medicaminibus
mingere non possit tunc cum instrumento faciendum est ut dicit
Albucasis . . . Et secundum Avicennam et secundum
Albumasar . fiat . . . isto modo. Sedeat patiens super sede
et ipso balneato aut fomentato cum aqua vel oleo . . .
. . . siringa per virgam . . . versus vesice . . . usque
quo sit iuxta anum deinde inmittatur virga cum toto instru
mento versus inferius et dirigatur instrumentum versus vesi
cam donec sentiat lapis cadere in vacuum et tunc
retrahatur . . . vesica. Et si fuerit de renibus vel hu
more grosso fleumatico . . . cum urina . . .
bat . . . et si via fuerit . . . sic quod
. . . sanguis . . . album cum lacte mulieris
imitatur. Loquar modo aliquid de simplicibus que habent
removere trubos et globulos opilationes vias urine
cum autem . . . sit per curationem dicta . . .
. . . et recipiat grossas. Con
stantinus dixit folia . . . in pulverem reducta cum modico
mirre et vino bibita vesicam et malos humores recipiat
Confortat et stranguriam curat. Avicenna autem hec folia
sola dat cum vino et dicit quod etiam confert difficultati min
gendi. Et diascorides dixit . . . et folia
cum dulcore bibita cum mirra vesice reumatismum . . .
sit et disurys . . . et dixit etiam Avicenna radix . . .
confert etiam distillationi urine et debilitati vesice . . .
. . . vehementer et . . . operatur in renibus. Serapio
dixit . . . provocat urinam et fortificat renes. Di
cendo modo ad principale propositum. Et dico quod quando urina
detinetur propter opilationem . . . dixit . . . provo
cat urinas . . . pulvis etiam foliorum . . . cum
decocto . . . bibitus provocat etiam urinam et tollit
opilationem factam ex humorum abundantia et ideo potest aqua

vel vini decoctionis eius. Galienus dixit camedreos
urina et menstrua movet et . . . humorum incidit
in eas que in visceribus obstructiones expurgat. Et
idem dixit Galienus . . . in sexto . . . cum globos etiam . . .
. . . non solum eos que in vesica. oportet
aut tunc cum vino et melle bibere. Et nota quod aliqui
dicunt quod est sansucus et aliqui dicunt quod est . . .
et hoc credo esse verum ut dixit Galienus in octavo de petro
silino quod urinas et menstrua provocat copiose. Et
idem dixit de petrosilino silvestro et . . . de semine vel
radice et melius est vinum decoctionis . . .
et hoc . . . caliditas . . . et etiam Galienus dixit
in sexto de . . . menstrua et urinam mul
tam provocat cum . . . grosso et frigido detinetur humore
Et dixit etiam Galienus in octavo quod . . . lappe
radicum coctarum in vino provocat multam urinam pur
gatio hoc . . . humoris existentis a tota sub
stantia et ex hoc aufert fetorem . . . et totius corporis
Guilielmus dixit nos autem ad hac . . . scimus quod
pulvis florum urtice frequentatus urinam provocat
propter trubos . . . Et scimus quod . . . amigdalarum amarum
mixtis cum terebintina et rasina et fiat emplastrum tollit
obstructiones que fit in collo vesice. Serapio dixit
quando in potu datur ex . . . cum vino confert dif
ficultati urine et scabiei vesice. Et dixit etiam
de radice rubee tinctorum. Constantinus dixit succus
rute cum oleo coctus et super pectine . . . urinam
provocat et hoc quando ab humore grosso detinetur. Ha
lyabas dixit . . . super virgam . . .
. . . sanat que est ex grosso et viscoso humore fleu
matico. De generatione lapidis

Capitulum de generatione lapidis. Lapis non solum generatur
in renibus et vesica. sed etiam in iuncturis ut Galienus . . .
. . . et aliquando in pulmone ut dicit . . .
et in epate et in aliis membris ut de ipso Haliabas dixit . . .
. . . partis. Ego de hoc vidi . . . qui spuit . . .
lapidem . . . Cirurgici autem . . . de lapide
renum nec de lapide aliarum partium . . . cum . . .
potest . . . isti non possunt curari . . . aut necessitatis
aliquid dicam. generatur autem lapis in vesica secundum Haliabas ubi
est in corpore humano ex materia grossa viscosa . . .
meatum . . . et a caliditate loci effectu
aliter ut . . . declarat. Galienus . . . isto libro. Cum
do aut . . . assumente quod . . . quando . . .
. . . renes . . . existunt naturam morarum
. . . grossum et viscosum . . .
generare poros . . . Fiat etiam ad hoc maiore et
renum ipsorum . . . Vnde caliditate existente . . .
et materia existente in renibus aliqualiter coagulata a
caliditate renum fit lapis. Et Serapio . . .
. . . dicebat quod caliditas commoderata cum

materia grossa e sufficiens cu generationis porrorum
Et per calliditate commoderata intelligo egressum a na-
turalitate: non tn pt naturalis est. Et propter hoc
calliditas multum extensiva in renibus i iuvenibus e
generativa lapidis subito Et caliditas pt naz non
multum i senibus z i vesica z i diuturno tpe fit lapi
de generatione. cu effectiva generationis lapidis e callidi
tas renum sz grossicies materiarum sit mater cu mate
ria at lapidis generatur a crapula z ab indigestione z
a regimine grosso ut infra dicetur de dieta. Debilitas
aut virtutis expulsive z materiarum oppilatio sunt cause
retentionis eius. labor renum z vesice z usus rerum
callidarum sunt cause caliditatis excessive. Signa lapi
dis renum sunt egressus urine paulatine turbide z
arenose a renibus rubeis cu quadam ardore z e dolor
maximus i renibus z i illijs z mitones ptingens ad
pedes z testiculos z crura cu quadam obdormita
tione apte renis infirmi. Signa lapidis vesice
sunt ista dolor e in vesica pruritus dicitur ee circha
capud virge z eius erectio est sepissime z urina corpo
e cruda z alba z tenuis. Et cu hoc e urinandi
difficultas. z si cu hoc dubitetur resupinetur paciens
elleuatis coxis genuiatur z minget aut et intromi
tatur canula argentea ut tota: et lapis tangetur
z retrocedet z minget. hec at oia dant no
titia lapidis z via curationis ondunt ut primo in ti-
orum adducat paciente bn curvato. Si digitus
i ano ponatur sentietur lapis durus ut mollis et
retrocedet z minget. Et propter hoc dixit A. qd lapis
i vesica sepe ducit ad tenesmonez z quens min-
git lapidosus toties mingere desiderat. No et
qd dolor renum multum simulatur i primo dolori colico
propter qd doc ist se fecerunt dissensiones. lapis aut
renum z vesice differunt decet. lapis n. renum
levior e z minus declinat ad rubedine. vesice
uo durior z valde maior declinat ad albedine.
pro quo no qd. ypo. in. vi. epidi. dicit nefre
ticos no vidi sanatos supra lx annos Et. vi.
apho nefretici z qui circha vesica dolent labo
riose i senibus no sanatur debiles n. sunt z ideo
cu his passionibus moriuntur ut dic Ga. i. com.
No secundo qd qui hnt urina grossa arenosa
raro incurrit lapide sz si subito efficitur tenuis
significatur lapis generatus cu alijs signis ut dicit
Bo. de gor. No tercio qd lapis generatur i vesica
z renibus e ex his que hereditantur propterea dicit
qd lapis renum senibus plus advenit qua lapis
vesice z infantibus et qui secuntur eos etatum et
maiore advenit inter infancia z pubertate
Et totum hoc dixit avicena. No quarto
qd pure accidit lapis i vesicha mulieribus
et lapis renum ut dixit etia d. inzea et sunt
de egritudinibus habentibus paroxismum et
spatium e de mense ad annum. Et tota huius
ratio e amplitudo venarum. No quinto qd la
pis prius i vesicha magis e prius ad reti
nendum urina qz fugit circum meatus qs
magnus qz velociter removetur a meatu No
vi. qd qui hnt lapide i vesicha ut renibus no
uiuunt sine picolo na si retinetur z claudit
meatu ducit ad ydropesim z ad mortem
No vii qd in renibus no debz lapis incidi
i vesica at e periculosa incisio propter spasmu et
fluxum sanguinis z propter fistulaz. No viii qd
propter ista ita periti istarum artium dimiserunt cura
iudeis. No ix qd lapis no pot incidi sine
picolo vesice prius. aut propter picolum no compon
dendi cu ut dixit Albu. Si aut lapis i
cidendus e mediocris e incidendus. Caveat si
gravis ut se no intromittat de incisione
lapidis nisi sit expertus z videat a bono ma-
gistro. ut dic. Bru. z Theo. No. 10. qd no
debz incidi ho antiquus neqz ho debilis neqz
ho cacochimus neqz dolorosus. Etas aut
incidendi e etas xiiij annorum ut dicit Lanfran.
tempus aut estivum e ver et autumpnus
i cura habeas duas intenciones. Prima
e impurgatione z vita. Secunda in localibus
Prima intencio cplet cu medicinis evacua
tibus ipsos humores grossos sicut e benedicta
pillule aggregative pillule de agarico
aut cu diacartamo digerat materia cu
oximelle diuretico. Et si fortius vis facias
cu sirupo de radicibus quinqz pot etia fieri
sirupus cu istis erbis scolopendria saxifrage vuli
marini z capelli veneris cu lapide fidei granorum
Juniperi bacarum Edere seminis feniculi apij
petrosilli ameos dauci cu seminibus frigi
dis seminum frigidorum maiorum i arbi sy
florum camo. genestre cu aceto scillitico
z melle z zuchato z fiat sirupus z addatur
radices quinqz z aqua cicerum. Vomitus aut
conuenit z no solum diuertit materiam sz
evacuat materia antecedentem fleumatica
generata i stomacho qui diuturno accessu

erat parata ad renes lapidem causare. Et quanto [ante]
utilitatis. Galli. precipit semel in mense dieta
eorum sit tal dimittitur omnia que possunt lapidem
generare ut sit secundum Ra. et Avic. Cibi
grossi qualis est panis azimus et crudus Carnes
vaccarum et avium paludestrium et pisces et fru
ctus acetosi et viridis et caseus durus et aqua
turbida et vinum grossum atque turbidum et genera
liter respiciat se ab omnibus rebus viscosis et diffi
cilis digestionis et ab omni crapula et repletione
et ita voluit Ras. libro divisionum ficus autem
et amigdale fistici fructus cappari passule
et similia in pluri usu et tuti possunt apponi
in mense. Gall. secundo alimentorum. Cressonesque
possunt appari habent autem virtutem diaforeticam
urinativam atque lapidis vesice frangitivam
ut dicit Gramatorum [illegible] Gal. et urticas lau
dat Avenzoar. et Aggregator confirmat omnia autem
ista moderate sunt virtutis. Alie autem sunt magis
violente virtutis velut sunt pulegium. feniculus
jus ciceris rubrorum ista autem raro usu et cibo
longe debet administrari ne adurerent sanguinem
et renes calefaciendo ledant et etiam ne velocitate
lationis cibum indigestum deducat ad epar. et ad
loca urine. Raynaldus etiam dabat hoc. Recipe
Cicera nigra sive rubea et remolliat in aqua
rem per noctem vel in aqua dulci deinde buliat
duabus ebulitionibus cum pauco petrosilino et addito
modico de pulvere nardino et croco et vino al
bo administret. Multi alii adiciunt sive
adiciones faciunt de gramine mundato de cimino
in hieme et aliqui in estate ponunt succum limonum
aut citriorum semine melonum mundificat enim
tali potio venas capilares epatis et renum
meatus et ita preservat a calculo ut affirmat
diacalamentum et diaciminum sunt ex compositis
valentibus. Complexio autem locorum calida
potest corrigi cum oleo rosato violarum et scorpionum
et epitimate de sandalis et aquarum frigidarum
respiciat tamen te animo usu sine excessu.
Secunda intentio complet hoc modo. Et primo dolore
infestante fiat hoc balneum in quo cocte sunt
herbe iste. Recipe lingue canis. an. m. violarum
[illegible] parietarie. M. II. Sanationis an. 1. Apii
an. 5. leviter quassata buliat unico fervore
in aqua simplici deinde totum in concha piciat
radatur li. I vini albi. et cum fuerit tepidum
sedeat in illo ita quod aqua fere attingat umbiculum

Nota abstinere ab istis

Nota bene [illegible] raro usu

hoc enim notabiliter operatur mittigando dolorem et viam
sive meatum dilatando. et lapidem educendo durum
tamen apponetur moderate. hoc completo ut tuctus
fortiores medicinas possis apponere utaris
lenitivo aliquo vel diacatalicone que dimittas
medicinas attrativas. Isto consequenter facto
possunt dari diminuentes lapidem et debent dari
post exitum balnei ut est decoctio cicerorum grana
minus secundum Gall. in vi. simplicium. Et Avi
cena tertia primi laudat sic omnia decoctione
petrosili. Et galie. ubi supra multum laudat
que non sit calida ut sit miscilium ut radiis spa
gorum et Rubus et betonicha poliu et rubea
Et Bartucius bonoiensis summe laudavit
vitrum combustum. Avicena in tertio enumerat
radicem costi radicem rubi semen altee radice
Ebuli apium scolopendria virga pastoris pen
tafilon poleius camepiteos radice rafani et
acori et cipi et grana pipis et lapide Judaicum
et cinere scorpionis leporum et sanguinem [illegible]
et fimum galli aut columbi et scarabeos exicatos
idest cantarides et multi comedant grillos exi
ccatos. Caveas tamen et videas quod ista sunt bene
correcta et quantitas sit parva quia ulcerat vesica.
Et nota quod ex istis possunt fieri composita
Et avicena ad hoc ordinavit ista potiones
Recipe [illegible] solis ʒ v capilli veneris ʒ vii petro
silini ʒ 4 ficus albe vii in numero decoquentur
cum vii lb aque donec remaneat lb iii et bi
batur lb s cum exit a balneo. Gera. expe
rimentum ad hoc sublime. Recipe semina melonum
anisi solis dauci mit combusti anna proficuat
teratur et cribetur et detur ex eo ʒ iii cum aqua
decoctionis cicerum nigrorum. Aliqui fecerunt aqua
expta. Recipe filiupendule lb vi radice acori
lb iii saxifragie cum radice quantum sit de omnibus
conquassentur et ponatur in alembico et aqua fiat
et detur. ʒ i Avenzoar vir magne experientie fecit
hoc electuarium. Recipe lapidis Judaici gummi
cerasorum lapidis spongie corticum melonum
[illegible] an. ʒ 4 avelanarum ʒ 1 dauci [illegible]
ultra marini combusti cum alchitranam an.
ʒ x pinearum mundatarum amigdalarum excorticata
rum an. ʒ vi Siruppi de liquiritia quod sufficit
et fiat electuarium in quolibet ponatur ʒ ii optimi
balsami quia in hoc ut dicitur est de melioribus medi
cinis fructum in vase vitreo dossis est ʒ vi omni mane
cum siruppo de violis et quadrupo aque calide. Rainaldus
vadas ante ad hunc signum et invenies istud capitulum
completum quia carta hic deficit in [signum] capit Rainaldus
ad cartis 12

Avenzoar vir magne experientie

Acho fosse morso di cane rabioso ... recuve sugo di ruta
cun lo vino e pone la ruta sula mo... ... e guarira ... 33

Ermes dixit qd vinu allzekedi ... de pois rubeis est sol itu medi-
us in tpus colectionis et tps vendimi-
arz et poma illa sunt rubea sicut ce-
rosa plena granis sicut grana ficuu
et sunt boni sapois cu quadam amari-
tudine et sunatur p totu annu i foli-
culis et no potrescunt neqz exsiccat
et cu nolueris opari accipe de illis
pois gnqz ul octo aut plura et te-
rat cu bono vino g ho aut alio
bono vino et colatur et bibatur et
ofestiz resoluit retentidez urin qua-
tumcuqz difficile et diuturna et duc
materia calchulosaz de renibz et
vesicha i mayra quatitate visibli
ita qd manu possz colligi et cu ...
polatur usus eis sanat ab huiusmoi
usus eis passionibz et diuturna si
fuerit egritudo et in senibz saltem cum
hoc adjutorio remediabz et paucioes
et leuiores sustinet paroxisos. Et fuit
meo tpre cardinal q ia p triduum
ab abnegatioe urine passus e et
turgidus fuit et inflatus ut uter nullis
alys sibi pficientibz remedys et distepatis
et p gsiliis paruu medici p potu vini
huiusmoi soluta e urina i quatitate ut
impleret quasi circa vna lagena et
plus ex solo hoc expimeto fuit dictis
hic medic quae talia no sunt negligeda

Ermes. Medicam ... morsu canis rabidi expti
... et pfectz inueniz. Recipe cinerus cancros ...
... x Gentian ... v. turis ... i
... eis ... vini mag pulue
rizetur sup aqua et bibat ...
... Emplastu ... Recipe
vini oppenaci ... i misce
et fac Emplastu sup locu morsu est
... mirabile. Ad idez cu homo ...
fuerit a cane rabido qua cito ad ueue
rit fac scarificari locu morsus et
si potes appone uctosaz et extrahe
de sanguine satis. postea fac pistare
alea et sup locu ... appone et ...

u ad morsuras canis rabidi ...
Pbatus
... tres cantari ...
et distepa ...
... alique ...
ut ...

ta hoc emplastu ... semel usqz ad octo
dies et ... diebz gtinuis da ei triacham
et pcipue qd comedat alea et qd caueat
a carnibz ... caseo et oi cibo malo com-
esto et vinu bonu puz bibat post octo
dies no appoat Emplastu. de aleis sz em-
plastu de ruta et ... et pauco sale usqz
ad quatuo dies et sic curat. Et nota
qd cura ista no ... nisi in timore
qz post timore curari no pot ...
cura et certissima Et si uolueris sire utz
canis q momordit sit rabidus an ne. Recipe
buccella vna panis et pone sup morsura
et pmitte vna die et vna nocte stare po-
stea tolle de tuo pane et da comedere uni
galli et si morit galina rabidus est
canis Ermes dixit ... aliqui aiat
puluis de radicibz feniculi ... i oclis potatur
Ad Glandulas q i collo nascu... et liberabitur.
tur ul sub mento ul i igue. Lenticulaz cocta
i aceto et pone probatu est
Ad urinaz cetisime puocadaz Recipe Galbanu et
fac inde Emplastru et pon i capite virge et statim
Ad illos q no possut mi ... mingere pbatu est
gere recipe de lapidibz q inueniuntur in ca-
pitibz carpoz et tere eos bene et da bibere
patieti cu aqua tepida. probatu est.
Puluis mirabilis i carnatiuus gferes uul-
neribz eaz et nuoz sz maxie cordaz. Recipe
Vermes terestres et gbure eos et de illo fac pul-
uere et aspge i vulne de illo puluere.
Ad capiendu talpa ponat i foramie eius cepe
uel porrus statiz egredietur ...
Ad sciendu qn erit mortalitas Pecudu scias
qd de mese Septebris qn folia vlmi et ...
se atrahut ad modu carte illo anno morietur.
Ad faciedu minge lapide ... qa ...
rate dicit et pone i ciato et bibat paciens et
si no pot bibe poat i suco aliquatulu vini
ut meliu bibat et cito liberabit.
Ad dolores Geniui Armonia in aq coqz et
ex aq Jeiuni accipias et ... feniculis ...
Pilule de Aloe et mastice q dant singulis sepi-
manis ad pond ʒ ij ante ul post pradiu sin
obsuao e diete ul sin digestion modificat
corpa ... flematice q sic gpoit Recipe
aloes epatici ʒ j masticis ... rosarz Garofa-
loz an ʒ ij ... ʒ ij ... cu suco absinthii fe-
niculi uel cauliu aut cu melle ...
... qd si no recup...

Ermas dixit Contra Cancrum expimentum phatum in
paucis locis notum quoniam utitur hoc expimento
Caueat ne multos decipiat quia in mundo melius isto
non reperitur Rerum etiam plusquam possit laudari Recipe
Semen lini. Atramenti combusti Cortice malogra
nati combusta Betonice Virge pastoris ista omnia
puluerizet et ghereant melle rubeo et crudo quibus
confectis Recipe medietatem uel tertiam partem uel quantum
cumque volueris aliud reserua et hoc quod misturus
es cancro cancri actue cum puluere litargiri et
puluere cuprerose secundum quod tibi uidebitur quia si cancer
inueteratus fuerit uel in profundo corroserit plus de
acetum decoquere unguentum quod sit nouus et recens
et parum corroserit Cancer uel in loco in neruis
et circum abstersa humiditate bene mitte vngue
ntum usque ad profundum ita quod totum forami plenum
sit et intellige de hoc vnguento acuto et sic
operis donec cancer sit mortificatus et semper
renouetur unguentum quia illud quod in primo ponitur
sine apponitur non potest durare nisi per duos dies
ad plus in sua efficatia cum mortificatio fuerit
appone de illo vnguento quod seruasti .s. de dodez
amoueas, actuetur hoc enim ualet ad carnes rege
nerationem et ad curam plenariam.

Ad de Cancro Recipe Erba que uocatur dens mus
cata et ligatur panno et suspende prope locum in quo
est cancer et sanabitur infra tres dies uel quatuor dies.

Ad omnem infirmitatem curium. Recipe oleum tuzlorum
ouorum et asungiam porci ueterem et sulfur uiuum
et omnia misce simul in modum vnguenti et mitte super.

Ad vermiculos qui corrodunt Capillos [malum]
Recipe Fel bouinum dentem forte et alea centauree
minoris et fac feruere fortiter et quando in frigidata
fuerit cola per pannum et laua caput bis uel ter
postea laua cum aqua.

Ad fissuras Capillorum et manuum et pedum et labiorum
Recipe Anguillam grossam et decoque donec dissoluatur
et in tali decoctione ponatur pinguedo galline et
Ansrina et mel et quoquatur ut fiat ad modum
vnguenti et ex eo vngitur caput.

Ad faciendum capillos crispos Recipe radicem ebuli
et pista bene et pone in vino cum quo laua caput.

Aqua expertissima est illa que fit ex solo melle claro
distilato per alembicum tingit enim proprie canos
in colore aureo aureum et aliquantulum flauos
et nigros capillos rubificat. Camomilla
etiam in lisiuo recepta et de hiis quoque colore decenti
colorat capillos

Ad faciendum nasci capillos nota mirabile ex
perimentum quod quedam domina dixit quod habebat filium
teberosum cui elleuata fuit tinea cum
capello septies et iterum uenit per totum caput
pellis sotilissima et rubea ut in recenti
consolidatione aque calide uel ignis uste
Et ipsa acapiebat serpentes uiuos sicut
hec potat et truchabat ex utraque latere
capitis et caude postea buliebat totum
in aqua quod totum serpens liquefiebat et spina
et osso mundo remanebat et ex ipsa decoquo
ctione lauabat caput pacientis sepissime
in sic in minori spatio vii mensium habuit ma
xima multitudinem capillorum pulcerimorum.

De furfuribus quod optime iuuat caput a fur
furibus est fel capre aut etiam bestie aut
tauri mixtum cum nitro ex quibus ca
put vngatur aut in lesiuio dissoluatur.
Item operatur autem radix lilii facta cum melle
mixta et inungatur caput ex eis
Fel autem tauri si misceatur cum nitro et
timolea et ex eo caput lauetur sine vn
gatur curat furfures curatione perfecta
quod affirmat Ricardus.
Cinis etiam caulis ve. cum lesiuio mixtis
decies aufert. Aqua etiam sicle .i. blite
et maxime rubee cum radicibus similiter
optime mundat et hoc sumus experti.

Ad pilos crescendos et faciendum pilos crescere
crispos et occidit tiberiem. Recipe radi
cem agrimonie et gariofaline et fac coqui
in aqua et fac lisiuium et laua caput.

Fluxus autem quod uenit ad nasum dicitur coriza
et est catarrum. Cum aut coriza certissime
maturat Recipe quelam asse cum pauco
pipere. Nos autem experti sumus optimus
Nam cibates infirmum in sero nisi cum eis
sepissime inuenimus ipsum mane sanatum.
sine alio auxilio. Et proprie aut
nostrum de Coriza est suffumigatio facta
cum lino quod etiam ualet ad prefocationem matris.

Vnguentum ad impetiginem Recipe lacertam
uiuam uirez albam pone in olla et quoque
usque ad tertias in oleo et colato oleo
adibeatur cera purissima et fit vnguentum placite

Rainaldus de uilanoua hanc etiam
conposuit. ℞ aselei solis amomi anisi marathri cele-
rui dauci petrosilini apii cimini anetileuistici
cardamomi piperis longi siluestris montani seminis
papaueris seminis milii soli seminis malue grano
rum juniperi baccarum edere seminis sparsi meleoropro
siorum et radicum saxifragie ℥ iii ibiscus galange ci
mini spicenardi calami aro. xilocarpi cipi acori
sandalorum alborum rubeorum. lapidis iudaici lapidis spon
gie rasure eboris margaritarum lucidarum ana. partem ʒ ci
chadarum preparatarum quarta unius partis sanguinis
nis hirci preparati partis ii fiat puluis de quo detur
de mane ʒ i cum vino albo. Rasis tale confectionem
ordinauit ℞ seminis melonum carpobalsami semi
nis rafani dauci petrosilini ana. partem una corticum
radicis capparorum corticum radicis oppoponaci ami
gdalarum amararum baccarum lauri sigillati cipi spice
cassie lignee scolopendrie harmel gentiane ari
stologie rotunde asari cordumeni bdelii armonia
ci serapini mirre piperis acori ana. partem ʒ dissolutis
gumminibus in vino subtili fiat pilule et dosis est ʒ s
cum aqua cicerum et quasi fortificatur illud medicamen cum
balsamo balsamum dicit frangit lapidem. ut dicit Ga.
7 simplicium. Auicena aliud medicamen conposuit
expertum ut dicit ℞ cineris ramorum cineris scorpionis
cineris radicum capparis communis cineris leporis
lapide spongie sanguinis hirci cineris corticum oui lapi
dis judayci acori partes equales petrosilini dauci [illegible]
pulegii trifumi arabici sem. altee piperis ana. partem
i. s. conficiatur cum melle et conseruetur dosis est
ʒ iii cum aqua decoctionis tribulorum et cicerum in
grorum. Ego etiam dico quod si lepus capiatur et combu
ratur secundum se totum et detur puluis ille ad quantitatem
vini cocleare mirabiliter ualet quod expertum est. Ad
idem experta sunt semina geneste exhibita in potu
cum subtili vino. Ad idem etiam expertum sunt grazeli
nucis quando nuces incipiunt oriri triturentur et exi
beantur mire ualet. Ego sepe dedi cum aquis diu
reticis catarides in parua tamen quantitate et laudatur
etiam a Gerardo de So. et Gui. de Sa. et consueui
etiam dare filantropos descriptionis Nicolai. Et
vide receptas a Nicolao cum vino albo uel cum aquis
diureticis et uidi bonum effectum. post autem mediam
exibicionem frangentis et educentis lapidem laudatur
inunctio olei scorpionum quem dicit Auizenna in 5 canon
scorpiones in suis naturis sunt in lapidibus generatis.

in renibus et uesicis optimum remedium quando lapis generatus est.
Tadeus fecit hoc emplastrum et emplastra super locum ℞ her
ba sanationis paritariam folia cucumeris siluestris
folia malue caules porrorum morsu galline et consimi
libus et fiat emplastrum. Teodoricus fecit hoc cerotum
pro remouendo. ℞ oliui camo. ℥ ii olei rosati ℥ i vitel
lorum ouorum crudorum ℥ iii conficiatur et cum panno applice
tur. Commotiones et equitationes vitentur ventosationes
ab ilio usque ad uesicam cum oleis calidis. vel cum oleo
de ruta et de castoreo euaporetur ut dicit Auizenna
iste omnes sunt medicine minuentes lapidem et multa alia ex
perta possem ponere. s. Bartho. de ua. et aliorum. sed ubi ci
rurgico ista sufficiunt. Si dolor fuerit in renibus tunc lapi
dis ista breuiter sunt experta. ℞ corticum auellanarum misce
atur bene cum gummis. amigda. et existis misceatur in potus
℞ ʒ i ex quarta partis ipsius ex filoantropos misceatur
et cum vino calido bibatur. Sola etiam paritaria calefacta
super tegulam ignitam rorata cum aceto renibus applicatur
Emplastrum ad idem ℞ radicum enule radicum tassi bar
bassi. ca. ue. recentis. camo. ana coquatur ad iuice et
cum oleo de camo. fiat emplastrum. Balneum ad idem ℞
sanationis uiol. ana coquatur in aqua et post balneum
fiat iunctio cum oleo de scorpionibus. Guil. dicit Ego
uso in dolore consequente lapidum ut aranei iuueni utilis
sunt et subito fuerint arnoglose bibitum calidum et turbi
dum sicut exprimitur usque ad ciatum unum. Ego huic
non uideo rationem nisi forma occulta in hoc ualet et
in quartana dicit Gentilis ualere quod semper fui expertus et
sic inueni. Ego simplicia non notabo nec de eis
fatio mentionem quia de eis satis est facta mentio gratia bre
uitatis. et iuuamenta mirabilia a Bar. de ua. que omnia di
mitto. Tamen unam experientiam pono ad frangendum lapi
dem subito tolatur sanguis totius unius leporis et cum ʒ 7
radicum saxifragie uratur in olla rudi et extinctum
hoc detur cocleare unum cum ciato aque calide. Et fertur
quod lapis forarius in aqua ponatur cum aliqua quantitate huius
pulueris in paucis diebus uel oris frangitur. Aliud expe
rimentum. ℞ radicum spongi quantum uis et coquatur in aqua
usque ad consumationem medietatis aque post ℞ huius deco
ctionis partes v. aceti squilitici partis i oppopona
ci et radicis capparis ana partes ii et fiat sirupus nam
optime frangit lapidem in renibus et uesica ista in parte suf
ficiat. Venio autem ad operationes manuales. una autem
est operatio palliatiua alia autem ulterius est curatiua et ho
menedosa. Imprimis ergo euacuentur intestina cum clisteri
et in eastitiis deinde saltat in fixum ut moueat se hic
inde et lapis ad collum uesice redeat deinde preparet
scampnum in loco lucido et in una extremitate sedeat
uir qui teneat patientem ante se et tam coxe cum bida
ligentur ad collum ut tota uesica sit decliuis ad ipse

riora aut vir q tenet eum accipiat eum cum
z mandet si fuerit puer et levet ad superiora ne
que dimittat ea uel ipa donec operatio compleatur,
deinde i ungue cum oleo digitum sinistre manus z intromit
te eum i anum pacientis z cum alia manu comprimat ue
sicam sup pectinem inferius z perquire de lapide. Et
quando stat sub digito tuo duc eum paulatim ad col
lum uesice. deinde preme sup digitum ipsum z impel
le eum ad inferiora usque locum i quo uis incidere z
precipe ministro tuo ut extendat testiculos z virgam
ad superiora cum manu sua z cum altera manu remo
ueat cutem que est sub testiculis apte i qua sectio debet
fieri z tunc incide sup ipsum lapidem inter anum et
testiculos non tamen in medio. imo i latere sinistro na
tis z sit sectio secundum longitudinem exterius ampla
interius tamen stricta secundum quantitatem tamen qua sit possi
bilis egressio lapidis. deinde intromitte unzinum
geauum z extrahe lapidem z multotiens ratione
compressionis digiti lapis egreditur absque intromissione
instrumenti predicti. Albucasis dixit si non lapis
sit plus quam unus premas z imprimas magnum ad os
uesice. deinde sup ipsum incide z per hunc impelle par
uum. z sic similiter facias si sunt plures duobus. Ex
tracto lapide purifices locum z superponatur pul
uis constrictiuus cum albumine oui z ligetur firmiter
z extendatur pedes z soluatur usque i tertium diem,
ut uoluit rogerius. Post incisionem ponunt vi
tellum oui i hieme z albumen i estate. Et aliqui
alii ut quatuor magistri apponunt farinam cum sup
pis. Ego autem aliter operarer nam intentio mea
est facta incisione extrahere sanguinem. z cum hoc lo
cum incarnare z cum hoc prohibere appostemationem
ergo melius est omni tempore operari cum albumine oui quam
cum farina z cum uitello oui. In hieme ut dice
bant alii ueruntamen. Ego in hieme apponerem
albumen oui cum vitello ratione frigiditatis temporis
z ratione mitigationis doloris usque ad incarnationem
vitellus autem oui putrefacit quoniam calide z humide com
plexionis est z consimiliter considera de farina frumenti que est
calide z humide complexionis. talia autem non incarna
tiua sunt ut patuit loco suo nisi uelles intelligere
de farina uolatili quae ualde constrictiua est tempore autem
cure parumpotent z vinum non album sed rubeum sit
etiam stipticum z bibitum cum aqua ferrata limphatum.
Comedat etiam sobrie z cibaria eorum electa sint
z paucarum superfluitatum. Si lapis modo sit in mu
lieribus z sit necesaria extractio licet raro lapis in

~~mulieribus est magis remotus ab incisione a loco iacitionis~~
~~qua~~ i virginibus generatur z ratio est in promptu. quia orifi
cia earum illarum partium i mulieribus sunt magis lata sed
superfluitates fleumatice minus tenent z ergo raro
generatur lapis ueruntamen curatio i mulieribus est ualde
magis difficilis et ratio est quia locus lapidis i mulie
ribus est magis remotus a loco incisionis quam i viris qua
re est necesse quod in mulieribus incidatur magis profun
de z i hoc est timor dicit albucasis. Si uero adsit
necessitas opportet te considerare primo si sit mulier
virgo uel non. quod si fuerit virgo ponat medicus ano digitum
sinistre manus z querat lapidem. Cum ergo inuenerit eum
ponat sub digito ipsum z gradatim ad inferiora pel
lat sicut possit narratio donec ducatur ad radicem
coxe deinde incide sup ipsum sicut superius feci mentionem
Si autem mulier fuerit corrupta tunc precipe mulieri
medice uel tu medice facias z i queras lapidem. cum
autem inuenerit lapidem imprimat eum ad inferiora do-
nec perueniat ad radicem coxe. deinde precipe incidere
sup ipsum i radice coxe et extrahe ipsum ut dixi
superius z similiter per omnia facias. Si autem contingat quod
lapis propter eius paruitatem uenerit ad virgam ligetur
usque uesica ut non recedat. z postea sugendo
extrahatur aut tenacule longe z gratiles imponantur
z capiatur z extrahatur. aut ut dicit albucasis tera
tile terebellum imponatur. z cum illo frangatur z
frustratim extrahatur quod apparet mihi satis diffi
cile aut ipse i frictione ubi magis lapillus eminet
incidatur secundum longum z extrahatur z suatur z bre
uiter z superius curetur z prohibeatur apostema quantum
potest. Et si dolor assit ponatur i balneo lenitiuo
z i ungatur cum oleis lenitiuis quale est camomelinum
anetinum z sic de aliis. dixi secundo principale quod
cura aliquando illa erat pallaris hoc est medosa hoc
autem contingit quando lapis ita est magnus quod non potest duci
ad collum uesice ideo salubrius potest saluberime
fieri incisio cum collum uesice sit carnosum. Et ergo
per illa potest incarnari. Vesica autem est neruosa et
est locus urine non ergo consolidatur unde sepe uidi ali
quos qui fuerunt incisi z aliquid de uesica fuit incisa
z locus nunquam fuit consolidatus z per locum illum semper
egreditur aquositas. isti tales infelices sunt z inepti
semper. unde ypo. vi. afforismorum dixit quod uulnus
est mortale cum dixit uesica incisa zc. Hoc etiam con
tingit quod cura est medosa si esset in antiquo aut in
alio non potente aut non uolente sustinere incisionem sit
autem hoc modo ponatur patiens i balneo mollificatiuo.

tuo deinde cu catezo e aut catizu tenta ut pba z i sumitate eius e queda grossities sicut paternost ne ledat uesicaz uel colluz eius. Aut cu argalia idest siringa i uncta cu butiro aut cu aliquo suaui olio int' intromissa p uirga impigatur de collo uesice usqz ad fundu ipi aut etia fiat cu digitis i unctis e i missis p anu z ide facit no at pmanet lapis diu i fundo uesice imo zed dit sepe quare cura ista e medosa multa alia expta simplicia z 9posita dnis meis dominus fieis dimittho.

Vomitum.

Vomitus e purgatio fcta p os z cu medicina uomitiua e aut auxiliu euacuatiui z diuisiui preparate purgans stomacu z p 9sequens alias ptes. Et aui cena dixs qd ualet cronicis egritudiby. Epidimie manie lepre podrage sciatice z quartane maxime passioibz renuz z uesice. Vomitus naqz ualz ad 9suatioez sanitatis iuxsta sinaz. Galieni in gn to de utilitate ptielaxo dicens bene igit antiq me dicorum cos q a cibariis uomitu a singlo mense facie 9sulebat hi qde semel suffice extimates hij at bis facie dignitates possut ipsuz tollerare hntes ptes supiores fortes z no debiles ut pparati ad pfisiu puocatur at uomitus tripliciter. debilit fortiter z fortissime. debilit puocat cu puocatioe aq calide z olei. deinde tangat cu digito i fra palatu z hoc sciut uulgares. fortiter aut puocat uomitus cu decoctioe seminis atriplicis se minis rafani seminis eruce porri cepe aut etia p decoctioez rafani. fortissime fit cu uomitiuo ni colai cui forma hec e Rx tapsie ℥ iii croci ʒ i nucis uomice ʒ s. catapucie ʒ ii cu suco assari z melle z fiat trociscus z dtur ~~[illegible]~~ diste pans cu aqua z ligetur oculi z post ppleuerit sua opatioez lauet os z facie cu aqua z aceto z post ora comedat cibaria leuia z 9fortatia stomaci z generatia bonos hūores.

Pro dolore renu ordinaui hic Rx flore camomille meliloti rosaru seminis lini ancti fenicli dns manipulus i et decoquat z i fundat spongia z aplicet loco   rene

It z fiat sacelus ex parietaria radice rafani ipoy z fenicli petrosilini ut sup.

¶ It p ardore urine et etia hntiby uias illas opilatas utat ergo seminiby comunis stenduc 9tra nouz imisce neis corpo i granis pani It potest misce cu pagllis i fornia z sifr cu zuchado capie unu coclear dns cibus z etia post.

Tor trocisci pro s Jacobo de castro pro peti ad ardorez urine Rezeta magist ualet ʒ iiii

Rx seminu citruli cucurbite an ʒ s   de utro
latuze portulaze ʒ ii
gua lighcie ——— ʒ i
rosarz gladuz an ʒ s
Mastilozo lentiuz excoriatarum an ʒ i
Fiat trocisci cu muzulagine psily ʒ i
psinglo
accipiatur cu aqua cande egne et cu aq mal uisci an ℥ s et cu sirOppo uiolato ℥ i
Misse. z nota qd magist petrus de argela na ad ardore urine dixit ut patet i isto libro alia de supscripta ee bona tam no pont tanta ut patet ad cartas ...
a lu mal dela putza se dice tolo lu suco dela bretonicha beuto adezuno sila ro mpe e getala

Fora

Ad uiga uirile ad ardore urge i mingedo Rx draganti infundat sero i aq p nocte post colet et i colatura addo oleu rosatu uel amigdalatu q uso patiens libabit

Ad tumore uentus ad tumore qd saniem intcludit inter spiuiu z uirga Rx cucumis agrestis ul ita maly coq i aq cu aut buhois adapta ergo ut suscipiat fumu i uiga circuidas cu uestiby z stati saniem multam emet.

De sinteria solus suci sypinuus disintriaz stingit ideo opatur tisana magna potata cu tepida et etiaz uomitus stringit expertus e

Magister raynaldus de lodena in dieby canicularib accepit flores genest in multa quatitate addit sinapiu pip z piretri pulegiu ruu ale implevit allaz rude de predicti z olei qd sufficit copti posuit ad solez p dies xiiii agitando quottidie bis ut ter post bulire fecit usqz ad medietate colando et usui refuado quartanariu z cotidia nariuz ungeto ante accessioez frigus tollit et erisipilatioez ungat tota spina dorsi cum suco radicis ebuli expertus est.

Ad oe inflacioe molo lu sterche colombino e me stecha co la songia uechia et pone su.

A dolore de corpo moli a lu dasenzo ʒ ii oli de mandole amare ℥ ii aloepatico spoluerizado ʒ i corno de ceruo spoluerizado ʒ i ... fi bngu to et qsto ongealo stomaco et he buono a dolore de mare e ola matzone ode melza z occidi li uermi del corpo he su ama cosa

A alu dolor de denti tuo laqua de uita cteni la in boca delo lato che dole lu dente muda do o tre uolte e zesara la doglia ma no ... ladita troppo forte

Aqua de ochi prouata p tpo de anni 40 e pbata piu che a miglia de ochi laqual ha fato bo bon pfito adopata p la boa memoria de dona Gratiosa nostra madre dapo p dona Tomasa de chuchagni moier de mi Nicolo d portis mo al psite p dona Dorotea de clauticinis mia chugnada po ogni male ue i li ochi la uale z speciale a nasense cioe grani z uarolle fasse aqsto modo fassi dl mese d mazo e p qsto ordine

℞ una brancha de petecia ‖ prima
Una branchada de Vmena
Una branchada de Ruda
Una brachada de Rose saluatich de rosar
Una brachada de diufrazida g fortat ochi
Una brachada de Fenochio

bona Tutthe queste hbe z rose como sono sete p ordine se metthe i zipolo e fazasen aqua e quato sara stilada se coli p una peza monda e p ogni loza de questa aq se met ta sol. 6. de Canfora soldo 1. d Verzamo pesto. et soldo 1 d pieza tucia ppazata. Et nota se muda alchuna uolta li precij dle cose pdicte al tpo de dona Gratiosa ualeua Canfora sazo 1 sol 4 Tucia sazo 1 ual aqlo tpo soldo 1 Verzam sazi 2 ualeua sol 1 Et qste cose uole esser peste et metud i una engastara legate ognuna da psi i tre pezeth monde et g queste cose lassesi la dita aqua bulir alu sole zorni 40 e uole sop tutto esser tenuta ben taponata semp la dita engastara g una peza o alt azo che sia meior

Una alt aq de medicar ochi usaua la dita dona Gratiosa fata g uino chi sia i tutha pfection laqual uale aqlle pelicule che ue i li ochi auati si mettha la aq sotthoscttha se uo leua qlla pelicula g uno ago de pilizar e taiada o cu qualche altro istrumeto lei aueua de arzeto uno anzineto z uno rasoretto de arzeto g lu qual linzineto leuaua su la pelicula po sa la suendua cu qllo rasoretto e qsto fazeua azo ch la aq andase p sottho la pelicula po chi la la gsuma. E uale ad una bottha che auesse Receuta lu ochio et uale ancora quando lu ochio butha lacrime

℞ Vino biancho i tutha pfecion quato lu uin sara meglior tato la aqua sara meior Bo za 1 e metthi i lu uino Canfora pesta sol 3 Tucia ppazata sol 2 Garofali pesti i nid 4 fa bulir i un bocal nouo z mettho tate che la aq o uino p dir meyo cali lu terzo al chiu gli metthi un pocho de Aloepaticho z he buono po chi gsua anch la aq predeta e tanto chi la aq boglie se uol tignez copta cu una Crosta di pan qsta aq usaua dona Gratiosa z opaua mirabilr metre

Et nota fa ch quello cheha male ali ochi sop ogni cosa se guardi de cose grie zoe de magnar carne de porcho faua agho zeuole latthe formaet ogni cosa fumosa e greua di padir ede sol e de uento ede star tpo apsso fuocho ref.

late 210 e uin fino so

Una altra medicia g desottho scrittha ch sop na a pbatissia ad uno ochio chabia a buta qualch grossa medecina Gloriosa

℞ lu biancho de uno ouo frescho esbatulo i schuala moda mlto be tanto ch buti spuma buta pouia la spuma et torna po quel biancho del ouo chiaro como aq. Metige i quelo

Bona chiar de ouo una sedon de latthe de femena e metthi meza sedon de zuchado fino polu iza. Incorpora mlto be tutho a un po tuo una pezeta sutil et moda bagnala mlte be i questa midicia et metila suso lu ochio tanto ch entri i lu ochio dela dita medecina et usala tre o quatro di. se no guarisse pfecta metre chi la botha fosse terible lassa di far la dita midicia p di tre p rispeto dl ouo ch tirafort pasadi li tre di retornali la medecia p altri tre di et guarira falla aldi do uolte

Se no si po au ouo o late de dona fa qsta alt tuo un pomo cosilo i fogo et netalo et tuo quel mulisin ch atorno lu pomo e metigi un pizo de zuchado fin et incorpora lu zuchado cu quello mulisin del pomo et ra do peze bianch meti qsta midicia e metthi sulo ochio e sop meti un pocha de stopa minuda eguuia

Aq lumatiazo p tisiag ℞ lumatiazo quatitate ut libz ponat i aq qousq ejiciat a cortice suo tuc scindat z abiciat intestina eaz et lauet cu aqua ~~deine distilet in fiala~~ et cinere z sale z abiciat aqua et

Nota g ingredit aliqd ext i ql ul lapis ifre i oculo z no possit extrahi mitat ... ico lac mulieris lactatis puellas pmixtus cu aqua rosata habundater qz fortasse exibit ... cu dicta lacte.

Et nota bn chela sopsta dona Gratiosa dona Tomasa et dona Dorotea aueuano ... uno anello doue entro era ligato un o safile cu bon color bo bi uo ... chi metessi le pscripte aq dentra metre tocaua lu ochio i fermo emendo ... fie pu ... ale ... d lu ochio gfortaua ... toleua la doglia e feua grande ben

lauet(ur) ad min(us) sex uicib(us) dein(de) distilet(ur) i fia-
la i decoctive sine ebulitione aque q(uo)d solet
dici i duplici uase z de ista aqua utat(ur)
o(mn)i man(e) usq(ue) ad i iij dies sumendo ʒ iij pro
uice ul ʒ iiij cu(m) ʒ meza seming cinamomi

Remedio ale tete fino

℞ Sumago et nose de cipsso et falle bulir In vin
biancho et cu(m) q(ue)sto vin bag(n)a lu locho doue la
tettha he amalada poy buta suso de li ossi
d(e)li zacharati poluerizadi sutil mette z q(ue)sto
fallo piu uolte.

Vn alt(r)o rimedio ale tete
p(ro)bato asay uolte q(ua)n la
teta he rota a tot a to(r)no le [illegible]

℞ Seuo de cas(tr)o stopa z olio rosado z vnpoco
de zera z incorpora in sieme ad vno picol
fuocho et he fino.

Vn alt(r)o rimedio

℞ vna Anguilla bona falla rustir z recogli
el suo grasso e de q(ue)llo sia onte le tete z he bono

Vn alt(r)o rimedio

It he buono toccare le seuole zoe li gamidelli
cu(m) el balsamo do o tre fiade auanti ch(e) la do
na faza lu puto

Rimedio ale tete amalade a moli
ficar la teta e madurir lu latthe

℞ Rose e fiore de camomilla tanto de vno
quato d(e)l alt(r)o z vno puocho de osmarin vno
puocho de salbia et fa bulir i vino biancho
et cu(m) quello vin caldo bag(n)a vna peza e me
tila sula tettha oue he lu male z he buono
Ese q(ue)sto no(n) zouasse metthi suso lu Jmpiast(r)o
zoe le Rose e la camomilla z c(etera). q(ue)sta madurisse
lu latthe he molificha la teta

Sela teta fossi rota e corossi

℞ lu rosso deli oui freschi sbati i vna schudella
z vno pizo de farina de formento z vna
sedon de mele z olio comu(n) e fa chuos(er) tutt(e)
q(ue)ste cose i sieme z metthe suso vna foglia
de Zeza ano vna foglia de bieda z metti
suso lu male.

puluis fortissimus ueracissimus p(er) pann(um) ocloru(m) Jnueterati
℞ tucie ½ q. cope. rose. ʒ iij terea(n)t(ur) subtilissime
i oclis bis in die mutantur
puluis optimus p(er) panniculu(m) oculorum ℞ tucie ½ q
sarcocole. aloe. an(a) ½ i. tartari ½ i tucie ½ ij
salis nitri ʒ i et hec subtilissime terea(n)t(ur) deinde
accipe [illegible] z [illegible] cu(m) pennis [illegible]
puluere(m) i corp(us) ip(s)i mitte deinde [illegible] facias
[illegible] et [illegible] facta iterum puluerizza
z pana cribra z usui reserua.

Puluis ueracissimus que nos quottidie utim(ur) p(er) pannus
oculorum ℞ tucie ½ i [illegible] ½ q. tartari vi(ni) [illegible] albi
½ iij sarcocolle ʒ i terea(n)t(ur) p(er) pannu(m) subtilissime
cribelet(ur) z i oclis bis ut ter in die mitatur

Ad nebula z albumine oculorum succ(us) radicis feniculi
calide [illegible] i oculis dimitthe

Ad Caligine(m) oculorum mel mixtu(m) cu(m) albumine oui equalit(er)
p(ro)cul dubio sanat.

Ad dolore(m) ruborem oclorum z ruborem ruborem p(ro)batissi(mum)
p(er) fratre(m) Augustinu(m) de s(an)c(t)o Augustino. ℞ Camfore
[illegible]. aloes [illegible] garofali an(a) ʒ ½ o(mn)ia ista si
mul incorporentur z subtilissime cribrentur ad modu(m)
pip(er)is z recipiat(ur) ½ i aque rosate z mictat(ur) i fiala
z supponatur ter in die.

Ad ochi rossi o cispossi renersati toigli aceto z fallo
bulire e chiuopto i copechio de rame et quello
sudore ch(e) zesera apicato alo copechio se uole ongere

Ad ochi rossi tuo rime de pruno mo [illegible] In ochio
razi olo et pistalo ben e tolli mezza de pesa de zafa
rane z vno albu(m) de ouo rostito z mescola i sieme
et fane Empiastro z pone i sulo ochio

Al catarata o macula di ochi toray polue(re) de zucharo
cafetino et metera dent(r)o del ochio p(er) piu uolte

Ad extrahendu(m) spina(m) ruta verbena et nucleus
p(er)sici ben trita z sup(er)posita extrahit spina ab oclo
et hoc medicam(en) inueni In tresauro paup(er)u(m)

Cont(r)a o(mn)ia uicia oclorum Contra uicia oclorum q(ue) nullus melius
p(er) albugine(m) oclorum z pruritum et cecitatem curat ex
p(er)to credas. Has lum amissum p(er) x annos i dies [illegible]
pruritu(m) z cecitate(m) curat z restituit colige succu(m) xiij
erbaru(m) apij feniculi verbena rute [illegible]
monie bricone sanamandre Germandre pimpi
nelle eufrasie celidonie et salue eq(ua)li pondere
i funde urinas pueri et spissu(m) sic colla p(er) pannu(m)
rude repon in piside z [illegible] appone de urina
ut liquidu(m) sit et unge man(e) z sero oculos.

Ad lacrimas oclorum. ℞ ad restringendum lacrimas
ex qualis ca(usa) nulla inducia mi(n)or ista q(ue) recipit
crocu(m) et castoreu(m) [illegible] puluerizat(ur) appon(e)
olibanu(m) et Camforam.

Ad Rubedine(m) oclorum aut Calmi(n)ia distemp(er)ata cu(m) vin(o)
albo z pone [illegible] in duobus z q(uando) patiens ibi
dormitur i funde i oclis cu(m) pluma [illegible]
et mane [illegible] madefactus est

Ad macula(m) oclorum [illegible] os sepie z sal [illegible]
z i funde i oclis [illegible]

Ad Caliginem oculorum fel cap(ri) cu(m) melle z aceto mixtum
z oclis ipositu(m) mire deseruit et curat.

Ad Pannu(m) oclorum Petroliu(m) dirigit pannu(m) oclorum
et catharatas [illegible] suffocationes curat si nari
bus apponat(ur) uel ex eo suffumiget aut dulce sub
ponat(ur) [illegible]
[illegible] fumi [illegible] mox ca patiunt(ur) [illegible]
Et si pumex mittatur [illegible] bulire [illegible]

Pumex elligendi [illegible] fragibilis albus z sine lapide [illegible] in carbonibus [illegible]
[illegible] extrahis vino odorato extingue [illegible] extrahe ab
[illegible] z repone [illegible] oculorum [illegible]
[illegible] auffert carne(m) superflua(m) oculorum [illegible]
administra ad abradendos pilos [illegible]
consolidat ulzera [illegible]

cum vino albissimo mestua provocat diuturnam tussim et anelitum et morsus rectilium curat crateras sbuerit dolorem lateris placat sanguinem cohagulatum in quo loco fuerit cum aceto potatum elliquat habet autem proprietates trahendi ad se ignem de remotis partibus est autem petroleum de quadam lapide coloris nigri forte et orribile odores habens quod si coquatur album efficitur est autem callidum et siccum in quarto gradu.

Ad maculas oculorum Recipe sanguinem leporis in oculo infusum maculam rumpit et tepidum impositum lesionem fractam vel spinarum intus latente extrahit o aptea posita

Ad limpitudinem oculorum Recipe caseum recentem ana quod sal immisceatur mitte manus expressus tepidus oculis sic quater appositus curat limpitudinem.

Ad clarificandum Recipe sucum mali granati cum felle predictis misse et infunde

Ad maculam Recipe limatiam rubeam coque et pinguedinem supnatante colliget et maculam unge item limatiam ad solem desicca et post decoctionem et sic cruda super ferrum vel tegula bene combustum pulveriza et cum ti dormitum poni in oculis et mire clarificat

Ad oculos liponosos ex suco celidonie addita cera virginea et melle et pulvere aloes fac collirium insimul commixtis ad ignem colet et quod de unctuosus colige et sero oculis impone.

Ad tumorem oculorum oculo tumefacto suppositum scabiosa fac et facta est foram sub oculo et sic detumuit.

Ad pannum oculorum Recipe pulvis olibani cum melle et aceto et stercore maiorum murorum mixtis et in unctis caput denudatum capillis velut pannum oculorum destrahit desimiter obsistit cum aqua sieptis lum admissum cum turgiditatis positis in oculis infusum restaurat

Ad dolorem oculorum intollerabilem in utraque causa unicuique fiat pulverem zuchare supthlissimum cum lacte mulieris in corpora et impone.

Ad maculas oculorum Recipe duas partes oblibani lucidissimi et tertiam partem aloe epatice distempera cum suco radicis fenicoli vel cum vino albo et pone in oculis et statim curatur et expertum est

Unguentum ad oculos Recipe cere boli ana ℥ i aceti ℥ S et 9fice et bulliant litargiri ʒ ii pulveris capfoly ℥ S et de limature argenti ʒ iii et de sanguine piscium ℥ S et ex eo unge oculos exterius

Ad clarificandum Recipe pet. sily fenicoli et folia ruta anna pista in mortario et fac bulire in vino albo por at tetris in pelue et stet sub divo tribus noctibus que calato stilla in oculis mirum est

Ad ruborem oculorum sucus rute si cimirum bene tritum cum albumine ovi agitata et bene commixta et per pannum colata et in oculis posita valet ad expellendum ruborem

Ad oculos sanguinosos vel sanguinolentos caseum molle tritum cum melle superliga.

Ad omni infirmita de ochi tuo aqua rosata latthe de femena de mamulo zuchado albume de ouo ana de zaschaduno et quanto e to debatudo insieme habi pezole bianche sutile e bagnale nela decoctione e pone sopra la macula zoe sopra li ochii per piu uolte e guarira

Astrenzer le lacrime de li ochii togli radice de fino grecho ℥ i foglia de ruta ℥ meza gengiavo g i sal gemo g i piste e cote in fogleta de vino biancho con seme et tuo e freda metthi nelli ochi e zoua

Ad pannu dochie o catarata. toli lu stercho dela luzertolla spoluerizato e metthe nel ochio

Al dolor del ochio o rosso de sangue toh aqua de fenochyo aqua rosata chiara de ouo freschyo e debati insieme et quando uay alletthyo fay uno empiastro e ponlo sopra lo ochyo

Al ochio panoso o nebula toli el frasimo verde e polo sulu fuocho uno capo e dalaltro recoglie la aqua et metalo in su el ochio et zoua.

Al lu Ochio lacrimoso togli foglie de asenzo pisto e incorpora con mele et fanne empiastro sopra lo ochio et guarirane.

Al Ochio rozo e lacrimoso togli uno Ouo freschyo cottho sottho el fuoco et por lo mondo et taglialo per mezo et traine el ruiglione et metthi in su questo ouo tucia pista et prima te bagna lu ochio con la aqua rosada poi poni lu ouo tuciato sopra lu Ochio quando tu uay al letthyo

Al lu male e dolor de Capo toray aceto forte oleo rosato tretanto debatudo insieme et polo sopra la fronte con peze bagnate.

Ut pili non nascantur in palpebris Recipe sanguisugas et combure in olla rudi et fac inde pulverem postea accipe sucum ederе et misse cum aceto ablue locum cum aceto predicto et superasperge non renascentur

Si stigit aliquid ex ligno vel lapide intrare in oculo et non possit extrai mittatur in eo lac mulieris lactantis puella permixtis cum aqua rosata habundanter quam fortasse exibit cum lacte. vel ponas unam pectine mundam super ...

Ad constringendum lacrimas ruta sicca cum melle et aceto. ana misse per linteum colato unge rectum et quod lacrimas constringit

Ad maculas et caliginem oculorum fiat quod in hiis versibus In limpha rosea si canfora conficiatur. Feminei suco et simul sociatis. Et oculis eum medicamen atque reptum. Hoc maculam tollit pro caligo recedit.

Ad dolorem oculorum ex percussione sic per cusionem oculorum primo accipe sucum absintii et sucum apii cum albumine ovi distempera et bombace supponatur oculis usque ad tercium diem

Ad idem mica panis recentis assati et in vino optimo infusa et super oculos posita mirabiliter valet Item infine et ultimo loco valet super omnia supradicta unguentum palidum quod fit de cathimia aurj sicut superius in unguentis diximus

Aqua pro oculis Recipe Maluasie ℥ iiij aque rosis ℥ viij Tucie ℥ S Canfore ʒ 15 pisteturu subtilissime pistada colirium et ponatur ad solem per x diebus et est expertum

... et lucidus fuit ... (marginal note, partly illegible)

Ad acuendum visum et cataratas reprimendum
fac collirium ex aqua cum melle et appositum visum
acuit et cataractas reprimit
Contra fluxum lacrimarum in super dictis passionibus
tale fiat constrictivum. Accipe olibanum masticis
boli armeni sanguis draconis ana hec omnia diligen-
ter contrita et cum albumine oui ad modum unguenti
distempera et in panno lineo in temporibus pone.
De ruptorio ad oculos. Si tibi non videtur hec
expedire tale fiat ruptorium accipe cantarides
et tere et per triduum in optimo vino dimitte et post
triduum ponatur ad solem et aliquantulum desiccetur
accipe picem albam et in capite [illegible] ad ignem
dissolve et cum dissoluta fuerit admisceantur canta-
rides et incorpora simul ad modum unguenti et
postea cum opus fuerit utere et visus perfecta et
suavis decoctio mirabiliter valet
De unctione ad oculos ad idem oleum laurinum oleum
muscelinum. oleum petrolium simul permixtis et
super unctis dolorem aufert Item oleum [illegible]
quod fit de lapidibus et oleum vetustissimo arti-
ficio mirabiliter valet super omnia Item ad idem
Oleum laurinum accipe et misce cum eo pulverem
de euforbio stafisagria et unge locum mirabiliter valet
Emplastrum optimum contra emigraneam accipe salgemma
et tere mirabiliter et cum albumine oui ad modum un-
guenti distempera et in panno lineo super tempora
imponimus desiccatum valet. Item ad idem accipe
ciminum laudanum ceram euforbium stafisagriam
et tereda tere et liquefacta de melle simul [illegible]
~~[illegible]~~ gentem incorpora et cum panno in temporibus
pone Item accipe rosas origanum et ciminum
in optimo vino et aqua et in sacculo super temporibus pone
Ad emigraneam in oculis insurgentem. Accipe [illegible]
mel libra i. cere libra ii. rose ʒ iii cimini ʒ i
euforbium ʒ s. stafisagria ʒ s tereda tere
liquefacta liquefac de melle ad ignem in vase
[illegible] et semper cum spatula agitando et
bene incorporando de melle tepide super panno lineo
in temporibus supponatur
Item olibanum cum albumine oui distemperatum in modum
paste et super panno lineo temporibus impositum
mirabiliter valet
Emplastrum pessimum contra pessimam et duram emigraneam
Recipe laudani libra i euforbium ʒ iii senapis ʒ iii

stafisagrie ʒ ii bacce [illegible] Cimini ʒ iii storace
calamite ʒ i cinamomi assafetida ʒ i greco
[illegible] ʒ i mirre olibani masticis ana ʒ i cere ʒ i
tereda tere et liquefacta liquefacias de melle [illegible]
laudano et pecula [illegible] ad modum [illegible]
et [illegible] capite [illegible] supponatur
et hoc possunt fieri sicut coronam
Item purget patiens cum his que sunt purgare caput
ut pillule galieni opopira [illegible] aurea mag.
alexandrina pille auree et similia in multis li-
bris inveniuntur
Item si migranea ex causa calida contigit curamus sic
ungatur tempora populeon et oleo rosato ut molles
et aceto simul permixtis et hoc fit ut quater in die
Item emplastrum tale facimus accipe sucum sempervive sucum
[illegible] capilli veneris plantaginis et cum farina
ordei ad modum unguenti incorporetur et cum panno
lineo super temporibus imponatur.
Item ponimus cufas inter duas spatulas et facimus
scarificationem in fontanella
Item dieta corporis debet esse valde subtilissima ut amigdalarum
facimus ordei ut spelte mica panis in aqua [illegible]
caveat sibi [illegible] legunbus et a [illegible] et similibus
Item dieta [illegible] contra emigraneam ex [illegible] patitur
debet esse [illegible] comedant castratinas et pulinas
et ova et bonum vinum purum bibat et non ieiunent
et purgetur cum [illegible] et pilulis que sunt purgare
humores sic diximus In tempora ungamus cum
unguentis calidis ut supra diximus
Experimentum optimum contra dolorem et ardorem oculorum [illegible]
aloes epatici ʒ i canfore ʒ i tere omnia simul
et cum aqua [illegible] ut oleo [illegible] in vase vitreo
simul misce et per noctem [illegible] oculos [illegible]
[illegible]
Aliud Colirium Recipe ceruse ʒ s sarcocolle ʒ s
dragaganti ʒ s gummi arabici ʒ i hec omnia terere
subtilissime et cum albumine oui ad modum paste incor-
pora et facias pilulas ad modum ciceris et desic-
cate [illegible]
adhibitum cum aqua rosata et lacte mulieris distem-
in oculo [illegible] hoc valet contra optalmiam
Contra optalmiam [illegible]
[illegible]
[illegible]

Ad caliginem et sanguinem oculorum accipe verbenam et cum albumine oui conterere et aliquantulum mellis dispumati adiunge et oculis suppone clarificat oculos

Ad idem succus rute cum melle mixtus et mirabiliter et oculis ab exteriori parte perunctis sanguinem et dolorem mirabiliter necat

Contra inflacionem oculorum que passio est nimia discursione humorum et tamen sine paniculis et tales facimus medicinam Rx foliorum malue foliorum oliue ros. ana manipulum 1 et diligenter in aqua cisterne decoque et oculis usque ad viij uel viiij dies de illa aqua abluatur et semper celebranda est minutio uel cum flebotomia ut cum cufis in scapulis siue spatulis et post viij dies cum colliriis factis que fiunt ex aloe canfora et catimia auri ut argenti et cerusa et aqua ro. et dieta eorum sit naturaliter subtilis et digestibilis et purgetur paciens cum pilulis aureis et cum aliis pilulis et electuariis que sunt purgare caput et caueat se a vino puro et non comedat nisi panem et aquam tantum uel oua sorbilia uel in testa cum aqua permixta sint cocta.

Ad fluxum lacrimarum colerium et maxime si antiqua fuerit passio ut etiam etiam si sit aliquo dolore et si magis carnositas in palpebris contineatur sume aquam monetariorum ut argentariorum et de ea diligenter cum spongia oculis infunde.

Colerium naturalis contra lacrimas super omnia de mundo et nimia carnositate in palpebris innata et corrosiua ualde et consolidatiuum si in uulneribus putrefactis apponatur et etiam aliis uulneribus quia consolidat et malam carnem corrodit et planas cicatrices facit. Rx viridis eris ʒ 1 mellis spumati ℥ ii fiat autem sic accipe mel et ad ignem calefacias dispumatum inde in bacile et postea diligenter misce viride eris bene contritum et semper cum spatula agitando et optime incorporando deinde uinum album ad ignem diligenter permisce ad libitum deinde accipe copa rosa lapis qui dicitur est qui [illegible] in vino uel in aqua et maxime calida destruitur et de isto permisce fere ʒ 1 et plus et minus sicut tibi uidebitur postea per noctem subtiliter pone et in mane colla per pannum et in uase vitreo repone et usui reserua.

Colerium contra apa oculorum siue obtalmia Rx mellis ℥ ii felis cum porci felis Galli ana ʒ ij et simul in caldareo ad ignem bulire facias usque ad medietatem deuenerit deinde in uase vitreo repone et in oculis caute bis uel ter in die mittas optime est.

Ad idem accipe mel dispumatum deinde commisce aliquantulum pulueris nigri qui fit de stercore diligenter incorpora

Item collerium accipe mel despumatum et usui reserua tunc et pone ibi aliquantulum spume uitri bene contrite et tucia ʒ S viride eris ʒ 1 et simul diligenter primus fac et in oculis ter uel quater in die mitte caute

Puluis ad idem Rx ossis sipie ℥ i cuius pena in [illegible] mittas tucie ℥ i terantur et cribrentur simul per pannum deinde oculis bis uel ter in die uel sicut tibi uidebitur.

Puluis fortissimus contra pannum inueteratum Rx tucie ℥ S cope. rose ʒ ii terantur subtilissime in oculis bis

Puluis optimus et uerarissimus in die mictatur Rx tucie optime et per viij uel decem dies mitte in aceto ut in agresta Et post hos dies desiccetur ad solem et pulueriza deinde accipe de ista ℥ 1 et sarcocolle ℥ S margarite non perforate ʒ 1 et in oculis bis in die mictatur

Item puluis Rx tucie candi [cc] ana ʒ 1 sarcocolle ʒ 1 tartari vini albi ʒ ii margarite ʒ 1 vitrioli ʒ 1 hec omnia terantur per pannum cribrentur et in oculis bis uel ter in die mictatur

Ad panniculos oculorum puluis uerarissimus quod nos quotidie utimur maxime in panniculis inueteratis Rx [cc] ℥ 1 sarcocolle ℥ S ossis sipie ℥ S tartari vini albi ℥ S hec omnia terantur et per pannum subtilissime cribrentur in oculis bis in die mictatur

Puluis optimus contra paniculum oculorum Rx tucie ℥ S sarcocolle aloe ana ℥ 1 tartari [illegible] ℥ 1 turis ℥ ii salis nitri ʒ 1 et hec subtilissime terantur deinde accipe auem 1 [illegible] et scinde cum pennis istius Et istum puluerem in corpus ipsius mitte deinde de combusti facias in testa Et combustione facta iterum pulueriza et per pannum cribra et usui reserua.

Ad idem Rx tucie sarcocolle tartari vini albi aloe catimia auri ut argenti ana ʒ ii hec omnia pulueriza per quatuor dies in aceto permittas deinde siccetur et iterum pulueriza per tot dies in aceto dimitte deinde ad solem iterum desiccetur postea

Item puluis uerarissimus et probatissimus contra paniculum oculorum et ad fluxum reumatis. Rx tucie optime [cc] candi ana ʒ ii calcecumenon ʒ ii terantur subtilissime canfora et piper et salis et luzerta [illegible] et diligentissime puluerizentur et in oculis bis uel ter in die mictatur.

Puluis uerarissimus quo nos quotidie utimur contra panniculum oculorum Rx tucie ℥ 1 [cc] ℥ S tartari vini albi ℥ S sarcocolle ℥ 1 terantur et per pannum subtilissime cribrentur et in oculis bis uel ter in die mictatur

Contra fluxum de naribus radix [illegible] pone sub lingua eius statim resistit.

hec nocent oculis et eorum impediunt qualitatem fumus et puluis et asperior flatus uentorum et inequalitas aeris et aspectus rei uariantis ipsos et omnis res faciens oculum sicut coitus et labor plurimus et fletus sine mensura ebrietas somnus plurimus vigilie plurime et somnus super repletiones et post ex cibis in potibus vaporosis turbidis sicut [illegible] [illegible] causes ad memoriam. fallsa fabe lentes et ulterius omnia turbantia sanguinem [illegible] quolibet ex eis in ieiuno [illegible] quia grossum similiter faciunt.

Sapor nux muschata mixta cum melle usus sanitatem custodit et post sumpta mane [illegible] et omnis completa [illegible] solutus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sapor collirium mirabile in apertione oculorum et corroboratione usus et fit in tempore ueris [illegible] in uase [illegible] et est colerium preciosum. pilule [illegible] [illegible] Rx [illegible] que diximus in antidotario [illegible]

Pulvis suavissimus et verracissimus ad plagas desiccandas et consolidandas R aloe mirre olibani masticis ana ʒ i terantur et sup plagam superponatur valet

Pulvis R tuz et ceratum et in vulneribus superpositus putrefactis consolidat valde et desiccat hoc est

Ut pili in palpebris non nascantur | pulegium R tuz siccantur aceto sanguisucas et combure in olla rudi et fac inde pulverem postea aceto sumit ... et misce cum aceto ablue locum aceto predicto et superspergere non renascentur

Emplastrum mollificativum in apostema R mel oleum et aquam butirum et pazo asungie porcine et cum aliquantula farina ordei ut teritur melius est et dealbare in patella ad modum unguenti decoquatur

Unguentum in combustionibus | et tepide supponatur et ad removendum carnem combustam a cauterio potentiali vel actuali R asungiam porcinam oleum commune et farinam tritici ana et hec omnia ad ignem bulire facias simul in olla postea removeas ab igne et usui reserva et cum opus fuerit utere.

Ad dolorem aurium vel surditatem succum zafam tepefactum et olei equo pondere fiet unum corpus in aurecula infunde et dolorem et surditatem tollit

Ad extrahendum sagitta accipe radices dragontee et terre cum asungia porcina veteri et mitthe sup

Impiastro a percossa o | plaga et cito exit ad duliar nervi ad ossa storti toli mele pego la pece grecha pece navaia in tutho ℥ iiij comino incenso raga de pino ana ℥ iiij et faray empiastro sopra ala doglia et si fossi piaga o doglia o fistula mosata tray e salda

Impiastro a far aurir tosto una malatia toray una mela cocta salvaticha cotta sotto el fuogo e polla suso e apurgarte questa tal malatia toli questo onguento butiro ℥ iiij due triolle de ova mele ℥ ii farina ℥ i formento ℥ ii e fa onguento amodo de impiastro

Al mal dela pietra tolli el sugo dela rucha bevuto adeguino si la rope e getala fora

Al dolor di capo toray aceto forte olio rosato tetanto e sbatuto in sieme polo sopra la fronte

A persona fedita o a tossa de | apeççe bagnate pettho tuo li panizo e bulito cocto con cozitura de seme de romece co dito con lo butiro e magis per strenze sangue de naso to | piu volte li el sugo dela corgolla coreginola e bagnane peze al naso et in torno al naso

Se alcuno avesse debilita per disordenato sudore toli le foglie de romarino e falle bulir in aqua et lavosi el capo e guarira.

Se avesse doglia di capo per fredo et avesse tossa fa bulire il romarino con lu ramo elarato et capo spesso e madane la tossa e riscalda il capo.

Lisapo cottho con fighi bianchi e con lu mele schaza la tossa e lu male del pulmone e reschiara el viso e fa bello colore e bella faza.

Ad imbastia de pettho R olio vechissimo songia de anitra e de gattho et ongete spesso lizeto

Al dolor de nervi toli empiastro de asenzo

Onguento da pettho R olio di ziglio ℥ ii olio de mandole ℥ ii olio camomilla ℥ ii grasso de pollo ℥ ii butiro ℥ ii zafarano 1 ℥ cera biancha ℥ ... et fa onguento

Ad des dislogationes Nervorum
Succurrimus ad des dislogationes iuncturarum R rosas siccas frondes ulmi maluam malvischum radices nebli camomilla de utroque ad libitum et cum quorum ... et recipiatis fumus in frigidato abluatur

Pulvis ad constringendum sanguinem ubi | membrum tuum constringuat R mie terre sigilate gumme arabici acatie boli armeni dragant sanguis draconis galle galle cipressi balaustie cortices malorum granatorum masticis turis omnium ana ʒ i et plus et minus ad libitum et ex his omnibus fiat pulvis.

Ad combustiones ignis unge locum cum oleo nucis quod | fit ex vitellis ovorum

Unctiones que debent fieri | ex vulneribus nervorum cum istis rebus simul ad mitigandum spasmum ne ipsis superveniat vz cum oleo camomilino oleo de cepe lily oleo terebentine oleo euforbii et

Ad surdas aures R | cum aliis calidis oleum porcinum cum lacte mulieris in aure infunde et iaceat patiens super dure sanat.

Ala bocca puzulente toli pulegio e cerfoglio secho cotto in vino biacho e lavati la bocca qn tu vay alletto

Ad inflatione durata toli terra biancha distempa cu olio

Lavanda ad biuditatem de testa to | et he provato li salvia ramarino savina tamarisce tignamica asenzo rupitella meta consapo finochio cime de ruta fiori di camomilla de tuthe queste cose una mie nata ancora galle di cipresso xij granelli de loro 30 granella de montina

Al restrenzer el sangue tole el suco dela corogiolla e bagnane peze al naso e intorno el naso

Al dolor de capo | Fluxus de naribus ... per vincie pone sub lingua constati resistit

Ad emoroydas | puas suffumigatio facta ex radicibus caparis et corticibus caparis ... et pulpa colloquintide et mirra et nuce cipressi mirabiliter mat ...

Algalif pilule cozie et pilule lucis et pillule sabor quas diximus in canone confecerunt | et tera maior et tera minor est mirabilis et pe minor est quanta ponderis sui

bontade de herbe

La Salvia e bona a quocere in aqua lavate e bona alu
La Ruta a manducare reschiara el vedere e bona al odore spenge la tosse e la hyzcuda (piacere)
La menta cottha nel acete e bona achi puza la boca
La borana amaducarla sana et allegra el core del ho(mo)
Latuca a maducare fa bon sangue et fa dormire. La Cella a manicarla fa bo(n) vedere e buono stomacho e buono sangue
La bruota a manecare ugide hi dormi del corpo
Lu pulegio amaducare sana el male de capo (della persona). El isapo a manecare e buono ala tosse et alu pettho
Li petronsemoli a manecare et buono ad usare cu(m) la femena
La pesta a manecare et buona ala forzella delo stomaco
Lu basilico et buono a conforta(r)e lu stomacho et he reo ala testa. La porzelana et buona ala febre calda. Lo Samolino rende la voglia e lu appetito de ma(n)giare. Lo Rafano cu(m) lu sale e buono achi he constipato
La morella (i la palatata) e buona ale morici (scrigno m) si amariata la si apistarla e porcla su ale morici
Lo Cerfoglio e la malua sono boni a occioni
la Cipolla he buona ala flema
li Porri sono buoni la matina dadiguno co(n) lo sale
Le fichi elle Vue fresche sono buoni ad Ingrassare
Le fichi secche e le noze secche sono buone a confirmare la sanita de quaresima
Le mele grane sono buone ala febre
La nepitella e buona a denti e fa bono alito
Lisappo cocto con fichi bianchi e con lo mele schazia la tossa e lu male del pulmon e reschiara el viso e fa bello colore et bella faza.

Conservade la Giovetude fa fare questa polve che feze fare papa Inozetio el qual vivette anni C XX a chiaro vedere. In prima togli fiore de ramarini secchi ℥ 1 ℥ 4 de seme de fenochio ℥ 1 de fiori dela burana secchi ℥ 1 de salbia e disapo e di pulegio ℥ 1 de valoriana et de ruta et de abrucana ℥ 1 de ufragia ℥ 1 de orbache et mezo de cosa ben secho .1. quarto de zafarano cenamo ½ m cubebe ½ m et pepe et zucharo sodo biancho et tuthe queste cose fa pistare a modo de specie et usali la matina e la sera e mantenrassi frescho et giovene e gayo e giocondo.

Ad loquela que amiserit perdiderit loquelam cum epilensia sucu rute agrestis naribus inunge quod sepe facto recuperat loquelam

Questa he una medicina per lu male de ochi che procede per migrania et fa dolore a qualchuno deli ochi. et he provata et he buona: Tuole Rose di rosaro et Tuole vino biancho e non sia lu vino dolze. Tuo lo vin de pian et fa buliz le rose in lu vino: po tuole de quelle rose et struchale uno puocho fora lu vino e metthi le dicthe Ruose suso lu Ochio Infermo et quando sarano le ruose fredite scaldale de novo in lu vino struchado e retornale sulu Ochio aquesto modo zinque fazando o sey volte sera et doman et guariray del lu ochio
ancora fo provata questa medicina a ser marcho antonio de claucinis alu quale per dolor de migrania si comezava coprir lu ochio de una pelicula et guari perfetamente.
ancora he buono schaldare molto ben stoppa minuda zoe zentile tanto che la stoppa perda la humiditade e ben calda legala e tiela la note su doue he la doglia.

Valde expertum est quod sume sanat Epilentiam sume ranam et scinde eam per medium dorsi cum cultello et accipe iecur eius et involue illud in folio caulis et combure in simul in testa noua sigillata et pulverem illum da bibere cum optimo vino Epileticho dum patitur et si in primo vice no curatur facietis de alia rana donec sanetur est enim expertum.

Contra eppilensiam expertum Recipe opoponacis sanguis draconis antimonii ana partes equales fac et da comedere patienti
Ad idem valet hoc Recipe pulveris cranei hominis duri limati cum partibus equalibus bibat sepe patiens et invenies mirabilem operationem et similiter parum dimitte lunaticum durum.
Sanguis leporis factus cum spetiarzo (?) vel cum agiliosole facta artochia sanat perfecte
Coagulum leporis bibitum sanat epilentiam
Item pulvis factus de castoreo opoponacho antimonio sanguinis draconis datus quoque modo potest absque dubio curatur ap... expertus.

Aqua nobilissima ad optatima Oculorum et aliis diversis passionibus corporis et quamvis vel cum pecunio illum videatur non tam propter bonitatem quam invenies eam omnibus aliis preualere. Recipe aque fontis ℔ 1 lapidis calaminaris ℥ 1 infundatur in dicta aqua et dimitte donec dictus lapis fundit sicut sal postea colet et habebis aquam clarissimam quam usui reservetur.

Istud collirium habebat (libris) a domino G qui longo tempore occultavit et nemini notificare volebat sed sibi in fine vite vel manifestavit et inventa est cum bonitas

nobilissima in obtalmia et mitris aliis posi
tis oculorum. Rx Canfore ʒ ii tucie
ʒ ii pulverizentur subtilissime qui pulvis
ponatur in uno bacili eris et incorporetur
cum aqua rosata et vini albissimi ana ʒ iii
et omnia bene misceantur et fricentur in dicto bacili
cum uno lapide marmoreo tamdiu quod per
dicta aliquid accipiant de substancia bacilis
quo facto ponatur omnia cum predicto bacili
ad rorem per nocte una tempore sereno de
mense maij deinde totum recolligatur et
usui reservetur.

Aqua de Guarire li ochi che sono rossi
et quasi perdi la luse et vien per dire [illegible]
che lava cum capo bagnato adormir
per reyma ch'è asay mali chi ne i hochi

Rx soldi de pieza tucia 1, Boce de Maluasia 3 1
de leopatucho sol 2, de Garofali sol 1, et
metthe tutthe queste cose insieme e fa bolire
tanto che romagna per mitade, et quando sara
per cotthay tuo uno arachuzo de ruda cum uno
puocho de zima de barazo la sale bulir uno
pochetto entro tanto che se vegnano a maruar
zoe instapir, e scolle tignez l'onyo ben copta
et quando la sara cottha colatela mettha
fuatila et achi besognera adopatila che probata.

Ochi

Recettha probata per mal de reuma ali ochi et chi fatiga
sa posti auer da uno che no la uolea insegnar laudato.
Rx Garofali pesti sol 2 Pieza tucia preparata sol 2
Biacha sol 2 Verdame pisto terzo de soldo i
zoe sol 2 probata per dona dorotea de [illegible] de porto
Le qual cose sopscritte methe tutthe i una engastara
de Boze do, et impiela de bona maluasia o
vino biancho che sia i tuttha bontade et perfectio
Bona. et metela bulir al sole per zorni 15 Et ogni zorno
mesoda le dite cose i la dita engastara multo ben
etiam dio uoltando la dita engastara sottho sora
do o tre uolte in instante, deinde lassala staz al
sole senza mesedar per zorni 25 Et fattha che
sara chiara cum quella bagna li ochi dentro via
quando andaray a dormire metendo una gioza
dela dita aqua i lu ochio. Et consumera tutthe
le superfluitade et poy chiarificara li ochi
senza alchuno nocumento.

Rx Nota de illa herba que uocatur cartafilago
que restituit humores [illegible]
deperditos [illegible]

Nota che la sopscripta medicina de ochi fattha cum
Garofoli pieza tucia Biacha Verdam quando ella se
metthe in lu ochio ella inzende uno puocho e
fa doglia, ma tuo una peza nettha e scaldala
al fuogo e metila etenla sul ochio e zessa la doglia

Pelule euacuative capo pectus stomacus epar renes uesi
cam matricem junctuas et totius corporis ab humoribus fle
maticis et purpure superfluis et colericis corroborative.
Virtutem et instrumenta sensuum quare et in compluribus aliis
et in me ipso ac pantaleone complurimis sum expertus fo
re mirabiles et fortes. Rx aloes optimi ʒ i turbit
agarici diagridij [illegible] preparati florem sti
cados ara. ana ʒ v pulpe colloquintide ʒ ii s mas
ʒ ii Reubarbari electi mirab. ci. rit. et chebul.
ana ʒ i s [illegible] purissimi se. fen. ana ʒ i cinamo
mi xilobalsami assari spice croci [illegible]
[illegible] ana ʒ iii [illegible] Karabe mirre [illegible] se. rute
eufragie ana ʒ s aq radicis [illegible] uini odoriferi
et syr de [illegible] ana 4 6 ad incorporandum dosis
ʒ i et plus et minus secundum naturam sumantur tempus
[illegible] de nocte post primum sopnum

Ad passionem oculorum Recipe celidonie herbe rute
saluie fen. apij endiuie plantaginis morsus
galine [illegible] herbas istas [illegible] in bonam
quantitatem et facias distillari ad alambicum et acci
pe aquam illam et ablue oculos [illegible] mane
abstineat paciens a carnibus salitis caseo fabis
mulieribus uino puro quia aliter medicina sine
dicta nihil ualeret
Colirium probatum ad caliginem oculorum etiam
si inueterata sit Rx succi et radicis fen
aloes lactis mulieris equaliter misce in simul
et ponatur in oculo cum paciens uadit dor
mitum quia ualde prodest.

Nota de illa herba que uocatur cartafilago que resti
tuit humores oculi deperditos et restringit
[illegible]

Ad forarnia uirge excoriationem. Bulliat malua
in aqua et exprime sic quod aqua exeat postea pistet
cum assungia uel butiro uel oleo calido et pone
super inguem totius cauli et de isto super pannum
posito deinde preputio i ~~dissoluetur~~ dissolauetur
aqua calida lana bona ulceratum et pulueres de
pice grecha et cinere uini quod et rosismarini et
radicum tassi barbassi mitth.

Expertum magistri pantaleonis i dolore matris est bal
balneum ex oleo matris quod expertum est in iuuene clamante
die noctuque ob inuasione doloris

Elemaciu Cermison: popilans expeduz p magist[ro] franciscu diana uti usus z ualde bonu;

Rx limatura calibis sparati hoc mod Tuoli onze z et metile Jn aceto forte. e muta tre o quatr uolte e piu selte p lu azeto Poy togli fen grecho pesto da pisi posi le duro onza

Rasatura Eboris pulnezizata onza
Semeza de vrticha de leuante onza
Semenza de fenochio onza
Semeza de Anexi onza
Semenza Cimini onza
Psileo oltramarin onza
Semeza de Apio onza
Semenza de Aneto onza
Semenza de petrosembolo onza

Et tuthe queste semenze pulnezizate im mortale et no tamisate peche meyo adopano et da poy fatile Incorporare cu la soprascrita limatura sparata et fen Grego z rasatura Eboris poy Toli libre z di mel crudo ala sutile et Tuoli onze ottho de mel rosado z ponilo in vna cazola z falli leuar el boglo da poy Tralo zuso, et Togli tute queste cose soprascrite pulnezizate et meteli in dicto mele z fiat Elletuarium. Del quale tu ne tora p bocha ogni matina quato vn cuslez z dreto vn pocho de maluasia lauandosi la bocha z pocho ne toglia Et beua pocho ma prius se toglia besogna exercicio o pscale o p altro modo Jn tanto ch se scaldi e da poi tolto stia ora tre o quatro auanti el manzi z im breue sara liberato z probatu est.

Unguentu pbatu q excoriacioez col vesice z fuit pbatuz i dno Antonio azauro pcuratore, sci marci. Rx adipis anseris recentis adipis ganatis recentis oley amigdalarum dulzium an z i cerozi [illegible] z y oppij camphore an [illegible] cere albe z 15 misse z fiat vnguentum. Vase terreo sine lapideo z bulliat [illegible] i decto uase z [illegible] et cu pancto vnge [illegible] i vngas sine ponas in canali virge cu vna candella de zera pua [illegible] dicit ee pbatu tam [illegible] dnz antoniuz mauro si cu ista medicina [illegible]

[illegible] pro pulmone [illegible] Rx granorum pini z 45 passularum enucleatarum z i [illegible] seminis [illegible] mundati an z 15 [illegible] albi z i [illegible] mundati z pulnezizati [illegible] albi [illegible] sufficit fiat [illegible] z [illegible] super granis pini bis aut ter.

[illegible] vrine [illegible] uenas [illegible] illas opilatas [illegible] seminibus comunibus [illegible] mundz [illegible] corp z granis pini [illegible] cu pignolis ista semina z simile cu zuchato cape vnu coclear ante cibu et [illegible] post

[illegible] rasatur an z i z super ponat [illegible] calidum

De signis euenientibus i casu mortis i corpore huao

Galienus dicit qd in corpore huao hec st signa mortis Frons rubea. Supcilia declinatia. Oculus sinister minutus. Nasus i sumo albicans. Mentus candens. Pulsus ante currens. Pedes frigidos. Ventre defugiens. Juuene vigilante. z Sene dormiente.

Deus q huaigenus i comodis multipliciter succurris langores z egritudines nostrorum corporum z mentis tua misericordia expelle z q das herbas z speciebus mirabiles virtutes da istis largiore virtute z potestatem tua misericordia ita q i corporibus lassis z egris possint restituere integram sanitatem p dnz nrz yhz xpz filiu tuu q tecu vi.

Alia oratio

Oremus Deus q mirabiliter hoiez creasti z mirabilius ipsum reformasti et ei dedisti medicinas ad reparacionez sue sanitatis da z concede benedictionez tua az sciaz super i. medicina z potionez z super istas herbas ita qd corpora i gbus intrabit mereat sanitate corporis z mentis recipe p dnz nostrum z c.

Et nota q semp debes dicere pmo pater nr z aue maria.

Si uis cognoscere lunaz sm epata Judaica age sic. In anno domi 1391 currit pro Epata 12 in omni anno addas 11 usqz ad triginta et ultra trigita non trascedit hec ratio, Sz quod trascedit reduce ad capud, pice trigita et ita pordiez sep addas 11 Et addas tot dies quod meses fuerunt procul a Martio, Quia ista racio icapit a marcio z coputa cu epata i suma z et suma illa Judicabit quot dies ht luna non fallit aliq modo.

Ver pbet flores formosa messibus estas
Poma dat autupnus yeme lauatus yemps
Festu clementis yemps yems caput e oriens
Cedit yemps retro cathedrato simoe petro
Ver fugat vrbanus estate semphorianus
Id tibi qd restat autupni tpe pstat.

Esta he la vita ch de obsuare lu ho dezascadu mese, secodo el oseglio de ms Piero de albano zoe a osuuasi la vita e star sano

Prima dl mese de Zenaro no te tuo sangue usa el buono elletuario de roma e poy dre ql lo beui de bo vin biancho; usa el zenzauero e no ti lauar lu cauo p nesun modo p luf uello usa hy fuochi e no usar cu femena e usa bone uiuade. p dies iam timo e z septia uani

Sº del mese de Febraro tuo te dl sague se nay bisog usa la mile i ofettho la puga la fleuma e i ql tpo usa le rba bona; ama lu appio ch lo e bo di qsto mese, e son le pom bone. Et de hoc mense Galine sunt meliores. Alt mes sis post quatuz terc ensis. minue d uena polic

3º del mese d Mazo mag cose dolze usa i pori cotti o hi pezi cotti no ti far tuo sague, no usar nesuna beuada ne mdsia po ch inzena fieto e grauezza biui dl Pulizolo ch l schalda lu stomago usa la ruda p li ochi, e la betoniga la matina e usa lu bag. Marcy i p cu quarta diuidit yma. Qui nascit i marcio sr fortunaciores alys

4º del mese d Aple fatti salasar se te besog p ch el reseta e tuo mdsia ch pugi lu stomaco dali dolori no usar hba n sua saluo la pepinella peuezella e la betoiga qn tu biui. e la radize de grug porcio usa la carne frescha e lu zengo vo. Cui decimo cedit undecimo aplis hobdt. hoc mese si age beno tonuert pestilecias significat hoc mse de uena mdiana sanguinez minue

Vº dl mese d Mazo spesso te laua el cauo no magnar nisi cito calto fate salasar dla uena dl figa usa la gmoia no mazar d pene d cauo e biui dla sezo col fenochio spesso le sa al figato e a ogni cosa. Terc hic aptat may qd septima ptat plures oriut. h mse licet uena epatica incidere.

Vj dl mese d Zug otinua mte qn sei dzuno biui d bo ui biacho puo usa la latucha cu lace to azo che li huori si pta dle rene guadati d luxia mag boi cibi opetete mtre. Cui nil dna dabt Junij q dena negabit. h mse saguiez n miue

Vij dl mse d luyo no usar cu feia no ti tuo sague no tuo mdxia usa la saluia cruda e la latte biui d la q da dzuo usa la calamadria. Vt uiuas sane Jeiun bibas aqua mane. Tez decim fortis Julij sex decima mortis.

Viij dl mese d Agosto mag cose agre no magar bida ne dze po ch oduse colere negre ed qlle
si uen la febra e no abandonde la Saluia clarita qn tu biui po ch la cura li Jnfiori del corpo Sexti p furit. s3 fine scida purit. Saguez no minuas disto mse. Eq qui nascit in hoc mse sigt i fronte hnt i collo melioes sr alys. si pigues sr i hoc mese toto anno ceut pinguis. Jf i hoc mese no debs qs ire dischalzat

Autupni Jnciui autupnii mal accidut febres erates, quartan, splenes. ydrops. ptisis. stranguie. litere. siates. gnates. audit ylev. epilentie z alie acutissime egitudies z maxime mortifere. Adaz prim homo motuus fuit h mese

Viiij del mese d Septebrio mag de ogni cosa ch te piaze po i qllo tpo og osa e ofecthoe et biui la betonicha a dzu. Tercia tuebat septebr dena minat. de intps purgationes silua phib. leigut i hoc mese ligna ardyn techis apta in lune decremeto

Xº del mese de Octubrio ogni cosa ch tu magni fa ch l sia zesente usa lu mosto p puga lu copo e biui da dzuo la latthe de la capra la zedulza el sangue purifica e renza el pulmone et ha a Jutar li ochi. Terc octub nlli decim qz salubris.

Xj del mese d Noubr no Jnfar i bagno fate tuor el sangue d la Buca co uia ed el figa p ch el sangue sasuna p lu calo dl bag ch el non to moua li huori. mese h uena zephatica incidere. Quita noubr obest nulli lux tercia pdest. Jn yeme oriut pleuresie. pypleumo. coryrie. brazi doloes pector laterum lutor capitis Vtigines appoplexie Sagitar caluz e sicu.

Xij del mese d Decebr no usar le dze biui de la scuoleza .i. timbra ch la he sana i ql tpo alu mal del stomacho et usa vino bo e posete Jn alt luocho tuo decembre mag dele dze in quatitade ch le son sane a tuttha la psona hec dat bisena decimi qz septia dena. Timbra zoe seoleza e calida e sicca in tzo grado et he bona a chi a razgato lu pettho e grosi huori e he o la tosse a chuozer la cu fige secche e beu la a dzuo e he o li mali huori de stomago e le fidue.

oremus

Exaudi qs dne gemitus ppli suplicatis, z q d nrtoz qualitate diffidim, no iudiciu s3 misedia osequamur

Afflictioez familie tue qs dne in miam prospice de placat, ut indu lta ueia petiz de tua

Deus q nos semper beneficiys gloriemur p xp3 dnz nrz. Deus q nos ospicis in tot ptubatioes no posse rsistere. Afflictor gemitus ppicus respice, et mala omnia que meremur auerte p xp3 dnz nostr.

Auizenna dicit quod lapis in vesicha sepe ducit ad renasmo(?) ... et egeries minga lapidibus ... toriosis ... desedat ... non quod est dolor renum intus simulatur in primo dolori colico ... quod doctores ... fecerunt differentias lapidis ... renum et vesice dicunt. lapis enim renum lenior est et minus declinat ad rubedinem ; vesice non durior est et valde magis declinat ad albedinem ... ipso ... epidimie ... neffreticos non vidi sanatos super ... annos Et ... nefreticos et ... vesica dolens laboriose ... non sanatur debiles enim sunt et ideo cum his passionibus moriuntur ut dicit Gallus. Nota ... quod ... urina ... arenosam ... lapidem ... subito efficiuntur ... significat lapis generatus cum aliis signis ut dicit Bo(?) Et non quod lapis in vesicha ... magis ... ad retinendum urinam ... meatu ... magnus ... velociter removetur a meatu . Gal. precepit ... mese ... vomitum Et dieta ... sit talis ... omnia que possunt lapidem generare ut sunt ... Ra. et Auic. Cibi grossi quales sunt Panis azimus et Crudus. Carnibus vacharum Avium paludestrium et Pisces et Fructus ... et ... Caseus ... et ... turbida et Vinum ... ad ... turbidum ... ab omnibus rebus viscosis et difficilis digestionis et ab omni crapula et repletione et ita voluit Rasis libro divisionum. ... aut et ... Fistici Fructus. Caparum. Pastule. et silia ... et tuti ... appropinquant ... lapidis vesice frangere ... ut in ... farmacorum ... Gal. et ... laudat ... aggregator ... affirmat omnia aut ista moderate ... Alia aut ... magis ... ut sunt puleguim. Feniculum. ... Cicerum rubeorum ... ad ... urine ... sanguinem et renes calefaciendo ... et ... velocitatis ... cibum ... digestum deducat ad ... et ad loca ... Hac hoc ... Cicera Nigra sive rubea et remoliatur ... remanet ... cum ... bulliat ... ebulitionibus cum pauco ... et addito modico de pulvere nardino et ... vino albo administratur. Multi alii faciunt ... adiciones ... mundato ... Cimino ... et alique ... apponunt sucum limonum aut ... melonum ... dificat enim tal pocio venas capillares epatis ... renum ... et ita probatur a Calcidulo(?) ut affirmat dia calamitis et diacominum sunt ex ... Copl ... aut ... cali ... et Scorpionum ... frigidarum ... in animio usu sunt excessu : Ad lapidem frangendum Inveni mirabilia a Bar ... dimittho tam ... expicta pono ad lapidem frangendum subito tolatur sanguis ... et cum ... radicum ... herbe ... Et fecit quod si lapis ... in aqua ... cum aliqua ... huius pulveris ... frangit ut ... aliud

expertum Recipe radicum ... quantum vis et coquatur in aqua usque ad consumptionem medietatis aque post Recipe huius decoctionis partes v aceti sqlitici partis i ... radicis caparum ... et fiat sirupus ... frangit lapidem in renibus et vesica et ... et ista ... omnia dixit Magister petrus de Argelana bononiensis.

Alu mal dela pietra tuole et sugo de ... cu oleo ... ogni ... la doglia ... (struck through)

Alu mal dela pietra tuoli el sugo dela ... beuto adeguno ... rompe ... fuora

Adolor de reni togli granelli da ... in vino biancho beuto guarisse.

Nota de dolore dencium cum reumate ... ex aceto sqlitico tepido ... muscate in ore vel palato.

Nota quod magister pantaleon ... ab uno tedescho de dolore capitis dentium ... corrosi et putrefacti ... non putrefacto vel non perforato non ... Sumatur nucleus nucis ... pinguis ... de oleo et accendatur ad lumine et aliquantum dimittatur ardere deinde subito extinctus ... calidus applicetur dentis super foramine ... Nam ... bibit oleum et ... Intus et dixit quod ... amplius ... dolor et dixit ... pignus. Et nota quod hoc dixit ... cauterizat cum oleo nucis accensi et alique ... de oleo ... resolutum ... et forte sic facit ibi ... actualis ... aut non putrefacto dubitatur ne mortificaret ipsum quia est sicut Cauterium.

Nota quod potus orine ... valet his qui paciuntur dolore in ... splene

Pro quodam paciente dolorem renum ex opilatione ... arenularum ... ungatur locus ex oleo scorpionum ... liberatus fuit cum primo fomento. Probatum est

Per renibus calefaciendis Recipe olei violati et olei ... lactis mulieris ana ʒ v Canfori ʒ i parecere fac unguentum

It in excoriatione ... vesice ... aliquam aquam ... et quinque decoctionis ...

Nota quod dixit ... urina ... cum decoctione ... coctis in oleo ... ungendo vesicam et femur cum dicto oleo calido quia ... stupefacit ex ...

pasarum ut gerptoum mulkou fit tauriud i co lana i uolues z appone p zuhi ad orificiuz matricis post menstrua q̄ nocte tollis z cū viro sic cohegrat z statim ccipiet.

¶ Ad crepaturas manuu. Medulla cruriu bobus liquefacta cū oleo rosato et cera quātū sufficit postea ponat° puluis olibani z ex dictis rebz fiat vnguētuz z uti pot paciens.

¶ Ad appetitum bonum ℞ de puluere sicho ut de semine apy comede in mane ieiuno stomacho

¶ Ad dolore aurium ℞ molite p̄n̄s ordei q̄n extrahitur de furno z sup pone aure.

¶ Ad puncturas apium serpentum z scorpionum. ℞ mella cum z cū sale mixtis pone sup bis ut ter.

¶ Diamu album ualet oculis · morsure serpētis puluis fetis ex eo radice z potatus cū vino ualet anconnato oleo uomit uenenum. In loco ubi nascit illa herba serpentes nō st̄ sed eo ligns sup se potauit seruz erit anocumto serpentū q̄z odore ipsi herbe serpentes nō possunt sentire sz fugiunt radix eius i plastrata sup morsu ueneno sum azeto liberat et ι morsu canis rabidi ut serpentis ℞ radicē dicte herbe z puluerizā cū aqua elebabis ι puluis folior eis potatus sanguis fluxu stringit. diamu nigrum ualz q̄ lubricos

¶ Quibz herbe st̄ uenenose z mortifere. ut madragora . napellus . ut q̄z ellebor⁹. iusquiam. ruta silueстris . colloquintida. squilla . cicuta . et q̄dā genus petrosili q̄d comestum occidit ridendo. catapucia . mercurialis . canapis sch. ut i ducit solonez corporis. cornu e radix arboris si editur facit uomere. dissolue z dolore platera . alia citonia. castanee inducunt stipticitatez. castoreuz. nux. metellarsola . euforbiuz . arsenicū. vitriola . intoxicant comedentem.

¶ Acceleratio partus. Artemixia ligetur ad coxā mulieris tpe parturicionis z statim pariet

¶ Si lactis abundātu. ℞ Radices fraxinelle cū vino albo coquatur z ēe bibat mulier carens lacte vinus illō z habundabit in mamillis

¶ Ad tussis expellendū. Grana Junipi i ore teneat. uel comedat z tussis expellet

¶ Ad q̄dcūqz ifixū i carne extrahendū. ℞ Barbulas seu radices pellipodij z pista z distēpa cuz vino rubeo z inde fac emplastrū. z loco apponas. z illō i figuz extrahit tuz

¶ Appiuz decoctuz vino z oleo. uel z herba cataplasmatū uetus colore z z crūū sucticit

¶ Aqua ad frangēduz lapidē ℞ Sucu saxifragie . l. y azilum solis sugi pot iblini an l1 aceti optimi albi z vini bij ponat oia i lambicco z distillet z i bitro reseruet z bibere.

¶ Ad rumpēduz apostema i corpore humano. ℞ semē ℞ Rape z stercuz catuli cōtritis z fac puluez z misce cū suco scabiose z da paciente bibere.

¶ Ad sanaduz vulnera. ℞ aqua uite ℞ distillataz i ea pone istas herbas s. betonica. ℞ iovis barbā z rosmarinū et ypericon bn tritas z utē.

¶ Ad callos pedis. Accipe aliū et coqz bn sub prunas z cū eū bn coctū bis ut ter pone deinde pone sup callūz usqz ad dies ix z exibit ex. z nota q̄d oi die debes cū purgare post dies tres cū acu circuiquaqz discarnare. et scias q̄d caro eius ita mollia q̄d nō sentiet infra dies ix eradicabit deinde cura vulnus cū aliquo vnguēto.

¶ Contra oppilatioez spleniς. Oleuz de Jumpo unctū splene i lbz dieb sanat

¶ Remediuz ḡ sglantia siue draguzellos. ℞ Erba colūbina nascit in muris sīn̄ foleis loco foliou ht graniculos sicut ht broci vue. Et dictaz erbam gtere nō multum z pone i patella i fac bulire cū bono butiro et calidam unge locū. s. Guctur deinde cū dicto butiro incorporata pone sup malū. semp callida et si frigidatur itez calefac z sic Juuabit.

¶ Vnguētuz pbatū ad oēz dolore vulnez maxie i locis neruosis z ossibz. ℞ terbētiń mellis rosati farine ordei. an ptes equales fiat unguentuz z supponatur z

¶ A malū oculoz. tolle pedē colūbini. z pista. et ponat cū albumie oui sup oculus pes colūbini nō herba e pbatū e

¶ Ad bruksiaz uetus fac clistere cū lexiuio z habis bruksiaz uetus expertū e.

vt mulier ccipiat testiculos porcoz siccoz puluerē dabis ei bibe cum vino infine mestruiς ad ccipienduz res pbatissima

Siqs urinā nō potit ieiuno stomacho bibat duo oue mediocriter opata cū optio vino distempata statim mingeret

¶ A retigner la verna brusta le onge de capra et bena q̄lla poluēe cū alguna pasoń z q̄sta he uā medsiā.

¶ Cassia fistula mundificat grossiz sanguiz z cp̄ esitioz acuitate sedat siti mundificat itez reducit corpus z stomachuz sine nocumento z excessu. caret oni indignatiōe z ipa lenit pectus z gutur z resoluit apostemata acuta i eis. Et cōfert calefatō renū. sumpta cū deureticis z i fe siōe vesicule z phibet gnatioez lapidis i eis. et cōfert febribus calidis. melius est ... oī aq̄ ...

El sol intra i lu segno de Aries. a. di. 18. de marzo esta fin adi 17 d'aple / segnal dela testa
Adi 17 de aple itra i tauro esta fin adi 18 de Mazo / he lu segnal del collo
Adi 18 de Mazo itra i Gemini esta fin adi 17 de Zugno / Et he lu segnal dele braze
Adi 17 de Zugno itra in Cancro esta fina adi 18 de luyo / Et he el segnal del casso
Adi 18 de luyo int leone esta fin adi 18 de Agosto / Et he lu segnal del Cor
Adi 18 de Agosto int in Virgie esta fin adi 10 de Septebr / he lu segnal deli budelli
Adi 17 Septebr it in libra esta fin adi 18 Octubr / Et lu segnal dele Anche
Adi 18 Octubrio itra i scorpion esta fina adi 17 Nouebrio / Et lu segnal dela Verga
Adi 17 de Nouebrio intra in sagitario esta fin adi 17 de Decebrio / segnal dli paregli
Adi 17 de Decebrio intra i capricorno esta fin adi 15 de zenaro / segnal dli bu...
Adi 15 de Zenaro intra i Aquario esta fin adi 16 di Febrraio / he segnal dle gabe
Adi 16 de Febrraio int in pesse esta fin adi 18 de Marzo / E segnal deli piedi.

Cum sanguis regnat ho sompniat uidere rubeu colore canes sanguinolenta et humores dulcia rubea
Cu colera regit i corpore ho. somniat ardetes domu clibanu fornace ardete lite colore gallus.
Cu fleuma regit sompniat pluuia fluuiu fonte pisses rete colore albu natare reglas glacie
Cu melicoia regit sopniat magnu calore cadauera, eo i carcere ligatu necatu diabolus.
Qn complexio calida hois appaet i sopnis se stuuare ad sole stare p igne i cube et se scotare
Qn frigida complexio sompniat se i loco frigido hoc e tagere niuo frixus plubu lac coagulatu tremare
Qn e humida uidet res molles bibere brodu pane recetes mergere aqua palpare tenera
Qn sicca e complexio uidet sibi uolare arbores umbrae montes currere uel aliqd leuitate capere
Qn deniqz in corpore sunt mali humores homo sompniat homo sompniat ire p loca cenosa fetida putrida limosa tangere stercus et rem turbulentam.

Tempore sub ueris modicum cenare iubeis
Et calor estatis, dapibus nocet imoderatis
Autumni fructus extremos dat tibi luctus
Quatum uis sume, de mesa tempore brume

Vere coire iuuat yemps quoqz tpre prestat
Sanus i autupno sluis fore pato cunno.

Serpentarie.
Radix hbe dragote. i. serpentarie contrita et cu vino tepefacto data potui stati oe venenu destruit et expertum est sepissime
Et ad morsum omnium venenosorum serpentium herba trita cum suis foleis et radicibus contra et pon sup morsum serpentis et liberabitur et si dicta herba portauerit serpens nullus serpens uel animal venenosum sibi nocebit

Ad leuiores dentes vnctio optia. Recipe Butiri recentis oz. iii felis bouini siccati ... pulv oz. ii buliat aut ad igne lento et cu umbilicu applicetur ieiuno stomacho et si addare? succus panis porcini sive ciclamis plus operaretur etc.
Bonu erat sume de terbetina. Vnde Auicenna inde regimine puerorum fen 3a. pro mulibus complexionatis dentes cere inter alia solutia dicit danda ee terbentina ad quantitate unius ciceris. in 2o aut eius de grano viridi d' danda ee terbentina ad quantitatem unius nucis auelane a' niger. Ipsa enim i ieiuno data ut dicit absqz nocumento mundificat visa. Abstergit renes. nam sunt d' galienus ... sanatiorum sanatiorem non solum intestina lavare nata e sz et uisa oia expurgare. s. Epar. et Splenem. Renes et pulmone. dari at pt ad mos pillularum i nebula infusa a i vino dulci a' aqua zucharata ee duas a' tres ... sz pt plus dare scdm etate et virtute infirmi. loco c eius sume de sero qn vadit dormitu. sz no est bonu sume nisi in temporibus fris.
Quado pui hut passiones mali caducus bonu e hoc remediu. Recipe pulueris peonie succi rute. maiorane. an misceat et medicu ponat i ore ut degluteret. aliu remediu Recipe dela aqua de lauazo de tuthi de lauazi dala abrunalu puerorum plurata.
Ad faciedu mingere optimum remediu Recipe pulueris dentium lucy. puluis corticum auelanarum an 3/ii aq saxifragie an misse.
Nota Confectio apetitu cinus sto. dolores et passiones Recipe pillularum stomacarum puli interiores cum bono vino lotarum exiccatarum et puluerizatarum 3 4 zuchari £ 1 fiat confectio. Hec recepta fuit magistri petri de flumis
Ad rectificandu sanguinem Recipe marubii ad umbra desicati et cu lacte caprino misse ad serenu pone. de quo sumat de mane ciatum unum et hoc fac continuis nouem diebus rectificat enim sanguinem et omnes maculas expellit de corpore

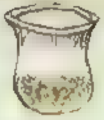

Urina est colamentum sanguinis et ceterorum humorum corporis unitum in vesica / ex propria operatione nature cuiusdam animalis. Urina quidem separatur a sanguine et a ceteris humoribus et transmutatur ab eis quia in natura fleumatis / nec omnino est fleuma nec aqua pura eo quod aliquid continet de humore corporis et hic etiam humor mutatur subtiliter in vesicam per modum sudoris velut paulatim sudor exit a carne et cum ibi sit multitudo ipsius urine facta digestione sua reddit pondus quod agravat. agravatione cuius animal movetur ad urinandum. si diffundatur tunc multum adiuvat retenta vero generat dolores malos et Sola urina horis adiudicatur. Colores urine sunt 19. ut patet alibi Due sunt significationes et ambe sunt proprie ac naturales quarum una est significatio epatis et venarum Altera est vesice / aut renum tamen. Cetere sunt improprie. Urina Noctis pauca usque ad diem tempestive decior est ad necessitatem significandi habere spacium digestionis nature Videri debet in loco bene claro luce diei / et non in igne Debet etiam colligi in schaphio bene mundo vitreo et subtili sine athomis. Primo in Urina studiose colecta que sit recens et mera (?) sunt consideranda. scilicet substantia Color et circa sedimina in schaphio. In humano namque Corpore quatuor sunt qualitates seu complexiones. scilicet Caliditas. Frigiditas. humiditas et siccitas. Harum due sunt causa coloris videlicet Calliditas et frigiditas. Cetere due sunt causa substantie. scilicet humiditas et siccitas. Calliditas. n. est causa rubei coloris. Frigiditas albi coloris. Humiditas est causa spisse substantie sive turbulentis Siccitas vero tenuitatis substantie. Ergo si Urina apparuerit Rubea ut rufa et aliquantulum spissa significat dominium sanguinis. Si Rubea et tenuis ut citrina significat dominium colere. Si apparuerit Alba et aliquantulum spissa significat dominium fleumatis. Si alba et tenuis dominium melancolie. Si apparuerit Nigra et tenuis significat adustionem sanguinis ex nimio calore putrefacit ab extrinseca. Si apparuerit quasi Viridis et tenuis adhuc significat minorem adustionem sanguinis, et debilitatem spiritus. Cognosci potest etiam Urina Odore et sapore. Urina principaliter continet in se 4or circulos ad instar 4or elementorum licet predicti circuli visui oculorum perspicue non perfecte videntur in nostra est.

Calid[itas] est causa rubei coloris; frig[iditas] est causa albi coloris; Humiditas est causa spissitudinis ... (margin)
dominium sanguinis (margin)
dominium Colere (margin)
dominium fleumatis (margin)
dominium melancolie (margin)
adustionem sanguinis (margin)
minorem adustionem sanguinis (margin)

videtur ad splendorem lucis solis usus medici ut necessarius denotetur in suo esse. Si n. superior circulus Urine est materialiter grossus idest quasi spissus trahens ad nigredinem vel nimio ad equositatem absque spuma significat maiorem dolorem capitis et etiam laterum sive renum et debilitatem totius corporis et eger non curat comedere. Si superior circulus Urine fuerit citrinus. i. quasi trahens ad rubedinem multa citrinitate coloris cum subtilitate infusa. significat dominium Colere Rubee. et dolorem in dextera parte capitis eo quod ibi regnat colera rubea habens ibi sedem. Ideo sitit multum et non appetit comedere tarde dormit tarde et surgit. Si superior circulus Urine fuerit albus quadam turbitate habens significat nimium dominium fleumatis et dolorem in superiori capitis eo quod sit ibi quadam sedem Si superior Circulus Urine fuerit aliquantulum niger cum tenuitate significat dominium melancolie et dolorem est in posteriori parte capitis eo quod melencolia habet ibi quadam sedem. Hec predicta difficilia sunt ad investigandum tamen a bono medico investigari debent iuxta posse. Insuper dicimus quod predicti Circuli modum tenent 4or elementorum prior in eo quod sunt secundum 4or mixti quorum primus dicitur esse niger. iste vero est inferior ceteris loco melancolie in significatione terre 2us Rubeus loco sanguinis in significatione aeris 3us Albus loco fleumatis in significatione aque. Et iste circulus quamquam est iuxta Circulum melancolie. Et quamquam iuxta circulum sanguinis. 4us citrinus loco colere in significatione Ignis. Et dicimus quod in superficie circuli urine quamquam multa spuma eminet quamquam pauca et quamquam nihil secundum plus et minus dolorem iudicat scilicet in capite. Nam spuma significat dolorem et debilitatem. Vere cibus subito assumptus potuit esse talis conditionis in natura sua quod facta digestione ipsius. scilicet cibi confestim attribuit proprietatem suam in Corpore culpa cuius Urina significat imperfecti iudicium naturalis humoris et nunquam expositi. Item Urina Rubea fit ex nimia adustione sanguinis superfluum quia sanguis per se est calidus et ex multo calore nascitur rubor. Et Urina Alba et aliquantulum spissa in sua substantia nascitur ex multa humiditate Et Urina Rubea et tenuis et multum citrina et tenuis nascitur ex multa colera namque Calor generat Rubedinem et siccitas tenuitatem Item Urina Alba et spissa ut glacies (?) et spissa nascitur ex multo fleumate Et Urina

spostatis qui sanguis ut sanies in urina d intus significat

et tenuis nascit ex malum. Si urina fuerit multum citrina vel subcitrina vel palida et spissa aliquantulum sive turbida modicum significat pleuresim in sinistro latere. Si fuerit multum rubea et in colore quasi spissa significat pleuresim in dextro latere. Si urina fuerit in fundo nasis uehementer clara usque ad medietatem postea fuerit spissa multo colore significat grauedinem pectoris ut tussim etc. Si urina fuerit satis colorata inter colorem rubeum et citrinum spumam continens significat dolorem capitis et lateris sive renum cum magna debilitate. Si urina fuerit lactea et tenuis significat lapidem in renibus vel multa arena. Si fuerit arenosa significat oro lapidem in renibus. Si fuerit cum furfuribus longis ad modum pillorum significat excoriacionem renum vel uesice. Si urina fuerit furfurea et pauca significat febrem cotidianam. Si fuerit furfurea continens in medio nebula significat structura pectoris. Si fuerit crocea vel aurea in dolente capite significat quod febris est ex multo sanguine. Si fuerit multum ignea in dolente capite significat quod febris est ex multa colera.

De urina significante mortem in utroque sexu

Urina nigra vel quasi uiridis et pauca in paciente significat mortem.
Urina habens fecem in fundo et nebula nigra in modum caliginis mortem significat.
Urina non retinens colorem consimilem in febricitantante .i. fiat valde mutabilis mortem significat.
Urina multum rubea fecem habens in fundo et languentes non sudat aliquam mortem significat.
Urina in acuta febre habens colorem fellis et in furfurem mortem significat.
Urina in febricitantes habens febrem arenosam et colorem sanguineum proximam mortem significat.
Urina in febricitante habens fecem arenosam interius et albam mortem significat.
Urina uaria et diuersorum colorum mortem significat.
Urina habens aliquid sanguinis in fundo et fecis mortem significat.
Urina habens bonum colorem cum exit retentem set postea .i. subito si mutetur in malum colorem mortem significat.
Urina pauca et squamosa spissa et spumosa et mulierem mortem significat.
Urina multum rubea et pauca habens spuma [illegible] et in medio sanguinem vel prope fundum significat dolorem stomaci capitis et renum et mortem cito significat.

De urina significante cuastiones

Urina multa prope [illegible] significat cuastiones.
Urina post [illegible] habens turpem colorem et mutatur in melius cuastiones significat.
Urina que satis habundat et diu moratur solida cuastiones significat.
Nota secundum colorem et substantiam et quantitatem indicium continet ueritatis que si colligitur calore ignis et restauratur. Sinis consuetae emissio urine ne corrumpatur antequam refrigeschat de suo colore copias eam [illegible] temporis qualitate.
Urina si bene exit est magna alleviacio
[illegible] magna differentia est inter corporis urina masculi et femine. Urina masculi suos colores habet in omni diuisione pleniores. causa est ex eorum complexione qui in omni gradu est dissimilis. Urina mulieris naturaliter plus vergit ad albedinem quam ad rubedinem et est grossior et minus colorata. uiri autem est subtilior et colore uiuo plenior.

Stomachi complexio si fuerit calida digestio est fortis appetitus magnus sepe famescit et sitit frequenter dolet caput et oculi. cito irascitur et cito redit ab ira. Si frigide complexionis digestio est debilis. appetitus plus raro famescit et sitit. caput manet sanum et oculi. Si fuerit humide complexionis raro sitit in ore habundat sputus et in naso superfluitas. patitur nauseam uomitus vertiginem etc. Si stomacus fuerit sicce complexionis in ore sitis habundat. lingua aspera nocta sicca et pruritu vel debilitate exitus gulla aspera et cibi cum inglutitur.

Fenteole Feniculi
Aqua fumiterre stomacum confortat purgat celebrum leuat uentositatem aufert dolorem abstergit oculorum oscuritatem subita mano.
Aqua eufragie confortat uisum aperit uias oculorum purgat humores qui possunt eis nocere et iecur renes et uesica et intestina emundat stomacum firmans bibita rocti cum laudetur.
Salsifragie aqua stomacum confortat aperit [illegible] [illegible] purgat emundat pulmonem et uias urine aperit frangit lapidem sepe eam bibendo cum bono uino mixta
O lium laurinum sic fit. pone baccas lauri uiridis et eas optime teras et bulire facias in aqua per oram et refrigerare permittas tunc recolligas pinguedinem que super aquam natat preciosa valet contra dolores ex causa frigida
lisapo cocto cu fichi bianchi e colo mele scaza la tossa el mal del pulmon e acresima el uiso e fa bel color della faza

aparēte luna noua cognosit(ur) aerea palida pluit, Ruffa flat, alba serenat

1483 cūrit O 1491 currit e
1492 currit d

Questo he uno lunario facto p(er) taula di Salamon et he una rason p(er) sempre quando se de far la luna. Nota che ala natiuita del n(ost)ro redeptor yhu xpo 1467 Correua letera R. p(er) tutto q(ue)llo anno comezando al mese de Zenaro. E poi uadre etho lalt(r)o anno la letera. S. p(er) fin. a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. Et q(ua)n(do) tu hei fin zoe alu .T. tu comezi de cauo ala letera. A. et sic successiue. 20. Et nota ch(e) lo comeza alo leuar del sole. 1467.

Ianuarius h(abe)t dies 31 — 1483 corre O

	M	di i	hore v	ponti M e v
	A	di ij	hore xviij	pon vj lxxv
	I	di iij	hore xviij	pon vj xxvj
	R	di vj	hore iiij	pon iiij lxxxxj
	F	di vij	hore xvij	pon c lx
	O	di viij	hore xiij	pon iij xj
	C	di x	hora i	pon M lxj
	L	di xj	hore xxj	pon c xxxj
	T	di xiij	hore x	pon viij lxxx
	E	di xiiij	hore x	pon viij xxx
	Q	di xvj	hore xviiij	ponti v lxxxxvj
	H	di xviij	hore vij	pon iij lxv
	N	di xx	hore iiij	pon v xv
	B	di xxj	hore xvij	pon c lxxv
	K	di xxij	hore xvij	ponti c xxxvij
	S	di xxv	hore ij	ponti l
6	G	di xxvj	hora i	pon M xxxiij
	P	di xxvij	hore x	ponti viij
d	D	di xxix	hore xxiij	pon v lxx
	M	di xxx	hore xviij	pon vij xix

Februarius h(abe)t dies 28

	A	di i	hore viij	pon
	I	di ij	hore viij	pon iij xxxix
	R	di iiij	hore xvij	pon ij v
	F	di vj	hore v	ponti viij liij
	O	di viij	hore ij	ponti xxiiij
	C	di viiij	hore xiiij	pon vij lxxiiij
	L	di x	hore viiij	pon viij xxiiij
	T	di xj	hore xxiiij	pon v lxxxxiiij
h	H	di xij	hore xxiiij	pon v xliij
	Q	di xv	hore viij	pon iij lxxxx
	E	di xvj	hore xxi	pon lxxviij
	N	di xviij	hore xvij	pon cc xxix
	B	di xx	hore v	pon viiij lxxxx
	K	di xxi	hore v	ponti viij xxxi
	S	di xxiij	hore xiij	pon vij xlvij
	G	di xxiiij	hore xiiij	pon vij xvij
	P	di xxv	hore xxiij	pon vj xiij
	D	di xxvij	hore xij	pon ij lxxxiij

Marcius h(abe)t dies 31

	M	di i	hore vij	pon iiij xxij
	A	di ij	hore xxi	pon ij ij
	I	di iij	hore xxi	pon l ij
	R	di vj	hore v	pon viij lxxxxix
	F	di vij	hore xviij	pon vj lxvj
	O	di viij	hore xiiij	pon viij xviij
	C	di x	hore iij	pon iiij lxxxxvij
	L	di xj	hore xxij	pon vj xxxvij
	T	di xiij	hore xij	pon ij vj
	H	di xiiij	hore xij	pon ij lviij
	Q	di xvj	hore xxi	pon c xxij
	E	di xviij	hore viiij	pon ix lxxxi
	N	di xx	hore v	pon M xxi
	B	di xxi	hore xviij	pon vj lxxxxi
	K	di xxij	hore xviij	pon vj xlviij
	S	di xxiiij	hore iij	pon v vij
6	G	di xxv	hore iij	pon iiij lx
	P	di xxvij	hore xij	pon ij xxvj
	D	di xxix	hore o	pon M lxxj
	M	di xxx	hore xx	pon c xlvj

Aprilis h(abe)t dies 30

	A	di i	hore viiij	pon xviij lxxxv
	I	di ij	hore viij	po viij xlv
	R	di iiij	hore xviij	pon vij xl
	F	di vj	hore vij	pon ij lxxix
	O	di vij	hore iij	po v xxx
	C	di viij	hore xvj	pon cc
	L	di x	hore xj	pon iij l
	T	di xij	hora i	pon xviij
h	H	di xiij	hore o	po M xlix
	Q	di xv	hore viiij	po viiij xv
	E	di xvj	hore xxij	po v lxxxiiij
	N	di xviij	hore xviij	po v iij
	B	di xx	hore vij	pon iiij iiij
k	K	di xxi	hore vij	po iiij liiij
	S	di xxij	hore xvj	po ij ij
6	G	di xxiiij	hore xvj	po c lxxiij
	P	di xxvj	hora i	po xxxix
	D	di xxvij	hore xiij	po vij lxxxix
	M	di xxix	hore viij	po ix xxx
	A	di xxx	hore xxij	pon vj viij

Maius h(abe)t dies 31

	I	di i	hore xxij	pon v lviij
	R	di iiij	hore vij	po iiij xxvij

f E di v hore xx ponti lxxxxii
O di vi hoē xvi pōti ii xliii
C di viii hoē iiii pōti ixc lxxxxliii
L di x hoē o pōti lxiii
T di xi hoē xiii pōti viii xii
H di xii hoē viii ponti vii lxxxii
Q di xiiii hoē xxxii pōti vii xxviii
E di xvi hoē xi pōti ii lxxxxvii
N di xvii hoē vii pōti iiii xlviii
B di xviii hoē xx pōti c lxx
k K di xx hoē xx pōti lxx
S di xxii hoē iiii pōti c xxx
G di xxiii hoē iiii pōti viii lxxxxvi
P di xxv hoē xiii pōti viii xxxii
D di xxvii hoē ii pōti vi l
M di xxviii hoē xxi pōti viii li
A di xxx hoē xi pōti ii xxi
I di xxxi hoē xvi pōti cc lxxi

Junius. hz dies 30

R di ii hore xx pōti c xxvii
F di iiii hore viii pōti viii lxxxv
O di v hore iiii pōti m xxxvi
C di vi hore xvii pōti vii vi
L di viii hoē xii pōti viii lx
T di x hoē ii pōti v xxv
h H di xi hoē ii pōti iiii lxvi
Q di xiii hoē xi pōti iii xli
E di xv hoē xxxiii pōti xxi
N di xvi hoē xx pōti c lx
B di xviii hoē viii pōti ix x
k R di xix hoē iiii pōti viii lxiii
S di xx hoē vii pōti vii xxvi
G di xxi hoē vii pōti viii lxxxix
P di xxiii hoē ii pōti v xlv
D di xxv hoē xv pōti ii xiii
M di xxvii hoē x pōti iii xiii
A di xxix hoē o pōti xxxiiii
I di xxx hoē viii pōti xiii

Julius. hz dies 31

R di ii hore viii ponti viii xxx
F di iii hoē xxi pōti v lxxxxvii
O di iiii hoē xvii pōti vii xlix
C di vi hoē vi pōti iiii xix
L di viii hoā i pōti v lxviii
T di viii hoē xvi pōti ii xxxviii
h H di x hoē xv pōti c xxxviii
Q di xii hoē o ponti l iiii
E di xiii hoē xii pōti lxxxiii
N di xvi hore viii pōti v xxx
B di xvii hore xxi pōti c xxiii
k R di xviii hore xxi pōti vii lx
S di xx hore vi pōti iiii xxxix
G di xxi hore vi pōti iii lxxx
P di xxiii hore xv pōti cc lviii
D di xxv hore iii pōti m vii
M di xxvi hoē xxiii pōti lxvi
A di xxviii hoē xii pōti vii xxvii
I di xxviii hoē xii pōti vii lxxiii
R di xxxi hoē xxi pōti vi xliii

Augustus hz dies. 31.

F di ii hore x pōti iii xi
D di iii hoē vi pōti iiii lxii
C di iiii hoē xviii pōti c xxxii
L di vi hoē xiii pōti ii lxxxi
T di viii hoē iii pōti m xxxi
H di ix hoē iii pōti ix lxxxxi
Q di xi hoē xii pōti viii xlvii
E di xiii hoā i pōti v xvi
N di xiiii hoē xxi pōti vi
B di xvi hoe ix pōti viii xvi
K di xvii hoē x pōti ii lxxxvii
S di xviii hoē xix pōti c lv
G di xix hoē xix pōti c v
P di xxii hoē iii pōti m xvi
D di xxiii hoē xvi pōti vii xx
M di xxv hoē xi pōti viii lxx
A di xxvii hoā i pōti v xl
I di xxviii hoā i pōti iiii lxxxx
R di xxx hoē x pōti iii lvi
F di xxxi hoē xvi pōti ii xxv

September. die 30

O di i hore xxiii pōti xxiii
C di iii hoē vii pōti ix xxv
L di v hoē ii pōti m lxxiiii
T di vi hoē xvi pōti vii xliii
H di vii hoē xvi pōti vi lxxxiiii
Q di x hoā i pōti v lx
E di xi hoē xiii pōti ii xxix
N di xiii hoē xx pōti iii lxxix
B di xiiii hoē xii pōti iiii lxxxxiiii
k K di xv hoē xxiii pōti c lxxxvii
S di xvii hoē vii pōti viii xlviii
G di xviii hoē vii pōti viii lxxxxviii
P di xx hoē xvi pōti vii lxxxxxiiii
D di xxii hoē v pōti iiii xxiii
M di xxiii hoē o pōti v lxxxiii
A di xxv hoē xiii pōti ii lii
I di xxvi hoē iiii pōti cc iii
R di xxviii hoē xxiii pōti lxix
F di xxviiii hoē viii pōti c lxxv

Octuber. 31

O F	di i	hoē xi	pot vij xvij
C	di ij	hoē ix	pot vi xxxviij
L	di iiij	hoē xv	po vij lxxxvij
T	di vi	hoē v	po iij lvij
H	di vij	hoē v	po iiij lxx
A	di ix	hoē xiiij	pon ij lxxxij
E	di xi	hoē ij	pon m xxxi
N	di xij	hoē xxxiiij	pon lxxij
B	di xiiij	hoē xi	pon ix xlij
K	di xv	hoē vi	po ix lxxxxvij
S	di xvij	hoē xx	pon vi lxi
G	di xviij	hoē xx	pon vi xxi
P	di xx	hoē v	pot iiij lxxviij
D	di xxi	hoē xviij	pot c l
M	di xxiij	hoē xiiij	pon cc lxxxxvij
A	di xxv	hoē ij	pot m xlij
I	di xxvij	hoē ij	pot ix lxxxxviij
R	di xxviij	hoē xi	pot viij lxij
F	di xxviiij	hoē o	pon v xxx
O	di xxx	hoē x	pon vi lxxxi

Nouenber. 30

C	di i	hoē viij	pon iij lij
L	di iij	hoē iij	pon vi lxx
T	di iiij	hoē viij	pon c xx
H	di v	hoē viiij	pon m lxvij
A	di vij	hoē ij	pon vij xxxiiij
E	di ix	hoē xv	pon viij lxxxv
N	di xi	hoē xi	pon v
B	di xij	hoē xxiij	pon iiij xviij
k k R	di xiiij	hoē viij	pon iiij lxxiiij
S	di xv	hoē ix	pon iij xxxiiij
G G	di xvij	hoē ix	pon c lxxx
P	di xviij	hoē viij	pot viij lxxxix
D	di xx	hoē vi	pon ix
M	di xxij	hoē iij	pon vij liiij
A	di xxiij	hoē x	pon vij xxij
I	di xxiiij	hoē xv	pot v lxxv
R	di xxvij	hoē o	pot v xxviij
F	di xxviij	hoē xiiij	pot iiij lxxxxiiij
O	di xxviiij	hoē ix	pon o

December. 31

C	di i	hoē xxi	pot ij xiiij
I	di ij	hoē vi	pon c lxiiij
T	di iiij	hoē vi	pot ix lxxiiij
H	di v	hoē vi	pon ix xiiij
A	di vij	hoē xv	pot vij lxxix
E	di ix	hoē iiij	pot iiij lxvij
N	di xi	hoē o	pot lxxxxvij
B	di xij	hoē xij	pot ij lxvij
R R	di xiiij	hoē ix	pot iiij xxviij
S	di xv	hoē xij	pot xxxviij
G	di xvij	hore xij	pon ix lxxxiij
P	di xviij	hoē xi	pot vij lij
D	di xx	hoē xviij	pot viij ij
M	di xxi	hoē xv	pot iiij xxv
A	di xxiij	hoē iiij	pot ij lxxxxviij
I	di xxiiij	hoē iiij	pot ij lxxxix
R	di xxvj	hoē xiiij	pot ij xlij
F	di xxvij	hoē i	pot m vij
O	di xxviiij	hoē xxiiij	pot ix liiij
C	di xxx	hoē xx	pot ix liij.

Vt sciaς puctu revolucionis lune ut giuctionis cu sole. Recipe vna fiala mundaz uitream, et impleas aqua munda et inde hes cineres fructorum et mittere in fiala quod videas per tres vel [illegible] ut ps hic et cinis ponatur per aere et aliquantulum de calamite per terra et de pone ignea loco ignis et residuum aque per aqua et habes quatuor ellementa quod ora pone ad solem, tempore giunctionis et diu videbis mirifice cinc[...] per que videas et turbulentias in ade fac pannum in aqua alia qua debes habere iuxta te in bacili et in alio puncto totus ille pannus destruetur et hoc est secretum hebreorum et nemini revelatur quoniam est ab angelo dauit regi et prophete

Racio lune

Omnis luna gtinet dies 29 horas 12 punctos 793 omnis autem hora gtinet punctos 1080 et omnis dies gtinet horas 24 modo sic in 14-21 gbustio lune est de mese Januarii die 4 ipsius mensis hora 9ª puncto 700 hunc numero dierum horarum et punctorum adde dies 29 horas 12 punctos 793 et tunc ab dicta luna deme numerum dierum Januarii quod sunt 31 et vide quod restat dies et quod ore quotque puncti in eo legitur numero quod gstabit gbustio est lune februarii et sic de singulis mensibus.

Et nota quod hi meses Nouembris Junius Aprilis et septembris habent dies 30 omnes autem alii habent dies 31 excepto februario quod habet dies 28 et in bisestili habet dies 29

Contra opilationes epatis oleum ficus cum ligno fratrum unge epar et mirabere

Herba pulisella minor valet ad frangendum lapidem in vesicha et ad gsolidandum plagam

Petrosemolo la radize aprirua al stomaco calfigato

Saxifragia valet ad frangendum lapidem in vesicha et alia multa

Sisizio valet contra emoroydas perfecte.

Reupontio minor e buono al figato et ala smilza.

pani' fuz ut quatuoz dierū e bonū cuiuslibꝫ ēne
frumētū si natū ī loco ubi e pestis et eīe crustas
del pan biscotū pane e bonū ī ciba
nisi venerit ꝯstipatio ꝑ hibes ut

El pan de grano col sale e col fermeto
levato et cottho nifiuz he megliore
Ldigesta bē e da forza e ualore
Lazimo pan del qua tardo digesta
Opilla el figato e fa doloz nel uetre
La pietra nele rene simil metre
El pan dorzo ha fredda sua natura
Nutrisse puocho e fa uetusitade
Strinze lo uentre e fa ventusitade fugidi
Panizo e miglio e secco e fredo a ogni ho tade
E zalcuo doloz puocho nutricha
Restrinze lu corpo e toglio ogni molica
Ognaltro pane sia sua natura
Secōdo quel de chi e cōplexionato
Cussi nutricha come he naturato
Riso he tempato fredo e caldo
Nutricha bē ma nō he bon al flancho
Chuoz se uol cholacta e stitico ancho
Fave sono temperate e frede
E son uetose e fan doloz la testa
Solute son fresche fan piu molesta
Coloz chi de natura son uetosi
Magna le fave se guarde e si decti
Ne uolen magnazle coloz chi son rotthi
Cize e caldo e uentoso e fa brinare
Menstruo e spma fa inquantitade
Lēde fa multe superfluitade
Lente he freda e secca e fa colere
Desicha el corpo e destruge el spma
E nōze ali ochi asai e mlto infirma
Fasoli inozassa in fiā e fa brina
Riscaldan el corpo el uetre mol e tende
Fanno mal sompniar ela testa ofende
Fasoli minuti son fredi e secchi
Son piu lizeri chi gli altri ligumi
Infiano meno e an miglioz costume
Lupini sono grassi e duri e si refredan
Menstruo fan e fan be brinare
Caza lumbrici e morozida fan largare
Robigli he de natura fredi e secchi
Fanno rio sangue e nō mlto nutrisse
Ai reni fanno male e ꝯstipedisse
Spelta e sigala he diugual cōplexione
Pur son humide ma desiccha el corpo
Rei humori caza e poi stitica el corpo
Melegna e secca de sua cōplexion
Puocho nutrisse chi inco po la sporge
Emagnazla el uetre se restringe
Amido e mlto duro e vischoso
E bon al pettho agliochi e alatosse
Soluto e caza humoz se ī capo fosse
Il grano cottho multo si nutrica
Cottho cul lacte e bon de ingrassare
Le vene empie e putza fa formare

(margin:) es i tauimi lac m cheꝫ facietes ī tāmtriplicat ī esu

... abhꝫ ... nodit ... menstrua ...
... ocru ... fetuz ... ꝑ pellit ... ꝗ ... calefactiua ...
... bibit ... coctio ... ꝗ ... menstrua
... abortiꝯ ... ꝑpellit ... secundina

locuste idest ranpozoli nō ual & laudati calid ēiz st
apitiue resolutiue z boni humoꝛis generatiuez

Endiuia sono li latuoli

De Erbis

Latucha de sua natura he freda
El caldo stomacho sifa refredare
Spma scema e mlto fa sompniare
Endiuia de sua natura e freda
Schazza el caldo del stomacho e del figato
Spina retun he utile alopilato
E caule tuthe fan colera negra
El pettho alarga e fan mal sompniare
El uentre moue e fan disebriare
Spinazi son mlto tempate
Al stomago a gulla et al polmonie
Al uetre e figato fan bona operation.
La Beta de sua natura e calda
E al stomacho si e mala e si lo fende
Lo uetre larga e mlto fleuma fende

Atreplice sie fredo e anche humido
El uentre be nutricha e molificha
Alizalli el figato caldo si ratificha
Malua alaltriplize e multo pari
Ma piu lenisse et anch e piu sotile
In sua operatiōe nō he piu utile

Aneto e caldo et al stomacho male
El uetre alarga et anco fa uomire
Per sua natura el latthe fa uenire
Petrosemolo sie calto e fa vrinare
E buono a rene uetosita caza
Ogni mal del figato e flancho schaza
Apio si apre ogni opilatione
Luxuria muoue e bon al fetoz de boccha
Chi magna scorpion el punge e tocca
Portulacha he fredda e togla la sete
El uetre strenge aballa colera ardente
E spma ancora e nobile alo dente

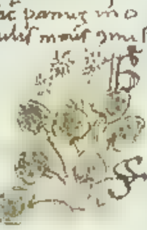

Borragine e calda et ancho he humida
Ogni tempo comesta si letifica
Bona ala golla el pulmone si letifica
Fenochio e bon al figato e ale rene
Apre le uene e fa la pietra rompere
El doloz de vesicha fa retteze.
Coriando fresco sie mlto fredo
Se uuol magnar puocho per chi forte
E cū latucha chi nō uuol la morte
Saturegia sie calda et ingrossa
E de sua natura he inflatiua
E digestion tarda multo prima
Menta sie calda e conforta el stomacho
Pelle il fastidio e gioua al appetito
Bona ala lingua e latthe fa polito
Maiorana sie calda et he sutile
Ad ogni infirmita de capo fredda
Utile e mlto segondo chi o uedo
Basilicon largo fa el capo dolere
Mal natura e mlto al uiso offende
Spma e latthe secca el cuoz defende
Basilicō menuto e caldo e acuto

Ad maturādū z rūpēdū apoā ꝗ ... sit i fuciū ... ligis z mel z sup poni. Ad frāgēdū apoa coq cepe ... cū ... z coctū ... cū asugia sup poni
Ad difficile aūt asma ... ex ... febricitanti cū vino ... febricitanti cū vino ... hoc est mirable iuciūm effectuz.
Folia at z semia trifoly cū aqua bibita ... reñ singlāre ... z folia ꝗ ... ad tussim z asma etiaꝫ ꝯferūt ī hoc casu

(margin:) bis ꝗ mamillis mulieris implet lacte est latuca ipa ... ī hoc ... bucāz brionie z vitis albe ... ubeꝛis ... dit lac. Cristal ... cū mele potetur ... dat lac mulieri

(margin:) portulacha fac pannū ... colis ...

(margin:) apte Guarisse la stranguria fa bē orina e bona ala milza e ala uesicha rompe la piera.

(margin:) ad maturādū apoā ... sucū cape ... apostolico ... a dulces mel ... est misce simul z calefac ... folia ita poē sup apoā. portulaca ualꝫ ad sputū sanguinē ... pectore ... vino ... portulacha ... mouꝫ administracio ... facit.

(margin:) ... omnes duricies resoluat. Saturegia z cū ... acre ... marchisita z pone ī igne e fiat cande ... de sup ī fūd ... ī illo ... z ... illo sufumigetur duricies.

Bugulossa molle e boa. tenor cordis atq[ue] uesice oris gfertes

ortica
Ortiza chortana vale a stagnar el sangue del naso e vale a stagnar la bota chi cura e ustrum
e vale ala memoria

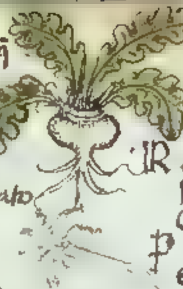

Si como aqua rosata e tempato
In durre sompno al sano e al infirmato
Basilicon ingrosola e sutile
Et he de suaue e bon odore
Utile he multo al tremor del core
La saluia he calda et he buona ala tosse ad tussi[m] q[ue]s
Ad [h]omini nueze [pre]sso util al figato saluia cocta i vino
Et ala testa come esta p[ro]bato uel aq[ua] bibat paties ma ne z uespe z liba[b]z.
El rosmarino he secho et he calldo
Di suoy fiori si fa bo offittho
Che secca gli humor del pulmo e del petto
Ruta cocta cu aceto z aq[ua] bibita pleurez ticos sanat
Ruta he calda e secca e sutile
Ventosita pelle et inflactione
E multo giouesse ale torcione
Capo di palma he fredo e si e sietho
El stomacho desecca e fa robusto
Repone el sangue buglionte et adusto
Ruga de na[tur]a e calda inflatiua
Fa doler el capo e falli molestia
Gieza ueto e arde si digesta
Menta he calda e la virga ritta
Luxuria e uacua e sutiglia gli humore

Vomito pelle et he bona al cuore
Nalbino assenzio e cal et anchi sie sucto
Induce appetitho e fa inflactione
Offende al capo et arda la digestion
Enula he calda et sictha e purga el stomago
Buona e al figato et splene oppilato
Efa lusspma asay piu tempato
Corizolla nore multo al stomacho
El uetre muoue el fluxo fa uenire
Et y angustia ancho se fa uomire
Acetosa e freda et secha de natura
El uetre strenze e tol coloza rossa
Et ala peste zoua a tuttha possa

Forro sie caldo et secco da apetito ad malicia
El capo fa dolee e mal sompniare
Chi da caldo he offiso no lud[it] usa e
Aleo tuol la sete et he calldo et secco
El uetro tual dal corpo luxuria iduce
Et sa i caldo nel uetre produce
Cipolla he calda et secca e si fa sete
Fa appetito et luxuria mouere
Fa flegma asay e fa el capo dolere
Melenzana sifa coleza et sangue

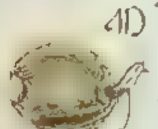

La smilza el figato multo alarga
Et ogni oppilation anchi larga
Sparsi son caldi et son humidi
Fano multa spma et asay rischalda
Et ale rene ancor e cosa calda
Gengeuero e caldo et secco i secondo
Bon he ale rene et anche ala zanella
La pietra rompe et ancho la flagella
Napone sie fleumaticho e ventoso
El pettho larga et fadi multa spma
Le rene el dosso scalda et si reforma

Contra asma z tussi[m] ex frigiditate genciana data cu vino Et dialtea est optia
Ad pleuresim z ad o[mn]e dolore costaru valz capo balsamu
Ad sputu sanguis ex mebris spiritualib[us] R[ecipe] flores nucu desiccatos z flores cucurbite desiccatos z fac puluerez da cu ouo sorbili z mirabeis. etia[m] g[ente] fluxu me struor[um] sanguis uetus valz. Ad ide da puluere plantaginis z lentisi cu ouo sorbili.

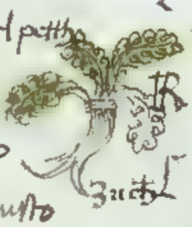

Zucha

[Radix] et do multi dicere rafanu. e calida i iii gradu. sed iiii nutrimetu[m] grossu[m] duru[m] digestio[n]i stomaco nociuu et ... lapate renu[m] z uesice de grossis hecoris urina prouocat lapides frangit. si no cocta comedit[ur] ... uomit. volentes cap[er]e uomitu. an cibu sumat[ur] et seruiat fredi

Rapa he uentosa humida e calda
Nutricha bon et de y digestione e dura
Mena spma et induce luxuria.
Pestinacha he uentosa e di natura calda
Et apetho multo dura da pauhre
Lurina larga et spma fa uenire
Radize larga el so nutrir he grosso
E mala adenti agliochi et ala golla
Purga le rene e la uesicha scolla
La petra rompe e si fa mali zutthi
Al stomago zoua e uomito stringe
E dapo el cibo si moue lu uetre
Rafano de natura e caldo et grosso
Entro lu stomacho multo fa dimora
El fleuma fende el cibo moue ancora
La zuccha cha sua virtu humida e freda
E rea al stomacho e la petito schaza
Ma del caldo dal figado spazza

digestionis super metu[m] post cibu su mat[ur] minoro tue a gut uetositate sup[er] ius asc[e]ndete z cu sua g[rati]a mutate descen dit inferi[us] depost q[ua]z cibu i loco decoti o[mn]is z digerit[ur] ut oppo[rte]t

Ad o[mn]es tumores si fiat ep[ithima] ex rafano z aceto tu[m]etis illos aufert ablatione forti.

El mele e caldo et fa coleza rossa
Dal corpo caza e monda li humori fredi
Destade lo de boy tuoi li uechi e fredi

o[mn]es dt foruculos resolui uncho facta cum olio z mele z sale.

El pepe cazza la uetusitade
Digesta et bon al pettho et al pulmone
Al stomago e al fleuma et da o[mn]i stagione
Croco multo resolue ma he sthicho
Fa bon color e sforta el chuor el stomago
Moue luxuria et urina et fuga el stomago

El cinamomo e caldo e secco e disopilla
El figato e lu stomago si sforza
Et ogni corupta cosa fuora porta.
Zenzero e bon al lu stomacho fredo
Slarga el uentre e dissicha li homori
Digesta be e stringe hi rei odori
Garofalo a calda e siccha sua natura
Al stomago e al fegato da forza
El zelebro e la memoria si zinforza
El carmino el stomago ralegra
Ventosita dissolue e bon digeste
Urina alarga a lumbrici da peste

Sinape e calda e la postema rompe
Fende lu fleuma posto nel palato
Uccidi lumbrici cum el so fiato
Anisi eu caldi de natura sicca
Ventosita resolue e tol dolore
Al rone e ala uesicha son megliore
Cubebe e calde et secche e bone al capo
Giona al cafazo e reschiara la uoce
Apre le uene et aquelle no noce

Sinapis humiditate capitis z stomaci de siccat ...

Anisu[m] auget lac mulieris z comoduit an cibu[m] z post ... uetositate stomaci z intestinor[um]

Pinocchi han humida e calda sua natura
Utile he multo a cazar la tosse
E far largo el uentre hano gia possa
La liquiricia e tempada humida e calda
E la opletion humana sa simiglia
A membri e bona chi assetta piglia

liquiricia guttu[r] offert ac pulmoi supfluu[m] i o[mn]e secca expelendo siti p[re]terea ... ardore aufert

De Vino

El vino comuna mentre el corpo scalda
El biancho e chiaro sol schaldar meno

Vinu[m] album et ... nutrit. Album z subtil[e] sani nutrit et e diureticu[m]. ca. ... capitis ex humoribus stomacho ... colecti mitigat z duos inebriat adiuuat vinu[m] ... dura e ad digendu[m] ... dulce no e bonu[m] vinu[m] ... laudabiliu[s] e ... ad confortandu[m] z sanguine ... vinu[m] dat ... letificat ... expellit. ... vinu[m] coctu[m] sanu[m] e.

Caro elexa bn cocta e salubrior qz asata asata comedat
Tenera caro cocta sup brunas difficilis e digestiois caro ...
... fastidiu z nausea gnat z grauior e

Se ten voy disimbriacar lu inbriacho dagli a
beuer mezo bichr de sugo de uze oue beua bo
ma fa brinar piu apreno | za meza de aq̄ freschal
Color di fuocho e amaro e piu caldo
El dolze el grosso da piu nutrimento
El mosto fa piu sangue e repiemento
El vin uechio schalda piu elle uene apre
El nutrimeto fa te penetrare
A fa carne e sangue e fa piu relegrare
Ancor conforta e molto alegra il homo
Ma chi destepato e tropo il prende
Al figato e celebro e nerui offende.
Chi troppo lusa fa uenir lu spasmo
E fa asay tremore e parlesia
E fa uenir el mal dela epoplesia
Tempato zoua al figato e al fiancho
E piu chi de natura fossi fredo
Grande e senza aqua cazza ueto e fredo
I mi fatthi de gran e orzo no son buone
Fan mali humori e son apadir dure
Restinge el figato e petra fanno pure
La ceruosa del mele he inflatiua
Ventosa milza e figato opilla
Ma de vua passa el stomacho refilla
De fichi enfia e cazza uia gli umori
De datali ut de datari fa humori molto grossi
La mele offendi ogli humo fazossi
Aceto he de natura sicca e fredo
Dismagr el corpo e chi nerui debilisse
El sperma sema e colora negra adipisse
Olio e tempato caldo e humido
Humilia el stomacho el corpo mulifica
Piu caldo he quello chi piu odorificha
El sale he caldo aguza lu apetito
Sotiglia el cibo e lo fastidio sicca
Al uiso noze e lo sperma desicca.

De aqua.

Aqua confria nel corpo li humori
E penetrare fa el cibo soglie puza
Calore reprime ella calda natura
La aqua lizera e dolze sie miglore
Turbida fa petre nele rene
E ancho opilla il pettho ele rene
Aqua salla purga el corpo e poy il strege
Schabia si fa uenire e rogna ancora
La milza offende quella chi no corre
Aqua di neue el stomago si ofende
E ala bocca chi la beue dezuno
Pero de beuerla si guardi zaschauno
Pocho de aqua poi el cibo no he ria
Achi he caldo dico di natura
El grasso fa padire sua nutritura
La freda he ria al uetre e no uol sete
A beuerne pocho fa colera asay
La cotta zoua plus se lu sirai
Aqua pluuiale me noce e ofende
E anche puoca e vrina fa uenire
Tepida moue el corpo e fa uomire.)

(margin: et i estate frigida et i yeme calida et leuis leuis illa e bona aqua)
(margin: aq̄ de niue ut grandine ostipaciōz faciunt i epate z lapide i renibz z asthe ... a ... igitur aqua melior e ... naturalis aq̄ro pluuia ... lacus ... aq̄ que nascit plus o ... aq̄ dn melior e z hic odie boi ... moderate z excelut alias aquas)

El sal e caldo aguza lapetito
sotiglia el cibo e lo fastidio sicca
Al uiso noze elu sperma desicca

Nos aūt in punctura neruoz z cordaz hebem[us] expertu ... tulam[us] sal z quoquat in olio cu pauca terebentina z ponatur sup puncturā nā prohibet ad eplopesia z spasmo.

De carne sane e no sane

Carne nutricha piu chi altr cosa,
Ingrassa el homo e fallo forte e sinzero
Riempulo insto e fallo forte he fiero
Carne de animal uechio e ingrassata
E quella chi ancora no he pruuata
E ria dala natura et poco aita
Carne chi macra e rossa e senza grassa
Piu che la grassa asai fa nutrimeto
Riscalda piu e da piu nutrimeto
Carne grande nostrana o saluaticha
E glie superflua e fa asay humori
Dar no si de sono ay lauoratori
La carne del capritho e tempata
Fa boy sangue insi nono malicia
Chi sa fatticha non e far dimicia
La carne del agello e molto freda
Humida e ria ancho he rognaticha
E di sua natura he asay fleumaticha
El castron da piu forza chil capreto
E he piu superflua anchi piu grossa
E quato quello he buono da piu possa
Carne de capra e piu freda chi calda
Men chil castron nutra e no da forza
Achi ho fredo no ual una scorza
Carne di boue e grossa e malenconicha
Genera grosso sangue e asay nutricha
Utile he molto aqui chi sa faticha
Carne de ceruo he grossa et he calida
Fa sangue grosso et fa malenconia
Bona alauoratori ad altri e ria
Carne di capolo he mighore
Chi nulla carne chi sia saluaticha
Puochi humor fa ligeri z he freda
La lepora carne e opratiua
Quanto nulla carne e fastidiosa
Ma pur alquato he malinconiosa
Lo becho ha grossa carne da usare
Piu chil molton he uiscosa et ria
Et a magnarla fa malinconia
Carni de porcho sie humide z frede
Nutricha e lazga el uetre e fa humori
Lo lubrina strenge soy uapori
E porchi de latthe son multo humide
Nuoce al stomacho humido e uentoso
Ree son al fiancho ale gotthe nose
El saluaticho porcho e caldo z siccho
E meglio chel domesticho nutricha
Non lusi troppo chi no sa faticha
La carne de porcho chi pur mi salta
Humida he molto ma soglie salata
Nutricha pucho z siccha aquata
Pegora e calda e piu chi boy o capra
Ma pur chi natura humida e calida
Ne no he a magnar utile e salda

Carne de Kizzo sie calda et he sicca
Conforta el stomaco et fa andar del corpo
Vrina cazza asay fuora del corpo

La Carñ del Orso he m(ol)to uiscosa
E del so cibo fa poco nutrire
E ancho he dura da padire
Ogni carne de uacha he sicca e freda
Nutrisce puocho e da poco ualore
Puocho augmenta e tha poco calore

Vitulini sono bone e tempate
Non sono uischose ma salutifere
Tra laltre carne sono piu odorifere
La carne macra si fa sangue sicco
Di lei puocha superfluitade lassa
Ma meglio assai nutrica quella grassa
Carne grassa si fa humido sangue
E superfluitade e mal talento
E ancho fa poco nutrimento
Carne zelata fa el sangue tempato
Cotecha fa el sangue m(ol)to freddo
E fal uischoso segondo chi io credo
De ogni anial chi si magna p(er) lu homo
Li menbri dinanci son caldi e leui
Di drieto son tuthi fredi he greui
El figato he m(ol)to calido et humido
Ala digestione he m(ol)to duro
E graue cibo et poco siguro
La smilza fa no bono nutrimento
Genera sangue negro e tosto sacia
Buon he al stomago ma tropo ne spacia
Pulmone ha la sua natura frigida
Tarde digestisse e sta asay nel luocho
Et ancho si nutrica multo pocho
El chuore e de natura caldo e duro
E del stomacho tarde si padisse
Fleumaticho sangue fa e poco nutrisse
La lingua ha sua natura tempata
Comuna metre da bon nutrimento
Come il acceti fa tempamento
La carne che sia cota nel speto
Nutrica ben a padire e dura
Restringe el corpo a chi ha debel natura

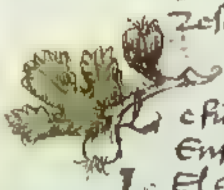

Dele frutthe dela terra

Le fichi fresche son m(ol)to calde
Enflano el corpo quanto son meglioe
El corpo molle e fanno multi humori
Le fige secchi ben nutrisse e scalda
Al tosso genera uermi ancho pedochi
El uentre molle se nace cibo li tocchi
Vua dolze sie calda et he uetosa
El uentre molifica el corpo ingrassa
Luxuria comoue e sperma abrassa

Vue acerbe son frigide m(ol)to
lo uentre strenge e stracho el maten
Colera rossa e sangue ben reprime

Persicha de natura grossa e freda
Al stomago caldo m(ol)to supplisse
Flema genera e tarde digestisse
Le pere nanzi el cibo strenge el uetre
Meglio fan le acerbe e toglion sete
E como son digeste anno gete
Pome codogne fan il stomago forte
Dan appetito e anzi el cibo strenge
E dapo el cibo stercora sospinge
Le pome de na(tur)a heno m(ol)to frede
Al stomacho fan uischositade
Et anchi fanno m(ol)ta uentositade
Sorbe son frede e strengeno lo uentre
La Virtu sua e loro potere
E colera rossa fare ben reprimere
Vua passa sie calda e tempata
Nutricha ben il corpo et he multo utile
Et ha nesuna cosa he disutile
Nespoli sson fredi e son secchi

Conforta el stomacho el uomito pelle
Colera e flome he orine repelle
Le prugne son frede el uentre muoue

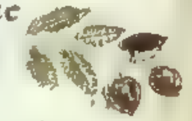

La colera rossa le la reprime
Lapetito strenze e asay le tone
Oliue salate son calde e secche
Comeste auanti el cibo el uetre comoue
Fanno el stomago robusto e sel remoue

Cerose son fr[illegible] e humide e solute
Colera rossa reprime a chi ha calore
Come prune matiue la natura loro
Le izole en calde e apadir son dure
Nuoce al stomacho e [illegible] fleumaticho
Al pettho e tosse giova che he reumaticho

Carobe sono calde e tempate
Strenge el corpo e altrui poco alegra
Fanno sangue grosso e colera negra

Pome granate dolze fanno sete
E son uentose e fanno inflacion
La golla alarga e fan digestione
Male accetose fan il pettho aspero
Rifredan el corpo e lu figato
Reprime el uomito e il sangue inforato

Castagne he calde e secche in p(ri)mo grado
Ristrenge il corpo e fan bon nutrimento
Ingrassa el corpo appetito fa he uento
Le nuze de natura sono calde
In bocca fan uesiche e ardore
Schaldano e al capo fan dolore
Auelana sie secca e multo calda

[Marginal Latin notes:]
p(ro)dest pectori et pulmoni [illegible]
nascitur p(er) forare [illegible] rubea melius est

Vue dulces et mature m(ul)to meliores sunt [illegible] et [illegible] habent non tenue [illegible] salubres [illegible] [illegible] cum digestionis [illegible] comesta salubrior est.

Fici meliores sunt albe [illegible] maturi [illegible] dant cibum. meliores aut(em) sicce aperiunt opilationes epatis et splenis [illegible] [illegible] sapientes [illegible] cum amigdalis dulcibus [illegible] acuta colere rubee [illegible] [illegible] summe meliores.

Auelane calide [illegible] stomacu(m) [illegible] [illegible] [illegible] cibum [illegible] comedunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scorpionis.

Amigdale amare calide [illegible] opilationes [illegible] Almati atque lapidi [illegible] renibus uel uesica [illegible]

Mora nō si bn matua fueat ad calidetate del spuat z angaba
sumpta vētez limut. non ptete nō matua stiphatatez
sunt iaflugz huoz ad stoz phitet z post albu gueiunt.

Et he adigeē mltō duza
Del Scorpion e bona ala putura
Mandole dolze en calde e tempate — adiuat pulmoz z mūdificat amigdal z aduemes nisiz pueroz exco q̄ eas cūzue in aqua feniauli
La golla alargan e son dure a padie
E pron le uene e sperma fan venire
Mandole amaē siccam la humiditade — sbimati usq ad fpisitudiez z detur.
Consumano humori grossi e fan ozināe
Le uene el pettho el pulmo fan largare
Pistachie sono calde e mlto noble
E pron multo uenne oppilate
En utile al figato et son puate
Pini son caldi et a reumatici utili — pinee calde st z st z z ub; sto mlta ue tositate pectibz.
Ale rene e ha lurina e al pettho
E ala vesicha e adar dilettho
Melaranza he freda et sie humida
La scorza sie calda el seme tempato
Alu figatu zoua et alu areschaldato
Coznal son caldi e secchi de natura
Strengon il corpo e fanno ritenire
Et alo stomacho son duē de padire

dele Oue

Oue che de Galina o de pnise
son piu generatiue e piu nutrisse
Quelle de anedre ben seguisse
Oue de altro oselle non sede usare
Se nō in necessita de medesina
Se nō pnise Ocha anedra e Galma
Oue de Ocha fan fastidio e mal adore
Quelli chen de galina o di pnise
luxuria fanno a Giouenil z antichi
El rusello he tempato e piu nutricha
El biancho he fredo duro et he ruschoso
Et fa mal sangue et he mē luxurioso
Le Oue cotthe in aqua duri e lesse
Nutricha piu ma son duē a padire
Le molle son piu apte de smaltire
e tremolante eno bone achi he fieuole
Achi mlto pduto auesse il sangue
Buoni ala golla pulmo e fan bon sangue

dele latticinij

Lo Caso freschо sie fredo et sie grosso
Fa carne asay seglie di latthe galdo
Et anche he boy alo stomago caldo
El uecchio caso sie caldo e sete ī duce
Nutrisse mal e poco poi il cibo e buono
A la boccha del stomache fa bon sono
Ricottha fuscha sie calda et secchа
Melencoīa gnā in ogni caso
Malincoīa nō te mancho chi fa el caso
El siro cazza la colera rossa
Buon he ala schabia z achi rogna nuoce
Et ancho goua achi el vino nuoce
Butiro he di natura asay ventoso — de pleurisi z d piplomoia ocecati st oēs uetezes iuta; q pasioēz q̄d butiz mixtū cū melle ofert iuuamtō mag.
Nutricha meglio le psone rūine
Chi daltre cose chi son inflatiue
Latthe — El latthe spesso he tenpato fredo et humido
El corpo ingrassa bono ah tisichi
Et etichi che an la tosse
El latthe spesso nō sede mazare
fa pietra nelle rene e mal nutricha
Et ancho rena fa nella uesicha.)

De pipere

Vidi pui pipis q̄ notus ipā cogna
Quē medicā facit uires puto dischutiendas
Virtutis sicce calli dq; asscrit ēē.
Terciū ēē grad' cōcedit huic ī utroq;
Tres st huic spēs albū lōgūq; nigrūq;
Set q2 st grēne medicis tātūmodo note
De spē nigr dicā q̄dā mihi nota.
Crudū ul coctū suptū ul melle jugatū
Vi3 digestiuā stōaci recoriq; juuabit
Morsus pestiferos cuūt fastidia tollet
Pectōis occulti uariis plepe q̄relis
Atq3 moue solet rigus t'ciana prodica febris
Cōpesss febres si sumitur an tremorem
Cū lauri bacis ul cū foleis bn tritis
Cūq; mero tepido potatu tōmina sedat
Et scroffas reprimit admixtū cū pice duza
Et sup appoitus . zecte q3 iungit illis
Quē pueqle solet oculos caligie depta
Ad mixtū nitro madās cataplasmate dlet
Stōis huāi excusā cū pluē tritus
Apna jūge pip e sic sup adito cancris
Expti nihil utilius ēē hoc puluē dicunt
Nemo pōt oēs pipis describere uires
Nā3 pip feme medicamia cūta regit
Antidotis q3 solet p̄ciosis pluribz addi
Hic puto tā paucas laudis d siplice dictas
Vsit ī muneris hoc dignū laud medlis.

Zinzib atq; pip eqles i mducia
dicit. hacq3 ēā tacto d uiibz eis.

Garofolū dicit calidū sicciūq; secūndo
Esse grādu . iecū z stoācū cōfortat austus
Et ferin cuctis ualz ītroīibz ipuz
Vim digestiua mire juuat abstīet aluuz
Acredit uenēz si dragm pōdē t'tum
Potatū fuerit cū uace lacte recenti
Vim merorē celebri cōfortat sepi' austū
Garofali sono caldi z humidi cōforta lu stomaco caza uia la uetosita eli catiui humori e grosi phumidita e fa be padire. E se tozai garofali e semeza de fenochi e cosele ī bino e beulo qsto caua uia oīg uetosita. E se toray poluē de garofali e poluē de comino e mastici e fan ī piastro suso lu stomacho tole oīg pasion de stomacho e uomito

aguarir vna spina chi fossi infiata ī la carne. tuo del lardo mettilo suso e lassalo vna notthe star suso e poy sīza de vno lado e laltro dela spina rensira senza fatiga foza cprobata.
aguarir marzelle tuo latthe de dona bag ētro vna pīza mōda z mettila su le marzelle

Canella humores stomaci siccat corroborat ipsum
Et facit acceptas ut digerat omnes escas
Humida tussis eo sanat sedabit atque catarrum

De arena i fundo orine

Arena i fundo urine lapides i renibus
vel i vesica nuntiat. que secundum colorem
quem habent e materia eius. Alba .n. e ex fleu
mate. Russa ex colera. et nigra ex ma
lencolia. vel ex adustione sanguinis. Si
in fundo vasis urina saniem fuerit significat vulnera esse i intestinis urine vel
i aliquo alio superiorum membrorum. Quod autem contin
git de vulneribus instrumentorum urine: Si
as urina esse cum sanie commixtam. Et vulnera
ad sanandum esse duriora. Si de supio
ribus vulneribus sanies venerit non conti
nuo sed aliquando fluit. aliquando non. Squamam
quasi panicula cum urina exeuntes. et pu
tentes vulnera in vesica esse demonstrat
Sanies cum leni ypostasi exies. notat appo
stemata esse i vesica matura. tum calle
mate existes. Simile e flegma si ad
vesicam descendat. non fetet.

[left margin: |11| capitulum; De urina
habente saniem; de sanie urine]

De pleuresi

Pleuresis a costa cum apostemate nascitur
nomen accepit. Est autem morbus vehemens et periculosus cum febre et tussi et lateris intolerabili dolore. Nascitur hec passio ex sanguinis habundantia. Contingit iuvenibus precipue et
maxime i vere. Si dolor ascendit usque ad
iugulum flobotometur. Si i autem ad ypocondria
descendat. da suave laxativum cum manna
et cassia fistula et violis vel ptisena i quo
cocta e polipodium et semen urtice. loco do
loroso appone vas ereum vel vitreum aqua
calida plenum vel appone spongiam infusam aqua
calida i qua cocta sit viole. ordeum. et radix
malve. Cotthidie. mane. et vespe
sumat hoc antidotum. Recipe liquiritie. et succi
eius. amidi. dragaganti. gummi arabici. seminis
citrulli. melonis. cucurbite. equalia pondera.
terentur cum sirupo violarum vel mele violarum. vel non
tempetur si pulvis detur. ʒ. 3. u. cum ptisana.

[left margin: de pleuresi]

Crisomi pesti i mortale e strucado fuora
el sugo e posto abullire bogha tanto che
levi la spuma. butta via po qlla spuma e
de sottho roma ql sugo de crisomi como
un vin chiaro metege del zuchado e bivi
ql sugo cum el zuchado te fara orinar
romp la piera dele rene ede la vesicha
e he bon per quelli che orina sangue Hieronimi popati dei...

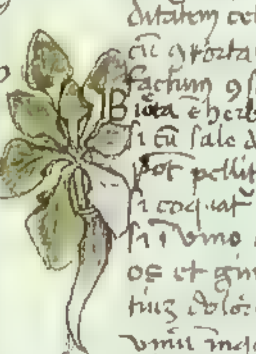

Solida maior que alio nomine Enula vocatur Calida et siccha e in ii gradu secundo. Bonum creat sanguinem. Cor conffortat et spiritus. Aufert frigiditatem celebri. Aqua ex ea facta stomacum conffortat et calorem naturalem. Unguentum ex ea factum consolidat vulnera.

Bieta e herba callida et sicca i secundo gradu. que si cum sale decocta fuerit et lavetur calidus quam
pot pellit scabie et fleuma salsum. Item
si coquatur in lissivio inflactiones minuit Et
si i vino quoquatur et lavetur caput sanat
os et gingivas. et reuma aufert. Et den
tium dolore mitigat. Et si ydropicus biberit
vinum in quo decocta fuerit Biete radix
liberatur sthiliat simile Jecur et pulmonem emundat.

Acetosa e calida et siccha i tercio gradu confor
tat stomacum. Inducit appetitum i fluxu volucris
i cibo. Semen eius aufert fluxum ventris et
obstat ventositatem Folia acetose comesta
solvunt ventrem

Stichados Aqua celebrum conffortat et nervos. barba Jovis.
aufert catarum. et pellit reuma. consumit
passiones frigidas sibilat cum succo liquiritie

Scabiose Aqua dilatat pectus. Rumpit appo
stemata interiora. Corroborat virtutes totius cor
poris. Bonum facit stomacum. Emundat iecur
smilzam et pulmonem bibita sero et mane ieiu

Portulacha. f. i. iii gradu. humida ii stomacho
i. ii. Illos iuvat qui calide sunt complexionis valet
ad incensiones stomaci maturis vesice et renum mor
sionem. Calorem et febres acutum extinguit
stomacum conffortat et intestina. et purgat vul
nera in eis nata. et i vesica sanguinis fluxum
unicuique fuerit constringit

Petrosilium ca e et sicc i fin iii gradu. te duricies
ictatis urine. et menstrua provocat ventositates et infla
ctiones dissolvit Renum ac vesice dolorem placat
poros corporis aperit et viam clarificat hu
mores extenuando quod e urine et sudore piecit san
guinem purgat os stomaci aperit et postem
corpus curat maior quod fit in renibus et vento
sitatem colice passionis dissolvit.

Cerfolium. c. e i iii gradu. h i ii quod potui datur est
~~melimella~~ mellicato urine menstrua provocat lateris
dolore renum vel vesice placat ventris soluciones
de grossa ventositate mitigat. stomaci ventositatem
dolorum ~~ii~~ dissolvit et oppilationes aperit

Ficus. ca. sunt i. i. gradu viridis. h. i. ii. sicce sit
in humiditate e siccitatem sit tempate Mediocre
te nutriunt bonum sanguinem generant cito digeruntur tussientes adiuvat pectori vesice pul
moni e renibus mundicias prestat. Sepe tamen
e multum pediculos habundat

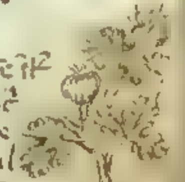

Per uno impidugno Recipe solfaro pesto e metilo i una peza e tocha qlla peza cum lu
solfero i azeto forte e tocha suso lu impidugno alquante volte e guarirai
et h. vera medicina probata

Si voy cavar una spina Recipe coniglio de levore che latta metilo sopra ala spina
el coniglio la buttera fora i una note guarda no meter lo dove la spina
he hontrada po la cazaria piu entro

L

Latucha f. i. ii. h. hu. oibs erbis nutibi lior e q sanguis qua gnat optimu e. sitim mitigat. Somniuz prestat. Cocta uel cruda libidinez aufert. Bz q fugiūt fa nac cū apio z meta comedant illaz. Cocta magis ualet qz cruda m nascens qz diu nata.

Malue f. c. in. i. h. hu. i. ii. h dissoluit fleug mones z dirigit saniez apostematis ventre huc metat tussim sedant aspitate gutturis pulmonis z pectoris lenit sim aq cū pingue —

Cicer albū c. e. i. i. h. hu.) dine cocat i medio. Nigru calidus e albo et minus hu. vt qz bn nutrit. vrina mouet. a genstrua puocat. spma auget. aqua ubi coquitur c ts cimino. aneto. z cinamo. calefacit. grossos humores dissoluit. lapides renu z uesice frangit. Nigru fortius e ab h albo album no magis nutribile. Sciendum e qd faba et cicer si p q sis coquim bene coquātur. z gficiantur. idez opantur qd fermentū i pasta et carne nutrit z dilatat et inflant z distillat cutez.

Confectio quo utebatur a cristo Rex h cofectio dat oi corpou forti z sigs. istud uti uoluerit a diuisis infirmitatibus liberabit. valz ad Reuma capitis et ad uertigiez oculoz et ad humores scutaneos et ad lapidez mollificāduz et ad epar. ad splen. et ad fel russuz. z ad sanguinez sup natante q uarietatez facit. Ad lumboz dolore uel Renuz. ad purgadū uesica et ad frandos lapides. et ad genitū uel lumboz humore hctuez. et ad podzaga et ad paraliticos et ad os corporis ualitudines. Recipe sem apy. ʒ. i. feniculi seme. ʒ. ii. leuistici semen. ʒ. ii. Petrosilini. centaurree sicce. Rute sem an ʒ. i. Betonica sicca. ʒ. ii. pipis. ʒ. iii. brasice sem. ʒ. i. pastinace semen. ʒ. i. Aneti seme. ʒ. i. feni greco. ʒ. ii. Costi. ʒ. ii. foly. ʒ. ii. Malhesi. ʒ. iii. Baccas lauri ʒ. i. Iusquiami. ʒ. i. Cinamomi. ʒ. i. hiis oibs cassa. z tempa i vino. adde mell. l. xv. et fac siruppus et i uaschulo mitthe et hoc sirupū bibat et sanus fiet.

Unc. ad ulceratioez uesice. R. h tolia. me. grum arabic dragg. an ʒ vi seminis portulace. ʒ. vii. cucumeris. cucurbite. melon citroli. lactuce. pince. an. ʒ. x. uolis. ʒ. v. papaueris albi z nigri. ʒ. viii. ec. orientales. opy. an. ʒ. ii. olei uiolazo. friga cū ypo puluē z tepa cū sero uiol z bibat. ʒ. v cū cocto vino

De passioe renu et vesice

Si lapis sit in renibs uel uesicha: da sibi electuariū de pig. l Benedicta. l pillus istis q. R. turbit. ezmodactil an ʒ. ii. Reu. ʒ2. cumini. gazio. costi. gnaslol. scam. ʒ q sticados. rose. xiloaloes. an sel. ii. fac pillus cū sucho fenicli. da. vii. Alie pille ualentiores R. gnasol pet lucubi. an. ʒ. ii. Gazion. saxifrage. pipis longi. an. apy. ʒ2. cinamomi. ec. xiloaloes. spic. calamiazomatici. sticado. ezmodactili. an. ʒ. i. ʒ4. zucc ʒ ii. Reub ʒ. i. Recipe de his una quaqz vu. die. denarios ii da. i. de scam. fac pille cū suco fenicli. dabis mane cū vino dans p intualla dieru anum. ut siloant pu. Aliud anno dinum mox dolore tollit. R. pipis albi. Iusquiami. an. ʒ. xxx. ec. opy. an. ʒ. x. eufobii. piret. apij. cucumis. lapacy semis. an. ʒ vi. cicute seme. z coriandri. an. ʒ. iii. Amigdala amarez ʒ. ii. Si no haueret habueris amigdala. pone pineas. z sem citroli. cucumeris. Ho de pinis loco amigdal da mane z sero. i modū duclan. cū calla. Alii ponit eufozb. z piret. an. ʒ. i. da sibi ad bibendū hac aqua cū vino. l. sir de zadic. cū mell. citroli. cucumis. cucurbit. sem apy. pet silini an. ʒ. ii. Radices apy. et petrosilini. an. ʒ. ii. coquat i vii lib aq. ad tertiaz. colla z bibe cū sir de zachabus l. cū sir sillit. de melle facto. cū antidoto predcto.

De tumore l uulne in renibs ul i pectin

Unde l uulne in uesicha existere. Febres fiut accezim. Infomnieta. alienatio. z no possit minge. Hy flobo tomentur. lino de talo. lane i fuse i ollo calo i q coqt ruta. anetu. z radixo unnet. lumbis z uetu inoluat. clistezizet cū suum clisty dissoluto i eo adipe anserino ul Galinatio. vngat cū olo mo coctu e ysopu, mirra. ec. et cū lana tegat. h z p clistere uectu. stati dolore tollit. mitigat febre. z pstat som puiz. i aq calla aponat. Si aut hnt calo rem. vngat z apozimate semis lini. et fenugre mixtis cū et ei ysopo. ec. castoreo. bibat apozima. cū pulue semis lini. dragg iusquiami. semis papauis albi z cuma cucumeri ad. ʒ. ii. amidi. ʒ. iii. apozima. R. nuclei pinearo nuū xxx cucumis semis. ʒ. i. Amigdal i x. amidi. ʒ. iii. nardi. ʒ. i. apij. ʒ. ii coqz i vino ~~ss ss~~ ss. aq ad medietatem deinde

De sanguis mixcta) bibe cotthidie

Si sanguis p virga exierit de uena: aut de vesica. l. de vulne renum:

ul mēbror a renib et uesica remotor pue nīat. Sic de notib. Si ur exeat p sanguis fedat. Sanguis uena in uesica ē fracta. Si aut est mixta. ī lumbis ē firma. Primo min nuat sanguis de epaticha uena. sic de longib ptibus uciat. Si nō de vesicha. l renib i radit uena sup caula. exteriori pte ul interiori. 19 Capitulum deinu ne coagulet sanguis. h dab accipiat pulueo istu. q liquefaciat sanguinez. Fiat sirupus exrat. dem radicis apij rapij absinth dauc. nuc. milon. frondes rami. fac pul uis da cu lacte asinino ul apozimate. de radicib, tice da posthac anatasiam. cu succo plantaginis et ca q dicuntur pasille empto emptoricu. Cum aut dolor extitit. dab pul uerez. raspob. polei petrosi. spogie pule gy l emis maluc. et ozimi de his da coclear 1 cu vino. Renes et pect ungat ex balsamo ul olo laurin. Si apostema sit ī uesicha. pectin. ul sbt pectem dol disuria erit. uesicha pcit mebrana que exulcerat exulcere et maior dolor erit. maxie si uesica sit ulcerata. Si rre nib dolor circha lubos et ret. et quasi pondus sbstinet. et post aliqn i... et cu sanguine mingit. et aliqn nō possunt tenere ur. uerto aut ulcerato, p sine ur redditur. Si renib sit ī renib ul pectin. da z ii semis lini Amidi z. i cu rata. ul mellicto. Si dolor sit circha ilia et obtribulatioes. ac febres. apostema ī renib ē. Si aut circha iguines et pecte. ē dolor maxime. apostema ē ī vesicha. et fit di suria. Ex renib nō fluit nisi sanies. si rupto apostemate sanguis emittitur et multi moriuntur. Hic pdest litis. ag ma cucumeris. dragg. an. z. iiij. amidi. spicis an. z. i. apij z. v. cu coliatur et bibat. Si sangis egrediatur de loc sup dictis da alumis. z. i. dragg. z. ii. gumi z. v. soluatur in sapa. et dab z. 1 ad ulnib renu uesice. et ueret. Re lini. semi. cucu meris. dragg. r. gami. papauercis albi an z. ii Amidi. z. iiij fiat trocisci cu sucho plantaginis.

Urina clara natule dz ee. ideo h et q grossa ē longu morbuz demonstrat. Tardior tm ē sbtilis ī ea. q grossa est tpus ē necesarium. ut sbtiliet tantu. ī sbtili uo longius nos fit necessarius. scil. ut primo ogrossetur. et bullat. Fietur. et grossa efficiat. deinde sbtilieta et clarificetur. Urine u que temperamto sunt nigra sunt acute. ul ruffe. hij. n. colores significat naturaz queruentis actionis ee. Uo et co lores et liquores medii sunt temperamento.

Ypostasis osideratur aut sm tpus locu i q ē, aut scdm colore ul forma. au sm tpus. ī n q dz appe: Scdz locu. qa aut ī sumo calize. aut in medio. au ī fundo apparet. Scdz colore. q2 alba. au nigra. au rubea. Scdz forma. q2 au ōtinua. au diuulsa, uel rotunda: uel alit existis. Scdz tpus. q2 ul ab inicio morbi apparet: uel in nun cio die. ul ī aliis tporib: Si ergo ipo stesis sit alba sit et tm u nebula: signi ficat naturaz incepisse materiaz coquere. Si au sit in medio. ondit naturaz medias decoxisse materiaz. In fundo existes. totā decoctaz ee materiam ondit. maxime si sit alba. lenis. ōtinua. et ī inicio uel tercio die. Et uz sit crocea. Si tm sit nō ōi tpre. nec coct. ondit naz debilē ee. et ī digestioe morbi deficere. et si sit maxie ī inicio: Ypostasis q ē ī summo calicis. et ē qsi nebula. et ē rufa ul ruba. aut aurea. acutu morbu nu ciat. Si aut ē qsi crossa forma: lon gu morbu nuciat. Nigra alienatioez. Nebula nigra impiodicis. quartana futuraz nuciat. In qrtana existens crocitioez fie ri ia incipiente. qrtana soluitur. Ypostasis citrina. ul aurea. nimiu calore significat et morbus ee pessimuz. Rubea san guinea materiaz et coagulataz nuciant et morbu diuturnuz: non tam ee mor tale. nisi mala signa adsint. Ypostasis liuida: frigiditate nutiat nimiaz, et ut ē quasi pmortua. maxie sigt mal existentib cu ea. Ypostasis nigra deterior ē oib. et magis mortem significat. ul. n. nimia incesioez: ul frigiditatez nimiaz nuciat. differt tm a se ipa: Nam ea q calore significat. pr purpurea nigra. ul furfurea ē. de inde nigra Que au frigiditate nuciat. pcerit liuida. ul plumbea. de inde nigra, Ypostasis q est quasi simila. au forma orobi. pessima ē. qa ī cessioes crossi fleumatis. et diuisioez carniu sign.

Y. significat q2 de remotis ue. at locis. Si aut sanguis precedit

nō q coagula tioez sanguis

[illegible]

nō tenui

de sanguis

Tempus a urina grossa

de urina cla ra et grossa

calor .n. acut⁹ desicat carnē . 7 eā dissol
uit . 7 facit … quasi similaz . Si in diut⁹
na febre laudabil… tñ signis existētib⁹
feb. sig determinatiõ p̄ apostema . Si tñ appa
rente i eadē qualitate p̄manēat mortē
nūciat . maxe sig⁹ i iiz pessimis appare
tib⁹ . Ypostasis nigra si febris ē continua
7 febris eodē modo manēat . consumptioz
sig̃ficat . ypostasis quasi sanguis . ut sa
nies morbū diuturnū ostēdit . Yposta
sis sic furfura pustulaz uesice nūciat .
Ypostasis nigra . 7 rubea cū laudabili
liquore si nūcio die apparet . febris so
lutioēz sig̃ . ypostasis naturāt cū sudo
re . 7 motu pectoris 7 ypocondrijs 7 dolo
re . humore nūciat . Ypostasis simi
lata ! peior ē quā ea que ē quasi fa
rina . dissolutioēz .n. solidoz membroz
frustrati in ucisoz nūciat ! Ypostasis fur
furea peior ē quā similata qz excõ
riatiōez uene 7 uesice nūciat .

De vertigine 7 scotomia

Scotomia et vertigo ex grossa uēto
sitate . ul ex grossis 7 frigidis sub
humorib⁹ i pra cerebri d̄nantib⁹ . aut
in ueis cerebrum circūdātib⁹ coadunati
aut i stomacho . Sumāt g̃ picra .i. teodo .
ul stomaticon stomachicon tohig dama
scen . Abstineat a vino . lentib⁹ . caulib⁹ .
latuc . leguminib⁹ . lacte . et apio . et ab
eis q̃ gn̄at grossos humoz . Si aut fit ex
grosso sanguie . minuatur cephalica .
deinde catartic sumaf . de aloe . ul de
agaric . aut mirabolan⁹ citrinis . Si
aut fit h⁹ passio i stomacho . sumatur
gera cū siroppo de absinthio . Si uero
fit h⁹ passio ex colligātia cerebri cū alijs
mēbris ante artaric icidat . q̃ se p̄t auriculas .

De apoplesia 7 epilemsia

Apoplesia 7 epilemsia int se nō
differt . nisi qz appoplesia ē fortior
causa uō earz una et eadē ē . scilicet
grossus sanguis . l. grossum 7 uiscosum
fleugma cū grossa uētositate . Si san
guis ē . uena icidat . deinde dab ieraleo
doriti . yera logodion . Sz ualētius est
ad h⁹ diahermis 7 blāca . et maxime

Mileū solis chalidū ē qd̄ urina p
uocat lapidez rūpit . Si Rizia calidā
existis prouocat mistrua ac uēto
sitate dissoluit . Carpie p̄la … …
ib⁹ … atq3 scropulas dissoluit

Emplast. sinapis … … …
stingi staphisage .
euforbij an . ʒ . 9 nitri sina
pis piperis an ʒ … olei 2 cere …

pillule de diacapsia . et pille fetid . suffu… .
ul de euforbio . in i… da triacha . gargarismus
ul diatesseron . ul mitridati . ul socrū
genon . tñ cū oximelle sgliticho . Vn
gat caput h⁹ unguēto qd̄ ℞ castorei
ʒ … ii . pireta . olei laurini . staphisagre . euforbij
calamēt . zinzibis . an ʒ . 1 . 7 s . tpa cū mlle
fac gargarismū cū oximelle . i mouz auelan .

Vnguentū ad dolores Renū . ℞ . spi
nardi . dauci . semīs aneti . et miliūz solis
an . ʒ . 4 . anuli ʒ . iij . canforē ʒ . ij . Bou
armenij ʒ . 4 . sanguis dracois . terre sigi
late ana ʒ . iij . croci ℈ . ij . vitellos ouoz
iij . et fiat vnguentū

Ad vrinādū bene comedat auelane assate

Ad prouocādum vrinā . Emplastrū . ex gal
bano factū capiti virge appositū vri
nā pomi cepsini pulvis i vino educit
bulliat i vino albo tunc bibat patiens

Ad negetes vrina reti . et subito mingit
nerē . ℞ celeb… leporis distemperatum
cū suco polipodij . bibat i potuz pacie
Ad idem . Semē cana enti et liberabit
pis cū melle tritū 7 bullitū cataplas
matū 7 suppositū femori stng̃ vrinaz .
Ad eos q̃ mingē nō possūt ℞ semen
rute 7 pistetur deinde bulliatur cum
cum vino et patiens bibat .

Ad dolores illioz 7 ventris .

Cortex pini cocta cū vino dolorem tollit
Radix affodoli cū vino bibita dolores tollit
Pulvis … cū potu datū patiens libat
Radix lilij cū decoctioe mazubij i potu datū
tollit colicam passioēs .
Aleū datū cū modico pane etiā iuuat
Farina seminis lini 7 ordei cū oleo camomille
de lupacij folijs Coque et calidū appone
maioris folijs et maluis coctis in aqua
strictis fiat emplastrū sup locū curat mirifice
Bis lauado pedes in ebdomata et extremitates
corporis cū decoctioe camomille mitiz prest
confortat corp⁹ . apit clastias . expellit uētositates .

Medicaj euactuaria a Renib⁹ et uesicha . Hec
Benedicta . Catarticū . Imperiale . et pillule de bene
dicta . Pillule de Aretenze . hec de me⁹ euacuātib⁹
Medi… rosini . calefa… . genes … iste . Sesufraga .
Milcisolis . petrosilium . macedoniū . et eruca .
Semē urtice . cubebe . brodiū … rubeoz .
radices qnz . Spica nardi . spica celticha . …
Paritaria . senatioes . daucus . Juniperus . Compone
… clect⁹ dulce . fiolatupos . diacalamētuz .
Me … frigētes … nenufar . seme
latuc . Portulace . endiuie . papauer albū . virga
pistoris . Compo… siroup nenufarin . …
tolus . stomatico . … et oia electuaria … splenē 7 epa

Disolutiue fortis sunt sicut suc⁹ zeduarie zute basilicois canfora ambra aloes storax lupini nelcanis aut
herbs z de genz salis z oia huna bture coco stuam et talia possunt comisceri cum metigatiuis et repercussi
uis debiliter dolore aut declinate manifestissime balneum aque dulcis temperate manifestissime illos
iuuat de corrosiuus dictum est infra

A nisi sono caldi z secchi i terzo grado conforta e togli la uentusitade delo stomacho
purifica la uista . fa ben orinare purga la uesiga . Nicolo dise

A pio e caldo e secco i p° grado questo conforta el stomago . Cura la memoria purga el figato apre le vie dela Orina
purga le Rene . fa bene Orinare et
he chiamato Appio c. tolano e se
beueray vino oue sia cotta la dita
herba guarisse lu catarro e la flema .

A uenese .i. Claricha . he humida
i p° grado questa herba conforta ogni passion
de stomacho cioe la semenza conforta
li nerui e le Rene apre le vie dela
Orina purga la vesiga chiama
si chiarica zoe Capogine o la seme
za si fa leniario Nicolo

A sbutius .i. Anfondoli . e caldo e sec
co i fino alu p° grado questa herba confor
ta li neruj e cura ogni reuma freda cu
ra ogni humidita di testa la fleuma e la
coleza e la uentusita del stomacho le
rene e la milza conforta el chuore et
fasine elletuario e medezina et he
chiamata Cardamomo .

A nacardi sono caldi z secchi i quarto
grado et sono boni ad ogni humidita
et tole ogni reuma freda e purga el
polmo e lu figato e fa Orinare zo

A glo sono de do rasoni de) per la preda
meshico z saluatico lu saluatico e piu
caldo che lu meshcho z sono caldi in
terzo grado et secco i terzo Destruze
la uentusita e strige la seta fa usar
la femena fa mal aquelli che son di ca
lida natura . Quando sono cotthi tegne
li i boca togli lu doloz deli denti In
zenera huori caldi fa dole la testa
scurta la uista fa bona uose . Rimo
ue uecchia tosse . Inzenera grossi hu
mori z fedi . fa appetito de manzar
sono contra lu morso uenenoso sono chi
amati . Scodeuz . o uero Triacha zu
sticorz . Quello che manza Aglio e
nose e contra ad ogni coleza . E se lu manzi
cotto i fuogo e contra el ueneno . E lu

i ca mulso uenenoso

Aglio saluaticho se lu cozerai im bu
tiro uechio z metez suso lu cancro to
gli el tosicho z presto mortifica et he contra
ogni morso di serpente uelenoso e morso
di can rabioso . guarisse ogni morso ma

B asilicus zoe spentana uel draj zandolo
grotea uel nipina uel befaria uel loium
sono caldi secchi amari . la aqua dela herba
conforta el Celebro e la memoria purga
la Rema e lu catarro e lu figato lu pol
mo e la milza z apre le vie dele rene e
de la vesicha . e purga lu stomacho
li intiori amaza li vermi e fa ingrasare
et he comuna herba .

B uzia chiamasi Pastinaga he calda z
humida i secundo grado fa poco nutri
mento fa sangue asai z grosso fa ben o
rinare z apre le uie del figato dele rene
de la milza et de la vesiga .

B ardana altri lapupa i verita e calda i prin
cipio di secundo gradu et secca i secun
do chi la cozera in lisia dolze e lauesti li
membri passionadi de gotthe subito li
tole lu doloz dele gotthe e linfiazone
e chi auesse doloz de rene . toya bar
dana . salvia e absinzo e metele
i testo caldo cu bo uin sbrufado et meti
suso la doglia et presto guarira .

C edrazia zoe melissa ouer narangiata
e calda z seccha i terzo grado . la sua
aqua conforta lu Celebro togli ogni fastidio
del stomacho . . . l figato e lu polmo
e conforta le Rene e li Ombj .

C itroni sono caldi z secchi interzo grado
conforta lu stomacho e fa bona uista apre
le vie dela Orina e del figato e dele
Rene . questi citroni chi usera quelli
di rinella orinare . rompe la pietra
dela vesicha et dele rene ma non fa
si bon appetito de manzare . le radise e le
semenze polverizate z beuute fa lo simile .

C onsolida mazore sie la Enola et he
calda z seccha i secundo grado . chi la
usera zenera bon sangue conforta lu cuore
e lu spiritu . e se ne farai vnguento sal
da le piage . E lu vino doue sia cottha
beuando quelli che son rotthi de sotto e
quelli che non tegnisse la Orina . tole ogni
humidita del celebro e di testa e la aqua
de la herba conforta lu stomacho e togli
la solucio strinze e consolida le rotture

Disolutiua leues sunt sicut vitellum oui suc⁹ mente z ba
silicois malue sansuci vberum Endiuie foliorum rubbi mi
ca panis tritici aspra vino uel aqua Rose sucus feni
culi eufragie Edere terrestris z arboris liciuz sucum pomeloze
sarchacolla acratia mustum mel sanguis columbe z i ista
tu sine dolore cum repercusiuis misceri debent .

Mitigatiuum sunt lac mulierum lactantium masculum lac
asininum albumen oui z uitellum eius Oleum rosatum et nu
cleorum persicorum manie Innucleorum expressus suc⁹ i oculos
i mutat ... uel ... molar mutilago seminis psilij
et lini mutilago semis Citoniorum z similia .
Ad malum dorge membri uirilis vnge lacte capre albe z desuper
puluerem mente albe sparge :

hba Camedreos seccata e fatta polue ual ad ogni infirmitade beuit de quel poluere bona al madron ala milza alu figato ale zanelle et quasi ad ogni infirmita
e bona

stringe la ozina Conforta lu calor natural et he bona ali crepati

O auro zohe la fiore de pastinacha saluaticha sie caldo e humido et he bon ali ydropici fa bo ozinare apre le vie del figato e dele zene e dela vesicha e metesi in triacha

E utropia zoe rostro porzino) acha magna zoe curoza o uo sponsa solis cura lu mal dela pieza et fa ozinare.

E rba rocalta zoe zauano saluaticho he calda e secca i secundo grau qsta secca ogni humidita e ogni grosso huore dela testa e dello stomacho amola lu uetre apre le uie del figato e dele zene rompe la pieza dela uesicha qsua li isior i sanitade.

G rsolicana zoe atriplici la sua semeza e bo bona aquelli chi sono zalli e rescaldati purga e rifrescha lu figato. apre le vie dela ozina e dela uesicha fa ben ozinare guarisse la stranguria et ogni malatia de smilza rompe la pietra et refrescha lu calor naturale.

B mestra he una hba chi nasse ala montagna e fa la fior zala purga lu stomacho e lu dolor dela uesicha et apre le vie dele zene rompe la pieza et fa bo ozinare

P igne sono calde in se) confortali lombi cundo grau e secce i primo se stano i aqua calda e poi sono mazate no ...cano ... sono bone ala tosse et a grossi huori de pectho. et pesste cu semeze de zucha tole la arsura e lu dolor dele zene e dela uesicha e destruze la pieza fa ozinare fa ingrassare fa usar cu la femena ...eza cu bona disposicion.

P assi sono caldi e humidi i primo gradu no tzicano ... ap le vie del figato e fano ozinare purga la ...ga e lu polmone e le zene e la cozitura salda ... sana calor chi sono zalli et qsta cozitura sana e tuo lu dolor ancora deli denti e zema

V ue secce son calde e sec) e fa lu ...iare che tepade qforta lu stomago fa apetito auze le uie del figato e dela smilza e del polmon e dele zene e dela uesicha e caza li grossi huori. fa bo sangue e bon fato el tuo meglior le pre... chi sono secche al sole che le grade. Ma secundo la oppinion de auizena i 2 canone i ... capitulo ma la uua passa ad ogni mo he laudata.

et uua passa ala uesicha

... etia cu vino ut aq ... ... aq saxifragio ab illis q renula patiuntur

Nasse sup li grebeni apresso ...

A q de sassifraga qforta lu stomacho ap le uie dele vene purga el figato mondifica el polmon ap le uie dela ozina rompe la pieza beuen ... cu bo uin. qua dissipa ... el figato che ... meseraia fosse malidito et he bona aqlli chi sono zalli purga le uie dela ozina rompe la pieza beuida matina e sezada

Capitulo dle medecine) dezuno che scalda le zene

M E medecin simplice chi scalda le zene son qste. Saturegia. Mirra. Mirasole. Prezemolo. Macedonico. Ruta. Someza dortica. Cubebe. bruodo d ciceri rossi. le quinq radise coune. Spigo nardi. Spiga geltiche. Sganto. Paretaria alit muraria alit uidriolo. Daucus. Zeneuero. le qpoite sono electuario dolze. filonatropos. edita

Capto dle medecin) lameto che refrescha le zene

M E medecin siplice chi refrescha le Rene sono qste. Nenufar. Semeze de latucha. Indiuia. Porzelana. Papauero biancho. le quatro semeze coune. Prantana. Virga pastoris. le qpoite Siruppo nenufarino. Siroppo acetoso. Stomaticon. et tutti li letuarij che refreda la milza e lu figato.

A grimonia hba e calda et secca i 2o grado bona aqlli chi sono zalli e riscaldati purga el figato i alidito et macula lato asuga li Intestini de catiui huori tole el dolor de testa qforta la memoria colui chi beueza la aqua dela dita hba no sentira mal di stomago ne de figato ne de smilza ne de testa e tole tute le malatie fa alegra la psona lana la piaga cu vin biancho doue sia bulito saluia et ...zi e metti ... dela Agrimonia se fosse gamba ...

Agrimonia e diuretica ualet ad morsus ... ... et ad ...

B etonica la hba he) grata guarisse fferita saldare piage fazando la polvere metando sopra la piaga fa desfar la pieda fa pisar la zanella usandola

... ... ex ... saxifragia et vitriolo
... aqua de saxifragia bibit cu vino e cu aqua seminum communium ab illis q renula patiunt.
... Aqua hbe ... q ... ualet ad frangendum lapidem uesice e ...
... dolorib ... ... et stranguriam.

... ad frangen lapide ... ... cu vino ...
Oleu de scorpionib ... ...
... ...
siruppus ad renes ... ... saxifragie ... ad uesica

- p qual manca ch'e piase . 3 . bona
deri laqual al ponto lasso p breuita la
Betonica mazata cruda sana la febra
lu sugo so beuuto cu vin dolze o cu mele
guarisse la tosse et fa bon color be
uto cum vin et zoua aqlli fossi polmonadi
ala vera cazuta tuo stomecha e dn mu
zoli di bon asedo fa bulir i fieme te in
bora ql asedo piu caldo ch tu poy fallu
plusor uolte et uarizay
B enezuro cottho i vino magnati caldi i
fortisse lu zelebro la memoria chi delle
cto ziguarda la uista . larga lu pettho
clarifica la uose . fortisse lu stomago
discaza la uetusitade fa padire speza
le renole discaza lu dolor di fiancho
restaura le medole fa bo anelito An
coza chi fa Olio de zeneuro e bo q le
gotthe z onzendo la schena e q la fle
bra Oliu de Junipe in vnctu sup splez
in tribus diebus sanat

Filipedula purifica la renula el figato
Pulisella minor ualet ad frangedu la
pidez i vesicha z ad osolidadaz plaga.
Pedresemolo la Radice he apritua alu
Pulisella maior stomago cal figato
he bona asaldar ogni piaga.
Palma xpi . ualle q la ventositade zoe
la sua radize . estreze la luxuria .
.i. ligua ceruina Scholopedria ualz q illica passioz zutis
Saxifragia mino ualet ad fra insiropis
ngendu lapidem i vesicha
Titimalo sucus eis sicut lac et e laxatiuus.
Tora he uenenosa sopo ogn ueneno uale
Trifolio mino ualet contra noli me tage.
q stranguiaz .
Pilule Agregatiue sediz mesue uz pilule
Agregatiue maiores. Valet ad humorez
uischosum z crassuz et inflacioez i mirach
et stomacu z ad emoroydas z soluunt
eas et ualet ad dolores juncturaz z
soluunt supfluitates z puocant vrina
z frag lapidez et ualent ad dolorem
dorsi z genu et sciaticam .
El qua hte sancti petri q altrali noiat ualet
ad frangedu lapide uesice z pcipue de are
nis experta.
Jesuinu dat p doloribus renibus ingediby mucos
et ota dissiria z stranguriam
Jtem tripon dat ad frangedu lapide z pui
gadiu uias vrin cu vino dos 3 ii

7 capl Vrina nigra et pauca i actuta febre mor
talis . vrina nigra i quartana solutioez
morbi significat maxe i statu . Vrina nigra
im mulieribus qbus ablata st menstrua . bonuz .
in cetis aut passionibus maxe acutis . malu .
Vrina h in acutis morb spasmuz sig . Si aut
fit cu alienatioe . z fastidio mortez nuciat
Vrina h i pleuresi mortal . vr hec cu febris
actuta z ypostasi n vno mo apparete . mortal .
Similr si fit cu febris . et anelitu z sudore
i pectore . mortal . vrina q3 hec mortal
est oibus passionibus excepto in quartana z
qbus cessata st menstrua . z i splenetia z
quibus dolor e im pectine .
Vrina viridis cu grossitudie quen hic
cessioez sig . Si ergo fit cu febri leui
8 capl corpus olumari sig . Si cu acuta febre
fit alienatioez ostendit . vrina h cu ac
cuta febre spasmu sig . maxe si extrema
Vrina citrina et sut frigida
flaua et uitelina . I hij tres colores
4 capl cu claritate queniut q crudi tate sig . Si
aut incip inspissari sal sig tur . Jtm iii
colores int se differunt . Flaus . n . crudio
e uitelino . vitelinus uo minus sig decoccioez
q citrin hec tam vrina i febribus diutinitate
demitant si febres st lenes . Jn acutis uo
malu timendu e eum ne moriat infirmus
an statu . Jn epilentie . z paliti bone . simle
z i frigis morb apparetes . i sanis q3 bonuz .
i estis malu z maxe i callis z mlto peiores in
acutis . Vrina ignea et aurea q semp
cu claritate quen . bona . s3 colore no tm
pfecte bona . q ondit natura no bn opata
e s3 subam . q subtil . Credu tm q unaqq3
Vrina siue in sano siue i infirmo scdam
oplesioez z natuaz existes bona . mala
uo si e otrio fuerit . Nam subtil et alba . si
fuerit i pueo iuuene laborantibus ieiunantibus
colicis z sanguineis morbis existes . mala .
Jn senibus z mulieribus no mala simle sana flaua
uitelina citrina i predictis passionibus colicis
et sanguineis mala quis quamuis minus q3
alba z subtil . Jn frigidissimis aut morb non
adeo mala . Aurea uo oracea i sangui
neis passionibus ut sinocha pleuresim
freneticis mala i colicis u morbis z fleu
maticis bona . Hec . n . vrina colaz dnari
sig . si tm diu sic pmaneat i colore z
subtilitate et no ypostesim ht . defectioez

urtis sig. In icterica tm. si appareat e
bona. Hec etiā urina si cū frenesi sit pes
sima e. z magis si cū dolore sit capitis
sig enim colam nimis habūdantem. In sple
neticis uō mala e. maxime si i ea sit nebula
nigra. Sig enim splene ex colera incensa
pati De urina rubicundissima) pati

[4] cap. Urina enim rubicundissima turbida e nec
digestio. Sig enim naturam dominari i coc
tioe. z sed p colore z p qualitate et li
quorem. Sig enim sanguinem dominari. Que si
sit subtil ex comotione sit colera et hec
talis sig dolore i capite. et alienationem.
Si p decta ur rubea. z turbida. sig eliz
saguinem i uasis epatis. z uenis. ideoq sig
pleuresim z dolorem pectoris. tussim. z fre
nesim. uel sig si naturam puidas tm ut z
grossities huius urine sit ex una. ut i cessi
one sanguis. Nā si grossicies sit cū ypo
stasi. z magis alba. et bonis signis apparen
tibus. bonū. Sig enim hec ee ex actione
nature. Si aut sit cū mal sigs. sicut
cū aspitate z nigredine lingue. tremore
cordis. dolore ypocondriorum. uigilys. ali
enatione. sig turbitate nō ee ex actione
nature. sz ex nimia adustione. z e signu
mali. maxime si pauca sit. Urina tm
sistit rubea. et crossa. z multa i febris
acuta. bonū maxime sistit cū multa ypostasi.
Febris enim dissoluitur. et maxime si recipit
subtiliari. et hec i nuncio die. Urina rubi
cundissima cū yleo. pessima. Urina rubea
et grossa. que nō clarificatur cū dolore
aurium z surditate. capitis dolore. et ten
sa ypocondria. yceterica an septe dies
nunciat. z tm pessima. Si aut subtil
fiat. iterum pessima. Urina rubea et
grossa q non clarificatur. si tm subtil fiat.
et hac ypostasim obscura. iterum alienatio
nem ostendit. Urina rubea z grossa
sistit pura. i ydropisi. mortem nunciat.

De alba et tenui urina

[2] cap. Color albus cū uenerit cū subtilitate
qz albedo sig nimia frigiditate. et
nulla a natura sig. decoctionis ee incep
tum. ideoq z subtili quoniam. cū liquore. Nā facu
ltas e nature colorem albū aliquatulu tin
gere. qz id qd e subtile aliquatulu ingro
sare. p(ro)p(ter)ea natura i corpus subam. z materiam
colorare. qz humores cognito turbare. aliqui
in alba egreditur z crossa cū humores fleu
matici ad renes descendunt. Urina ingro —
santes. urina igitur in sanis sistit alba. z
subtillissima. uel nimia frigiditate ostendit.
et defectionem caloris naturalis. cibum dige
rentis. z hec aut i epate. aut i stomaco.
uel in ceteris membris. Si in epate. Color
faciei erit liuidus. labra magis maxime. pal
pebre tument. epar e graue. Si aut ca
lor naturalis in stomaco deficiat. et h ur alba. et
subtilis erit grauitas. z inflatio sit i stomaco.
ac ructuat. et crudus egreditur cibus. Si
uō h fiat calore in membris deficiente. tu
met totū corpus. et maxime facies. z pedes.
Coxe sunt debiles. Ur qz alba z subtilis. sig
oppilatione. uel sig diabete. In morbis ac
cutis. sig alienatione futuras. In morbis
diuturnis sicut e oppilatio. podagra. quar
tana z similibus. mala. Materiam enim crudis
sima ondit. Et morbum nimis diuturnus
fore. In febre acuta appareat. aliena
tione cons(e)quente: morte expectabis. maxime si
i quarto die appareat an septe moriet.
Urina qz h. lapides. et arenas. in renibus.
ee ostendit. maxime si i anchis. sit prurit
tus. et i pectine sit dolor. Ur h. idropisi
futura nunciat. maxime si yctia appareat.
Sig qz consumptione corporis. si cū
febris sit leni atqz fastidio. Ur h i mul(ier)ibus
si diu p(er)manent membrorum solui subam sig.
qz sentitur liuore faciey. et grauitate et
siccitate oculorum. et calore leui cū fasti
dio. Ur aquosa uniuersaliter in egris.
et i sanis e pessima. excepto si i acuto
feb p(ri)us rubea fiat. appareat alba. et
tenuis. et h i die cretica. nebula i sup
ficie caliens apparente. h sig egrum sanari.
nō tm i breui. z aliqn raro. tm signo
alio bono apparente. curatur ergo si natura
faciat etiam cū appostemate.
Urina in fine noctis fit alba si totū corpus
doleat mortem sig. Ur spissa z san
guine de naribus currente mortem sig.
Urina olei colorem. frenesi. aut subi
taneā mortem sig.) De alba et grossa ur.

[3] cap. Urina alba z grossa. si p(ri)us fuerit
subtil z postea appareat grossa.
et i die nuncia bonū. qz morbus
determinabitur p appostema. puidas tm
ut ur subtilis exeat. et subtil maneat.
an exeat subtil z postea fiat grossa. au
grossa exiens z maneat grossa. aut grossa
exiens fiat postea subtil. Si subtilis

de urina multa inuenit in tresaurez paupum sic Nota q urina multa fit septe modis p(ri)ma
i multitudie ciborum z potium secunda humorum tercia purgatio pessima quarta e eliquatio
corporis quinta e fortitudo uirtutis atractiue distempatui ca renum sexta usus
diaretic septima paucitas aliarum superfluitatum.

si in eadem permansit qualitate pessima prodicta. Si aut subtilis exeat exiens fiat turbida: signat natura iam deductam esse etiam incepisse digestionem. maxime si in nucia die. apparat signis bonis existentibus. Si aut exit crossa. et permanet grossa. grossam signat uentositatem. et humorum bullicionem. Que si sit cum febribus. et sit grossa in inicio. et grossa permaneat. tumore inciat. maxime si pauca est. significat enim humores grossos et multos cum igneo calore. Si aut exiens grossa post paruum tempus subtiliatur. aut est fortitudine nature. aut debilitate eius. In ipsa qua cepit morbi digestione deficientis. quare ita dinoscatur. si hoc contigit fortitudine
calor nature. febris iam cepit mitigari. et accidentia morbi minus et uirtus augeri. Scias fieri econuerso si debilitate contigit nature. Urina alba et grossa si sit cum leui febre. uel diuturno morbo. et in inicio morbi. scias morbum nimis esse diuturnum. Si tamen in die nucia uel cretica apparat. et maxime quarta die. scias morbum per apostema finiri. Si aut post creticum diem apparat. morbi reciprocatio fit. Si uero in etticha diu apparat determinabitur morbus cum apostemate post auricula. Est enim proprium febris laboriose. ut terminetur cum apostematibus post auriculas. et in articulis arturis. nisi materia deponatur inferius. et cum uir expectatur. Urina alba. et grossa cum febre leui. longum morbum ostendit cum accuta existens. uicinum periculum. ostendit enim morbum esse mixtum ex accuta. et colericha materia. et grossa fleumaticha. Urina hoc si putrida fit. mala est infectiuas. et eis qui patiuntur in ypocondriis

Virgines faciunt et epilempticas urinam lucidam. et nimis tenues. ualde non turbidam. et spumam in fundo habentes. adhesiuam quasi sanguineas. pregnantes uero in mense una. uel duas. uel tres. nebulas minutas habentes. et ypostasim albam. et ipsa urina nimis clara. que uero quatuor menses iam habent. serenas et nuniculosas habentes et ypostasim albam in fundo. et grossas. et lucida.

uade de capitulo in capitulo sequentis usque ad sui capitulum reuertendo et finiunt ubi dicit de arena in fundo urine.

De urinis

Urina est aquositas sanguinis a sanguine uirtute naturali faciente separata: Et quia sanguis in epate generatur. necessario per urinam ostenditur. Quanta sit uirtus naturalis actionis. i. digestionis in epate. et uenis. et in ceteris membris. et hoc ex illarum affinitate. per eam etiam possumus in uasis urinalibus. et epate existentes. ondit. sic in renibus et uesicha. demonstrat igitur proprie. uel fortitudinem epatis et uenarum uel defectionem corporis. et passiones corporis. Renum scilicet et uesice. Signat et morbos aliorum membrorum. quamuis impropie. non enim certe. pulmonis. capitis et pectoris. diafracmatis. et ceterorum passiones. urina demonstrat. Quia uidendum est ea urina que fit in nocte post digestionem. uerum quia in ea iii considerantur. Color. liquor. et ypostasis. necesse est ut aliud color. aliud liquor. et aliud ypostasis. ondit. Alia est enim causa coloris. Et alia liquoris. Et alia ypostasis. cum enim in corporibus humanis iiii sint qualitates simplices. iiii. complexionum constitutiue. necesario. ii. harum. i. calor et frigiditas. patiuntur in urina colorem. et. ii. idest siccitas et humiditas. liquorem ingrossat. et subtiliant. Calor enim facit eam uel rubea. uel citrina aurcam. et citrina. Frigiditas uero alba nigra. plumbea. et liuida. Siccitas quoque subtiliat. humiditas liquorem ingrossat. Sic calor. Et humiditas dominantur. urina erit rubea. per calorem. et grossa per humiditatem. et dominari sanguinem ondit. Si uero caliditas. et siccitas. urina erit rubea. uel aurea per calorem. et clara per siccitatem. unde in colericas fit rubea. et subtilis. Si aut frigiditas. et humiditas dominatur. urina fit alba per frigiditatem. et grossa per humiditatem. Si aut frigiditas et siccitas. urina erit alba. et clara. Fleugma quoque reddit urinam albam et crossam. Collera uero nigra albam et subtilem. fit nigra. Sanguis rubicundissimam et grossam. Colera uero auream. uel citrinam. et subtilem. Quia secundum hos. iiii. humores. iiii sunt in urina colores. Albus enim et grossus: signat fleuma. Aureus. et subtilis colera. rubicundus et grossus. sanguinem. Niger et subtilis. colera. n. Ad colera n. aliquando albam. aliquando n. facit colorem. Si. n. est frigida. et sicca. facit album colorem. Si uero calida et sicca. nigrum et spissum colorem facit. Hii sunt colores simplices ex simplicibus humoribus generati. Verum

De urina pauca ibidem inueni Item paucitas urine fit sex causis prima est paucitas cibi et potus secunda euacuatio multa per aliam regionem sicut fluxus uentris unde si urina pauca et perturbata fluxus uentris demonstrat tercia oppilatio meatuum naturalium et calculosis quarta acumen breue et in stranguriosis quinta calor consumans ut in acutis sexta mortificatio uirtutis expulsiue ut in proximo morti.

humoribus ita sic commistis . et colores compositi erunt . Misceantur sicut vel equaliter . vel inequaliter . Si omnes equaliter commisceantur . colores qui miscentur . et color erit aureus in subtilitate et grossitudine medius . Si equaliter . et colores e converso fiet . Verbi gratia . Si sanguis equaliter cum colera commisceatur . fit color ruffus . et subtilis . Si autem sanguis coleram excedat . color fit rubeus . et minus subtilis . Colera quod si superhabundat . fit color subrubeus . i. croceus . et liquor subtilior . Quod si fleuma cum colera enim commisceatur . et commistio sit equalis . Color erit cinereus . Si autem fleuma superat . plumbeus color apparet . Si vero enim collera exsuperat . et colera sit frigida . et sicca . Color erit lividus . Si autem est exusta . Color est viridis . Et si fleugma cum sanguine misceatur . et commixtio sit equalis . color erit citrinus in spissitudine . Si autem fleugma superat . color fit ut vitellum ovi . Si autem sanguis . vel calor collere . r. fit color citrinus . Si quod hi plus dominantur . fit color croceus . vel aureus . Ruffus . et rubicundus color est cum sanguis misceatur cum collera . et sic inter rubeum ruffum . et citrinum . plumbinus . et sic clinus . sunt inter album et nigrum . Si plumbinus ostendit quod fleuma superhabundat . Si clinus vero quasi viridis est collera . n. superhabundare significat . Si vero frigidas magis habundat ~~dat det~~ ac magis habundat . fit color lividus . Quia ergo diximus quod humores faciunt colores et grossiciem . et quod subtilitate dicendum est de una quarum quod significat et secundum colorem . et secundum grossiciem . et subtilitatem . et ypostasim incipiendum est autem ab albo . et tenui urina .

Nota che questo capitulo si douea meter in lu principio de lu primo di questo trattado de urina et ua indrecto in questo quaterno fin a carte 4 o elle sono segnadi in questo modo . lo Capitulo primo sie questo . lu secondo he de urina alba et tenui . lu terzo capitulo de urina de urina alba et grossa . lu quarto capitulo de urina citrina flaua et rutelina . lu quinto de urina rubicunda dissima . lu quinto de urina clara et grossa . lu sexto de urina de urina nigra et pauca . lu septimo de urina viridi et grossa . lu octauo de urina dele colori . lu Nono capitulo sie dele ypostasi dele orine . lu decimo che douea esser lu ultimo et he lu primo sie de arena in fundo de orine ancora .

O leum nardinum valet colori stomachi epatis splenis et renum ex frigiditate et ventositate

P ilule aurce dantur ad purgandum totum et purgant caput stomachum et renes . Dosis ʒ 1

O leum de Gresomelis sedat dolores ani et emoroidarum et resoluit tumores ipsius et tumores vultuum et impedimentum lingue . et dolores auris . et eius modus est sicut oleum de amigdalis dulcibus .

O leum de persicis oppillationes aperit . Et confert dolori auris . et occidit vermes in eis et linitur super umbilicum calidum et occidit vermes vulnerum et confert dolori ani et emoroydibus et tumori eorum Et modus operationis est sicut dicit Mesue .

O leum de semine lini confert ad spasmum et lenit duricies nervorum et juncturarum et est medicina magna egritudinibus ani sicut apostemata et emoroyde et ragadie et dolores pulsativi et vulnera . Et modus operationis eius est sicut oleum sisami . preter quod non oportet ut excorietur semina

A lexandri . Confectio pillularum ad) lini tussim kataralem et sunt ex medicinis benedictis et sunt ex secretis artis et conferunt ad omnes egritudines kataralis et vocantur pillule Alchachebet . descripte sunt in libro Mesue in capitulo de Catarro .

P illule de Agaric mundificant pectus ab omnibus humoribus grossis et putridis conferunt asmati et tussi antique Recipe agarici . ʒ . iii . radicum lilii celestis . prassii ana ʒ . i . turbit . ʒ . vi . yrreos ʒ . iiii . colloquintide . sarcocolle . ana ʒ . ii . mirre . ʒ . i . conficiantur

P illule ad omnes morbos capitis) cum reubarbaro et da ʒ . ii . catarri et corize et tussim cataralem . Recipe mirre pure ʒ . vi . olibani . ʒ . v . oppii . Jusquiami ana ʒ . 4 . croci ʒ . i . ʒ s. radices lingue canis ʒ . 4 . ʒ s. fiant pillule et administrentur da ʒ . s. usque

M itleta . i . experta valet per emoroidis) ad . i . dis et auertis tumorem et rugitum ventris et dissenterie optima est et omnium dissolutioni ventris medietas est . r. i . Recipe Mirobolani citrini indi kebuli mundatorum et assatorum ana ʒ . ii . et . 4 . nasturcii ʒ . ii . 7 4 . cimini / anisi / marazatri . ameos carui . ana ʒ . i . 2 4 / in aceto hac nocte infusa et appropriata pulverizentur et tunc adde spodium balaustie et masticis sumac / gummi / ana / ʒ . i . 7 . ʒ . xv . fricentur omnia cum oleo ro . et tempentur cum siropo mirtino datur cum aqua pluviali mane meridie et sero .

T rifana . magna . expertorum juvamentorum eorum . in sanitate conservat . et non in egritudinem incidat adiuvat membrorum laxitudinem tollit ventositatem resolvit dolores et indigestiones stomachi tollit . oris odorem et totius corporis bonum facit . Emoroydas sanat et Colorem eorum efficit bonum . et multiplicat coitum humiditatem stomachi desiccat . putrefactionem visum tollit Cuius hec est preparatio . Recipe . kebulorum . indorum . bellirici emblici . 7 . cit . ana ʒ . v . Cinamomi . rug . piperis . seracul . folii . spice . cardamomi minoris et maioris . cassie . sertarage . api . appii . lingue avis . garz . bechen . al . et ru . ʒ . ana ʒ . iii / speras / altios / nuc . m. mac . sisami excorticati . ana ʒ . iii . admigd .

de quadam venit aposteria post aurem cum febre dedi sibi pillulas tres de Jerapigra et bene eduxit Et feci apponi oleum liliorum alborum cum lana deinde feci fieri emplastrum ex granato dulci cocto cum vino albo et sic pistato cum totis corticibus et contulit et illa post amena in cura de granatis et iterum apposui 2a die et 3a idem et ultimo quia remansit aliquid duriciei unxi cum oleo rosato et liberata fuit et erat pregnans .

dulc(e) . z amare an̄ . ʒ . v . ligat . reub . se-
minis feni . masth(e) . an̄ . ʒ . ii . alkekēge mi-
st . inte sicce . origani psid(e) an̄ . ʒ . i . ʒs . succi
mirob . cu(m) butiro uacino . z cete spēs cu(m) oleo
amigd . confice cu(m) melle q(ui) suffiat . dosis ei(us)
ʒ . i . ʒs . usq(ue) ad ʒ . iii . z stt q(uan)da q(ue) addut . in
ofcoc turbit . ʒ . xv . et . s . q . aromatizat ista .

Cont(ra) uitiu(m) cu(m) mussa(?) . i . q .

lapidis uel arenule . Si aliq(ui)s fuerit arenosus ut calculosus ipsu(m) potes curare . Experimentis probatis . Recte a seo(?) dolore q(uo)d se in rotundu(m) e(st) ad modu(m) amidey(?) & no(n) ita ... et e(st) quasi rubeu(m) . Et ... potes capere cu(m) duob(us) digitis . b(e)n tere . deinde da bibere cu(m) vino albo q(ua)libet mane ieiuno sto(macho) i(n) ... dieb(us) curat uitiu(m) arenule . in sextu(m) none ad plus curat ul frangit lapide(m) z ip(su)m expellit cum urina . Item ad idem q(uo)d lapides extrahit p(er) incisione(m) de uesicis puero(rum) i(n)ferius decor dui constitutores q(ui) patiunt(ur) malu(m) lapidis usq(ue) ad septe(m) / deinde q(ua)libet mane da pacienti i(n) bono vino albo vnu(m) ex ipsis lapidib(us) b(e)n tetis ad potandu(m) q(uia) liberabit patiens postq(uam) septe(m) lapillos tali modo sumpsit . Si aut(em) tu ei(us) scire volueris ut(rum) patiens fuerit liberat(us) . scias q(uod) si infra annu(m) . patiens no(n) sensit aliq(ui)d de dicta egritudine erit p(er)fecte liberat(us) . Ita q(uod) no(n) sentiet plus in et(er)nu(m) . Si aut(em) infra t(er)minu(m) redierit anni dicta infirmitas tunc iterum patiens sumet alios septe(m) lapides ut supra z erit p(er)fecte liberat(us) z curat(us) ita q(uod) nu(m)q(uam) redibit dicta egritudo . Scire eni(m) debes q(uod) pulvis dictor(um) lapidu(m) de su(m)ma ... radices ... exsiccat et etia(m) ... z hoc expertu(m) e(st) . Item ad uitiu(m) lapidis ... a renulo . Accipe sem(en) urtice ... sol ... Apij pet(roselini) silis . saxifragie cu(m) sua radice omniu(m) an̄ ... simul terere z cu(m) melle confice i(n) mo(dum) ... da singulis dieb(us) z noctib(us) z rupet lapis . Item c(ontra) lapide(m) accipe ... folio z coq(ue) ipsa(m) herba(m) cu(m) bono vino ... deinde dicta(m) herba(m) cocta(m) ... optime pone colla ipsa(m) z exp(ri)me cu(m) ... fortiter et da pacienti p(er) tres dies bibe illa colatura z sanabit q(uia) minget lapide(m) . Item ad idem . Edere terrestris succu(m) cu(m) duab(us) ... vinis lauza(?) paciens bibat z sanabit . Item radix saxifragie viridis ... Galange et betonice bulliat i(n) vino usq(ue) ad consumptione(m) medietatis vini z vinu(m) bibatur et franget lapide(m) i(n) uesica . Item ad lapide(m) tolendu(m) z cognoscendu(m) an sit in uesica ut no(n) . Accipe cicada(s) z mitto i(n) pulvere ... z accipe pentafilon folia cu(m) sua radice et coq(ue) et cu(m) illa aqua da p(re)dictu(m) pulvere(m) . Et si lapis e(st) in vesica ut i ... post purgatione(m) q(ue) renule apparebut i(n) fundo calicis aut lapides p(re)dictus pulvis diminuit . Item c(ontra) lapide(m) fac bullire radices saxifragie . Viridis agresti(s) in optimo vino forti . olla no(n) ubi bolueret dicta radix sit bene opturata du(m) bulliat q(uia) fumu(s) no(n) possit exire . Ista aut(em) decoctio vtat(ur) paciens z sanabit expertissimu(m) e(st) . Item c(ontra) lapide(m) sumatur succ(us) nasturcij aquatici consolide et saxifragie . Et i(n) dictis succis coquatur herbe diuretice . s(cilicet) petrosilinu(m) . Apium . brusci . sparagus et similes adaunt(ur) succos z vtat(ur) paciens . Item ad idem aut(em) . Sanguine(m) leporis z tota(m) pellem ipsius cu(m) pilis . et pone i(n) laterem crudo . deinde de ... laterem cu(m) pelle z sanguine pon(e) ad igne(m) ... in furno ... tadiu stet donec pellis z sanguis i(n) cinere(m) ... seu i(n) pulvere(m) postmodu(m) ex dicto pulvere . Accipe coclear vnum . et da pacienti cu(m) aq(ua) calida ieiuno sto(macho) quastati frangit lapide(m) z eiciet foras . et sino luciis dictu(m) expertus . Item pone i(n) aqua calida lapide(m) durissimu(m) quate volueris et i(n) ipa aqua ... coclear vnu(m) pulueris p(re)dicti . z vide ... lapide quantu(m)cu(m)q(ue) durissimu(m) frangi z i(n) puluere(m) redigi . Item similiter exp(er)imetu(m) ... pone sanguine(m) leporis cu(m) tota pelle z pilis i(n) olla noua et obtura b(e)n os ei(us) z luta luto sapientie / deinde pone ad igne(m) et tadiu ibi moret(ur) donec sanguis z pellis p(re)dicti i(n) pulvere(m) sint reducti . postea remoue ab igne z p(re)dictu(m) pulvere(m) b(e)n t(er)e quo facto da pacienti ieiuno sto(macho) cu(m) aq(ua) calida coclear vnu(m) et de ipso pulvere z hoc facies pluribus diebus z videbis statim effectu(m) pulueris p(re)dicti . q(uia) lapide(m) frangit . Item ad idem siue lapis fuerit in renibus siue i(n) uesica siue i(n) virga . Accip(e) grana fruct(us) Edere nu(mer)o xxx q(ue) pista z da pacienti bibe(re) cu(m) bono vino albo et quatu(m) infirmitas fuerit magis antiqua tanto frequent(ius) da ex p(re)dicta medicina . Item si lapis fuerit i(n) uesica vnge virga(m) cu(m) sanguine vulpino ut de sanguine i(n) remo z rupetur lapis q(uia) i(n) talib(us) alij lapides soluunt(ur) . Et de tali calido sanguine vngat(ur) uesica z virga et cu(m) fuerit sanguis desiccat(us) intret paciens balneu(m) z ducat mēbru(m) paulatim cu(m) aqua calida z sine dubio dei gratia sanabit . Item ad idem si homo fuerit senex i(n) quo cura e(st) valde diffi maxi(ma)

In tesauro paupe(rum) Inueni ad lapide(m) frangendu(m) Accipiat(ur) lepus minor q(uam) inueniri poterit ponat(ur) in olla rudi in furno vbi maneat p(er) duas noctes et post fiat puluis subtilissim(us) z accipiatur i(n) tali modo q(uod) no(n) tangat dentes q(uia) frangeret eos cu(m) camomilla debet distemperari

se p(er) a(l)bu(m) / seglio cu(m) / lo medico / è prima / cognoscha / la infirmita / de tua [illegible]

pro consilium· **Cermisonis.**

Nō — post annis 4 4 ... urina po... mas culi cū vino ⁊ frangetur lapis expertum et verum. Item ad idem ℞ trifolii ⁊ ipsius fr̄e et et exprime succum deinde da patienti bibere ipsum succum postea ea pista de alio ... ⁊ caplasma sup membra naturalia deinde intret balneum ⁊ cū aqua calida ducat ... ⁊ h̄ ē medicina mirabilis ī similibus approbata. Item ad idem accipe medullam agni ⁊ ipsam liquefac ad ignem deinde misce cū oleo nucum ⁊ cū zucharo albo ⁊ da patienti comedere ⁊ dissoluetur lapis q̄ ē in vesica ⁊ hoc expertum mirabiliter. Confert mingentibus sanguinem. Item ad idem accipe ossa cerasorum ⁊ bene pista ⁊ tere deinde da cū vino albo patienti bibere ⁊ frangetur lapis ubicumque fuerit. Contra lapidem ℞ saxifragie ℥ 4 scolopendrie ℥ 4 aceti ℥ m distilletur sit ī lambicho sicut aqua rosacea ⁊ recipiat ... ut quartam partem ... residuo ... vino ut sine vino probatissimum ē. Item ... guttas ⁊ mo... ... lapidem ī renibus ⁊ ... ℞ celidonie ℔ 1 ⁊ ... albi ℔ 4 ... ℥ 4 ⁊ ... ⁊ pone ī una olla magna plena aqua pota fac bulire usque ad ... ipsius aque pota co... ⁊ reponat ī una pilla ... ⁊ dabit patienti quantum pot bibere ... bibere ... ⁊ nō bibat aliud usque ad 14 dies ī capite nō 14 dierum ... pulueris ad ... cū optimo vino ⁊ ad hoc ... aqua ⁊ ... fortificet aqua cū celidonia ... una ℔ ponatur due ... nisi poat ... ad ~~bibendum~~ hoc facto bibat patiens et secundum statum ipsius urine fortificetur ⁊ ... minuatur et ... patiens bibit ipsam aquam exercitet personam suam quantum pot currendo ⁊ redeundo huc ⁊ illuc ... et comedat bona cibaria ... pot ... caueat se ... a fructibus ... carnibus ... caseo ... et ista cura faciet ... quatuor mensibus faciat bis balneum ... et erit liber ⁊ sanus ⁊ ... persona ... et ita antiquata ... lapidem in corpore ... ut ... manum expertum probatissimum ē

Consilium dni magistri Antonii cermisoni pro famulo dni pauli maureceno contra calculum renale et ventositatem.

Dolorus mitigatium ⁊ lapidis comminutium causa doloris ⁊ materiarum ... ductiuum uentositatis resolutiuum et eductiuum.

℞ Oleorum liliorum alborum ℥ iii spice ℥ ii aneti ℥ camomille ℥ v camomille ℥ iii vitellos oui nº ii crozi ℥ 4 pulueris zuchari ℥ 1 salis communis ℥ ii

Misse ⁊ fiat clistere

Quod clistere debite calidum sibi imponat dolore ipsum uexante aut durum uexationi et dolore ... ipsum tale sibi imponat diebus precedenti ⁊ sequenti die assumptionis solutiui pro-

Solutiuis ... infrascripti.

℞ Cassie fistule ℥ 1 benedicte simplicis ℥ 4 electi indi ℥ 1 aquarum spargo cū scolopendrie ... sufflat

Pro potione.

Quod solutiuum assumat ... calidum ī ... et cū custodia tempore quo actuat dolet aut dolorum ... est

Dolores comminutium ⁊ lapidis comminutium ⁊ ipsius eductiuum uentositatis ... resolutiuum

℞ oleum scorpionis compositum ... mesue ℥ iii oleorum Nucleorum cerasorum aut persicorum aut Amigdalarum amararum ℥ 1 ... spizeli ... alborum pinguedinis Galline ana ℥ 4 ... ℥ 1 pulueris cinamomi ℥ ii crozi ℥ 4

Misse ⁊ fiat ī unctio

Ex hac unctione ī ... calida ungat locum dolorosum ... ieiuno ... bis ī die ... ante prandium ⁊ ante cenam ⁊ amplius ... secundum necessitate. Et ea unctione tale uti incipiat die sequenti die assumptionis solutiui suprascripti.

Dolores mitigatium ⁊ lapidis comminutium ... ut ... me ... efficaci priori ī medietate

℞ ~~paritarie~~ ... pulegii calamenti Camedreos camepiteos sauine abrotani ana ... 1 radicis altee ... ana ... semium lini Centaurie minoris fenugreci Cartami ana ℥ 4 aneti feniculi carui ame... os ana ℥ ii florum camomille ... ana ... 1 oleorum liliorum alborum spice aneti ana ℥ ii cassie fistule ℥ 1 benedicte simplicis zuchari rubei ana ℥ 4 vitellos oui nº ii croci ℥ 4 salis ... ℥ ii

Misse ⁊ fiat clistere

ad faciendum ... solutiuas ℞ diagredii ℥ v tartari ... x ... dulcis ℥ 5 fiat ... pulueris ... ⁊ fiat ... cū zuchario ... ī ...

Nota che q(ue)sto c(on)seglio h(e) p(er)fectissimo et oue he scrito bona Jo Nicolo de P. Zanon de portis ho p(ro)uata s(pe)c(i)alme(n)te co(n)tro he scrito z ame zouato asai e lu onze lu piaruli cu(m) olio di scorpion e bon

Herbe radices flores semi(n)a o(mn)es c(on)t(r)idantur grosso modo et inde ip(s)a o(mn)ia sim(u)l bulia(n)t i(n) sufficienti quantitate aque munde z clare z m(u)l(tum) plumat aq(ua) talis usq(ue) ad c(on)su(m)ptio(n)em medietatis ip(s)i(us) aque post(e)a optime exp(ri)ma(n)tur z colet(ur) vel sic ducenti unzis decocti lati(ue) z reliq(u)a o(mn)ia adantur

aq(ue) z fiat clistere

Si n(on) o medicam(en) c(on)gruit e(ff)icaci(ter) poni i(n) m(en)te tu(n)c isto enemate utat(ur) ip(s)i(us) dolore i(n)stante prius stomacho jejuno

Doloris mitigatiuu(m) z ff ut sup(ra)

Cu(m) tri decoctio(n)e clist(er)is p(re)d(icti) s(upra)scripti de(m)pt(is) alijs medici(n)is fiat fome(n)tatio calida cu(m) spongijs z f(iat) s(ecundu)m canone(m) loco dole(n)ti

℞ spongias duas grossitiey t(r)iu(m) digitor(um) z latitudinis p(ro)porcionat(e) loco dolenti

Si n(on) o ex p(re)d(ic)tis medicami(ni)b(us) n(on) o debite qua(n)titat(e) infirm(us) tu(n)c ex h(ac) decoctio(n)e fiat fome(n)tatio cu(m) spongia s(ecundu)m canone(m) loco do le(n)ti q(uo)c(um)q(ue) hora dolor(is) ne(ce)ssitate aut neq(ue) cio(n) p(ro)xima e(st) p(ro)pter q(uo)d i(n) zenib(us) dolorib(us) q(ui)b(us) hec fome(n)tatio n(on) o fiat

lapidis c(on)minutiuu(m) z ip(s)i(us) eductiuu(m) arenularu(m) q(ue) flemmatis z uiciositatis

℞ liton(tri)pon ʒ ij lapid(is) iudaici spo(n)gie an(a) ʒ. ʒ. seminis solis semin(is) feniculi semini(s) an(a) ʒ ʒ aquaru(m) saxifragie ... an(a) ʒ j s(emis) pulueriza(n)da pulueriz(ent)ur et inde o(mn)ia simul misce(ntur)

cinamomi ʒ v

Jsta pocio(n)e z n(on) o solutiua(m) assumat i(n) aurora debite calida z n(on) o tepida dic t(er)cio post die(m) asu(m)ptionis soluti p(ro)ximi s(ic) s(ibi) ... s(e)u mo(r)b(us) seu dolor dat i(n)ducias z post ip(s)i(us) pocio(n)is asu(m)ptio(n)em stet jejun(us) hor(is) quatuor si n(on) o morb(us) q(ui)a e(r)go maior molestat tu(n)c ista potio(n)e assumat die seq(ue)nti i(n) m(en)e. post die(m) asu(m)ptionis p(re)d(ic)ti solutiui

Doloris mitigatiuu(m) z ff ut sup(ra)

℞ diacinamomi — — ʒ j

Jstius c(on)fectio(n)is assummat aliq(ui)b(us) duob(us) v(e)l uno morsellus s(tomac)ho jejuno v(e)l saltem semel i(n) die i(n) mane cu(m) surgit aut an(te) zena(m) p(er) duas horas ad libitu(m) et a c(on)fectio(n)e t(r)ituri recipiat die t(er)cia post asu(m)ptio(n)em sup(ra)s(cri)pti medicamin(is) co(m)minutiui lapidis z c(on)f(ectionis) c(on)posit(a) ex liton(tri)pon lapidib(us) lincis Judaici z c(etera) ut ibidem

ad st lauari
vlula.

Jt(em) nota d(e) casu vlule ill(ius) de mo(n)no quem ... ... cu(m) ... Cocleari cu(m) i(n) pulue(re). ℞ corticu(m) granator(um) mirtilor(um) s(an)d(a)lor(um) rosar(um) an(a) fac pulue(rem)

ad idem accipe piperatam fortem et leua vlula cu(m) cocleare suo f(ac)to ad hoc

Et nota quod aqua plantaginis ual(et) i(n) excoriacionib(us) guctiis

li fulisell(i) chi unzioni no ho p(ro)uati po che me ano besognato lu olio de scorpion scrito i la penultima carta i q(ue)sto libro ho p(ro)uata et he bona lu uomito listade ogni mese he bono

P(re)s(er)uatio z e(s)t cura al(i)qual(is)

Preseruatio a futura lapid(is) zenu(m) z a dolor(e) cor(um) amaq(ue) ip(s)os zenes z uias urinal(es) oppilate ac etia(m) a uiciositate cor(um) uirtutiq(ue) familia(m) z usualia

Et i(n)ter dolor(is) zeitat z ff. eiusdem p(ro)ut hic infra. z c(etera) curatiua.

Ventris lenitiuu(m) z a zenib(us) euacuatiuu(m) facile.

bona ℞ Cassie fistule
a ʒ. aq(ue) ordei p(er) excoriati t(em)p(o)re callo q(uan)tu(m) sufficiat ʒ j
p(ro) potio(n)e s(ed) t(em)p(o)re frigido aq(ua) melis tantu(m)d(e)m

Misce z fiat pocio.) loco aq(ue) ordei

Jsta potio(n)e z cassia fistula z ff ut hic ante assumat i(n) aurora debite calida(m) n(on) o tepida semel i(n) singulo m(en)se z post ip(s)i(us) asu(m)ptio(n)em n(on) o dormiat aut si dormit n(on) o amplius qua(m) media hora dormiat

Bona s(ed) stet i(n) lecto p(er) una(m) hora(m) cu(m) dimidia post ip(s)i(us) cassie asu(m)ptio(n)em z post eius de(m) cassie asu(m)ptio(n)em eger stet ieiun(us) horis iiii(or) deinde p(ra)ndat z n(on) o assumat lauatiuu(m) aliq(uo)d z i(n) d(i)cto prandio co medat blites cu(m) buragie. Jt(em) Carnes laudabiles ut pulli pdices ut fasiani Ed(i) uel uituli ut similes laudabiles carnes ta(n)tu(m) elixas z n(on) assatas.

P(re)seruatiua a futuris dolor(e) zeu(m) z lapid(is) s(ed) n(on) o solutiua

℞ Amigdalas amaras electas debite mu(n)dos etia(m) a cortize suo s(imi)li at n(umer)o vij deinde coptas seu c(on)fectas ex una sola coptura zuc(c)hari al bissim(a) fu(m) coctam s(ecundu)m ad mistio(n)e amidi nec aliter z c(etera). Jstas amigdal(as) com

Bona dat b(e)n(e) masticado i(n) aurora aut ad libitu(m) i(n) man(e) cu(m) surgit s(ed) mel(ius) i(n) aurora ut tu(n)c post

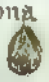

i(n) pas dormiat si pot al libitu(m) z post ip(s)ar(um) asu(m)ptio(n)em stet jeiun(us) horis quatuor. Jst(is) uero amigdalis ta(lite)r utat(ur) i(n) die semel in singula medietate cuiuslib(et) m(en)sis p(re)t(er)q(uam) t(em)p(o)re calido

P(re)s(er)uatiuu(m) a dolor(e) zenali z ff ut i(n) mediate ut (e)st aliqualit(er) efficacius ip(s)o poni i(n) mediate zenes q(ue) mu(n)dificas.

℞ Amigdal(as) ama(ra)s n(umer)o vij aq(ue) mel facte s(ecundu)m canone(m) ad hoc seu s(ecundu)m recepta p(ro) ... ʒ iiij si n(on) o medici(n)e n(on) o c(on)gruit aliqualit(er) efficacius medicamine(m) poni in m(en)te tu(n)c istas amigdalas ama(ra)s comedat i(n) aurora ut ad libitu(m) i(n) man(e) cu(m) surg(it) deinde i(n) m(en)e ista aqua melis bibat callida z n(on) o tepida aut ad libitu(m) frigida s(ed) tam(en) mel(ius) calida saltem semel i(n) singula

Bona

ad tussi(m) q(uan)d(o) qua nihil sputum f(it) mel ... z ... buliro cu(m) aqua z ... illa aq(ua) pa(nis) bibat mane z sero

Vnguento amigdale amare ... ... lumbos iuuat au(re)s... ... ... ip(s)i(us) arboris ...

pter q͡3
medietate cum libz mellis post q͡3 tpre callido
vt ff. ut i me de solis ipsis amigdal amaris.
Aq mellis q̄ quā i me fit metio sup.

℞ mellis ellecti ℥ i seu pro vna aq̄ pluialis
mūd z clar ℥ viij. seu pro vnj agiste
Bona diu bulliat ad lentū ignē usq3 ad consuptioez
tcie ptis octe aq̄ continuo semp ipaz decoctio
ne dispumado. Vltio eadē decoctio tuc ab igne
deposita colet p pannū linū sbtil albū z coō
sta aq mel vtat cū dctis ami) zubui sua
gdalis amaris zcē ut i alia recepta pp sup.

pseruatur a dolore renali zcē ut pp sup

B. ℞ Azedule ossiuz cerasoz coptis seu gfect
cū zuchado albissio z ff ut supstc amigdal
amaē ℥ i aq mellis supstē pome ℥ i
S i vero medicamie gpositū ex amigdal ama
ris. z aq mel pomutac gguett ggueit tc
Bona primo ipas medullas ossiuz cerasoz come
dat bn mastcado deide i me ipaz aqua mel
bibat i aurora aut adlibitu i mane cū surgit
sruatis reliqs modis z ordinibz descptis i a
suptioe z istu altri medicamīs pp supsti
gpositi ex amigdal amaris z aqua mellis

pseruatur adolore renali zcē ut ibi.
ut pp sup pe lapides frāgēs

℞ Brodi cicerq impatoris seu cicerū rubeoz
sine nuso sed3 auicena facti sed3 canone
ad lb ℥ iiij puluis zinamomi ℥ i zuc cādi
agiste) pulverizati ℥ ij.
S i no medicamen gguit efficaci priori
pp gposito ex medullis ossiu cerasoz et
aq mel tc ipaz potioez debite callidā et
no tepida aut etia frigida sz tam meli
callaz asuat i auroā aut ad libitu im mane
cū surgit. sruatis reliqs moni z ordinibz de
scriptis in asuptioē istu altri medicamīs
supsti gpositi ex amigdl amaris z aq mel ut ibi.

pseruatur a dolore renali zcē ut pp sup

B. ℞ Crītani marini seu ut vocatur veneti
Bona kbe sti pet ℥ ij feniculi aut ad libitum
amsi ℥ ij seminu melonu mūdatoz ℥ ij aq
mellis ℥ iij
S i medicam pponitu supiz pmutat ggueit
tuc ipaz kbam cū feniclo z seminibz papa
ueris papaueris pmo comedat bn masti
cado deinde i me ipaz aqz mel bibat

i aurora ut ad libitu i man cū surgit
z ff ut i me de alio medicamie supsto.

pseruatur a dolore renali zcē z pp ut sup

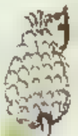
Bona ℞ Granorū pinearū maioz
B. mūdatoz deinde optie gfectoz ex vna
sola coptia zuchari albissi sug coctarū
stas pineas tale gfectas. ℞ ℥ ij
comedat bn masticans i aurora aut ad
libitu i mane cū surgit saltē semel i
singla ebdomatā qualibz tpre anni. Et
Bona post hanc asuptioez stet ieiunus ois hois admiņ.

pseruatur a dolore renali zcē ut
proprio ut supra.

℞ Granorū fisticoz debite mūdatoz
B. deinde coptoz ex vna sola coptia zuchi
Bona zi albissimi tali coctarū ℥ ij
stos fisticos comedat bn masticado i
aurora aut im mane cū surgit z ad libi
tu saltim semel i singla ebdomata qualibz
tpre anni. pt q3 tpre calido z ff ut de pinis
pistacii inmediate suprascriptis

pseruatia a dolore renali ut sup
ut pprie ut sup

V tat spargis altnis dieb semel i die tm
tpre quo apparet ipi sparagi viridos
V tat popoib cū acitis seu seminib
B. illius cetralibz z matrib i qbz me
Bona dule ipo implicat qbz oibz vtatur
alternis dieb sz tamē no i multa qua
titate ne induceret febre aut fluxu
B. V tat ante cibu quatuo aut) uentris
No. gnaz bolus rafani mediocris acuitatis
aut optie ipuz masticado saltim semel i
si potes singla ebdomata tpoib tam frigido
potius et medio et no tempore calido

N ota qd ea die qua assumit vna ex
supscptis medicinis pseruatiuis a
futuro lapide renu z ff. tunc eade
die non sumat alia ex ipsis.

Ƀ Ad dnm magr Anton cimisoni doctorē.
Domino Paulo marzeno ĝ Stupiditate
V entis lenitiuū virtutisq3 totius) ventris antonius cimsonius
corporis seu mebroz omū restauratiuū
udiosi z dolois ipi ventris seu intestinorū
℞ vitellos ouorū recētiū) mitigatiuū
B. vz vnius diei ortū seu duorū dieru ad
amplius z coctos sorbiles [struck] seu molles

semel qualibz tpe anni pt q3 tpe calido hic seqt medicina
tuebentis q2 defecit carta mihi ideo hic expleui recepta
ergo bis expertū sū tubetiāz abstigit renes aptit vias orin
sz facit dolorē i capite virge et fac orinas calidissimas
z ideo ad ardorē orini no e bona. Ad mitigadū dolorē
ardoris orini pon lactē mulieris cū penna pull' pui i
foramie virge z mitigat dolorem i capite virge.

OO

uult nº ij zuchari albissimi uel zuccari rosacei ʒ ij
ut ad libitum : mellis ʒ j

Rp. Item duos uitellos ouorum coctos molles sorbeat siue degluciat integros sed post sit cum dicto zuccharo et sine post ipsos statim deglutire tunc primum zuccarum pro con ei at deinde uitellos assumat hos uitellos zuccarum tale assumat in mane stomacho ieiuno ad minus per unam octauam hore et ad magis per unum quartum hore ante prandium quatuor diebus continuis aut saltem tribus diebus singula medietate cum libus mensis temporibus frigidis media temporibus non calidis saltem diebus duobus.

Ventris lenitiuis et cetera ut in medicamine supra in uitellis ouorum

Rp. Iuris seu brodij medie pinguedinis ... Galline uel caponis ad libitum ʒ uel ij zuchari albissimi tenui coctura ʒ j. Misce.

Si uero medicamen permutare ... aut humores magis equales sint seu temperatis tunc istam mixturam ex brodio debite calido et non tepido et zucharo dictis ut hic ex directo degluciat in mane stomacho ieiuno ante prandium fiat per eiusdem moris et ordinibus descriptis in assumptione ultimi medicamenti in medicamine suprascripti compositi ex uitellis ouorum et zucharo ut ibi.

Ventris lenitiuis et cetera ut in medicamine supra quibus potest medicamine aliquantum efficacius

Rp. Medicamen primum suprascriptum in compositione ex uitellis ouorum et zucharo ut ibi

Medicamen secundum compositum ex brodio galline et zucharo

Si uero medicamen ... suprascriptum ut ibi aliquantum efficatius possibilibus tunc primum assumat in mane stomacho ieiuno ante prandium dictum primum medicamen compositum ex uitellis ouorum et zucharo deinde in medicamine fiat dictum secundum medicamen compositum ex dicto brodio galline et zucharo fiunt et eiusdem moris et ordinibus descriptis in canonibus duobus assumptionis dictorum duorum medicaminum in medicamine suprascriptis

Ventris lenitiuis et cetera ut in medicamine supra efficacius ipso priori immediate

Rp. Medicinas omnes descriptas in recepta in medicamine suprascripta passularum ... corinthiarum ... ʒ j

Si uero medicamen ... efficacius priori in medicamine tunc fiat suprascriptos uitellos cum zuchari dicti in medicamine dictas passulas comedat ultimo suprascriptum brodium cum zucharo in medicamine bibat in mane ante prandium stomacho ieiuno fiat et eiusdem moris et ordinibus descriptis in assumptione aliorum medicaminum in medicamine suprascripti

Ventris lenitiuis et cetera ut in medicamine efficacius ipso priori immediate

Rp. Medicinas omnes immediate descriptas in recepta suprascripta ficus citrinas siccas et pingues numero ij

Si uero medicamen ... efficacius priori in medicamine tunc post assumat suprascriptos uitellos ouorum cum zucharo deinde dictas ficus bene masticatas in medicamine degluciat et post in medicamine passulas dictas et deinde ultimo brodium ipsum cum zucharo in medicamine bibat in mane stomacho ieiuno et fiat ut supra de alio medicamine in medicamine suprascripto

Ventris lenitiuis et cetera ut in medicamine supra efficacius ipso priori in medicamine uentositatis quoque resolutiuis et fleumatis aliquantum eductiuis quoque medicina sequenti etiam.

Rp. Medicinas omnes suprascriptas in recepta in medicamine suprascripta. Medulle cartami electi et cetera medicina sequens ʒ j

Mente folia nº iiij

Et si tunc ... medicamen aliquantum efficacius priori in medicamine tunc addat istis unam ʒ j medulle cartami dictis ficubus et ... masticet et degluciat et cetera et fiat ut supra de medicamine alio huius in medicamine suprascripto.

Item omnia quod singula suprascriptarum medicinarum compositarum diuisim uti uult et non coniuncti seu non simul ipsas medicinas assumere uult ne fastidiat ... ipsarum medicinarum sit magna quantitate tunc dictis compositis medicinas diuisim utatur ad libitum

Si uero medicamen ... efficacius priori in medicamine quod uentositatis resolutiua et fleuma aliquantum educendum nunc primum sumat dictos uitellos ouorum cum zucharo deinde immediate dictas ficus cum ista medulla cartami et menta bene masticatas omnes degluciat et post dictas passulas et deinde ultimo dictum brodium cum zucharo in medicamine bibat in mane stomacho ieiuno et fiat ut supra in medicamine suprascripto

Ventris lenitiuum et doloris mitigatiuum et fiat ut supra

Rp. Olei coloris ... seu optimi oliuarum ... maturarum et non putrefactarum ipsius olei ... dracon coloris ... odoris et dulcis saporis quod ... temperate ʒ xvj

Uitellos oui sine albumine numero ij

Zuchari albissimi uel zuccari rosacei ʒ j

Salis communis ʒ iij

Misce et fiat clistere

Si uero medicamen seu etiam medicina sit a ... uult istud enema seu clistere debite calidum sibi post faciat stomacho ieiuno in mane ante prandium per oras duas uel ad libitum ante zenam per horam unam. Hoc uero enemate uti potest tale ad libitum semel in singulo mense quoque tempore anni ... tempore magis cauma ... nisi magis necessitas ad hoc ... quo casu etiam tempore magis caumatis ipso enemate

Ventris lenitiuis et doloris mitigatiuis ... uti potest et fiat ut supra efficacius priori in medicamine ...

Rp. Decoctionis capitis ouis castrati uel agni seu melius ouis ... castrati ... agni quod caput ouis uel castrati et cetera de quo quantum ut hic proxime

Ventris lenitiuis et cetera in medicamine supra efficacius ipso priori in medicamine istam medicinam sequentem ... et abstergit renes ... tum ... ʒ ij zuchari albissimi uel zuccari rosacei ... quantum sufficit ad ipsum trebentina debite includenda ut in medicamine infra. Trebentina ipsa tota sint aut ad libitum in frustis duo uel tria diuisa secundum possibilitatem ... ut sibi melius libet inuoluat optime in dicto puluere zuchari deinde frustati ipsa trebentina seu ipsa frusta degluciat ... omnia tale zuccari uel zuccari rosacei inuoluta aut si sibi ... ipsa trebentina ... inuoluta ut hic ante postea tota aut saltem frustatim ut ... inuoluat in parte scatole seu nebule uino dulci prius madefacte quantum sufficiat ad ipsam trebentinam debitam inuolutionem istam trebentinam assumat in aurora uel in mane ... saltem semel in mense et ad amplius in singula medietate cum libus mensis et cetera

infra vitellos oui n° ij olei amigdalarum dul
cium ℥ vj zuc(cari) albissimi tertium coctarum ʒ j salis
communis ʒ iij caput ouis uel castrati et bulliat
in aqua fluuiali munda et clara quantum sufficit pro
ipsius capitis decoctione usque ad notabilem separationem
carnium ab ossibus deinde decoctio ipsa optime callata
coletur. ultimo tribus ciatis seu decem et octo vncijs
vnzijs dicte colature reliqua omnia addatur.
Misce et fiat clistere.
Si uero medicamen exigunt efficacius poni in matrice
tunc istud Enema sibi imponi faciat debite callidum
stomacho ieiuno seruatis reliquis modis et ordinibus descriptis
in usu enematis alterius in matrice suprascripti amen
Magister Antonius Cermison doctor etc.
Puluis optimus patienti difficultatem orinae ℞ seminis
feniculi karui ana ana ʒ iiij milii solis ℥ j seminis apii
genestre saxifragie seminis appij petrosillini peonie ana
℥ ij seminis communis ℥ iiij spice cinamomi ana ʒ j gariofili
ʒ iij zucari albi ℥ j fiat puluis. hic de receptis magistri bonii
Confectiones ad idem magistri Fluie.
diaspermaton iustinum servetur Nicolaum triach
antiqua mediatur. Sit aqua florum saxifragie aqua rafa
nis citrorum rub(orum) quando dedecore radices petroselini
In unctio bona
℞ Olei de scorpionibus olei de lilys olei anetini olei
castorei ana ℥ ij adipis anatis ℥ iiij misce.
Balneum seu semicupium
℞ florum camomille paritarie foliorum apij petrosillini radicis
corticis malue ~~floris~~ ~~caule~~ foliorum cauleum mal
uiscij clomiliis sine sanatorum ana ana ij et ex his
fiat balneum. clistera de predictis herbis in colatura
ponendo vnctione de pigre cassie fistule ana ℥ iiij.
Sirupus in lapide renum et vesice
℞ radicum fenoculi brusci petrosilini rafani gramini
ana ℥ j scolopendrie capilli veneris cortice martini marini
tribuli marini saxifragie pipinelle leuistici
miliisol endiuie ana ana j seminum ij seminum
altee seminis ij petrosillini ana feniculi ana ℥ iiij seminis
communis ℥ j lighiere munde passularum mundatarum
ana ℥ j spice nardi ʒ ij citrorum rubrorum ana j ace
ti sqiltici ℥ ij mel elecci zuc(cari) albi ana ℥ j
fiat ex his sirupus et detur proprio mel cum aqua
In nuctu sanguinis) rafani de aqua radices
rotulorum de terra sigillata trociscos de ca
rabe cum aqua platagis et portulace
Vnguentum ad idem ad caliditatem renum
℞ Oleum rosaceum ℥ ij olei mirtini succi plantaginis
ana ℥ j trociscorum de terra sigillata trociscorum de karabe
ana ℥ iiij cere ʒ ij cerusa alba sufficiente fiat vnguentum
In ulceribus renum) cum quo vngatur renes
et uesice mediante mundificatiuum.
℞ seminis melonis mundati granorum alberigi seminis
altee ana ʒ iij amigdalarum amararum seminis citrulli
capillis veneris radicis seminis yrcos orobi lighiere
mundate ana ʒ j seminis latuce bambace seminis apij ana ʒ ij

Confectio in ulceribus renum et uesice ℞ lighiere mundate et puluerizate ʒ iij gra
norum pinearum mundatorum ℥ j seminis papaueris albi ℥ iiij fisticorum mundatorum
mundatorum ℥ iiij seminis endiuie latuce portulace ana ʒ j passularum ℥ j ci
namomo ana ʒ iiij zucari albi ad pondus omnium fiat ex his tragea
cum zucaro albo potest fieri confectio predicta et similiter ex pre
dictis sirupus duplicando dosis corporis conuenientes
de ulceribus renum et uesice
℞ trocisci alchechingi ʒ j syrupus de papauere de rosis
ana ℥ j misce cum aqua ordei uel zucari ℥ iij Si pul
uerizetur predicti trocisci et propinetur cum lacte caprino
de uacino recenti mixto et modo zuccaro sit solum lac
In stranguiria afri ex defectu) est bonum
one contentiua vnguentum.
℞ succi mente ℥ j olei mastices olei mirtini ana ℥ vj
muscilaginis ʒ galarum lignum aloes balaustiarum ana ʒ j
zucari mastices boli armeni ana ʒ j cera sufficiente fiat
In diabetica passione caliditatis renum) vnguentum.
℞ Vnguenti populeon ℥ iiij olei rosarum olei nenufaris
olei mirtini ana ℥ iiij acatie ʒ ij thuris ʒ j ypoquisti
dos laudani ana ʒ j galarum ʒ iiij mucilaginis psilij
ʒ iiij aceti ʒ ij cera fiat vnguentum.
Nota suprascripta remedia siue recepta sunt eorum
magistri boni de flumine arum et mu(lti) doctoris
Contra uentris stipticitatem et est adicio consilij magistri
Antonij Cermisonis superius facti domino paulo Mau
rozeno in eadem materia. Venis lenitiuum bene
℞ foliorum violarum sine matris violarum ana j. Sebe
sten ℥ iiij. penidiarum ℥ iiij Incidantur folia violarum
minute et imponatur in libra j aque fontis in qua etiam
imponatur sebesten bulliat ad consumptionem tercie partis
deinde sic eysalica coletur et in ea iam dissoluant
penidies deinde omnia simul misceantur dum deueniat
ad tantam remissionem caliditatis ut possint conueni
enter potari istius aque assumat que uentre ex limitecus
ab ℥ iiij usque ad vj mane uel sero ante cibi assump
tionem per duas horas ad minus nisi sompnus super ea fiat
Aliud Aliud fortius et efficacius ex maxime fleuma
tice proprie et uentositates educitur. ℞ Car
tami excorticati seu medulle Cartami ℥ iiij Ami
gdalarum mundatarum et aliqualiter assatarum ℥ ij
Sebesten ℥ iiij zucari rubei ℥ j aque fontis libras ij
bulliat ad consumptionem tercie partis deinde coletur de hac
decoctione potetur mane uel sero ante cibi assumptionem
ut supra ℥ iiij usque ad octo. Aliud fortius in matrice
poni ℞ Cartami excorticati siue medulle eius
℥ ij sebesten ℥ j tamarindorum ℥ j salis communis
℥ ij mel rutacei ℥ j aque fontis libras j bulliat
ad consumptionem tercie partis et coletur dosis huius est
ab ℥ iiij usque ad vj Et est notandum in omnibus his
et similibus quod etas regio tempus et similia considerentur
ita quod aliquis non ignoret transcendere dosis portus
et hoc in discretione periti medici. Lenitiuum
Serapionis quod equalet predicti. ℞ medulle
Cartami ℥ xx aque calide libras iiij penidiarum ℥ x
proiciatur aqua calida super medulla cartami et
permittatur bullire leniter et in fine addatur
penidie deinde coletur per petiam et fortiter exprimatur

de aqua accipiatur ut supra in mane cossis et ut supra
Aliud serapionis et est ellectuarium lenitivum non
tostatis flegmatis et colere eductivum. Recipe
medulle cartami ʒ iiii amigdalarum mundatarum ʒ viii anisi ʒ ii salis communis ʒ i carnium
ficuum pinguium numero vi mel quod sufficit
et fiat ellectuarium dossis est ab ʒ ii usque ad ʒ iii
et accipiatur ante cibum ut supra. Lenitivum
usuale et nativum valde proficuum. Recipe
iuris Galinarum veteris caponis ʒ x medulle
cartami ʒ i salis communis ʒ ii pemdiarum
ʒ i oley communis ʒ ii buliant leviter ad in
ture ad consumptionem tertie partis totum brodium
hoc calidum et non tepidum sumatur ante cibum ut supra
Caveat cum brodio ut supra et decoctione caulium
cum his rebus ut supra in mane leniunt non obstante
tamen in aliquibus leniunt verum cum brodio caulium
non lotorum et non complete decoctorum cum oleo
et sale solum maxime qui supra caules coreduntur
dant pruina et coligunt ante solis ortum
Quibusdam hominibus notum valde stipticorum oportet
portet adere quintam partem de cartamo penidiis
et humdinoi ut supra. Et scendum quod lenitiva
ventris in febribus in quibus sola queritur leni
cio debet esse magis frigida quam calida et
causa quando pro exhibitionem fit evacuatio
materiarum communium et caliditas pro
naturali remissio et si materia est calla patiens non
eumentum si frugada non nocet quia nihil
videtur talia agere in ea pro materia peccantis
Imo etiam ipsi callididitatis prout nam sunt zeithia
enitiua non ueth usualia posita ab Avicenna
in capitulo de cura pultilarum ut sunt aqua ordei
sirupus acetosus simplex. sirup violati
sunt debilia valde et non nisi ut existimo
in bentibus fluxibilibus valde erunt efficatia
qua propter se medici de consuetudine et alis
informet. De hac materia vide Avicenna
na Bilia primi de regimine senum in hoc
casu loquentem. Vide etiam avizena de cura
pustularum ubi habebis in illa pulcra leniti
va et fortiora.

[margin:] alguni co zila zadi ze de yuola sottho la b uiada la qual yuola et a la roza ze ne fo no quella del zavanello negro et la radize lo za esutila

[margin:] et cozeua la radichio

[margin:] dicunt aliqui non bona de porcho

Consegliio de maestro Girardo doctor de medissina el qual ha veriga
fattho alu principo de casa Moro al tempo che lu principo
uiueua de una infirmita calchulosa arenosa
laqual el porta oltra anni 20 et aueua quando
el mori anni 70 et tamen non mori de questa in
firmita. Segondo mea dettho per daniele de can
lenazij de carmenato el qual stete cum el principo.
B ¶ Et dise che ogni zorno el toltua uno cusliero

de vua passa laqual per daniel li aparechiaua a
per questo modo. el lauaua la vua passa con aqua
dapo la lauaua cum vin biancho e po la lassaua
sugare e po che era suta la pestaua cum vin cur
tello intro ben e po metena suso del zuchar e
inuoltauala la dita vua passa in lu zuchar
dapo la meteua in uno arbarello e de questa
ogni zorno ne pigliaua uno scudon. e questo
lo teguia largo conforaua lu stomacho et fena
grande ben, e toleuala subito che era leuato del
letto o ¶ Questo spesso al macho do o tre uolte B
per settimana toleua oui fresche di quello zorno
nati, de cum el zuchar e dapo tolti li oui toleua
sey fetelle fatthe cum la radize de la Enola / o che yuole
grattada sotil metere se feua far la dicthe fe che trigi
telle ¶ Et usaua intro del estade zoe del tempo B
che sono de li bruschandoli lessi in aqua li conzaua
cum lo Olio e cum lo aseto pestilado e cum vin cottho
et non li cozeua troppo forte azo che auesse mazo posanza
virtude ¶ Et ancora usaua del zundini che
nasseno per le zese cozadi in salata cotthi como feua de li
bruschandoli ¶ Item usaua uotuzera menestra Bona
de herbe come saria buraza cum menta cum bleda
de zundini e de spinaze e de tale bone herbe
¶ Et magnaua le insalate tutthe cotthe de buraza
de latucha de radichio tolto fuora quello duro B
de mezo la radize de buglosa. e de le fiore de la
buraza ma queste fiore de buraza magnaua crude
queste salate conzaua cum olio et azeto pestilado e vin
cottho ¶ Et ancora alchuna uolta toleua del
brodo de li pizoli che molto utile a questo male et magna B
ua de li pizoli magnaua panadella conza cum man
dole dolze e conza cum semeze de meloni et boni
brodi de bona carne e la piu parte magnaua lesso
chiaro uolte rosto. e spesso beueua aqua de orzo el estade
cum el zuchar per refrescarsi ¶ Et dise che ogni
mese una uolta magnaua roze cum carne de
porcho et questo feua per uscharsi i ribi grossi ma
alchuni medici biasema molto questa uiuanda ¶ Et
del inuerno toleua tre uolte a lano toleua la zema B e
de trementina chiara tanto che saria una nosella
ala uolta in uoltada in zuchar o in zinamono et
inuoltada in una schaleta bagnata in vin biancho
¶ Et do uolte a lano si purgaua zoe del septembrio
e dal aprile alora dise che ancora e bona la purgation B
del zenaro. prima mescidaua aqua de insembre i una
engastara aqua de indiuia aqua de capillo uenere
et aqua di sposi ben che alchuni medici biasema la aqua
di sposi per esser troppo apritiua e de le dite aque meteua

tanto de lume quanto de latte e mezo bichiere calda
alauolte toleua ... zoe de zinque o sey dapo tolte
queste aque toleua alchun siropi che li ordenaua el dito
maestro girardo e per la medesina toleua cassia tratta
et no toleua purgante medicina forte ne pillole
ne altro (medicante) questo lu consegiaua maestro girardo et
altri medici soy amici ¶ Item ancora vsaua
a fuore de la herba chiamata da li medici pa
ritaria da alchuni he chiamata vidriolo da
alguni he chiamata muraia perche nasce per li
muri et scaldala in uno testo
over tra do coppi che se copre le case e sborfauala
cum vino biancho et meteuala sulu
pitinili tra do pagni de lino calda multo bo(no)
alchun azonze e dise che multo bono auanti che
si meta la herba onzer lu pitinili cum oleo de
scorpioni e poy meter la paritaria calda suso
lu petenecchio e questa herba fa orinar e no
slarga lu colador de la vesicha como farian se la
fosse tolta de la sua aqua per bocha perche tuor
cosse multo apritiue dicono li medici che mala cossa saluo (se no besognasse)
B ¶ Item ancora vsaua fulisselli comuni alguna volta
especialmente del inverno ¶ Item alchuna volta
si onzeua del estade cum certi onguenti refrescha
tiui lu filo de la schena ¶ Item magnaua
vna volta per setemana alchuna volta auanti
manzar alguna volta dapo auea manzato
magnaua zinque o sey taiadure de zaranello
e lu masticaua multo ben perche dol sta asay
lu stomacho e si padisse no tropo presto ¶ Item
si tegneua lu stomacho caldo e la schena
frescha portaua el zupon dischusido a la
schena e largo no strettho. lu so exercicio
era che andaua suso e zoso spaciziando per lu
palazo et dise el dito ser daniel che lu principo ori
naua orina turbida.

¶ Et nota usaua ... ludoxe le cure ne le qle (sui supositoria)
meteua in lecte cure do caule zoe do mezadre
de sorzi e questa hera piu lizer che li fulisselli
e mancho fastidio li fiua in li budelli.

¶ Item beueua cum vino aqua cottha ma la faze
ua dar vno boglio perche la aqua troppo bu
lida stiticha lu corpo e del instade beueua
aqua cottha cum el orzo perche la refrescha

¶ Item beueua vino biancho picolo senza aqua a pasto
sol ne poseua auer de puolo vin perche la aqua
fa ventusitade se lu vino era posente lu tenperaua qua
sta infirmitade fa ventusitade asay.

¶ Nota che quando incende la orina mitiga lu dolor a meter
si latthe dona che lati puta o vna penettha in la
forame de la verga

¶ Vnaltra medicina che multo bona apresuarsi
de la ranella a lassare lu lettho de piuma e
dormi e suso la paglia de formento questa
no voyo che sia dismentegata ... purata
per la ranella e per lu ardor de la orina e del
tempo caldo ... de ogni mese la matina
e multo zouatiue ...

Contra infirmitatem lapidis. Accipe paritaria e eupatoria
ypsas folys et radicibus et mitthe ypsas ad bulliendum
et lauentur prius et diu bulliat in aqua et
de hac aqua bibat patiens per xv dies ut plurimum
et mirabile facit mingere arena probatum est multotiens

Almasor — De ardore urine secundum Almasorem
Cum eger dum mingit sentit ardore et puncti
onem in virga a salsis et acetosis et acutis absti
nendus est et nutriendus ex tafeis lenibus et
cibreegi ... cibreregi et eorum similibus hec quomodo
dicamus ei dandum est. quod Rx seminum melonis
excorticati ʒ. xxx seminum citroli seminum cucur
bite seminum portulace. seminum albi papaueris
omnium ana ʒ iij seminum jusquiami albi ʒ ij zuchari
absinthij albi ... thy ad podu
orum et de pulvere horum cotidie in potu ʒ iij
in mane et alie ʒ iij circha noctem cum ʒ i.
sirupi violis aut julep sumat ... hec
tudo non est purpurea ... massima et
preuenerant ... vesica et in instru
mentis urinalibus ulcera.

Aromaticum Nardinum secundum Mesue stomachum
et epar et uiscera confortat. et renes et vesica et
indesinentium ... oris et sudoris odo
rem bonum facit et confortat ... et
confortat sive facit digestionem cibi et resol
uit uentositate. Rx spice inde ʒ ij ros
ʒ iij ... ʒ ij ʒ s gallie sebelie cubebe li
gni aloes ... cinamomi foly indi
ana foly citrorum cortices radicis diarodon
ana ʒ ij et tria ... purgatarum amigda
purgatarum ana ʒ v ... drag ana ʒ ij
musci ʒ. ʒ. conficee cum syrupo ... quod sufficit

Electuarium ... secundum Mesue quod ... su
perfluitates a toto corpore et expellit uentosita
tes et ualet ad dolorem juncturarum et lati et
colica et mundificat renes et uesica et addit
coitum. Rx scamonee bone ... ana
ʒ vj ... cinamomi ... polipody ana
ʒ ij ʒ s zuccari ... ʒ vj confice cum mel ... dosis
eius est ab ... ij usque ad iij.

Dialacca magna secundum Mesue confert ad debilita
te stomachi et epatis et confert frigidis in eis opilationem epatis aperit
et ... duricia resoluit lapidem renum et uesice
frangit et urinam prouocat et est ad ydropesi et cache
xia ... solempnis. Rx lacce ablute et raudie
sem ana ʒ iij spice ... mastice ... se apij
absinti succi eupatory amoos sauine amigdale amararum
costi mirre rubee tintorum seminum ... aristolo

Item ancora he bono e multo proficuo a questa infirmitade del inzender
de la orina amazare che lupo fare tuthe le uiuande senza
sale pessima cosa he el sale a chi ha questa infirmitade
et saltim a quelli che orina fleuma prouada per maestro antonio bocalar
dise quando lassa de magnar cosse salse guari e lassa de orina flema

getrus ana cinamomi ysopi sic cassie bdelly an
ʒ i et piperis ana ʒ i infund' mirra et bdellium
i vino et cetera et confice cu melle spumato
dosis ei ab au ii usque ad ii **Mesue.**

Capitulu 6 de Cassia fistula iuctu i mesue

Cassia fistula e de medicis i qbus e fiducia iuvamtorum
et est sine nocumto. caret acuitate et mordicatione
et ex excessu ledete sup eius exhibitione psumitur i oi
etate ita qd pueris et pgnantibus. Electio
Constat i operatab electio ut sit acuto eius grossa
sa/plena splendes et pinguis multo podus et
pulpa eius splende' ausita et arundie suata i vasis
pigrat. Capiatur et ptates Est calida ordinaris
ad latus calitatis et huida i pmo gradu. Et e lenitiva et
solutiva clarificativa sanguis. sedativa acuitatis
eius et co ru Retificatio Non e i ea nocum-
tum apes qd nocet debilia intestin visa et lub-
richa remouetur ab ea hoc nocumtum i pmixo
tione mirob et zeub cu ea et aq mastic et spic
fuca simit. e mea bonu Et quia necesse e
et adee lubricitate et pc i desiccatione ulcerum
qr sapietur miscetur cu ea olm amigd dul diu
retica qz faciut ea declinare ad vias urin.
qr necessaria e corporum pmixtio qn oz mbris expul
sionis se ofere Et ipa quide est de tarde et debili
solutioe facietibus qd miscenda sit cu ea quida
ex rebus acuitate intestin sic alahsce et ysopi
ungotas ei eius solutioe Et magis adhuc
si cu gbdam exuctie solutionibus misceatur
Et ipa quide cu aq casei e nobilis opationis
Posse Mudificat quide sanguinem et pspesit
dez acuitato et sedat sitim et pc cu suco edi
vie asolat a kapacon. qbus iam adiuvit depu
ratio sz arte. Et ipa quide mudificat sto
macu et educ co et flam et opat illa sine
nocumto et excessu. caret enim modicatione
Et ipa quide lenit pectus et guctur et resol
uit appostema acuta i eis et ofert cale
factioni reni sumpta cum diureticis. et
i fusione ziglione et phibet generatione lapi
dis i eis et ofert febribus callidis.

Galorum et galinarum iuvectium et mediocr
et mediocr piguitius nutrimetu ceterarum
aviu nutrimeto preponit sic e ppius ofusionis
i sanguinem et paucioris supfluitatis sz carne gal
lorum caro Galinarum e melior n castratorum Et
iuniores corum sunt ex eis sunt meliores et leviores
et ex Gallinis melior e q no du pepit Et ex
Gallis q no duz calcauit decrepitati aut acce
ditus carnes male sunt acqrit eis nitrositate
et salsugiez et pc Gallorum et no opetunt i resoluor

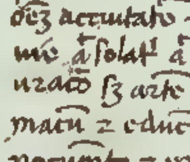

sz potus i meo nato et pc Gallorum coct i qo pseiramus
Mesue Gallus ad huc dixit e sic dixit. G. quide e
rufus antiquus i pmo quato antiquior tato melior
Et q e velox ad mot et ardes ad coitu
et fortis ad dimicadu et i qua sit mediocritas
inter macrediez et pinguediez Retificatio opo
Jius Gallorum s q G. docuit e ad huc mouez Galien
oz qd dbet gallus dixit alcazi. fuste et melle
Et pauco sale post i fatigetur. fatigatione
ducete ad lapsitudiez Et dixit et alkagi meli
e ut fatiget dimicado deinde absidatur capt
eius. et eviscef. saliet sale aut salegem decoqt
i aqua sufficieti. cu facilitate usque ad ossium
tiones duarum ptium aq Et sit quida q ponut i
decoctione eius alca. sz diversas intenciones **Posse**
Miscet aut decoctioi ipius turbit aut cartami
Et soloe educ flam cu polipodio no melius
educ et simile epithimo et cu dauco et sene anec
ti excludunt. Carminat ventositates Et coc
tus cu salgema dauco et aneto et polipo
dio ofert dolori stoi et colice et yliacho et
dolori renali Et ofert dolorib iuncturarum
Et valet simile ad eadz coctu cu cartamo
et aneto et salegem Et ofert asmati aut cu
Althasc ~~althasc~~ et isopo. et uz sile pponio
ipsius ecit. TTy.

Alia Recepta agit boni de flume ad vicini
lapidis Et vesice et pmo generado alia
recepta est dez post scripta i libro isto sigua inf scr signo
Ellectuarium ad lapidez reni et vesice

Recipe Cinamomi ʒ iii zinzibis an ℈ ʒ spice ʒ i ʒ ia
damoi ʒ i nucis ʒ ce cipi s grana an an ʒ i pi
peris longi 7 iii an ʒ i s seis melonz ʒ i lapis
spongie vitri usti lapis iudaici lapis lincis
an ʒ ii Cretami marini ʒ i ʒ saxifragie ʒ ʒ
ayici solis ʒ ʒ i s seis macedonici xilobalsami
carpobalsami an pet an ʒ ii lighiere ʒ ʒ radi
bi spasi an i zuchari lib iii fiat electuariu zaluz
dosis ponito ad quoq ndu i zuc Cruda et mudata
et trita i pui fuit pota adat spes

Nota ista cu xtate ~~lapsi~~ ventria et lapidi fra
guta lapis spogie lapis iudaici Cinis scor
pionis Cinis lepois usti cinis testorum ovorum
sanguis irci ppe ipi cinis amcule pue q no
cat cauda tremula et qq sunt sumat aq cassim

Mesue factos ad frangedum lapide

Recipe pulvis scorpionis sive cinis vit usti cinis caulis
cinis lepois sangius hirci cinis cortici oui aq pulli
e ex fluis lapis iudaici nuc muscat gna acori dis
ʒ i seis pet sily damoi pulegii gni ardi seis altee
piper an ʒ i s lapis spongie cinis lapis renat huri
an ʒ ii fimi colubini fimi galin an ʒ ii pulvis et
pacta et conficiat cu melle dosis e ʒ ii cu aqua ebulorum
decoctorum in cineribus magnis i vade ad huc sup
et i mund alias duas receptas ipius magistri boni
de flume sup hac iscrimitur

sign

Etas et officiuz stati fortuna locusq3 · y yhs ·

Honestas culpa a memorie cunctte reducunt · et pacee yhs

Deus aquo bona cuncta procedunt. largire supplicibꝫ. ut cogitemus te inspirante/ q recta sunt. et te gubernante/ eadem faciamus p dn͞z nr͞uz yh͞3 xp͞3 filiuz

Deus cui p͞us ē misereri suscipe dep̄ationes nr̄as et nos et oēs famlos tuos quos delictoꝝ catena constringit miseratio tue pietatis absolvat. p dn͞z nr͞uz yh͞3 xp͞3 filiuz tuū q tecū uiuit et regnat deus per omnia secula seculorum. amen.

Deus q p̄ntes diē honorabilez nob̄ in beati Johis natiuitate fecisti da populis tuis spiritualium gr̄ciaz gaudioꝝ et omniū fideliuz mētes dirige in uiaz salutis eterne p dn͞z nr͞uz yh͞3 xp̄m.

Pietate tua q̄s dn̄e nostroꝝ solue uincla peccatoꝝ oīuz et intercedēte beata et gloriosa semp virgine Maria dei genitrice cuz oibꝫ sanctis tuis nos famlos tuos et oēm plebem catolicā i oī sctitate custodi oēsq3 consanguinitate ac familiaritate uł oratione nobis iunctos a uicijs oibꝫ purga. uirtutibꝫ illustra pacez z salutez nobis tribue. hostes uisibles z inuisibles remoue. carnalia desideriā repelle aierez salubrez indulge pestes repelle amicis et inimicis nostris ueram karitatez largire et oibꝫ nauigantibꝫ et itinerantibꝫ ad portuz salutis reducere digneris. et oibꝫ fidelibus uiuis et defunctis uitaz et requiez eternam concede. Per dominuz nostruz iesū xp̄m.

Beati Johis baptiste nos dn̄e p̄clara comitet oratio et quem uenturum eē p̄dixit posceat nob̄ fore placatū. dn͞z nr͞uz iesuz xp͞3 filiū tuū q tecū.

Inter natos mulierū nō surrexit maior Johē B.

Suāt celsa tua dus beati Johis baptiste generationes lenciā p quē sue rege neratiois cognouit auctorē dn͞z nr͞uz yh͞3 xp͞3.

Presta q̄s oipotēs deus ut familia tua p uiā salutis incedat. et beati Johānis p̄cursoris orta mēta sectādo ad eum quē p̄dixit secura perueniat. dn͞z nr͞uz yh͞3 xp̄m.

Ne timeas zacharia exaudita ē orō tua. Elisabet uxor tua pariet t filiuz z uocabis nom ei Johēz. erit magnus corā dño z spū sctō replebz adhuc ex utero matris sue z multi i natiuitate eius gaudebūt apparuit angls dn̄i zacharie stans a dextris altaris incēsi.

Jupiter et venus boni st̄ Saturnus marsq3 maligni malignj. Sol et mercurius cu luna st̄ mediocres

his inetus h(ec) glī d(ic)antibꝫ planetis guarit flobotomia.

Sunt scire i quo die mensis sit utilis minutio sanguis scias q 1° die nō ē bonū

2 die nō ē bonū qz efficiet febricitans

3 die nō minuatur qz incurrit infirmitate

4 die nō minuat qz timet sincopis uł mors subitanea

5 die minuat qz apparebit melioramentuz

6 die minuat qz exiet sanguis et aqua

7 die non quert qz erit incendiuz i stomacho et epate

8 die nō minuat qz perdet appetituz

9 die nō minuat qz inuadet cū tisis z fiat scabiosus

10 die si fiat minutio aufferet uoluntatez comendi

11 die si fiat minutio fiat homo coloratus

12 die si fiat minutio erit hō potens ad sustinenduz laborē

13 die si fiat minutio fit hō pinguis z potest modico cibo

14 die si fiat minutio sequtur magna egritudo

15 die si fiat minutio euacuabit febres z roborat apetitu

16 die nullo modo fiat diminutio

17 die si fiat diminutio nō indiget euacuaciorē sanguis p quatuor menses

18 die si fiat diminutio sufficit p totū annuz

19 die nō fiat diminutio qz incurret infirmitate

20 die nō minuat qz habis febres in illo anno

21 bonū ē qz meliorabit calor z appetit

22 bonū ē qz euacuabitur oīs egritudo

23 erit bonū qz qd comeditur erit sibi i fortitudine sine aprsionē

24 si fiat erit ... bonū qz aleuiabit ab oibꝫ oneribꝫ suis

25 bonū ē qz meliorabit z nō retardabit ab aliquo

26 bonū ē qz nō incurret febre p. 4. menses ... febre acuta

27 ... nō fiat minutio qz sic ē dubiū mortis subitanee

28 bonū ē si fiat minutio qz nō poterit ledi ab aliq homie uł muliere a fortuna uł aliquo alio mō

29 nō fiat minutio aliquo modo

30 p̄ibitū ē ab oibꝫ qz nō ē bonū

Nota qd Beda dixit tres st̄ dies i qbꝫ si hō sanguinez minuerit i(n)c(on)t(inen)ti ... dies morietur. s. ultima dies aplis z prima dies Augusti. et ultima decebris

Lo modo he maro eli hōi naugio e la neme noglea p nauigare luenti son la uoglia como he credo necesso ebē cognosere e gāndotare li uicij son lisco glij lauesegio plenaue dispēsare. ele vtu bonaza e remezo p duenire aporto salutare lu porto he lalta uita gloiosa rupe i mare e zire al iferno lauche tormento eplāto sēza spene. donqua o mia naue cora fortuosa che zessa li scogli chi ben si gouerna e uiua a porto la oue summo bene.

pilule de ... landri ... la ...

liliatis

Alguasceri grece latine liliatis. liliatis est quedam herba habens folia sicut rubea tinctorum nisi quod sunt minora et utraque aspera expandens se super terram sicut herba granorum vel rubea. cuius flos
est purpureus sicut flos solatri habens recte figuram lilii. Aliud. Alguasceri est herba cuius flos est
similis lilio et propter hoc dicitur liliatis et est calida et sicca in primo gradu unde desiccat cum equalitate,
abstergit et confert panaricio et resolvit totum illud cum equalitate. Galie. vi de sim.
medicina cap. alissus. Alissum sive amposilon dicta est quedam alissus herba que mirabiliter
confert morsis a cane rabido immo et iam occupato rabie perpetrata sepe sola sanavit.
potest autem hoc ex similitudine quam sed totam substanciam ut dictum est prius quod huiusmodi potentia
sola experientia percipitur et non cadit arte. Siquis autem utatur in pluribus cognoscit quod diaforeticum

est mediocriter et siccativum cum eo quod aliquid abstersionis habet. Hinc autem alfos et efili
nas mundificat. Plinius cap. alisson. Alisson similis est rubee rubee tinctorum et non di
stat ab ipsa nisi quia rami et folia sunt minora. unde alisson nomen accepit eo quod a cane
morsis rabiem sentire non patitur. Algemmir i. canes que sunt in gingiuis.

Agnus castus

Amarachest grece latine Agnus castus est arbor habrahe semen eius dicitur semen agni
casti et nominatur piperella et est piper eunucorum et sunt ei due species et dicitur custos eo quod
religiosi sternunt hanc plantam sub lectis ad refrenandam libidinem et nominatur longum propter
duriciem virgarum eius et est planta in magnitudine arborum et nascitur prope aquas et loca aque
stillantia et habet virgas duras ad frangendum folia eius sunt similia foliis olivarum nisi quia sunt lon
giora et molliora et quedam species plante habet florem purpureum quedam habet florem album habet semen
simile piperi. Et dixit auctor Galli qui administratur ex illa arbore est semen folia et flores et semina
quorum et florum substantia est subtilis valde et est calida et sicca in iii gradu. Posse. lectus ex eo
factus reprimit libidinem. fomentetur et genitalia ex aqua decoctionis ipsius et succus etiam potest in gomo
rream flore eius aut folia decoquatur in aceto et addito castoreo cataplasmentur genitalia valet
etiam agnuscastus mirabiliter ad libidinis extinctionem mariendo spermam et consumendo spermam hoc similiter
facit Ruta. Maiorana. Cuminum. Calamentum. et anetum. sed in hoc potencior est agnuscastus
sunt enim ista calida consumptiva et extenuativa. Sunt etiam alia que extinguunt libidinem inspissando
spermam et congelando ut portulaca psilium. semen lactuce. Citruli. melonis. et cucumeris. portu
lace. Scariolarum. acetum. agresta. sumach et Camfora et similia. In succo agnicasti semi
num feniculi ℥ iii et anisi ℥ ii coquatur et mane colatura detur leuco phlegmatico vinum
etiam decoctionis agnicasti mirum confert. Agnuscastus dimittatur in amurcha olei ut putrefa
ciat et addito vino forti fiat decoctio coletur et addita cera et oleo fiat unguentum cuius in
unctio splenis duriciem vel nervis remollit. fomentum factum ex aqua decoctionis agnicasti matri
cem exsiccat et eius consumit superfluitatem et ipsius orificium angustat ad menstrua provocanda
fiat fomentum ex aqua decoctionis ipsius et semen gallitrici in litargia fiat decoctio cum agnocasto
apio et salvia in aqua salsa et fortiter ex ea fricetur posterior pars capitis. Dias. Agnuscastus
ex libus medius spermatis morsus. Semen eius bibitum ydropicis et splenetici medicatur morsibus
venenatis occurrit lac mulieribus provocat menstruum impetuose bibita ℥ i cum vino veteri ex
tinguit venerem dolorem capitis commovet adhibens somnium. Elixatura florum et foliorum eius vimo
res sterilis dissolvit fomento ut dissipet pulegio mixto ut bibito aut fomentatione adhibitum
menstrua provocat et dolorem capitis tollit et cataplasmatibus mixto oleo et aceto litargicis
et freneticis prestolatur utile fomentationem capitis prestat. sub lecto positus spectres longius arcet
et fumigatione ipsius id prestat durities testium tollit combustus et pampino addito.

Zuccha

Dias. Zuccha que est expressa molle et nitro addito et bibita ventrem mollit. Cruda et excavata et vino impleta
Ie°vi°f si mansserit una die et una nocte et postea bibatur similiter ventrem mollit. Si cruda et terere lenit
ter tumores suco eius dolorem dentium mitigat si diutius in ore teneatur. Rasura ex uno mixto ex unctione
(?) ad motus febrium restringit ardorem et quod fit impletur cum rasura eius et medulla panis super ce
rebrum calida aut super erisipilam confert. Cum sarcule coctas sitica potest contusa sanare. Eiusdem
cinere ab expressis dictis vulnera in ventre iam in putredinem versa purgat ad cicatrices podagre
podagre estuanti et genibus iacet cortices viridis sunt. Semini sicco illa iuvs tradit ut in pulvis
cum humiditas insperat vulnera que inanitum sunt in cibo sumptum stomacum relaxat bibitis istud anno a

excitat. Succus tepefactus dolori aurium qui est ex inflammatione caloris sit infunditur humectat etiam aurem et infrigidat habundanter et ptiriasim infantium rasuram capitis cum polenta. Hec eadem dicit Serapio auc. Diascor. Et alijs verbis. Eadem Sera. auctoritate aben mesuay. Semen cucurbite confert tussi et dolori pectoris et puerint acaholitati abscindit sitim. Et idem auctor Masuagie quando cucurbita involvitur in pasta et assata et deinde exprimitur eius aqua et datur in potu confert fe. acute et tussi et sedat sitim et quando sumitur cum zucharo mollit ventrem mollicione leni. Almansor trac. tertio cap. de cucurbita. Cucurbita est fri. et hu. quando stomacho mala existens appetitum destruit. Siti quoque sedat et epatis et stomachi ardorem extinguit quando in eis abundat calor.

Spelta

Spelta mollit naturam generat inflationes et rugitus et est bona viscositatibus pulmonis et pectoris et forti tussi. nam fiunt ex ea lohoc et pultes et provocat urinam et mundificat renes et vesicas. et est affectata ab omnibus animalibus

De pinis

Serapio actor, Galli. Minor pinis calidus est et eius est catha et abstergit saporem est stipticus et amarus acutus et confert sputo venienti a pectore et pulmone et est stipticus et confert tussi et doloribus pectoris quando sumitur sola aut cum melle et idem dicit. Auctoritate Aben mesuay. Mag. ex pinis est ca. in secundo gradu sic. in primo que quando bibitur cum rob mundificat humores grossos viscosos qui sunt in renibus et vesica et confert sanici corporis et lapidi renum et eius desiccat et calefacit et est diafoneticus quod l.l. acromitis et idem auc. Galli. Cortex et folia pini minoris que est nominata caludaris virtutem in se virtute stipticam que curat uvasmaz quando apponitur sicut emplastrum et non est medicamen molle in hoc et quando bibitur stringit ventrem et est confert combustioni aque bullientis et similiter cortex illius specieri que dicitur cochia et est mas scribus similitus est in virtute nisi quia vestis est ei debilior virtutis illius. Sed folia istarum arbor quia sunt magis humida cortice ipsarum habent in se virtutem qua sanarent passiones sed pini magis vestis foliorum et corticis est fortis in dubis istis. Sed fumus qui elevatur a ligno pini confert multum fluxum pillorum palpebrarum et corruptioni lacrimarum et cursui lacrimarum ab eo Cortex arboris pini minoris et cortex cochie et est arz omnis sunt stiptici et conferunt pannicibus in uvasmorum quando teritur et pulverizatur super locum et quando de ipsis miscetur cum litargiro et pulvere olibani confert ulceribus que apparent in corpore et combustionibus ignis

Pira

Pira multo sunt species sed stiptice omnes valent ad reumaticas passiones cataplasmatibus adhibita faciunt et reuma compescunt alleviantia corpus ad omnia prefata juvat si ipsa pira a jejuno comesta fuerint abstinet ventrem et piri salvatici species sunt que tarde maturescere possunt plus stiptice quam superdicte sed similibus causis presunt gerat quia aliquis fungos venenum admittere si cum piris fuerit cocta Avicenna est prioritas faciendi venire piris colicam quia oportet ut bibatur post ipsa de yeromile cum speciebus que sunt ut piper cinamomum et corpus confert fluxui ventris colericho cum

speciei corporis vehementis stipticitatis tarde maturationis est et cura fungorum mortifi canenti quando isti fungi coquuntur cum piris minoratur nocumentum corporis

Apium

Apium domesticum provocat urinam et menstrua et resolvit ventositates et pre sunt eius succus eius in quo saxifragia cocta fuerit stranguriosis et dissuriosis convenit ut saxifragia grana solis filipendula et lapis linzis quoquatur in succo apii et in colatura addito zucharo fiat sirupus quod mane detur cum calida succus apii aquosus ut acetum et oleum violatum ut ro miscea antur et bulliant in vase vitreo ad ignem cum tali oleo caput pacientis ungatur et valet contra litargiam et frenesim prius capite raso. Succus decoctionis apii et tamarisci species et epatis opi pilaciones et vit et duriciem sed pre splenis. nota quod apium nocet pregnantibus quia virtute sua quia virtus sua dissolvit retinendam fetus nocet etiam pueris propter humiditatem habundantia

Arnoglosa id est plantago ut h-
-uigia auctor latine ... arnoglosa
cuius tres sunt species una est cuius folia
sunt lata habentia quasi fila in fractura sua. Alia
est huius folia stricta que lanceola vocatur et est ma-
sculinus et habet folia cum nervos in fractura sua
ut supra et ob id quinquenervia vocatur. Et habet
stipite medium seminibus plenum. frigida et sicca in
ii gradu. Est alia species que vocatur plantago
aquatica per qua i. barba silvana. Sera.
li aggregator cap. lingua silvana dicitur
est plantago Et subiungit auc. dias. dicit
autem arnoglosa et eius expositio est lingua a-
gni ideo quod Greci arno agnum vocant et glo-
sos lingua. Et dicitur etiam eptapleuros
i. septem costas huius nam in foliis eius sunt septem
coste ab epta in greco i. septem et pleuros
costa quia habet septem nervositates manifestas in
similitudine costarum lateris corporis animalium. Cuius
due sunt species s. maior et minor. Sed minor habet
folia subtiliora et minora et leniora quam
folia maioris et habet virgam que inclinatur ad
sui terram multos ramulos habentem et flos
eius est croceus et semen eius est in radice lingue
i. folii. Maior vero habet virgas asperiores
et folia lata similia oleribus que comeduntur
et virga eius est angulosa ad rubedinem decli-
nans cuius longitudo est unius brachii super
quam est semen in figura sua a medietate ipsius
sup et habet radices molles et plures super
quas sunt pili albi et grossitudo digiti et rep-
eritur in locis lapidosis et humidis et vallibus
et ortis et in pratis et illa que maior est maioris
virtutis quam minor. Dia. cap. arnoglosos
arnoglosos sive eptapleuros nomen sumpsit
a similitudine agnine lingue. Nam greci
arnon agnum appellant et glosson lingua sive
quod sepe adnata habeat germina
in longitudine septem lateribus similia et ideo
eptapleuron vocatur. Eius genera sunt duo unum
dicitur polypleuron est etiam aliud sed minus. Mi-
nus vero habet minuta folia et angusta. Et le-
nia virga eius multos habens angulos in
clinata ad terram florem viridem huius et semen
sup ipsam virgam. Nascitur vero in cardiarys
locis. Alterius generis plantaginis folia habet

lata et ornatioa et nervosa. huius virga an-
gulosa sunt et rufe habentes longitudinem unius
cubiti et a media virga usque ad sursum se-
mine est plenum. Radices multas et tene-
ras habet et aspras et albas in grossitudine
unius digiti in locis aquosis nascitur et in vallibus
et in ortis et in pratis. melior est que
est maior. Gal. vi simpl. phar. ca. de ar-
noglosa. Arnoglosa sive plantago maior.
Hec planta mixte complexionis est habet
enim quod aquosum frigidum habet autem quod austerum
quod est terrestre frigidum et siccum quare infri-
gidat et desiccat et secundum ambo secunde est absistentie quia
frigus autem cum stipticitate pharmacha desiccat
... vulneribus et reumatibus et
putrefactionibus conveniunt. et ideo etiam dissen-
teriis. nam fluxum sanguinis fugit Et quod pu-
tridum est effugerat et consolidativa similiter sunt
malorum ulcerum ... in om-
nibus autem huiusmodi pharmacis ut prima ut
nulla ultima arnoglosa est per proportionem comple-
xionis nam et siccitatis propter et frigiditatis
non stupefactive sed et fructus eius et radices con-
similis virtutis sunt nisi quod sicciores et minus fri-
gide sed fructus quidem plus subtilium partium est
Radices vero plus grossarum ipsa autem folia herbe
desiccata plus subtilium partium et minus fri-
gide sunt virtutis. eius exalata et evaporata
superfluitate aquosa ... ergo
radicibus quidam ad dentium dolorem utuntur mastican-
tes ... et locionibus ipsarum decoctarum ad op-
pilationes et epatis et renum utuntur eis. sed et
foliis et multo magis adhuc fructu propter
aut hec omnia abstersive virtutis quantum dicit
ea sunt esse et in ipsa herba putatur in amulti
tudine humiditatis. Postea. Arnoglosa est
utilis ad siccandum vulnera et mundificandum
putredinem. Corpus epar confortat et repugnat fa-
cto igne ne corpus ambulat valet etiam emo-
roidibus omnem dolorem qui ex ignis adustione
refrigerat. Succus eius cum albumine ovi suppositus
liberat ictericiam ... emoptoicis et dis-
sentericis et quibus fluunt menstrua et emorroy-
de vulnera pulmonis curat. Radix eius in aqua
cocta dolorem dentium mitigat. si os ex illa
aqua lavetur. Succus eius valet in oppilationem renum
delet maculas nigras et stringit sanguinem.
herba ipsa masticata dolorem dentium tollit

vulneris circa oculum ut nasum succus eius cum lana per noctem ductus apponitur. Semen eius datum quartanariis ante duas horas accessionis confert. valet etiam ad vulnera recentia cum axungia. Sera. Auctoritate Gal. virtus eius est quod incarnat et facit ulceribus corrosivis omnibus et putridis in corpore. Et propter hoc confert ulceribus intestinorum et incarnat fistulas et alia ulcera antiqua et semen eius et radix sunt propinqua huic virtuti. nisi quia sunt sicciora et fortiora et semen eius est subtilis materie et radix eius est grosse substantie et ipsa confert dolori dentium quando masticatur. Et quando fit collucio oris cum aqua eius. Et semina grana et folia et radix sunt aperitiva opilationis epatis et renum propter abstersionem que est in eis. nisi quia semen eius est fortius in hoc saltem quia in omnibus istis est virtus que astringit satis. Et fortasse est virtus in hac herba dum est recens nisi quia vincitur ab humiditate que est in ea unde non est manifesta sua operatio propter suam victoriam humiditatis et quando desiccatur folia eius fit virtus eius fortior. et minus fugitur quando aquosa superfluitas que est in ea resolvitur et desiccatur. Et idem auctor liber. Arnoglossa retinet ventrem quando bibitur et fit clistere cum ea. Et confert febribus terciane et quartane quando bibitur succus eius. Dias. capitulo de arnoglossa. Arnoglossa cataplasma tibi adhibita sordida vulnera purgat et reuma siccat profluentibus sanguinem occurrit. maculas tergeat et crepaturas curat et cicatrices vulnerum facile ducit. Semen eius tunsum et in pulverem redactum et vulneri aspersum ipsum sanat. Chironiis ulceribus vulneribus medicatur ustionibus singulariter proficit cum adipibus caninis auxilium prestat et tumoribus scrofis maxime si cum sale imponatur. Cocta vero folia ipsius cum aceto et sale dissentericis et ciliacis opitulantur maxime si cum lenticula adhibeatur. Hidropicis cocta succurrit. Epilepticis et asmaticis prodest accepta. Succus eius sordida vulnera oris purgat gargarismo cum cimolea et absinthio succus mixtus ignem sacrum extinguit. Fistulas per clistere si adhibetur medetur. dolori aurium infusus

vel prestat dolori oculorum inunctus tollit succus ipse colliriis necessariis necessarium miscetur gingivis sanguinem abstinens ptisicis et sanguinem reicientibus necessario ad bibetur. dissintericis per clistere adhibitus maiorem proficuum in suffocationes matricis cum lanis adhibitus solvit matricis reumatismum similiter suspendit. Semen vero eius cum vino bibitum solutionem ventris stringit et reicientibus sanguinem mirum prodest. Herba ipsa cum vino vel aceto id prestat. Elephantiam radices eius sola similiter facere potest. Cruda manducata dentibus dolorem tollit. Renum dolorem et vesice mitigat. dicunt alii quod tres radices eius in vini ciatis tribus et aque ciatis tribus elixe et comeste et bibite fe. tercianas curat simili modo et quatuor radices eius quartanis medetur. Multi dicunt radicem eius collo suspensam scrofulas nasci non dimittere. Arnoglosse vero plantaginis succus collucionis datur oris ex foliis et sanguinantes gingivas curat. Et succus tepefactus fomento ventris dolorem tollit. Succus bibendus omnes qui putredinem reiciunt cum sanguine in presentis modo plantago trita cum vino sumitur. Comesta autem sola vel cum lenticula cocta et oleo viridi cum aceto dissintericos et stomaticos curat. sicut et vultus sed ozenam et nasi narium fluxus succus eius cum lana molli impositus per duas noctes curat. Et succi coclearium unum vinum bibitum lumbricos excludit. Similiter facit pistatum in vino bibito posita. Si qua duricies in corpore renascitur herbam ipsam pistata cum axungia sine sale quasi malagma impone. Succus eius in aqua mulsa ante duas horas accessionis potui datur quartanariis et mirabilis eius effectus. Ad podagram et omnium nervorum dolorem vel tumorem folia eius pistata cum modico sale optime. Vulnera recentia cum axungia veteri curat sic et parotidas. Sicut pedes doluerit ex itinere cum aceto imposita tumorem et dolorem tollit fistulas tonsa et imposita facillime sanat. Omnes difficultates vesice folia et radix eius potata fortiter medentur quia abundanter infrigidat et desiccat et reprimit propter quod ad ulcera maligna et reumatica et putrida iuvat. Et emorroidas reprimit. ista infrigidat

z glutinat et sanat eas absque mordicatione. Semen autem eius et radix similiter et strictum quod sicca sunt et minus frigida semine. preterea ... sicut ... folia eius ... radix impinguantur que masticata in dolore dentium ad oris etiam lauationem facit et opilationem ... dicta etiam. Serapion refert auctoritate dyas. huic alia ...

Urina

Baul ara ut Ieronimus greci locum latino urina. Serapion lib. aggregatoris cap. baul auctoritate Galieni. Urina est calida acuta et in ea abstersio magna propter hoc etiam utuntur ea lauatores pannorum lauantes cum ea pannos et auferunt ab eis maculas et sordes et ex ea ... maioris calliditatis ... et urina hominis debilior est aliis ... urina porci castrati ... sicut urina hominis. urina autem ... fortior est urine hominis. Et urina ... acuitas odoris postquam non potest temptari per saporem et potum. propterea ... quod mulieres urina ... curat cum ea ulcera et sabatum et ulcera ... Et ... administratur in ulceribus ... et in ulceribus aurium ... curat ... capitis et ... administrant cum coacti non potentes ... medicina alia in rusticis. et curat ... corporis. Et accipitur etiam petia et ligatur super extremitates aut super ulcera que generantur in manibus et pedibus ... infirmo ... loco illo ... curatur ... Et ... medicina que sumitur ex urina infantium et ... et aurifices utuntur ad aurum solidandum. et multum iuuatiua in ulceribus ... et difficilis consolidationis. ergo ... mordicatiua accipiat ... ex cupro et pistillo ex eodem et mingat in eo puer non pollutus ... donec dissoluatur ex substantia eius et est magni iuuamenti in ulceribus ... Fex autem urine alba residens in fundo ... erisipilla. Et urina puerorum etiam etiam urorum iam biberunt ... impassiones ... ex corruptione ... et existimauerunt se per hoc fuisse curatos. Dias. cap. locum. Quisque biberit locum propter cuius ... sanat. Veneni bibitus ... in initio curat punctiones ... et scorpionis marinum ... et dracones marinum punctura curat. Canina urina nitro admixta et inde ... lepras et pruriginem tollit. Et urina hominis quando cum nitro miscetur ... si ponatur super ... capitis ... ulcerata ... Et urina hominis ... mollior ... humidus et in ... capitis ... et ... curat ... Putredines ... et pustullas aurium sanat ... aurium ... curat ... si fuerit decocta. Pueri urina ... curat cum melle in uase ... ut ... colliquatur ... Caligines oculorum tollit ... urina ... Capra ... in uase ... bibitum dolores ... ulcera oculorum ... pruriginem palpebrarum ... urina tauri ... bibita dolorem aurium mitigat. Urina capra hoc ... Bibita uero ... Leporinum locum bibitum cum spica ... et aqua ... duobus drophes ... infantibus urina ... dolorem aurium ... Lincis urina que multi ... uocat ... ubi ... lapis fit quem ... corporis dolores stomachi ... abstinet ... curat ... Serapion ... dias. cap. ... sub aliis ...

Amigdales

Amigdale dulces sunt ... amare ... abstersiue ... urine ... amigdale ... quando comeduntur dulces ... dolorem ... et urina et administrant cum ... pulmonis et quando ... curant ... cum melle et lacte ... dolorem ... et tussim ... inflationem intestinorum ... quando comeduntur ... amigdale ... obrietati et quando ... comedunt amigdalas amaras cum aliquo cibo moriuntur ... et ... curat ... et quando bibitur cum vino mixto aqua ... lapidum oleum earum ... et quando miscetur cum melle et ... capitis amigdale dulces ...

Aatacui ulubr ut calibr arabice Grece litospermo cadion ut alios latine uo Milium solis Sera. lib° agg. cap. culb culbe eroba cuius folia simulant folys oli ue nisi qz st maiora eis z molliora et latiora z st eis inferiora declinat deorsum tota uelut sit sup ipas z tota gas elevatas sibi uelut sunt signatus et in summitate virge est simile ramulo diuise in duas partes in quo st folia minuta et juxta quolibet folium est semen album durum ferre ut lapis rotundus in magnitudine orobi puri nascitur in locis asperis z altis. Dias. cap. litospermo z adion uocatur propter fortitudinem seminis eius folia st similia folys oliue zc. Posse Dias. virtus est et mictualis z semen eius bibitum cum vino albo calculos frangit z urinam prouocat. Pli cap. batanglisos est semen eius herbe que dicitur astorchos quod si quis biberit frangit lapidem z puocat urinam. Paulus ca. calebi granum solis puocat urinam et mistena zc cal. z sic. in tertio gradu z. vinum decoctionis eius z puluis ipsius in cibis sumptis soluit stranguiriam z disuriam et illiacham passionem.

lacte liquida Riunina. Scholopendria latine ceterach ut aplinum gre. splenio. Aplenon folia habet scholopendre venenose similia nascitur in locis saxosis ut parietibus ex lapide fabricatis folia eius st multa ex una radice ascendentia divisa sicut polipodium sub rufa z aspera sup viridia est vero sine asta sine flore sine semine. Gal. vi sim. phar. cap. aplinum subtilium partium quidem non tamen ca. virtute est herba. Posse. Dias. folia eius decocta cum aceto z bibita xxx diebus splenem siccant. It folia ipsius vino addito ut cataplasmata imposita splenem singulariter consumunt est ipsius folia cum aplenon folys trita cum leuissima vini bibitione splenem consumunt. Stranguiriis z singultionibus z ictericis prodest. Bibita calculos frangit. dz quod folia cum splene mulle collo suspensa mulierem generare non sinunt. Same nocte suspendenda est z obscura dum ne luceat luna aut de die suspende et si. vel mi fricat Jo ponitur mulier cadere fodere z assit alius q ducat inde fodire ut illa non generet etiam hoc dicitur prodesse. Galienus aplinum lapidem frangit z splenem subtiliat ut attenuat.

Posse Gal. ve sim phar. c° de amigdalis dulcibus dulcis amigdale in eis amaritudo caro occulta q non apparet sensui qz uincit in eis dulcedo vero quando autem recesserit apparet manifeste virtus caro temperata est cum calliditate prevalet virtus in ipsis abstersiua z subtiliatiua substantia propter quam expurgat viscera z pulmonem z toracem z expulsiones humorum ex antir. parata virtus est quod valet ad sumpendu etiam ventris st utiles z alimentum corpori dant modicum. Quedam autem ipsarum sunt prevalente incisiua et sicco z viscoso humorum virtute ut magis comedi possunt amaritudine ex oleagina z pingui propter propriam qualitatem sicut z nuces virtus ex hiis q expulmone expulsionibus saniei z grossorum humorum z viscosorum st utilissime quarum substantia est subtilis z virtus caro est calida gummi arboris amigdale est ca. z stypticum. Dias. c° de amigdalis arbor amigdala larum dulcium est debilioris operationis qz amararum arbor. Et amare st subtiliatiue z prouocatiue urine. Sera autem dz. congeries dulcis amigdalis st calide z humide in primo gradu. Et ideo autem Mesue qui comeduntur cum cortice suo stringunt gingiuas z sedat quod accidit in ore propter sua ponticitate. Et qui comeduntur cum zuc° descendunt cito a stomacho. Et qui sicce torrentur st nocumentiores stomacho z auget spuma sic auelana z fistici. Et qui comeduntur generant dolorem oris. Idem autem Albugeriz gummi caro administratur sic gummi arabicum z pruno rum. Idem autem Gal. amararum virtus est qz abstergunt tergunt z iuuat ad extrahendum humores grossos uiscosos. Et aperiunt apparitiones mirabiliter z curat dolores qui st sub costis z in splene z in renibus z similes eorum z virtus tocius arboris est sicut illa virtus. Et ideo accipitur de radice ipsius arboris z coquitur sup lentiginem z aufert eas. Dias. amigdale amare qui administratur cum ro. curat stranguriam z frangit lapides. Et qui comeduntur amigdale dulces grossas in pulmone prohibent eructationem z qui comeduntur ex eis quantum est nux cum melle z lacte curat dolorem epatis tussim z inflacionem renibus. Et in flacion intestinum nocituri colon. Rabi moyses amigdale dulces prouocat sompnum amigdale z cognatum cum eis humiditatem ventris z sunt laudabiles z saluat substantiam celebri celebri

Bugulosa id est lingua bovis est calida et parum humida. Curat tussientes ex asperitate canne pulmonis et cocta cum melicrato aut potata in vino inducit leticiam et confert cordi et confortat et ad alcola alcola propterea quod accidit in ore puerorum et aliis infirmitatibus que sunt in ore et curat cardiaco que fit acolera et quando aliquis ulcus cum sanie sumat cum bolo armeno

Camomilla

Camomilla Avicenna. Camomilla sedat apostemata calida mollificando et resolvendo ipsa et lenificat dura que non sunt fixa valde et bibitur propter apostemata visum spissa mollificat totam et confortat membra nervosa omnia et est ex medicinis plus convenientibus lassitudini quia resolvit quoniam caliditas eius est similis caliditati animalis et est confortativa celebri confert sodam frigidam et ad evacuandum materias capitis quoniam resolvit absque attractione et hec est eius proprietas. Et confert pustulis oris. Sanat alguzab distemperata et medicamentum emplastrum supposita alleviat sputum. Educit urinam provocat urinam egredi facit lapidem et propterea quod ex ea est purpurei coloris et cum camomilla gallica evaporat vesica propter dolores frigidos et provocat menstrua bibita et sedendo in aqua ipsius educit embrionem et secundinam et confert iliace et fit inunctio ex oleo eius in febribus periodicis. Et bibitur propter febres antiquas in fine earum et confert omni febri absque forti acuitate cum non est apostema calidum. In visceribus et quando confert apostemati cum non est calidum et est eius maturatio. Loco ipsius ponitur in confortatione celebri et iuvamento quod confert in soda bozengesis et est abrotanum. Sera auc.
Bal. virtus camomille est quod resolvit et fluxa membra confortat et lassitudini confert plus omni alia medicina. Sedat dolores et mollificat membra dura et lenit spissitudinem cutis paucam et expellit febres que sunt ab humore colericis et propter spissitudinem cutis quando in visceribus non est apostema calidum. Et iam probata est augmento sed et febres que fiunt a phlegmate et melancolia aut propter apostemata que in visceribus sunt quando exhibetur iuvat iuvamento manifesto multum et ideo stringit quod ipsa est una de fortioribus medicinis in sedando dolores et de melioribus mundificativis mollificativis ex medicinis convenientibus membris interioribus que sunt post mirach. Et ipsa et oleum eius conferunt sode frigide. Nam curat humorem qui sunt in capite per resolutionem sine attractione et hec operatio est sibi magis propria quam alicui alteri medicine quando fit emplastrum cum ea curat sebel oculi et palpebrarum confortat celebrum.
Bebunegiz .i. camomilla Diascorides. capitulo antimis. Scilicet translationem nostram huius erbe tria sunt genera. Distat in flore distantia autem sunt illi duarum palmarum fructicorosi ramulos multos cum viminibus plurimis ac tenuibus foliis generant coriandro parva atque angusta et tenera super capitellum rubicundum cum quadam rotunditate hinc decimus autem flore gestas foliorum abiectione tegitur albarum aut melinum aut purpurei coloris magnitudine rute similantium nascitur in locis asperis et circa vias et semitas colligitur maiorum more. Vires eius calefacit et desiccat in i gradu et genus quod habet flores albos vocatur apud latinos camomilla que omnibus est nota. Aliud genus quod habet florem purpureum vocatur exantimon et est efficacior omnibus aliud genus melini coloris vocatur leucantimo vel crisocomon.

Folia vitis lacrima vitis

Vitis est arbor fructuosa nodosa ex qua nascitur uva de qua fit vinum preciosus liquor. Folia vitis sunt mirum medicinalia. Nam vulnera mundat et sanat in aqua decocta calorem febrilem refrigerat extuationem tumorem stomaci cataplasmata mire sedat pregnantem adiuvat somnum provocat et celebrum confortat.
¶ Eius lacrima potata sepe calculos frangit ut dicit Diascorides. Visum acuit lippitudinem oculorum tollit animalibus venenosis succurrit et ventrem sistit. ¶ Cinis eius valet ad percussa cum suco rute et oleo admixtus. Plinius autem dicit quod folia vitis dolorem capitis amputat inflationem sedat et cum farina ordei cataplasmata artetica curat elisitericos valde iuvat sicorum sucum bibat patientes. Cortex vitis et folia arida vinearum sanguinem sedat ipsarum vulnus conglutinat et sanat. ¶ Cinis vitium mox fistulam purgat et curat nervorum dolores et ardores mittigat scorpionum et canum plagas cum oleo sanat. Et cinis corticis per se pilos ablatos restaurat et multiplicat

Sebesten latine grece mahamolagiata arab. fauliz sebesti et in lingua p
siciha vocatur mamilla canis. Sera. lib aggre cap fauliz sebesti abouasi mo
chiata scilicet nota est arboris fructificantis fructus dulces ndiat eos gentes fauliz se
bestez et ideo auc. Ysaac benorez mochiata est ...roth in arabia et est arbustum altum sup
terram sicut alta habens corticem cuius color vergit ad albedinem et ramos quorum cortex vergit
ad viriditatem et habet folia magis rotunda et habet racemos quorum sapor est dulcis et una
eius est magnitudinis nuciculae quae postea glomerantur cum maturatur et habet intus viscosita
tem albam et granum quod est sicut granum olivae. hic fructus colligitur et exsiccatur donec passus
sit et est illud quod utimur in medicina et est medicamen medium in complexione sua in calidi
tate et frigiditate laxat ventrem febricitantium confert tussi quae est a cali. et sic. et lenit pe
ctus sedat catarrum ca... propter eius humiditatem et confert ardori urinae quae fit propter mor
dicationem colerae in vesica et in renibus et expellit vermes intestinorum quia adheret
ei propter dulcedinem suam.

Folium est odore suavis stipticum et diu cum diuturno odore virtus habet spicenardi quia similiter
est diureticum. Tumoribus oculorum cum vino fomento adhibetur pulverem eius in aqua fri
catum oculis in punge folium masticatum diu eius odorem retinet quod in vestimentis
positum cum fuerit tineolas non permittit et vestibus odorem gratum reddit. Aliqui
putaverunt folium esse nardi indici folium sed falluntur. Et ideo auc. Balli. virtus est ei simi
lis virtuti spice vero est fortioris operationis paulus ea. de folio cal. est in secundo gradu sicc. in tertio

de nuce ~~Auelana~~

Avicenna lib. ii cap. de nuce cali est in ii sicca in principio secundi gradus et in ipsa est humiditas quae
deletur cum antiquatur et in ipsa de nuce stipticitas plurima. Et folia et cortex eius omnia sunt constrictiva
fluxum sanguinis et eius cortex adustus et desiccatus fit mordicatior. Oleum vero vetustae
est sicut oleum vetus et abstersio antiqua est fortis. Ex corticibus fit emplastrum super vestigia pustulis
Masticata medulla eius ponitur super apostemata melancolica et ulcerosa et confert eius gumma
ulceribus cal. Sp. sa super ea et in emplastris cum melle et ruta confert torsioni nervorum facit soda
et distillatur sucus foliorum tepidus in aurem et confert sanici in aure. Dicit Alcausi quod ipsa gra
vat linguam et est faciens botor in aure eius oleum. Confert operi chiomeno et crispiae et fistulis
in pectoribus occuli. Sucus corticis eius et rorum eius prohibent provocationem et nocet tussi. Et oleum antiquorum
facit vertere dolorem gutturis. Et ex omnibus gadez species nucis dixit Alcausi fieri emplastrum mamillae
~~apostecte~~ apostematose. Res est ex regali magna est difficilis digestionis. Et mala stomacho sunt
nutrita et recens est melior stomacho et minoris nocumenti. Et illud quod frangitur a duobus cor
ticibus suis. Et nux cum nutrita cum melle confert stomacho fri. Dico autem quod nux non est conve-
niens nisi stomaco fri. tantum facit botor et sedat dolorem ventris pugitivum et retinet propriae
fixa. Et eius cortex retinet ducum sanguinis menstrum. Et quae nutrita est confert renibus
frigidis valde. Et cinis corticis eius prohibet menstrua bibitus cum vino et suppositus. Et quando co
meditur nutrita solvit. multi vero sucus eius educat vermes pueros et ascharides. Et est ex eis

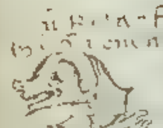

quae confert orbo. Et cum ficubus et ruta nux est medicamen omnibus venenis et ex ea cum cepe et sale
fit emplastrum super morsum canis rabiosi et reliquorum. Rabi moyses si multum ex eis come
datur generatur retentio vborum et ideo non dantur pueris et cicius digeritur nuciculis
Averois in suo colliget capitulo de nuce. Nuces cal. et sic. sunt quae multum comestae faciunt
paralisim linguae et provocat vomitum et laxat ventrem. Et comestae cum car. ras obstat
veneno. bone sunt tempore magis frigoris.

nux mu- Nux muscata stringit ventrem et aromatizat stomacum et odorem eius facit bonum. aufert superflui
scata tates a stomacho et digerit cibum. expellit ventositates corroborat stomacum et epar et confert
lentigini faciei et impetigini et extenuat splenem et mollit apostemata in ventre epatis et natura
eius est sicut natura garofalorum et est cal. et sec. in ii gradu bona est stomacho et epati frig. et
confert debilitati corporis

Nux auelana latine ara. Jeuz agilenz. Gal. vii simpliciu pharmacor de nucibus. Est autem aliud
genus cariarum z nucum paruarum que utraque z pontice nuncupantur amphoru(m) p(ro)pter pauies tenuis substantia
quo circa z magis austera cum gustatur ipsa planta z fructus z cortex apparet in aliis uero simi-
lis existit magis nucis quo uocatur ab aliquibus basilicha nuncupatur. hec quidem minora plurimum leptocariaz
uel auelana. Diasc. Posce auelane in cibo sumpte dolorem capitis inducunt stomacum
inflactionibus distendunt corpori sano pinguedinem conferunt sicce in vase fictili constitute distil-
lationibus mitigandis utiles offerunt. tricte in aqua mulsa potataque uetustissime tussis mole-
stiam sedant. alii tritas cum passo bibendas dederunt ad pulmonis z pectoris uicia sanada
adulti tostas cum pipe misceruerunt cum uino propinatas contra catarum z tormenta uentris
z urine distilantis angustias ualere senserunt. cum axungia ut adipe ursina confecte z alo-
picias linite capillis dampna restituunt. dicunt aliqui cortia eius cum oleo tecta oculos gattinos
in uncta inficere z capillos. hac multi leptocariaz uocant cacostomaticha est que si assata
fuerit z cum pipe bibita catarum maturescere facit z tota combusta z admixta ut
supra est scriptum facit. Jo. mes. cap. de oleis. oleum eius ualet contra dolorem arteticum z neruorum
Auicena lib. ii cap. auelana. nutribilior est nuce quoniam est magis solida z minus uncti-
osa z tardioris digestionis declinis est ad calliditatem quandam z siccitate paruam generat
ex ea colera z in ipsa est stipticitas maior quam in nuce z ipsa est inflacio z grauat uentositate
in uentre inferiore z quod ex ea adustum est tingit capillos facit sodaz z assatur z comedi-
tur cum pauco pipere z maturat corizam. v. Jngt auelana in cerebro facit augmentum
Extimauerunt quidam quod ipsa illinita super vertice puerorum uarios habentes oculos delet
uarietatem comedatur cum aqua mellis z confert tussi antique z adiuuat ad spuendum
est tarde digestionis z excitat uomitum z est tardioris digestionis quam nux eius cortex est
stipticus z constringit uentrem z confert uenenis z morsibus z proprie cum ficubus z ruta z
puncture scorpionis.

Auicena. Cicer album ca. z siccum est in primo nigrum est fortius. Amba sunt inflatiua lenitiua z
in ipso est incisio z nutrimentum quod probum est fortius nutrimento fabarum z magis solidum et
neque est in figuris suis quod magis ipso nutriat pulmonem z quod ex ipso est humidum plus est
generatiuum superfluitatum quam quod ex eo siccum est abstergit lentigines z colorem efficit bonum linitum z
comestum confert apostematibus ca. z duris z reliquis appostematibus que sunt ex eis in glandulis
eius oleum confert empetigini z ipsius farina vulneribus fraudulentis z cancris z pruritui
z confert dolori dorsi et confert bothor humido in capite. Et confert eius infusio dolori mola-
rium z confert appostematibus gingiue calidis z duris et appostematibus que sunt sub auribus. Et
cicer clarificat uocem z nutrit pulmonem melius quam res aliqua. Et propter hoc fiunt ex ea sorbitio-
nes scilicet ex farina citerum eius decoctio utilis est ydropesi z ictericie et precipue quod est ut herbu-
m nigrum. Opilationes epatis z splenis aperit z oportet ut ziger comedatur neque in principio cibi
neque in fine ipsius in ymo in medio eius decoctio nigri frangit lapidem in renibus z vesicha z
cum oleo amigdalino z rafano z apio z totum quod est in ipso est attrahit fetum et est ma-
lum ulceribus uesice z vehementer addit in coitu z propter hoc nutriunt masculini animalia z
camelos z eius infusio facit erigere membrum fortiter quando bibitur a ieiuno z coctum lenit
naturam z aperit opilationes renum z precipue nigrum z quod est ut herbum. Et d. fiunt ydam quod qui in-
fundit in aceto z aliquis ex eo comedit ieiunus z moratur super ipsum per medium diem interficit
salsa z lenit natura altera est dulcis z prouocat urinam z dulcedo est inflatiua z
excitat coytum.

Mi in arabi ul' fugel uel afagel Grece Raphanus ul' scandix latinus uo Radix est herba secundum Sera. li aggre cap. fuiul auc. Dias. quam nos radicem uocamus eo quod tota deorsum conuertitur et illa uocatur Raphanus domesticus. Est alius agrestis secundum eundem qui fortior est domestico quem Romani uocant aromaractiom et ab aliquibus uocatur radix cunicha habet folia similia foliis raphani domestici .i. radicis et habet radicem subtilem mollem longam et teneram et sapor eius est acutus et ille uocatur a nobis Raphanus cum decipiam quod raphanus domesticus est radix. Sed quod nos uocamus Raphanus est raphanus agrestis. Est alius raphanus agrestis habens folia similia lapsane et habet radicem mollem subtilem longam et teneram et sapor eius est acutus cuius folia et rami coquuntur et comeduntur et conueniunt stomacho et ista species grece uocatur scadyx latine rapista. Gal. viij simplicium pharmacorum capitulo de rafano Virtus Raphani domestici est ca. in tercio gradu in secundo desiccat cuius semen est fortius omnibus partibus plante. Et agrestis quidem fortior est domestico cuius virtus est substantiua calefactiua calefactione forti. Dias. cap. de Raphano Raphanus grece nos radicem vocamus eo quod tota deorsum mittitur cum reliquis oleris in silvestris magis proficiant. Gal. viij simplicium pharmacorum capitulo scadyx Scandix silvestris est olus amarum ut sit in siccando et calefaciendo qualitatis secundi gradus intense. Poste Dias. Radix semine macerato [illegible] suas manus infricuit serpentes impune tractabit. si [illegible] ex ipsa radice etiam ut ebur albescat efficitur. In cibo quoque ueneno resistit. nam contra uenena nuces lupini cedrum et apium prosunt [illegible] accepta unde apud ueteres ante alias epulas hec solebat mensis apponi. Radix eius a ieiuno comesta ut potata magis est sanitatis adiutorium et iuvamentum corporis sed inflacionem facit et ructus fetidos. semen eius urinas facit et mouet ventrem malagmat decocta etiam et in cibo sumpta ptisicos prodest et toracem fleugmata purgat. Cum oximelle accepta uomitum mouet. Ideo melle mixta putredines curat liuores tollit vim fungi ueneno si [illegible]. Radix in aceto et melle cocta si gargarizetur squinancos curat. Semen uero eius cum aceto datum splenem minuit hidropicis et spleniticis in modum cataplasmatis apponitur. capillos alopicie infusa raptos cum melle trita restituit. eodem succus contra medicum durum instillatus emendat. folia eius trita et imposita articulis dolentibus prosunt. Semine rafani cum melle trito et sumpto suspirium mittigat. tussis arcetur. sola cum salibus sumpta venenis [illegible] extinguunt ventrem stimulat vrinam prouocat puerperii copia lactis acquirit. rafanus domesticus ventrem inflat [illegible] est. Ructuationem facit diureticus est. virtus [illegible] ventrem mollit post cibum sumpta digestionem facit cocta et elixa tussientibus et pituitis stomaci medetur contra uicias suas eius adhibetur. solus potest tenuitatis subtili ad omnia corporis loca meata penetrare. egipti reges quia erat studium scrutatus corporum mortuorum et causas ualitudinum oculata fide recognoscere in ipso corde nasci [illegible] uermem [illegible] Corium eius in oximelle infusum sanitatem prestat. cataplasmate adhibitum cum melle [illegible] vulnera curat. liuorem imposita tollit. venenatis morsibus medetur. allopicias emendat. lentigines purgat. micetas [illegible] occurit. bibita uiscus impedat. Ex semine eius oleum fit ut de lini semine semen eius bibitum diureticum est. vomitum prouocat. bibitum splenem tenuescere facit maxime cum aceto bibitum aut cataplasmatum cancros adiutorium est elixum cum melle gargarismo squinatici opitulatur mixtum cibis et ceteres de isto

macho motibus eructus excitat. Virtus Raphani agrestis que latini rapesta vocant
est viscida et diuretica et calida et ideo in cibo sumpta copiosius effundit urinam. Incitat
etiam menstrua feminarum. Stomacho utilis est. Ex aceto data pituitas glutinosas cum
melle sumpta dissolvit lumbricos latos excludit radix adusta et in pulverem versa
ad siccandum et purgandum vulneribus imponitur. quidam succus eius datus cum vino contra venena succus eius contra venena in vino
eandem vim in semine est si cum melle sumatur. nobis expertum est armoratia in ptisana sub
bibitione decoctam toracis vitia sanare. Gal. urinativus est sufficienter vero et inci
sivus et deopilativus ex predictis qualitatibus consistens. Raphanum agrestis species que vo
cant rapesta valet ad educendum coleram administrata ut apparet in l. urinam
Serapion auctoritate Dias. Raphanus quando comeditur generat ventositatem habet bonum saporem
et non est bonus stomacho facit eructuare provocat urinam et quando comeditur post cibum mollit
ventrem et iuvat cibos ad descendendum. et quando comeditur ante cibum expellit cibum ad
superiora et non sinit eum descendere ad fundum stomaci propter hanc causam quando comeditur ante cibum
facit vomere ipse subtiliat sensus. Et si coquatur et sumatur confert tussi antique ex hu.
grossis aggregatis in pectore. Et cortex rafani quando appropiatur cum syngebin est magis
provocativus vomitus. et est conveniens ad ydropisim et quando fit emplastrum cum eo aufert
livorem qui fit sub oculo et confert morsui tiri et quando miscetur cum farina lolii facit
nasci pilos in allopicia et abstergit botor et quando comeditur confert ~~stragulatio~~ strangu
lationi fungorum et provocat menstrua. Semen vero rafani bibitum cum aceto facit vomi
et provocat urinam. et aufert duritiem et tumorem splenis. et quando sumitur in potu confert morsui
serpentis qui dicitur cerastes. et quando fit emplastrum cum eo cum aceto aufert ulceram que dicitur
ancora ablationis forti et convenit stomacho Serapion Raphanus agrestis quem romani vocant
armorachion habet folia similia foliis domestici et habet radicem mollem longam et saporem
eius est ad acuitatem declinans cum folia et radix si coquatur et comedatur convenit stoma
co et eius virtus est ca. inflativa. et provocat urinam et menstrua et quando sumitur cum melle
incidit hu. grossos. et viscosos in pectore Et radix eius conbuitur et pulverizatur super ulceram
hu. et mundificat et desiccat illa et putrit aliquid quod expumatur succus eius et datur in potu
cum vino et convenit medicinis mortiferis. et semen eius etiam facit hoc. nos autem experti sumus
multociens de hac planta quando miscetur multum cum kist ordei donec dissolvatur in decoctione
et datur in potu in potu: et habet magnam efficaciam in egritudinibus pectoris antiquis que fiunt ab hu.
grossis Et idem auct. Ruffi. Raphanus confert fleugmati et provocat vomitum et est malus
capiti. et oculis dentibus et palato et corrumpit cibum et est conveniens omnibus egritudinibus
mulierum et generat ventositates in superioribus partibus ventris. Et illud auct. Humay propter suam
maliciam et velocis putrefactionis sue substantie. Et idem auct. Rasis. dixit mihi quidam
amicus meus quod expertus est hoc et invenit verum distillavit eius aquam raphanum super scor
pionem et invenit eum statim immobilem et in continuo inflatum est et cepit propter medicinam
et rafanus confert fe. quartane et rigoribus febrium periodicarum et doloribus ventris et
quando comprimatur semen eius cum melle et si quis pungatur a scorpione et post comederit rapha
num non sentit dolorem eius. Et ipse debet cibari que remanent et facit nasci capil
los in alopicia. et si assuescat cum illo cuius capilli cadunt confert ei et quando bibitur semen
eius curat dolorem epatis et ipse auget pediculos in corpore. Aqua rafani i. succus,
si bibatur expellit aquam ydropicorum. Et idem auct. Alchaugi. auget in desiderio

coitus et spermate. Et idem auc. Albuz mesuay si comedatur cum sanguinibus facit nauseam
et si comedatur amplius ex eo facit vomitum et corrumpit cibum in stomacho et signum in hoc est
eructatio eius et folia eius conferunt ictericie doloribus epatis et opilationibus eiusdem.
Avicenna li. ii cap. de fistula pastoris virtus eius est abstersiua resoluit apostemata fi
xa et grania in visceribus et confert lapidi renum et frangit ipsum decoctio eius et radix
ipsius confert ulceribus intestinorum alias virtutes invenies in litera almea.

Sal

Malk ara. latine Sal. Sera. li. aggre. cap. Malk. auc. Dias. sunt eius duae species
una que ex minera et alia que est ex mari. Et illa que est ex minera est fortior. et est andarani
et melior ex eo est non habens lapidem: clari coloris cuius partes sunt equales et ex marino
melior est albus equalium partium. et etiam reperitur in locis aquarum stantium. Idem auc. Galli et sal
qui generatur in stagnis marinis assimilatur marino. et iste sal fit in maritimis. nam quando
decressit aqua ut generatur in temporibus estatis coagulatur a calore solis adurente quod est
in marginibus aque et fit Sal. et hoc fit plurimum eo quod agreget in loco illo ex aquis
fordidis que sunt multum callide et propterea quia evacuatio aque magis fit in loco arto substantia
eius est grossa et sapor eius est stipticus salsus. Sal vero qui est in minera est grossioris substantie
et fortioris stipticitatis. et virtus eius est sicc. in tertio gradu. Sal sodome est sal qui generatur in
mari mortuo ubi est aqua amara in qua si proiciatur pisces moriuntur. et vocatur sic a no
mine montium qui sunt prope illud mare Sal qui effoditur a minera est minus cal. et minus sub
tile aliis. comburitur sal solum hoc modo pone sal in olla noua et cohoperi illa ne sal
sedo eggrediatur ab olla propter calorem ignis et sepeli ollam in pruinis et dimitte ibi donec
aduratur et recipe deinde aufer ab igne et potes diffinire diuersitatem salis aque sapore et
hoc quia ille qui participat amaritudine resoluit sed qui est salsus solum circumlocutione sua
stipticat et stringit et sal quando aduritur est maioris resolutionis et minoris stipticitatis
et flos salis est subtilior quam sal adustus et sapor eius est acutus et resoluit resolutione forti
et est flos eius spuma que est super salem sed puluis salis assimilatur spume salis multum
et possibile est quod subtiliaret et resolueret plus quam sal et aggregaret quod remanserit
de substantia ex corpore sicut sal et sicut capis pisces viuentes et proicis in mari mortuo
moriuntur statim ergo debes scire quod accidit per amaritudinem que est in eo quam quod est in
multis est animalibus omnibus et plantis Dolce Sera. virtus salis est quod prohibet putrefa
ctionem corporum eorum que sunt parata putrefieri per humiditatem superfluam que est in eis
et sal magis quando extenditur super corium et ponitur super spleno resoluit duriciam eius
Dias. Capitulo de sale Salis virtus est stiptica et abstersiua et mundificat et resoluit
et aufert carnem superfluam ab ulceribus et cauterizat et prohibet ulcera frandulosa et
ingreditur in confectionibus medicinarum scabiei et auget carnem superfluam que crescit
in oculo: hoc facit ungulam que fit ex eo et ingreditur in clisteribus et est bonum apposte
matibus ... et quando miscetur cum oleo et aceto sedat pruritum et quando ungitur
iuxta ignem donec sudet et idem facit in scabie ulcerata et non ulcerata in lepra et impe
tigine et quando miscetur cum melle et aceto et oleo et linitur curat synantie et cum oleo solo
curat apostemata vuule et duarum amigdalarum et curat humiditatem ad gingi
uas et fit ex eo emplastrum cum farina ordei cocto et melle ad pruritum et ad fluxi
bilitatem gingiuarum et ad ulcera corosiua et fit emplastrum cum eo et semine lini ad
puncturas scorpionis cum origano et ysopo et melle et ad morsum vipere et cum pice

alkitra aut cum melle ad morsum animal quod dicitur carastes et est species cornuti et
quando fit emplastrum cum eo et melle et oleo resolvit foruncolos et quando miscetur cum origano
et fermento maturat apostemata phlegmatica testiculorum et confert morsui ranae exi
stentis in flumine babilonis et quando teritur et ligatur in petia lini et stringitur in aceto
forti et miscetur cum hyssopo et ponitur super morsum in quo est morsura animalis alicuius vene
nosi confert. Et quando miscetur cum melle convenit sanguini mortuo qui est in oculo et confert
nocumento opii et fungorum perniciosorum Et quando miscetur cum farina et melle convenit
contusioni nervorum et atritioni lacertorum. Et ponitur super combustionem ignis et non sinit
locum vesicari ponitur in hunc modum super podagram et convenit. Et fit emplastrum cum eo et
linitur cum hyssopo et perimit vespilla et formica augeri in corpore Et quando agitatur cum oleo
provocat sudorem et quando sumitur in potu cum vino et aqua laxat ventrem. verumtamen
est malum stomacho. Cinis

Cinis possce Serapio Convenit usus eius ad ulcera fraudulentia et comedit carnem quae
crescit in ulceribus Et administratur cum in aliquibus doropiis quae infunditur spongia in ipsa et ponitur
super tumorem et fit inde clistere ad ulcera intestinorum et ad fluxum antiquum et datur de ea ʒ v
cum pauco oleo ad coagulationem sanguinis et ad tussim et convenit dolori nervorum et palisi
et bibit cum illo cui datum est in potu venenum et ille quem momordit tarantella faciunt
autem ad hoc omnes aliae species cinerum et specialiter cinis arboris glandiferae scilicet omnes supradicte Bu
casem Eben Alben Asarim libro qui dicitur servitor Modus faciendi cinerem extra
multis arborum ex radicibus et foliis accipe ramulos recentes amputatos habentes ad huc
de sua humiditate et abstergere bene eos extra et lava cum aqua donec nihil remaneat
in eis extra ut ex aqua aliqua putredinis deinde imple ex eis ollam magnam quantum oportet
et claude eam cum coopertorio perforato ut fumus eorum inde egrediatur deinde pone in furno
panis ascenso usque mane et extrahe ollam quae invenies ramulos extractos sicut carbo
nes tunc ergo oportet quod teras eos bene et ponas in olla minori prima et pone iterum in
furno et facias hoc saepe sicut donec invenias cinerem albam bonum lenem tactu quem serva
ad necessitati. Ovum

Baadh arabice latine ovum Ser lib aggre capitulo baadh ait Galienus De ue
ellegimus scilicet ova gallinarum non ergo oportet ut narremus aliorum ovorum virtute quae
corpora et cadunt cum natura illorum et complexio quidem ovi est frigidior corpore temperato
natura infrigidat infrigidatione temperata et desiccat sine modicatione et oportet
ut administretur ex eis illa quae sunt recentia quae vetera non sunt bona albugo quidem
ovi administratur in doloribus omnibus in quibus est necesse sua medicina quae non mordicat sicut
sunt dolores oculorum et apostemata ani et pectinis et omnia ulcera fraudulentia mala
cum medicinis quae abstinent sanguinem qui fluit a mirringis celebri et quando imbibitur
in eo lana et ponitur super combustionem ignis aut aquae bullientis confert multum et est bonum
in emplastris quae ponuntur super frontem et facit adhaerere pilos quorum oculis non est directio
in palpebris postquam miscetur cum medicina convenientia ad hoc sicut olibanum et majore
pinguedine ex eo quod est antiquum necessarium nimis siccum et juvamentum est in hoc non sicut comple
xionem quae est in eo sed propter viscositatem. Vitelli non ovorum substantia similis est substantiae
albuminis. Et propter hanc causam miscetur cum cerotis quae non habent mordicationem postquam fuerit
decoctum aut assatum parum et eius assatio debeat superfluitates paucas Et nos quidem existima
mus quod hoc comprobatur ex hac virtute egredientis est a sua complexione et miscetur similiter

In emplastris que prohibent apostemata ca. tota vero ouum administrant postquam
miscetur cum oleo rosato in incurationem apostematum que fiunt in mamillis et pal
pebris et auribus. Et quando apostemata fiunt ut fiunt ex percussionibus aut alia qua
cumque causa et utimur etiam eo in medicatione membrorum nervosorum sicut sunt
iuncture et corde. Et si decoquatur ouum sicut est et comedatur cum aceto sedat
humores fluentes ad stomachum et intestina. Et si cum eo misceantur aliqua ex me
dicinis que conferunt ad ventris fluxum et dolorem eius et detur in potu aut coquatur super igne
sine fumo et dederis infirmo in cibo confert cum iuvamento non pauco. Et meliores
medicine que sunt eius in hoc casu commiscentur cum eo sicut sunt acetum et sumach et quando
assatur ouum aut coquatur aliquid acquirit per decoctionem aut assationem duritia
tem non paucam. Et idem auctor Dias. Ouum semicoctum sorbile est magis nutri
ens quam alio modo confectum et vitellum oui cum crocco et oleo ro
sato confert pulsationi oculi. et admiscetur cum melliloto et confert apostematibus
ani et apostemationi emorroydarum. Et quando linitur albumine eius super combustionem ignis
in principio eius non sinit locum vesicari et quando linitur cum eo facies prohibet solis combusti
onem. Et quando confertur cum eo solum thure et ponitur super frontem prohibet cursus humorum ad oc
ulos. Et sorbetur tepidum ouum et confert asperi Vesice et ulceribus Renum et aspe
ouuz tep. diu — tati pectoris et expuentibus sanguinem et catarro descendenti ad pectus et apost
matibus amigdalarum. Et quando distillatur modicum ex albumine eius in oculum sedat dolorem
eius. Et quando frigitur cum sumach et galla stringit ventrem. Et quando commeditur solum facit
hoc assatum eius. Et albumine eius quando distillatur in aurem apostemata calido aposte
mate impinguat et sedat dolorem eius. Et similiter quando ponitur super apostemata calida
oculi confert. Et quando sorbetur oua confert morsui anatis quod dicitur amolos et quando sor
betur ouum crudum confert apostematibus amigdalarum. Dias. secundum translationem nostram
capitulo de ouis habet etiam ouum effectum duplicem si enim semicoctum bibatur vitellum
eius stomacho prodest et lenit quia lene est. Crudum aut potatum brancos emendat
lacrimam eius tepidum in oculis dolentibus iniectum salutem restituit. Vitellus aut ex
tensorum illinitus in aqua parte corporis sceptici invenitur coctum vero in aceto ut fiat
durum dissentericis prodest. Virtute aut sua oui sorbile cibus et potus virtute praestat
Crudum bibitum fetum prohibet facit et non solum ad ocellos verum etiam ubi sine mordi
catione necessarium est medicamentum ut in ano et veretro ulcerato aut ad alia
maliciosa vulnera. Unde cum oleo rosato mixtum adhibetur ad palpebras et mamil
las inflatas et ad alia percussa loca in corpore aut alio quolibet modo factas infla
tiones in nervosis locis. sicut cubitus ut digitus et genibus et articulis pedum et manuum
adiuvant crudi oui vitellum ultimum medicamen est cum lana vel etiam albumine infici
gidat cum mediocriter sicut sunt medicationes Almasor Tractatu tercio capitulo
de ouis. Oua plus aliis convenientia Galline sunt et perdicis post quas oua anatis in bo
nitate existunt quamvis malum efficiunt nutrimentum. Alia vero oua sicut oua que sunt pua
rum avium aut magnarum comedenda non sunt nisi medicine causa. Duo vero ouorum
prius dicta genera Galline videlicet atque perdicis sperma valde augmentant adeoque ad
coitum stimulando invitant. Anserum aut oua fastidium faciunt grauem [?] odo
rem. Sed Galline et perdicis oua temperata sunt et convenientia. Vitellus quoque oui in calli
ditate temperatus existens bene nutrit. Albumine vero frigidum est et viscosum durius
digeritur sanguis etiam ex eo generatus non est bonus. Oua cum elixantur et dura

fiunt plus nutriunt ad digerendum tamen sunt duriores tardiusque de stomacho descendunt
aut mollia vero ad descendendum velociora his aqua sanguinis fluxum et multum aut
viscosi fuerint in minute conferunt. Tremula vero que neque dura fiunt neque mollia in ter
illa media existunt ova sorbilia gutturis et pulmonis conferunt asperitati ex quibus sanguis
temperatus ac multorum virium generatur ipsa que ~~aliquando~~ aliquando vice carnis sumunt
quibus valde pinguescunt uti non debent Auicenna. lib. 2° capit. de Ouis. Meliora
ex eis sunt ova gallinarum recentia et melius quod est in eis est vitellum et melius corporis
est ut non cum alio comedentur post ova autem Galline sunt ova avium que cursu corporis
reducunt sicut atedzam adoraz et alcubini et alhehemigi Ova vero anatis et similium
sunt mali humoris ovorum sunt ad equalitatem tendentia sed ipsorum albumen ad frigidita
tem et vitellus ad ~~frigiditatem~~ caliditatem et ambo sunt humida precipue albumen Et
ex eis sicciora sunt ova anserum et struthionum in ovis est stipticitas et propter hoc in vitello corporis
assato Corporis autem albumen sedat dolores mordicatiuos per suam glutinationem quo
ipsum tenetur et remanet quare non removetur velociter sicut lac Coagulata vero
sunt tardioris digestionis plurimi autem nutrimenti et meliora corporis sunt sorbilia cocta in
aqua et sunt velocioris penetrationis fit epithima ex albumine corporis et prohibet
corruptionem coloris a sole et removet eam et cum vitello assatur et confert et epithima
est utile panno et nigredini ovi autem avium terre sunt tinctura bona secundum quod dicitur
et experitur hora qua preparata sunt ad illud cum filo lane penetrante in eis et
dimittitur donec consumetur an nigrescat et similiter ova alodach secundum quod
dicitur Et ponuntur ova in emplastris apostematum Et in clisteribus per ulcera et apostemata
et liniuntur super herisipila cum oleo et conferunt exitum ani et pectinis et adustioni
ignis et conferunt ad ulcera et similiter ad adustionem aque Et leniunt nervos et conferunt
ulceribus doloribus iuncturarum Et ponuntur in medicamentis abscindendi fluxum sanguinis pani
culi cerebri et conferunt corize Et vitellus ovi Galline confert apostematibus ca. in aure
Et dicitur quod ova testudinis silvestris conferunt epilepsie Albumen ovi sedat dolorem oculi
Et vitellus cum croco et oleo ro. confert percussioni oculi Et cum ex eo fit emplastrum cum fari
na ordei prohibet fluxum ab oculo et similiter linitur cum ture super fronte per fluxum ab
oculis. Et conferunt ova sorbilia asperitati pectoris et pulmonis et gutturis et tussi
et pleuresi et etiam et raucedini vocis ex caliditate et strictura anhelitus et sputo san
guinis propter cum sorbetur vitellus ipsorum tepidum Et ova gallinarum testudinis silvestris accepta sunt
tussi infantium Et ova cocta in aceto prohibent fluxum ventris et disenteriam et ipsorum
Crudum vitellus confert ulceri renum et vesice precipue si sorbetur crudum sed quando ex eis sunt assa
ta super cinerem sive fumo conferunt solutioni ventris et disenterie quando comeduntur cum ali
quibus stipticis et aqua agreste et conferunt asperitati intestinorum et vesice Et ex albumine
gallinarum ipsorum fit clistere cum meliloto per ulcera intestinorum et putrefactionem corporis
Et conferunt exitum ani et pectinis et suppositorium lizimiuz infusum in eis et in oleo ro.
per apostemata ani et percussionem eius Ex albumine sicca ovorum fit pessarium in
oleo de alcanna et confert ulceribus matricis et lenit matricem Et quando sorbetur sicut est
crudum confert fluxui sanguinis Amplius omnia ova precipue ova passerum augmentum
faciunt in coytu Et dicitur quod cum ova anseris miscentur cum oleo et distillantur in vulva in
matricem provocat menstrua post quatuor dies et 3 dies in lib. de viribus cordis dicit quod
confortant cor Rabi Moyses cap. de ovis Ova integre recentia sunt calidiora generant san-

guim' B oua dura assata scilicet sicut fabis grossis ... z oua Juuat ad coytu maxi
me cu cepis et rapis Gal. sup illo amphorismo corp q nutriunt oua nutriunt parz
z tard z maxime in aqua cocta Et oua sic grossa ... sicut sut ... z piscat ...
corp cu oleo ro z croco remouit dolorem podagricorum z si ... dolucrit ...
secat ... modicum opy z subungantur Contra Incendiu ignis fiat vngue
tuz sicut pbatu ex vitellis ouorum recentium oleo ro. z cera alba z sepo arietino
ad Idez valet suy platagins cu albumine ouorum recentium z suco cucurbite
Albumine oui cu vitello in vrinali positus ... suspecti g quouis modo sup
sit ... ... Infra certas horas illud patefacit ubi sit ... ultra
gibbuz epatis. s. In ... ut In ... vrinalibus ... z fetet ... sit circha
... ut i ... ... aliis rugatur z ... no fetet hoc
repi in margine ... Sera. apud cap. de vrina Ideo hoc etiam hic addo

Ad apriendum viam omnes z viam ... z toci ... lenitum z Indi
lapides z humor ... Antonij ... pone ... cu candeletha de cera parua
Rx oleo scorpionum magistralis ... oleo de spica olei ...
an ... mistice ... misture debite calidi sato tepide plures z plures guttha ...
sine ponat z impliciter in foramine i via capitis ... plures z plures in die natura
... ut sup. It ex cadem mistura ... Inunctiones debite calide et
no tepide vngat tota ... z totu dictu ... Inter testiculos z ... plures
z plures in die ... ad apriendum ... ut sup.

Rx diacinnamomi ... assumat vnu modicum ... sito Jeiuno ... semel
singulo die z post ipsa assumptionem stet Jeiunus saltem horis duabus z Interim dormiat
... post purgationes ...

Polue de ... le Genzive ago ... denti no chalchano e fanno belli e bianchi
Rx ... coralli corno de cervo ... de ... mastici ... Et tutte
le sopscritte cose siano ben pulverizade et mescolate Insiembre et dapo pasto
fare schaldare in uno bichiero un puocho de vino e lavati li denti ...
fregando cu el dedo ... la dita polue ...

Queste sono le Virtude dala herba chiamata Turcha ... chiamata Turcha a
... mal de capo ... Fa bono audire. ... la memoria
sana la ... salda el zelebro. Fa bona vista ... magna
dela ma ... su suco. et ... el so sugo mettha
la polue dela dita herba ... aqua laueli li ochi. Ancora leua lu
sangue deli ochi ... dela aqua ... el sugo leua le cataratthe ...
el sangue del naso ... purifica la gola butta tutthe
le flumme libera el mal del stomago aguza lu appetito slarga el pettho ...
... el sangue bono ... ogni dolor del corpo beuendo
el vino nel quale sia cottha la dittha herba fa sudare ... ogni cati
... beuendo ... la dittha herba ... li catiui humori ...
... la smilza rompe la pietra beuendola cu lu vino cosandola cu la ...
... guarisse lu ... guarisse lu potti
... a magna ... passi ... de la polue ... quanti

Nomata questa herba ... sancto ... ... grado sancto. ... che la ... dicono ... ... de queste virtude si semena ... si semena ... non tropo ...

ptis 1487 die 12 may.

Maist° Achiles Ebero me mostra do piere fatthe i uno zorro una era grossa quato he meze uno osso de zizola et qualch cossa mancho l'alt° era mancho de la mita de uno osso de zizola. Me disse uno prethe li insegna tolesse do fiore de sambucho et tuorle zoso dello restruglio et fezessi far suffo et beuelle quelle fiore crude como le tolse del arboro, et ch indomen le fazesse se sentiua mlto mal et orinaua spesso et cercha uno cosllez o ii una doy ua ... dicti fatthe fiore de sanbugo li caza fuora quelle do piere cu grande doglia et disse ch ... et nota ch quelle do fiore qn li aue mondate disse ch fo un boy cosllez asipoua ... et piu ancora ancora

liqlicia dulcis gustu

Liqlicia latine, et greee gli°. li aggre° e slis ac aue dialco glis est arbustu hns ramos longos in duobs brachijs ht folia silia folijs arboris mastici et sunt folia e humiditas q ad heret manuu et flores silis hic flori dicte brachion e. Et purpurei coloris et sem ei e i magtudie seis arboris dicte kalatubas ...o asperi e o Et ht radices longas i colore suo simles ligno qd nominat inouccto bussuz. aut hic radix ... e i costipicitas cu dulcedie exprimit inde succus Dias. e glicoriza z e q nascit i capadocia aut in poto ... e hijs virgas longas duor cubitor i qbs folia st spissa z simlia lentischo. sz pinguia z glutinosa flores ph'r hiacinto simlez s' men ht simlez plantani z aspn. qd seme e lesti. sz rufuz z oblongu. sut illi radices busei coloris longe sic hiereane ... z dulces q exticat extirat ut leuu Pli° de liqlicia glicoriza hba e q nascit i campis gustu dulcis. z cu dulcedie habudante de qua succus extrahit z melior usui fiat. Cassius felix e glicoriza glicoriza gre. ex eo dicta qd dulces radices ht. glicen eis gre. dulcedo dicit Gal vij de simplicib. phaz. c°. de Liqlicia magis ... qd in liqlicia e est in suco eius radicis. z substantia ei e ppinqua substatie nostri corporis z ualde simi lis e ei sapo ei radicis e dulcis cu stipticitate pauc ... virt ei frigidio oplexioe hois z e tepide caliditatis. et ideo e ppe oplexioez equale z e hu. tempate humiditatis Theodor prisian. liqlicia e eligeda no nimis grossa nec nimis tenuis q i tra ... sit q etiaz cu frangit leuis e z intus sit albida. sz nigra ul viridis abicienda e. Succus ei fortioris efficatie e q efficit sic. Cum viridis e radix contrit by z i aq decoqt sic e usqz ad osump tioez poca exprimit z desicat in sole z i rotunda copuschula secudu forma uasculor formatur Aly sofisticat hoc mo. Faciut puluez liglicie z coqut i aq z ... dut mel et faciut

...ona ut ducimus Dias posse. vires ht relaxates cu dulcedine exhumantes ... sitim sedat z reni z uesice mitigat dolore z prouocat urina z mestrua z oez tumore iunsa z imposita placat succus ipo aspidine arteriaz dislenit. et no solu trachea arteria sanat sz etia schabiositez vesice sig succus sb lingua ... retet glutiens dz. qz extuatioez stomaci tollit. tumore stomaci ... tollit ac ...t Radix vesice z Renu ulceratioez curat bibita cu ... utilis e. Radices ipo masticate st stomatice Elixatiua radicis ... i puluio redacta z imposita ptezigia detergit Gal. Glicoriza ... non solu i arteria sz i scabiosa vesicha p medioctate oplexiois Teodor prisian ... vicia pectoris decoctio eor i aq. z i pleuresi z puplemonia. aq decoctionis ei ualz ... ad idez ualz ellectuariu fcaz ex suco liglicie z melle. liglicia masticata et sb lingua re tenta sitiz z asperitate stomachi z guctur mitigat. lizion ... qlibz indicia qua ... apprciat hoc uocabulo ad designaduz tantu qd poit i ocul. lisarab .i. Garofolata. lissa .i. arbor cuius folia st silia folijs citonior z ht fructu simle galle. lise muti .i. catazulis. lisem .i. lingua lisos ... dissolutiu Paulus e ... lisen ... .i. boerago lisenel chemel .i. plantago lis... nabauz .i. burago.

Ave dulcis custos meus Angele pyssime
Cui me totuz dedit deus zc. fidelissime
Ne sim male mortis reus vincere santissime
Fac me semp rector meus Et mori letissime
Aue yhu xpe delegate ad mei custodiaz
Dulcis angele beate p diuinam gratiam
De celesti pietate Junges da meme. az
Et reuz omni sanctitate vincere maliciaz
In me p te roboretur fides Spes et Caritas
In me semp dominetur tota sancta trinitas
In me xps epuletur Et eius suauitas
In me tandez reueletur Felix eternitas
Sana pectus suspirantis Gemitu grauissimo
Adduc uota suplicantis De corde purissimo
Vt sint grata vi gestantis yhu clementissime
Cuius uisu me formantis fruar beatissimo
Pastor bone memor esto Ouem tuam pascere
Illi semp sic adesto Vt dum lupus rape
Temptat eaz tu sis psto mox illaz eripe
Quaz presentes illi festo Quod nequit deficere
Aue frater spiritualis amicoruz Intime
Comes dux z Rex uitalis Corporis et anime
Esto mihi lux mentalis Et aculpis exime
Atqz de cunctis malis Hora mortis redime
Doce linguaz predicare Verba sapientie
Peccatores reuocare Ad decorez gratie
Penitentes prouocare per opus Justicie
Cunctos hostes debelare Cuz palma victorie
O pie pater me digneris pio vultu cernere
In aduersis recordeiis me nunqz deserere
Reuz ergo ne moreris adte me reducere
... ab his feris Qui me uolunt perdere
... Semina zizanie
... feminare pacis et concordie
... per opus Justicie
... lectuz pa ueritas lustret

Gaud pia Magdalena
spes salutis uite uena lapsoz fiducia
Gaud dulcis aduocata
resurgetis fomina data mis is post iuda
Gaud felix do grata
cui remissa st peta speciali grana
Gaud lotrix peduz xpi
a quo tanta meruisti amoris Insignia
Gaud q septeis oris
es ab antro uecta foris summi regis filia
Gaud prima digna frui
frui uisu tui redeptoris resurgetis gloria
Gaud quia sublimaris
et cu xpo subleuaris in celesti curia
Fac nos hic sic penitere
ut post mortez iuas uiue fordiam gaudia
Ne despicis uos q peccare soletis
exemploqz meo uos reparate deo
Non eges im mente
nisi sit separata de gente
Quodore oratis oratioe oplete.

1488 adi 22 luyo
lu zorno dela glori
osa sancta sancta
Maria Margdal
ena noy Nicolo z
philipo fradegli
fazesimo osacrar
lu altare dela cap
ella de sancto uize
zo ad honor de sa
ncto uizenzo dent
sono reliquie de s
ancto agazo et d
Scta agata mo
signor vescouo d
cauurole el osce.
laus deo patri am
Ser zanon nostro
padre z ser sebuto
so fradello fe sac
crar lu altar de scto
Nicolo i lagiesia
de scto domenigo
laus deo pat am.
li he nostra sepultura
auati lu altare posto
scuto d zano dona gratiosa
sua moier dona Tomasa decucag
e Conzo nostro fradelio

laqual capella
1493 nostro fra
dello ordena al
tempo dela mor
te sua se osi
crasse. li he
nostra sepultura
auati lu altare
de sancto uizenzo
de nostro auo da
sauo et tutti li
nostri asendenti.

Incarnatio filij dei fuit a deo patre ab eterno puisa. Fuit a spiritu sancto sanctis pphetis inspirata Fuit a filio dei p ipuz z no p aliuz opleta Fuit ab archangelo Gabriele virgini Marie deuotissime anuntiata Fuit ab oibus angelis desiderata Fuit a patriarchis Intellecta Fuit a prophetis pdicta Fuit ab apostolis p totu mundu pdicata Fuit Martiribus testificata Fuit a confessoribus ofessa Fuit ab Euangelistis z doctoribus oscripta Fuit a sacris virginibus otemplata.
Duz maladicit impius diabolus Maladicit ipse animam suam
De stercore bouuz lapidatus e piger Et ois q tetigerit euz excuciet manus suas.
Vir multuz iurans Implebit iniquitate Et no discedet a domo illius plaga

Largire nobis clementissime pater, qd sicut beata Maria magdalena dominum nrm yhz xpm super oia diligendo suorum optinuit veniam peccatorum, Ita nobis apud misericordia tua sempiternam inpetret beatitudinem. p dnz

Sacratissimam beate Marie Magdalene qua celos subeit celebritatem recolentes suplices Imploramus clementiam tuam vt qui eius deuocionis recolimus Insignia ipsius mereamur opotes effici glorie. per dominum nostrum yhz xpz filius.

Nil magis cupiūt hoīes ī orbe degētes quā nomē inter gentes habere laudablē ac famā p orbē plurimū diuulgāi / Famam quoqz suaz nemo poterit ōsuare lucidaz z illesaz uel bonū nomē inter hoīes possidere nisi ṽtutiz fuerit ornatuz / uestitus ṽtutū autez nullus posset ornamēta tenere si nimiuz uicij q̄z maculetū. Nam ṽtus et uiciuz non bene ōuiunt nec ī una sed morantur.

Videas ergo quis reputetur homo / post latrocinias / Rapinas furta uel alia quoqz nefanda comissa Et qua fronte ualeat inter hoīes comorari qui predictoz uiciorū repitur criminuz reus.

Viuere tute querit, q se ōsilio reḡ impetu q ducit̄ p̄cipitarē solet.

Pietas ualet ad oīa Valet ad ōseruationez uite uiri / pietas ad oīa utilis est. Valet ad mltiplicatioēs sbstantie terene ps nō uidi iustū derelictū, Valz ad redeptioēs culpe / ōtante peccata elimosinis reddime, Valz ad reisioēs culpe / prouēbys / feneratur domus qui miseret paupi. Valz ad euitatioēz gēenne / Jacobus, Judiciū sin misicordia iui qui non fecerit misicordiā Valet ad aceptioēz glorie Ecc xvi oīs mia faciet lucū unicuiqz s̄z mitū opus suoz.

Esto humil ī cord̄ mansuet ī ope bnign / In s̄mon s̄ct / z pius in ope rectus ī intētioē Ora feruente ṽbuz dei audi libēt Stud utilit resiste temptatioīb; uirilit. ōfitere freqnt. Sis ī officio duotus lectioī misse ītēt Ad oēs obedientiaz parat. Nullū uellis unquā offendere Et si icidas labora satisfacē. te ledēte noli uindictā ex pectare Set ora deum illi Jgnoscere.

Jeronim⁹ Grandis ergo ṽtus ē z solicite diligētie supans q̄d natus sit in carne et non carnalitr uiuere et inolusus hostem cuyi tifabule ferut cēra oculis obsuars. Pessime ōsuetudinis ē ou fragilis sexz et imbecillis etas suo arbitrio abutit et putat licere q̄d nō licet s̄z nim expediunt

Abhorsuz p hibz z dolorē renū tollit R̄ Tele subtil inzerate zera noua z cade calida R̄ turis masticis garofaloꝝ an̄ z u puluerizet z p hicat sup zera illa z sit tella lata digitis quatuor z longa ad longitudinez alkatiū mulieris alchatiū ē loc q̄ dicit̄ le rene .i. ab una ancha ad aliaz idest z ibi ponat̄ ista pecies sic icerata et probatū ē multotiēs.

Benedictio patris filioꝝ domy firmat Maledictio autez patris uel matris eradicat fundamenta. Ne glorieris in ōtumelia patris tui nō ē eiz t glīa s̄z ōfusio Quā male fame est qui reliqd patrez Maledict a deo ē q exaspat patri.

Melior est q operat̄ z abūdat ī oīb q̄z q gloriatur z eget pane.

Sono tre cose che sifa poca stima Beleza de putana forteza de bastasio et ōseglio de pouero homo. se po azozer una altra fauellā de homo basaro

In nome yhu Conseglio de s. piero (Nicolo) pasarin de mon. per sanare piu cose ma
pensolisfo nociuo per esse forte inrecipienti excoriazion

La malatia che si chiama ylicon zoe male de fiancho no he altro adire che rauol
zimento di budella. loqual auolzimento sifa per humori grossi li qli inzene
rano ventositade In le budelle cum loquale sifa molto dolore e grande in
el fiancho et diuenta stitticho Ancora ~~diuenta~~ questa malatia aduene per vicio de pie
tra per laqual enfia la vesiga et poy tirano le budelle Alguna uolta aduiene
che la fleuma he apresa amodo de giaza intra le budelle Et alcuna uolta no po
ne pissare ne andare del corpo che impedisse che no po fare nisuno di questi
officy. Et questa he la malatia graue e pericolosa. Ma comunamente et bono
a meterli in aqua calda che sentono questa doglia azo che la materia se resolua presto
e darli de katarticho impiant ... impero che inanzi che la materia desenda ale budelle
fae dimoranza alquanto Et per zo impiastramo li luogi la doue ene la doglia col
sachettho in del quale abia del meglio rosso o ueramente del sale o ueramente del orzo et
vngelo cum le cose calde e apretiue come he marziaton e arago e olio de camom
illa de aneto Et ancora fazise deli clisteri molifichatiui zoe aqua salsa et malua
et olio et mele Et similmente ala materia che sia purgatiuo con la benedettha
et lato Indy con polipodio agaricho e cologntida et pilat et queste cose
sono quelle che desolueno lo humore zelato et la uentositade e sise resolue
presto farai prima questi remedy et spessi. De la vrina impedita. Fa bulire dele
orze cum multo sale in aqua et in quella aqua metthi olio petrolio ouero olio de
pulegio ouero ~~ouer~~ vino o latte Metthi sopra la verga dela vitriolla scaldata intra li testi
o cottha in aqua o fattha in olio et ponla sulu pitignone e simile poy fare dele rasone
aquaticho impero che de questo male spesse uolte deue sentire dela pietra Ancora dali
abere del sucho dela gramegna ouero dela sua decotione Oueramente dali abere dela lisia
che sia stata fattha con zenere de vite Ouero dela decotione dela radize de nebula
cottha in aqua Ouero del vino e metighi del mele impero che lo fae aslargare e orinare e
rompe la pietra et poli li dara anaza saxifrazia miliosolis seme de ellere lapis
inzis o con vino brancho o chon aqua La dieta loro sie questa mazi dele polli e de
altre uselini ma no uselli de aqua Carne de castrone Caprettho i edi porcho che
abi vno anno Carne di agnello de vno anno et carne di cauriolo et usi
abere aqua de zesi rossi et de lenta ~~Et~~ fruttha mazi de pinochi et mandole et mazi
zilo po manzare dele pere cotthe e mele ~~cottha~~ et pane bo cottho e sazonato
Beua vino sutile quanto el pole zoe vini surelli e del vin salli adaquato co la deco
cion del aniso fenoi e masticce manze piu la sera che la maytina Guardise dele
cose fritthe et salata et cose azetose e agrumi et guardisi de aqua fredda e dela
troppo fadiga e dal fredo Et vsi di questa medisina zoe cantos elaterz zinzeruo
zucharo rosato dyacimino de zascuno equales mesticato insieme ogni cosa e piglian
la maytina con la decotion del masticce et abi ~~dia~~marzaritoni et amagola i seme
musica et piglian vna uolta la settimana la sera col vino Et pigli doy uolte
al meyse del mel datu col vino doue sia cottho delo ingenso e fa ardere in sul petto ~~con~~
tamento gomma rabicha epoy la poluerizza e fa pillole con roba in seme dele quali
pilole ne piglia vna per uolta la settimana la sera et fa polue de noxe moscate i grualoe
maze et di basilicho e mescha cum vn pocho de olio e di questi mesca cum vno rosso
de ouo e se troui dele foglie del basilicho pomi de lisula cum el seme sui in vno uase
llo che no sia de rame co vino e la matina li pigli: tole delo ingenso brancho e
piglime tre grani la matina adezuno et purgare sempre de ogni tre meysi vna

et pono
enfiare la
llo chi no
conosi el
son. consule
boni medi
ci et fa
rai
no

uolta cola decoction de lisgnama sena agaricho semug anisi fenocoli e mastici e metegi
on ij de marabolani kebuli: e cosi usaray dele dite medesine ¶ Emptiz R polvezi
lo mastize storax calamitha et mescida in sieme ovo et tulo fay cu olio rosso e musolino
e distempia al fuogo et fa emplastro et mettj i sul ventre: ¶ Al male de fianchi R
de aqua parietarie absinti milie crali uno olio comuno ℥ iij et fat cuxere Ancora anuor
via el mal de fiancho e po mazare ogni cosa R de locpancho diagrido an. e soi. j. c
mirabolani citri x e spa g incorpora ogni cosa i sieme et fa pille cum vino o con aqua
rosata: husa de queste pille ne lalba del di quado senti la doglia tre per uolta
e dormi suso subito zesera el dolore et siando sa sano husandole i cavo de ottho
di o xij di una per uolta no li uegnira may la doglia Ancora sono bon contra quelle
le gothe ¶ Contra dolore di fianchi tole radise de tasso barbasso alguni li dise consolida
menore et tritala ben menuta e mitila i bon vino e lasala star poy hore e
poy cola quello vino et beuine 3 vj per uolta e may no auaray piu dolor di
fianchi ¶ Ancora tuoli ruta aj° i mele e bon vin biancho e fallo bolir i sieme
e poy el cola e poy ne bivi et he guarito ¶ Ancora tuoli sterco de pecora che
romana nella stalla doue dormono e frizelo nela fressora cholo olio e cosi caldo
caldo metilo doue he lo dolore e guarira ¶ Ancora boli seppe barbate e metile
i sul fogolaro caldo tanto che siano squasi cottha poy le pesta et metile i bon
vin caldo e bivi di questo vin tre o quatro uolte et guarira ¶ Ancora tole
dela pomula del sambucho im bona quanita e fane bolire i bon vin vinegho
bino e poy lo cola et dane abeuere per tre di. zoe do uolte al di la sera e la matina
¶ Ancora he bonissimo e prouato tuole uno bichero de bona malvasia et uno mu-
ziolo de bon olio et fa bolir i sieme i una pignata vedriata tanto che
consumi tuctha la malvasia e di quello olio uegnia longiando un pocho per uolta
tanto quato uoia che bisogni e che no senta piu el dolore ¶ Ancora ho tesso
che metendo ~~oppure olio~~ piu olio che malvasia et uno pugno de ruta e cosere
i sieme tanto che la malvasia se consumi e cola e fa cuxere he bonissimo
¶ Ancora togi foya de zucha saluaticha / che siano ben secche e metile a boyre
i vino biancho; ovo metila i una ingastara he bonissimo / sia piena / e poy
metthi vin biancho e lassa stare tre di e tre notthe al sereno et quando
vene el male beuine uno bono bicher e de presente andara uia ¶ Ancora toli
seme de ~~cumin~~ charuij e seme de lino e falli bolire nel vin biancho e
poy lo metthi caldo caldo i uno sachetto e ponilo i sul fiancho e guarira
¶ Ancora togli dele foglie dela zucha saluaticha et falla bolire i aqua molto
ben e poy habi mele netto e fallo bolire i sieme e poy caldo e dayne a bere
e guarira ¶ Ancora posto purgazion dale cose debite habi uno coppo nouo
de casa et fallo schaldare al fuogo, e come he ben caldo onzilo ben di bon
olio e poy togli foglie de rosmarino e metile suso el coppo onto ben cholio
e fasello ben intorno cum una peza e cusi caldo caldo quato lo po sofrire metti-
lo al fiancho uegnando sempre puze apresso sanando e quado he fredo habine
unaltro e doy e tre e quatro se bisognezano i simile modo e he guarido ¶ Ancora
togli ossa de zeresse et fane polvere sotilissima ℥ ½ e metila i una ingastara
cum vino buono quato sia uno bocale e couerzila bene e metila al sole per viij
di et ognj di et mesedi e poy ne bivi uno terzo de bichero a dezuno et guarda
no bere troppo aqua ne altre cose contrarie ¶ Ancora togli dela bonifazie

tasso bar
basso.

zoe la foglia ma credo saria meglio la radize el seme ela foglia fala secare e fane poluere e darne cu vino caldo zessa la doglia e fara orinare et he bona achi sentisse de rotura ¶ Ancora toli ossi pizoli che sono dreto ale gambe del leuore sone note zontiue farne poluere et dane abere al infermo cu decozion de ceci rossi o aqua de capeluere o vino biancho et he buono achi no po orinare ¶ Ancora usa auanti che tu magni ne che tu beui amagnare xx mandole amare ouero mandole de persige poi beui uno mizolo de bon vino dreto epoi sta zacha meza hora e manga cose abiue ¶ Ancora toli mandole de ossi de zerexe et de persige et fiore de sambucho e zebola fina et metti a bolire in una pignata noua vinj di al sole et ogni di la mescola et jncapo deli vinj di metile adestilare al lambecho e fane aqua e diquella aqua beuine una uolta al mexe vno terzo de mizolo ¶ ¶ Cristerzi per mal di fiancho ℞ semenci anexi cariui metti sale cartami centauree rute camamilla ana .an. j. colognitide agarici ana onz. s pesta grosso modo et boli in aqua q. s che torni per lu terzo et poy colla e fa cristero e in ogni cristero metti zeralongodiu ʒ s olio de ruta ʒ iiij et andara via la doglia

Al male del fiancho el qual vene achi no se guarda bon el male dela pietra renelle e corimento de vrina e po se guarir multo guardare principalmente da tre cose. La prima de fredo la seconda di superchi cibi zoe che magni puocho e leuarsi da taula cu fame che no sia sacio de manzare asua uoglia et zio che maza et specialmente carne che sia ben cotta et no carne de porcho e nesuna rason de carne grossa ne pasta ne legume de nesuna rason ne vini turbidi. La terza no usi tropo ne quasi niente la luxuria. che de pezo che li cibi contradiosi zo son non cose acetose ne agreste zoe prugne naranzi limoni zedri et altri agrumi et pessi de lagi e anguille e cose vischose e frede eda tutti li frutti et herbe crude e da vini bianchi crudi et torbidi. Po usare broto de ceci rossi cotti cu radize de petrosemolo e de fenochi e sparsi e bono e magni bone viuande. Carne de polli de palombini de castroni et ou cum oue fresche e bone spetie et beua vino surello buono e no tropo adaquato et beua meno che puole et beua vino chiarissimo e netto senza altro sapore cativo e no beua adezuno perche el corpo piglirebe multa ventositade. Che pure di pessi uolessi be che tutti siano uetati dali fisici. Pure algua uolta algumo pesse come he ternali e trotte e carpioni lucci de mare pessi di schogli come he soglie detali et altri pessi sceuade de fiume ede mare ede lagi pero si uoleno chuoxere in sula gratella e siano ben cotti epoy che siano ben cotti inuoltadi in erba de fenochi et petrosello e crisoni e simile herbe e stiano bon pocho e cosi ne po magnare alquanto et non troppo ma el meglio saria che non. Vsi del dazimine deli anexi cofetti et usara quando aura la doglia del fiancho de questi cristeri ouero naturali fatti in questo modo zoe ℞ cartami crudi ana ʒ s anexi fenochi ana ʒ iiij calamento flor camamille se minis aneti fenu greci ana an. j. polipodii zentauree ruta fiore ... pista grosso modo et fa boltar in aqua ma se el fosse del estade fa bolire in aqua dune fossi e cottho orzo modato e sia tanto che basti azo che torni per la mita et siano ben cotti et colate e dela dita colatura ne togli quanto sta in una boza e distempare gessa benedetta diafinicon indo e ierapigra o zeralogodion ana ʒ s et vno pocho de sale e tutto olio de ruta o de camomilla o daneto et questo sara bon cristero e se el male no va uia usi de queste pill e ℞ pill fetide aurei pille de hermodatili ana ʒ s et queste usi segondo el bisogno e piu et meno segondo la uirtu dela persona e piglali la sera a retro a zone tre hore e poy usare ogni tempo ¶ Ancora se puo usare sciropi de calamento de asenzo de bachados e simile con le aque apropriate et medesina le sopradite pill et late destempata con le aqua appropiate et decozione destempata

4

Vsi quando ella doglia forte filonio romano Triacha an ℥ 1 s per una presa con vino
adaquato caldo quanto basta et se questo non basta piglia le sopradette pill. ancora
poy usare de questo altro letuario et non el fenolio et triacha auedone e special mente
ale done ℞ zinamomi ℥ ij piperis longi ʒ 6 garofali nucis ta an ʒ 1 e fiat pulvere
sotilissime mellis rosati ℥ ij tutira saluatego an ʒ 1 misse e fiat ellectu cum zale
ma bene e datine ʒ 6 con vino caldo aquato dalo a ogni uolta che si bole et dar quando si uole
¶ Ellectu de fianchi fino e prouato assay uolte ℞ cortice de radize de sambucho radize
de petrosolli et de sparzi et de bruzi et de apio e de zafaran e de zinzo e de saxifragia
an ʒ 1 tuttha queste radize e cortize fa che siano ben nettha e lauate e ben trite e cotta
ben in sieme gla[...] tanto che siano disfatta e cosi cottha e disfata et cauata de quel
aqua et in quella aqua coseray queste altre herbe zoe ℞ artemisia morsus galine an ʒ 1
betonicha ʒ iiij fa che siano ben nettha e lauate e curate e tritate e cote nela mede
sima aqua et che siano ben cottha e tritate e passate con le radize ditte de sopra e poy le fa
bolire in libre iiij de mele purate e colato come tu volessi fare codognato ma
ben cottho a modo de letuario et leuato del fuocho e lassato a refredare un puocho e
poy dali queste spetie zoe ℞ milumsolis alchakengi seminis dauci cretami marini ʒ 1
ginestris an ʒ iiij garofali ʒ iiij gatoga piperis [...] calami aro pireti an ʒ 1 zinamomi
ʒ 1 s bacharo lauri rute orice anasi seni apy an ʒ 1 et fa pulvere sotilissimo e dogni [...]
de questi ellectu mitti ℥ [...] 1 de questa pulvere et incorpora insieme la dossa sie ʒ iiij
¶ Cristero a molte auditta o secreta de interiori o de [...] quando ne auara bisogno
budelle toli camomilla aristologia longa e salua aneto seni grego aniso casobito butiro
olio comuno olio de camomilla e cosi in aqua questo et toli la uentosita el male de fianchi e
cura le interiore ¶ Cristero contra dolori de corpo et de fianchi et de ogni uentosita caza uia
℞ cocumero saluaticho orio fenochi comino aneto ameos bieta malua polipodio
semula an [...] e chuoxi in aqua salata olio de camomilla butiro uaso e olio comun olio
anethi da fianchi et uentosita e mandisi ℞ rosmarino viole camomilla comarzao coriandri
de fa bolire con vino e colla e azongi butiro e olio de camomilla e sile olio comuno A male
de fianchi tolli ruta e mel e bono vino biancho e fallo bulir insieme e de quello vino leua el ditto.
¶ La zanella e le pietre dele rene nascono per due casoni luna he per la materia uischosa
e laltra per lu luogo caldo a modo che uedemo che si fanno li coppi e le tegole che in prima se
tole una terra uischosa come pasta e poy si metthe in luogo caldissimo come una
fornase e qua sta tanto che diseccha et fassi pietra e la uentosita procede de cosa secha
come he la terra e he humidita come he laqua quando se meschedano insieme e zio
in questa parti humido sie con il teroso dela terra e lu secco sie adunato del humido e
cosi nasse la uiscositate e tuttho questo modo hene nel corpo humano a inzenerare
la zanella che quando alchuno anno humore uischoso e nello stomago o nello ~~fegatho~~
~~fegato~~ figato elli cadi e ua nelli reni calde allora la caldeza dele rene chore questa
uiscosita et fane quando ha zanelle pizole et quando pietra grossa como ochi et piuj
e meno specialmente lo fac le zanelle se leuano li pori soy strecthi e perzo abiamo noy
dettho de sopra nel capitulo dele reni el zudisio che coloro che anno le reni calde e picole
onde elli inzenerano molta zanella et zerto la rasone e induxe ¶ Dunque che se uole
preseruare e dazo guardarsi dala uiscosita deli humori tegna temperate si le rene
che non chuosino e non dessechano li humori ¶ El modo di guardarsi dela uischosita
he che elli non mangi cosa uischosa dast per natura ne cosa uischosa per arte. Le cose
uischose per natura sono queste latthe pecorano vachino et bufalino et vino dolze et
mosto e spesso e grosso e scuro | E late chaprino e chamelino non he uischoso e le aque
de lagi et de luogi stagnosi et de fiumi che non corano forte le quale pare che sia olio
el vino dali datali et dele une passe lequale li sarasini chiamano nebich e le an-
guille e tuti pessi senza schiuma e la codega dela bestia e le busie deli pastij e la merola
del cerebro e le prete duresse e la carne de pecora e del bo e de pecora et de porcho

domesticho frescho elle oua duro e lisse caflatuli zo et quelle che sono uiscose per arte he formayo el qual he secho come terra e poy quando luzo magni beua vino cum aqua aloza se mescedano luno con laltro e fano squasi colla e per zo ogni formayo e pigiore e poy le fritelle elle fugaze pane azimo e altre paste de lo formento cottho e de lo farro e de torte doniche de formayo sono pietra crude e machazoni e lasagne e chi se uole tegnire temperate le reme guardise de jacere in sule reme e de portare le brageri strettho e la zintolla e non porti grande peso ne darme ne daltro uestimento adosso e guardese del coyto e dali bagni sulfurei e dandare a piedi e de portare pilizoni in dosso. ¶ El po usare vino biancho sutile ben adaquato e carne zentile come de sopra al male de fianchi usi deli sparesi fenochi petrosello apio senazoni zoe crisone endiuia scariola usi una fiata al mese el uomito dapo el zibo usi deli fichi sechi dinanti zibo ogni hora per zo che cauano la zamella deli reni usi ale fiate la decozione del milium solis e del seme comuno et de la saxifragia et usi a mazare deli meloni elle suo semeselle noble medesine experte che sono quatro ¶ La prima he amazare tre o zinque mandole amare auanti pasto o tre fichi sechi ¶ La seconda abere ogni matina le piu uolte del anno uno bichiere de aqua calda non tepida ¶ La terza he a usare el sangue del becho fattho per lu modo segondo lordine de serapione ¶ La quarta ai medesima lo late de scorpione scrittho nel terzo de auizenna e portare una lamina de piombo forata ale reme per refrescare le reni e andare dischalzo ¶ La pietra se ingenera nele reni e nela uesicha per grande sechura e dureza auno per quello che strenze la pietra nelle reni sta la doglia nele parte de drieto e se la nela uesicha sente la doglia nel petegnone et pissa a gozola a gozola e chiamasi strangurua e per zo che pare dela urina chiamasi disuria et queste sera per humori che trano in tutho le vie dela urina questa medesima malatia da sete anni in zoso se pote curare senza tagliare e dapoy setthi anni non se po ben curare se non si taglia fina ali quaranta anni coloro che sono nefretici non se poy curare

¶ Vsino in prima questi lituarii litontripon justino impera et ducas benedettha simplice filonio fattho per chiareza e de semi de urtichi e radize apii fiori petrosilini sparesi saxifragie anchi brusci mille soly zinamomo spigo et de altre chinge po usare de zaschuno de questi le reni e la uesicha unzi con dragon marziaton olio laurino ¶ Ancora e bon abere col uino el poluere del seme dela zenestra ¶ Ancora el sangue del becco che abi tre anni e abia pasato doy mesi de leleza e herba de hurtiche e apictime ¶ Ancora metthi del olio muschelino per la uerga ¶ Dal questa malatia stano de humory che aturino uolse fuori del sangue dalcuna de calore de fora e usi la postoly ale reme e beui sugo de cetramo loqual in zaugliera molte rompe la pietra ¶ Ancora toli zafrano saxifragia e milii solis et sieno queste herbe verde e siano tanto de luno quanto de laltro e togli del sugo de queste herbe ¶ Ancora a fare orina animme de cerey ana i calondule 3 i falli bolire in uno pocho de olio da schorpione ouero uno scorpion per poco rosato e fallo bulire in aqua e beua de questa

¶ Ciro ormay ad frangendum lapidem in renibus et uesicha Recipe seminum Decozione terrestrium 3 i pista simul tere mitum bene e da abibere cum vino albo e ssilicato urinabit et frangebit lapidem.

¶ Stranella acchi ha rottha la via dela urina et questo si conosse cusi quando aura rottha la via dela urina aura grande dolore sottho el cauo dela uerga e grande cozore e sempre uorebe trare e spicare la uerga he a grande fatiga et questo male e de pericolo e che incurabile ma fazasi questi remedy che zouerano pure asay et questo male buon per doglia de fianchi li remedy sono questi fati bagni de queste cose Recipe e zesoni

Malua vitrioli foglii de violle ana ptes fatthe bolir le dite herbe i aqua de fossi et de
qsta fatthe bagno ¶ Et qn no poseti pisare fazase emplz insulo petegnon de ua
zina de boue e di mele an ptes mesedata insieme z piu caldo ch po sufrire el
ponga sul petenechio e ale zene chel pisera psto ¶ Ancora fazasi emplz de casomi
et de malue cotthe in aqua grassa e cosi caldo caldo el ponete insulu petechione e ale
zeni ¶ Ancora se onza sottho la verga insino sop el corpo cu onguento populeon caldo
o fredo chel sia ¶ Ancora e bon tignir la verga in loho tepido ¶ Ancora poy usare de
qllo electto quanto fosse una castagna p uolta stempato cu vino caldo i aquato ℞ ausito
logis zuberitorum zadicis lily celestis cimini pulegii an ℥ vi p an q s o e fa electt
¶ Ancora sono boni li bagni di san chasano e di vignone ch sono in quello de Siena
e guardasi dale sopdecte cose zoe agrume castagne et sale e da fredo e da cose zoste
ne noci z no stia al fuocho et pasi aqua de semi chomuni el bagno gle sopdecte herbe
azonzetouì saxifragia e messo nel bagno dala zentura in zoso ¶ Quando ad alchua
psona le dolesse la vesicha tole seme de meloni monde ʒ xxx cedruli cocomari
portulacis Seis papauis an ʒ iij Seis iusquiami ʒ ij zuc° apeso de tutte le dose soc ʒ iij
la matina cu ℥ j de aqua de violle ¶ Ancora he bona una herba ch se chiama oculo xpi
¶ Ancora he bona a dare abere la zenzala a rostita po ch togli via la doglia dela vesicha
¶ Ancora he buono a sufumigare le done cola lumaga qn ch pisano agiozo a giozo
¶ Ancora bevia sugo de petrosemolo di saxifragia et de apio ¶ A pietra et a renella
habi una vesicha de porcho saluaticho e sia piena de urina del pprio porcho
zoe cu quella urina ch ui se troua dentro quado ela uesio el porcho et metevi dentro
tanto sangue de becho z meseda insieme et poi la picha i logo lase secchare et
qn la sara dura z secha pestala e dane abere alo amalado in tre di zettera
la piera et he uero puado
¶ ℞ ossa cercsarum cu radize tuttha cilidonie bolita in buono vino albo bibite sini mora
¶ Contra el male de pietra tole uno becho del mese dagosto ||| de lapide frangit
z caua fuora el sangue z fallo seccare poy lo destila al lambecho e quel olio
ch uien fuora rompi ogni piera o granda o picola ch sia ¶ Similemente fa
el sangue dela volpe e se questo uoli puare toli una pietra et metthi i qllo olio
et subito la fara rompe z simile fa del diamante solo metthi nel oleo ¶ Ancora tole
scorze de zadize de finochi et de petrosello seme de malua e de maluischo e falle
bolire i aqua ch torni p mita e cu loho zubeo ʒ ij da abeuere oleo zubeo q sit
p alambicho distilatu z dize ch zompe la piera simile de quello desop ¶ Ancora
toli sugo de saxifragia z de miliusolis et de petrosello an tib una desto biancho
ʒ p tutthe cose metthi i sieme z falle distilare p lambecho z qsta aqua da abeuere
achi ha male de pietra la maytina a mezo di e la sera on j per uolta e guarira
de certo ¶ Ancora tuoli sugo ypiziq et dallo a bere la sera e la maytina cu vino
biancho z buono ¶ Ancora tolli uno scorpion e fallo zenere insule brase e
manzalo e de zerto fara urinar la pietra ¶ Ancora toli lupini z ruta z metthi
i aqua a molle e lassa stare continuamente et de qlla aqua e dallo abere ala qllo
amalado la matina adzuno e da sira et dagli el vino cu essa e in ogni zibo e guarira.
¶ Ancora fare ch no sentira may male de piera toli una chanzata de petafilon gra
milla petro:semolo zadise de finochi an ana j et falle sechare et poy habi uno
uasello de mosto biancho z metthi dentro de queste cose e lassa bolire e de questo vino
usa infra lanno ogni ottho di una uolta z usandolo no auaray may mal de piera
¶ Ad frangendu lapidem in pozio ℞ zadice apy petrosilini bardane pinpinelle

e fa bolire i vino albo et da bibere ¶ Ancora radize de pedeta aloy i vino cottho
per piu et piu di fa simile ¶ A quelli che pisano sangue o ueco manza fa questa tale
beuada Recipe radice pocine yezoi ligr radici anchuse e fenicoli petrosilini apy
et semina cozo e mele e vino albo e fan poziom e da zouzamo vente ¶ Al male
de pietra et fa orinare Toli la pelle el sangue de leuore e mettila in vna pignata
de terra ben obturata e brusada fane poluere e beuela cum aqua calda quanto saria
an ℥ per uolta et guarira ¶ Altre dice de leuora uiua et messe insimul mo et fattho
poluere et dete cum vino albo et in ogni suo mazare ¶ Ancora toli vny granelli de
elleza et petrosolini e malue domey e zerfoglio saluaticho zoe li semi de tutthi e pista-
le e fane poluere e distempa cum vino et beuine cum matine noue e guarira Dize che
solo el seme de lezela he bonissima in simile modo ¶ Ancora toli de vna herba che ha nome
lebrina e beui del sugo et manga de la dettha herba he bonissima ha rompe la pietra
¶ Ancora lu seme de la ginesta amazarla quando he tenera ho bonissima et soda ¶ Ancora
laqua distilada de li tuboli marini data per gualsi di abere oz i per uolta rompe la pieza
nela vesicha e purga le rene ¶ Altri orinasse sangue Tole latthe caprino e mena-li
dentro questa poluere Recipe corno de ceruo arso goma zeruso mumia sanguinis draconis
ana partes equales Cera remora Recipe sauina folia lauri ana pistentur e buliantur i vino
albo e in modo inplastri ponatur. ¶ Ancora a romp la pieza i la vesicha Toli radize
de zafrano saluaticho che nasse per le montagne e paritaria che haby lifusa zossi i et
borazen ana aq uni de tutthe fa aqua al lambicho e de la dita aqua piglian on y, et
infina a noue matine et he buono ¶ Dise ancora che le aze de filado cotthe in aqua
e zenere messa sopra li flanchi zoua multo al dito male ¶ Poluere ad lapidem frangendum
Recipe saxifragie ℥ xxxvi seminis petrosilini ℥ xvij garofali ʒʒ dragant lapis
lincis mazedonia an ℥ viij omnia subtilissime puluerizatur e dato sego cb la persona
cum decoction de millefolio cosa e spazi spazzi ¶ Al male de zanella ouero de pietra
toli zeze zosse e laudale bene e metele la sera amolo et quando he la matina fallo co
zere cum quelaqua donde le son stade amolle e toli de le foglie del apio et radize
de petrosello et de finochio e falla chuoze tuttha i siemme pui che la mitra sienno ben
cotthe poy colata laqua e poy toli di quella boliduza quanto sera vna schudella e metthi
zi dentro sangue de becco fattho cum modo senza alguno sale e senza altre cose e
de questa cosi fattha medesina piglian tre volte la setemana el sangue del becho
vol esser buono e mitizone ℥ y per uolta et he zerta medesina prouata ¶ A far orinare
fogli del zauan e fallo bolire i vin biancho e poi che bolito toli de la poluere del
polo del lepore arso ℥ i e dallo a bere et tosto pissera ¶ A rompe la pieza i la
vesiga toli la verbena cum la radize e pestala et meschia cum perfecto vino e beuine
la matina e la sera ¶ A rompe la pietra tolli vna volpe viua et vno leuore
vino e scanali tutthi doy cogiando quello sangue i vna pignata e poy falli scorticare
tutthe doy le pelle ne toli solamente quella de la gamba e quella de la testa e insieme
cum quello sangue metthi i olla noua uedriata e poy la couerzi ben e poy la metthi a
fare poluere in vno forno caldo e poy la ripone e quando la uoy adoperare dalla la matina
adezuno abere cum vino e se la pietra fosse inuechiata beuane la sera e la matina
cum vino caldo. ouero metthi la dita poluere in ogni suo manzare et guarira e se tu ne
uole fare la pur distempa la dita poluere cum aqua e mett nela dita aqua vna pieza
e lassala stare tre di e poy trouerai la pieza disfatta ¶ Ancora toli cetrami marini
et fan aqua al lambicho e tole zichale e fan poluere e de la dita poluere toli ℥ y

con ʒ iij dela dita aqª adzuno ¶ Ancora toli limoni et chauan el sugo e poy che
sono ben stecoliti mettili a stilar cosi strizate e fan aqua al lambicho e com el
dittho sugo mescida insieme ogni cosa el sugo e laqua et usalo per sapore
quado manzi ho bai tere la maitina una pocho ¶ Ancora mazi ogni matina
tre o quatº bocconi de zafarano e poy che da mazato biui dreto aqua di agri-
monio ʒ iij e mirabile ¶ Ancora toli aqua di paritaria qn lu insiemo fa lozina

aq de dormora sola sinza e zauancho

chiaza intende prima toglia madole de persiche nº x e manzali adzuno e poy
beua dreto oʒ iij dela dita aqua ¶ Ancora togli ossi de zerese rotthe e fan
aqª alembicho e de qla aqª beua ʒ iij adzuno ogni setimana una uolta ¶ An-
cora dize chel sugo dla berbena data abere rompe la pietra nella uessicha
¶ Ancora dize ch laqª dl milefolio data abere rompe la pietra simile mente
¶ Ancora dize dla radize dla saxifragia et de Cresom cottha i vino biancho
data abere he meraueglosa ¶ A rompe la pietª inla vesicha poy chla

purgato grosse debite toli aqª de sangue de becco ch sia destilada per lambicho
prima e aqª de alkakegi an par equale per la seconda ¶ A excoriazion dla
uessicha aqua de yriosi zratuz uno cu zuchado fino ¶ Ancora toli trementina
lauata cu vino biancho ela matina ne pigli amodo de pille cu schalete tre
o quatº uolte ¶ A quelli ch pisano sangue togli foglia de rosmarino Vel
e pista ben e distempala cu vino biancho amodo di salsa e calda e spremi
ben e lauala 15 ¶ Ad comminuendum lapidem ruta siluestris comedat etiam cocta
ben e lauala ... ¶ Ancora seme de orticha tritum e bibat cu aqª saxi-
fragie potia ponatis ¶ Ancora seme de orticha tritum e bibat cu aqª saxi
fragie frangit lapidem ¶ A quelli ch no possino orinare toli Vermi ch si chiama
no porzeleti e pistale ben e pone sopra el capo dla verga piu uolte et passera
¶ Ancora una verga de boe secha et fanne poluere e da ʒ ij cu vino biancho
¶ A fare tosto vrinare vno Rx polipodio cu aniso tritho e da i potu stati minget
¶ A fare rompe la pietra i la vessicha e passezala et cosi la zanella toli griglij ch
sono per li campi e leuali via li capi et aprili per mezo lu corpo e buta uia zo ch
anno dentº e poy secha quelli corpiselli e fan poluere e dan abere cu vino caldo
¶ A chi pisasse sangue primª sia vnte le rene cu olio mirtino caldo di sera e de matina
e amezo die e a meza notthe et usi de qsta poluere abere cu aqª di piantazine
oʒ ij e poluere ʒ i damatina usila de tre hore inter ore a puglianne Rx boli armenici
grumi arabici dragati amandalarum an ʒ ij et ʒ s portulage malue lauslie sanguis
draconis an ʒ i rosarum galle seminis cominis apij an ʒ et fiat puluis sotilissimo et
detur calida aut frigida ¶ Pilule ad ardore de vrina Rx zinzoli cucurbite an
ʒ iiij seminis lattuge portulage an ʒ iij zuzi lige ʒ ij rosarum ʒ ij ʒ i copularum gladiuz
mirtilorum linguiz scorticatarum an ʒ iiij spogli de folior capilli an ʒ iij opy grana ʒ xx iij
e fiat trociscos cu suco plantaginis et detur v. di bomada ¶ fiat custerii cu kassia
extracta in dicta die vno vitelli ouorum nº i dotti debe aqª altre ʒ iij et capite xij
dierum ¶ Item dapo pasto questa tragia Rx pinarum lotorum ʒ ij pistachorum ʒ x et ʒ s
portulage lattuge an ʒ i papaueris albi ʒ i et lige minute ʒ i et zuoni ʒ iij e
fiat tragia. ¶ Conforto bono post pastum Rx pistacorum ʒ iij seminis cominiuz
frigidorum ʒ ij pinarum preparatarum amandalarum dulzium an ʒ ij et sandalorum
omnium cum coralorum omnium an ʒ i s zuchari albi lib i et fiat confectio sotilia
i forma purpiocati dissoluto zuchari cu aqua buguloste e detur ante pastum

Dela uita che si debia tenere

ma qste medesimi re Induia i excoriacion de ues... tanto sono al mio Judicio ... alchune dessi.

La uita chi se de tenere sie chi p^a mente de manzare Panitella Pan molle Fuguli de farina de orzo Brodo de Rize Herbe chi siano fresche cotthe i aq^a. Oue fresche cotthe i aq^a sorbide e brodettho e frittade cotthe In butiro frescho Ancora po usare panigo Farro spelta orzo modo Ruesi ogni di di latthe de capra doy uolte che sia frescho la matina ella sera edi uespro vno moyolo p uolta. Ancora la carne che tu de usare sia de uitello o de Pollo o de Castron o dagnello cottha z alessa. Ancora el Pan de formento chi sia ben leuado. El vino sia zerefolo no sia troppo coverto di colore no sia t^o possente ne troppo picolo ma sia amabile. Non manzi formayo ne Carne salata ne legume de nisuna sorte ne pesse, ne mazar de pasta. Polue aprobate al male di fiancho e p Zanella fattha z ordinata p molti sufficienti medici hordinata p misser piero rosso de parma ead altri Nobelissimi homeni. R Reubarbari seme gatage ʒ ʒ zinamomi an ʒ i Garofali chubebe Nucis m agnius^ast sassifragie hmodatili turbiti schyamonee corecta bachari lauri an ʒ 6 Anesi fenicoli petrosilini an ʒ i semis pastinaze semis genest^e semis cretami marini florum buraginis an ʒ 5 florum rosmarini ʒ ij Nucis Indie ʒ 5 pista ogni cosa ben sotilissime et adatur zuchari boni ad pondus omnium specierum dosis est ʒ i sumo bicher de vino bono bonissimo con la dita polue et incorpora bene et schaldalo al fuocho z beue

Unguento de far urinare R olei rosati violati nenufarini an ʒ i canfora ʒ i sandalorum alborum z Rubeorum an ʒ 6 Cere albe ℥ 6 z fiat unguentum molle.

Siroppi ad prouocandum orinam R radicum rafani paritarie saxifragie enule rubee tinorum Ous fem greci petrosolini bruschij saturegie an ag 6 Artemisie pentafilon scolopendre ysopi calamenti Camedreos ditami an ag i aniysi matricarie charui ameos agnius^ast nucleorum ceresorum an ʒ i Cinamomi cassilinee granorum alchechingi an ʒ ij spize celtice spice narde squinanti an ʒ i passularum semis maluc melonis an ʒ i 6 ligte ʒ ij melis zuchari albi an lib j vini albi ʒ vj et fiat siropi z detur

Experimentum mirabilem ad lapidem frangendum in renibus z vesicha R dentes vj egno ut ad k.. libitu e puluerizza suttilissime z quod sit tanti vino optimo quod dentes cum supposito sint duo pro dictis vini poscha tota illa decoctio no colata ponat in uase uitriato et da calefulero ter ut quater i die bibat et quantum cape possit resta omnium z sic in diebus ... ut vicchia frangit e excuchet arena cum urina usque ad pfecta curatione.

Polue de far urinare pisto R agnius^ast semenza de sparsi de apio de finocchio di petrosillo bacharum lauri an ʒ iiij lapis Judaici lapis sponge an ʒ ij isti polue sotilissime eda p decotion de capillere z aq^a di capilui o di spsi la matina a dezuno. Aramella e mal di fiancho R anime di persichi lib j anime de zereyi lib v flore de sambucho lib iiij et ogni cosa pista insieme epoy metthi adistilare p lambicho edi qsta aq^a usi doy uolte aldi a dezuno ʒ iiij p uice. Contra dolorem ylhaci. Accipe gallum anticum cum plumis z oibus z fac feruere usque ad consumptionem galli z post colla aqua p. Semmina et il pdcta aq^a fac clistere z liberabitur. Et ad Idem a sichca porzina qua imple aq^a calidissima quanti pot suffere z pone eam sup dolorosum locum. Ad Idem R oleii ... ʒ iiij aqua vitis ʒ iiij quest sit tertium decoctionum z misse z da ad bibendum ergo ter ut ... liberet de mane ante prandium z homo caueto a cibarijs grossis notabiliter et qualiter bet nice debet dare sic sup sumanti est. Ad Idem R olei de ... camomille yliorum alborum aneti alborum aneti an ʒ i cc^a ʒ 6 e ... pulue de passio ʒ ylhorum R genciane mine aristologie ro. rasure eboris bacarum lauri an pes z fiat puluis z detur cum vino bono

A fare orinare z vop lapreza toli lapio e coglo epoy pistalo bn vno bichiero ... et de questo sugo beua qn quando ua adormire e horinera et ancora qn sarai i leto metthi

ma. Osule cu bo no medico poche no he da ...

de quella apro sul pittignone tanto caldo quanto lu poy suffrire e rompa la
pietra ¶ Ad faciendum urinam horina e renele simul R herba taranta seu
toza e pulveriza e bibat cum bono vino multociens e subito sanabitur certo
¶ Ad idem remedium magnum R erba, erba zapresano quod lac coagulat et erba bo-
nifacia ana ℥ iii et fiat pulvis et deinde sumas pulverem cum bono vino et statim emet-
tet lapides aut renula quam invenit lapis in vessicha ¶ Ad idem bonum remedium
R cortices radicum sabaro pimpinella et distilla in lambicho et detur ad bibendum de
de aqua distilata multociens de mane ad noctem male bona dissfaciendo cuzaz non
excundo domum per tres aut quatuor dies et mittet renula aut lapides ¶ Ad idem
R radices rute capraric seu castracani bene attrezando e distila in lambicho
aut pulveriza e bibe cum vino bono aliquociens e mitthe yrina et sic fac quod melius
videbitur aut distilando aut pulverizando ¶ Achi orina cum fatiche toli lac
coagulatum quando tu voy fare formayo cusi tepido ponalo su el petenegho ¶ Ad
libberandum de lapide in vessicha R pulveris seminis genestre e comede cum fasolo
¶ Ad idem unge testiculos cum sanguinis vulpis e virgam per totum extra e statim frangetur
lapis e similis homo expertum pone lapidem in sanguinis vulpis e franget in
triduo ¶ Ad idem succum radicum zafani e predictorum ¶ Alu malo dela pietra
perfectissimo e provado R saxifragia ℥℥ brancho agrimonia solis cortice auclane
perfectissimo e provado R saxifragia ℥℥ biancho ... cortice auclane
ana ℥ i tutthe siano ben secche et poy pista subtilissimo mette dosis est ℥ i cum
vino albo e detur per dies ... in mane Ella dittha polvere he bona achi a male
de azoroide detur ut supra ¶ Al male dela pietra toli herba murale e distilla per
alombecho et mitthila in ingastara de vetro e copila ben che non fiati e mitila al
sole e al sereno per spacio de uno mexe e poy la cominza a beuere zoe una ℥ per
volta et vedera che farai zamelle assay et guarira del dito male et ho provata
piu volte ¶ Ancora el sangue del avoltor chi ne bevesse rompe la pietra
et questo ho provato che metendo una pietra in una schudella de sangue de volpe
la rompe ¶ Elettuarium ad renes e ad vessicham R alchachengi ℥ i seminis cucumeris
frigidorum ana ℥ iii ß boli armeni gummi arabici sanguinis draconis papaveris albi amigdalarum
dulcium succi liquiricie dragaganti amidi granorum pini ana ℥ vi zucari boni q. s. f.
et fiat electuarium dosis ℥ iiii cum aqua altee ¶ Contra excoriationem vessice recipe
... et pulveriza e da infirmo uno cocleario cum vino albo tepido ieiuno
stomacho e fit continuatio per dies aliquos et sanabitur ¶ Contra ardore
urine ex excoriatione renum e vessiche R seminum cucumeris ℥ vi portulace gummi
arabici seminis malue papaveris albi ana ℥ v lactuce amidi violarum spodii ana
℥ iii fac pulverem e commisce ℥ x psilii non triti zucari ℥ iiii ß e dabis ℥ v cum
aqua frigida vel iulep violarum ¶ La erba dele pastinache conzandola cum lo
oleo comune e metandola calda sul petenecchio leva via el dolore La posthe-
machia cottha fa bone reni e ingrassa lo sangue e conforta assai stomacho
¶ Al male de fiancho impremma toli iii boze de vino bianco meglio lo megliore che tu poy
avere e poy tante fiore de sambucho che basta et mettili a bollire insieme e tanto
boglia che romanga mancho de mezo el vino e dane a bere mezo mizolo quan-
do va adormire e mezo la matina a bonora et he provato ¶ Cristero forte toli
uno gallo vecchio cartamo polipodio comino anabo centaurea anisi fen...
ana ℥ i grapigna cassia fistula benedittha ana ℥ c olio de ruta ℥ iii
¶ Siroppo per ardor de urina R seminum communium frigidorum papaveris albi liquiricie
amidi seminis bombacis e portulace e malue e altee rosarum ... et fiat sirupus
... zucari dosis ℥ iii cum ℥ c cassie fistule extracte ¶ Item ardore ...

asinum vel equinum in mane ieiuno stomacho ad quantitatem ʒ iii ¶ Medicina
ad lapidem renum et vesice aperit opilationes expellit renes per urina et est probatum
℞ Capillorum veneris ʒ iiii scorpionis gentiane nit. adusti lapis iudaicus seminis
communis anisi yreos ana partes equales pulverizentur et fiat cum aque decoctionis camomille
et sumatur cum aqua decoctionis algarica ¶ Ad calculum frangendum in quocumque loco sive
in renibus seu in vesicha ℞ pulverem experiencie pone in unum modicum et da pacienti bi
bere mane et sero ¶ Si autem vis efficacius da simili modo de pulvere buffonis si efficatis
sime simili modo da bibere de pulvere scorpionum sit valde modicum ¶ Ad petras
frangendum ℞ aliorum capite et mittho in ollam rudam cum pet. silini eaque ut veniat
a tres ciatis et per tres dies bibe et frangitur ¶ Coloro che urinano la urina
rossa con el sangue ele toli le rene et quando pare alo infermo che veni meno da
lato ~~bottho~~ dal del petignone falli pigliare la mattina una de queste .t. fattho in questo
modo e lalt[ro] la sera con sugo dela pitazuola et possa beva ʒ i de aqua rosada e guar
desi de tutte cose che genera colera e da quelle che fanno ventosita ℞ ois
communis frigidorum mundatorum seminis portulage spodii sugi ziqle ana ʒ vi ois latuce e
malue gumi arabici rose ame de dragant ois papaveris albi ana ʒ iii bedelij ar
moniaci achacie ana ʒ i s ois citoniorum e pastinaze ana ʒ ii et fiat pulvere subtilis
sime et cum sucho plantaginis fac trosi coniectis ʒ ii pillole. ¶ La foglia del
prantagine tritta e bevuda cum aqua sana la veschia ¶ Una medisina provada
ale ranelle e ala piera Tole la radize dela saxifragia ella radize olle foglie
del crisone e lavalo molto ben et falli bolire nel vino biancho e colalo e poy beva
el dito vino la sera e la mattina mezo biato per volta. ¶ Per casone perche non
sipo tenir la urina he dito de sopra hora me scrivero alguni remedij e dicho che a tale
malatia toli una veschia de capra vo de petora e falla seccare al forno e poy
fane polvere et dane a bere con vino la maytina e non manzi insino a vespro
¶ A chi non potessi tegnire la urina toli la somenza dela ortiga et falla bolire con
bonissimo vino vegio e bevime caldo e retegnera la orina sera et mane
¶ Ancora tolle le ongie dela capra e ardele e pistale e fane polvere et bevene in
vino e meglio ¶ Ancora le cervele de lepore e tritali e bevili con vino e molto bono
¶ Ancora ℞ giande ʒ vi ʒ ii olibano ʒ iiii coriandri preparati in aceto mirabolani
nigri bolo armenio ana ʒ x et fiat pulvere e dane ʒ ii la matina e la sera.
¶ A quelli che pisano in letto et non si sentino dalli a bere la gracha e metola
ruta agresta mira e giande fa polvere e da con vino a bere. ¶ Ancora la vesiga
del bo o de tauro o de porcho salvaticho secha e fane polvere e beve con aqua rete la urina
E unze la verga cum mira et cum felle de tauro ¶ A quelli che no possino retegnire
la urina Toli faniculo vesparo e menta greca e in aqua fa bolire et questa da a bere
al amalado ¶ Ancora toli li testiculi de lo lepore e seccali e fanne polvere et dane
con vino bonissimo avanti che vada a dormire ¶ Ancora el calamento cum la ruda e gramegna
dallo similmente ¶ Ancora a quelli che urinano nel leto che no possano retegnire la
orina ℞ grasso de sandalino ʒ ii bolo arcoro ʒ i misse et fa unguento e onze li
petignoni e intorno la verga del pesoriore ¶ Contra illos qui semper mingant
℞ mastilarum lucis qui possit aqua dulcis e pulveriza et da sibi cum bono vino ad bibendum
in mane coniectis ʒ i s mala ponderis quilibet unam unze e liberandi tales incuby surruendo
equantur lucie antiquus melior ¶ A chi orina contra sua volunta Toli cervello de levore dato a
bevere no lassa orinare no contra la orina ¶ Ancora la testa del levore arsa grossamente
e dato a bere guarisse ¶ Ad illos qui no possunt mitere orina Ancora tolli onge de capra
e fanne polvere sotilissime poy dali a bere con vino o biancho o rosso zinque o sei volte
probatum est.

A chi ui[?] ple
tropo fa . . .
ue . . .
mettha i la
nasi . . .
de vetulla
si stagna

Ancora a quelli che non puono retignir la orina R. radix gincti radix pastinage zentili radix papaveris b an. 3 1 e fa polvere e piglala 3 a. de gsolida e vino o meglio mezo bicchiero per volta molta mezza notte o tre ore avanti die. A chi non po retignir la orina tolli deli budelli de chavreti e falli lavare e netare ben e poy falli secare e farne polvere e di quella usa e retignera la orina sera e matina 3 I per vice.

Stranguria e exitus urine gutatim cum ardore et dolore. Suria e defectus urine. Dissuria est exitus urine imperfectus cum dolore et phorat. Ideo scias quod cantaris et citade statim faciunt penetrare aliis speciale medecina cum illis positas adiuvat urinam.

It. stranguriosi sanare et qui non possunt urinare ad provocandum urinam R. flores nucis maioris galize et ipsos sicca et fac pulverem et bibat et subito mingit. Fugat similiter abrotanum. Item qui aliquis urinam gutatim et cum labore et dolore da sibi psillium vel semine portulage vel semine citonicorum cum syrupo zozato vel aqua rosarum vel decoctione capilli veneris et tria sandali. Item pili leporis busta et pulverizati et potui dari potentissime et statim provocat urina. Item appone galbanum similiter virgis sambucto vel in capite virge et statim mingetur. It. unge femur cum oleo peocolco ut muscelino vel cum oleo comuni in quo sint scorpii schazabe.

It. duobus ex de granis lauri bibitum provocat urina statim gutatim minget.

It. aqua agrimonia stilata valet stranguriosis. It. difficultati orine cimices appositi statim laxat. It. nulla res sortius provocat quam radices zafani bolita in vino albo et bibita ad modicum pulverem pilorum leporis. It. de mingentibus in leto R. ungulas caprarum busta in cinere et da cum vino nigro patienti. It. flores sambuci viride vel sicco et ipsos pone in optimo vino per nocte ut bulliant et in vino albo et da bibere patienti et subito mingetur. It. lapis iudaycho cum vino albo datum 3 5 et multum valet stranguris. It. in strangurias R. ruboc hirtorum lapis cancri vitrum tuctum scorpioni omnia ciperorum omnia trita bene et pulverizata cum bono vino albo 3 1 aliqui iungunt ~~gatulo gatulo~~ gatulos nucis flore sambuci radice e zafani et nasturcium.

Consilium contra ardorem urine

Contra ardorem urine ordinandum est ab omnibus salsis et acutis et immoderatis doloribus et motu superfluo tam corporis quam et specialiter ab iracundia et sollicitudine.

Vesicha porcorum maxime silvestrium et expurgatus bene lavetur deinde eius bene expuati ab aqua ponantur in furno extracto pane et exsicentur quousque possit pulverizari et caveat ne aduratur. Deinde pulverizetur et cum isto pulvere potest addi aliqua de pulvere zinamomi cubebe ad saporem cum et pro petatorum adiungat. Aut quo infestat ardor non apponantur. Potest aut predicto pulvere uti tam in salsa quando sumpsit cibari quam est nebula incluso cum modico vini sumitur infantium aqua aliqua de predictis in ieiuno. It. ex proprietate testantur sapientes offerre amenta prium que minor est omnibus avium preter zegutum quam notificant et vobis nota. Modus aut utendi ea sit coctum aut assata aut elixa ut pulverem eius qui fit ex ea tota sic in posita in furno non nimis calido exsiccetur sic quod possit pulverizari et non aduratur ne amittat virtutem eius. Alius modus est ea salata et reservatio ancre quamque ea uti voluerit. De irundinibus aut idem dicunt et est idem modus utendi.

It. ex proprietate offerunt scorpiones et est modus utendi exterius in ungendo cum oleo corpore et interius in assumendo in pulvere vel electuario.

It. optimum est uti pineis non zanzidis lotis et infusis in suco pomorum zedolentium.

It. sigillum in quo sculpatur figura leonis sole existente in leone in auro puro ne voio provarlo

Et note che non ho provato niuna de queste medesine le se begognerano aqual cuno che Miser Domenedio ne guardi tuttti se abia sempre bon conseglio de qualche medigo che sia savio e bon pratichoso che non toglia medecina furiosa come sono le soprascrite per la mazor parte al mio iudicio: Io mitegno alu conseglio de Maistro Antonio Zermisone li quali Io Nicolo de Zenone de po ditis ho provate et me anno quelle fattho ben el meio aqsta infirmitade he de non mazar cibi q. iij de excesio imoderate de grandi affani de tempo caldo no dormir sula pluma e tignersi hi piedi caldi e vomitar le state de ogni mesi sel poso tignersi el stomacho caldo e pugnato. e figli lu conseglio del zermison doue he segnato cun el dragon z iiiies

O bone ihu xpe nazarene Crucifixe / per maximam misericordiam tuam / et
per maximam clementiam tuam / et per maximam pietatem tuam, et per vulnera
tua amarissima, et per preciosum sanguinem tuum: Veni in animam meam veni
in spiritum meum / veni in cor meum veni et amplius noli tardare ne nimio deside-
rio fiam simplex et sine sensu: Sed forsitan hoc requiris o bone ihu xpe ut
cum ab omnibus fuero abstractus et despectus purus et mundus intrem in te. Qui habes
latus apertum ad effundendum sanguinem preciosum et aquam vivam tue gratie / Manus
sectas aptas et pedes aptos Sed bene patet amor ihu xpi cordis. per fora-
mina capitis et corporis sui. O bone ihu xpe per vulnera tua preciosa et
gloriosa / obsecro te ut vulneres animam meam et mentem meam spiritum meum et
cor meum quibus sic plene vulneratus gaudeat de te / o bone ihu xpe. Ego autem
in domino deo gaudebo et exultabo in deo adiutori meo. O bone ihu xpe / obse-
cro te ut inebries animam meam / mentem meam spiritum meum / sanguine tuo pre-
cioso. Tunc clamabo et dicam Heu mihi, heu mihi O domine ihu xpe mi
salvator quomodo te video tam crudeliter vulneratum. Quanto dolore video te
aggravatum. Quis me consolabitur / quia non vidi te in cruce appensum Sicut latro
bonus vidit te in cruce sua, dixit tibi. O salvator animarum mei O domine ihu xpe
dum veneris in regnum tuum. Respondisti ei benignissime domine ihu xpe valde
benigne in cruce tua Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso. Etiam ego sum
tuus oro et obsecro te memento mei peccatoris o benignissime ihu xpe, dum
es in regno tuo. Responde mihi si placet tibi, eris mecum in fine tuo in paradiso
meo. Sed vere non sum dignus Sed pone me in paradiso terrestri / ad faciendum veram
penitentiam, cum Elia et Enoch. O ihu xpe crucifixe Quis me consolabitur de te vita mea.
Quis mihi tribuat ut pro te moriar. O dulcissime et suavissime ihu xpe. Salvator animarum
te videre / et te vivere In tanto dolore sustinere non possum pacienter. Te aspiciam
in tot penis video / sursum mortem. Te etiam liberari a morte crucis / mors mihi esset.
Et ideo angustie sunt mihi undique. Et quid eligam ignoro nisi tecum pariter cruci-
figi. Tuas angustias considerans. Tuas plagas cogitans. Tuum preciosum sanguinem
totum effusum. Tuas tribulaciones et penas cogitans. In me ipso contremisco et
deficio. Ysaias dicit a planta pedis usque ad verticem capitis ihu xpi non est in
eo sanitas. Sed totus plenus penis et tribulationibus. Et ideo exanimis effi-
cior pre dolore / quod pro me peccatore sustines tot et tanta mala. Quid fe-
cisti / o bone ihu xpe / Quid dixisti, o bone ihu xpe Semper fecisti bona / Semper dixisti
bona Quare pro me vilissimo peccatore tu altissime domine ihu xpe ascendisti in cruce
Et quid sum ego nisi quidam peccator. Quid sum ego / nisi quidam vilissimus peccator
et putredo detestabilis. Et secundum Bernardum: Quid sum ego nisi semen fetidum /
Saccus sanguinum et fimi et cibus vermium, pro quo tu dominus ihs xps salvator
peccatorum omnium debeas sic affligi Cum tu sis sapientia increata dei pa-
tris omnipotentis / Et candor lucis eterne Et splendor glorie dei eterne /
Et verbum dei eterni per quod omnia facta et creata sunt / Qualem et quantam

tales comutaciões fecisti ~ ut vitaz dares pro morte | Gratiã p malicia | Gloriaz pro misia ~ Te filiuz dei, p suo Iniquo | Te sctũz et Justuz, p Iniq° | peccatore ~ Te creatorez, p creatura Te Jesũz xpz saluatorez z redemptorẽ, p peccatorẽ Jnimicho ~ Quis digne potit hoc cogitarẽ Quasi dicat null9, Sz maxiã et nimia tua dilectio | Tua bona uoluntas | Tua bnigtas | Tua miseicordia | Tua clemẽtia | Tua magna pietas, hoc fecit In hoc apparuit maxiã Jmensitas tue pietatis | Tue clemẽcie Tue beigtatis Tue bonitatis Tue maxie caritatis Non eiz video ĩte causaz mõtis nisi supabũdatiã tue maxie caritatis Non ne mihi meli9 erat hoc tibi o bone Jhũ xẽ | ut nõ eẽz | qz factus te occiderez ~ Cur ut si deberẽ affligez me fecisti | Non ne mirabile vidtũ hoc de te cogitarẽ ~ Tam bnigssĩuz | clementissĩuz | pyssĩuz | Misericordissĩuz dominũ deuz oĩpotẽtez | p me tam peccatore misero | Pro me tam vilissimo suo mortuũ Et taz uilissima morte | scilicet Crucis. Statim deberez deffic̃e p nimia tristicia | quando cogitarez | Ista que dixi Et passus es in cruce, p peccatorib9.

O pyssima vgo Mariã | mat' dñi Jhũ xẽ saluatoris nostri | O dulcissiã et suauissiã vgo Mariã | Audi z exaudi | me pctorez | O pciosissiã Margarita | celestis | sposi | z ornametũ seculi | O gloriosissiã vgo Mariã | tu es porta paradisi | Tu es Janua celi | Tu es tẽplũ dnĩ Jhũ xẽ | Tu es palatiũ Jhũ xẽ | pte o beatissiã vgo Mariã | porte paradisi apte sũt | pax int' hoĩs Anglos | z hoĩes fcta ẽ | pte oĩa boã fcta sũt ĩ celo z ĩ t'ra, pte et per filiuz tuũ Jhũ xẽ. dñiuz nostr9 patriarche, z pphete | exierũt de limbo. Tu es gloiã yerusalez | Tu es leticia ysrl' | Tu es exaltacio toci9 mũdi | Tu es ellecta | z pfellecta | añ ↄstitucioẽs mũdi | a deo Et pmanes z pmanebis siñ fiñ Jn regno filij tui Jhũ xẽ | vbi suuiũt t' angeli | z Arcãgli obediunt t' | patriarce, pphete | Apostoli Martires | Confessores | z oẽs vgies Jhũ xẽ | Et oẽs Virtutes celorz | Jdeo obsecro z dpcõ te | O beatissiã et sanctissiã vgo Mariã | p vnigenitũ filiũ tuũ dñm9 Jhũ xẽ | q talẽ honoẽz t' fec' | ut esses mat' dey | Qui etiã talẽ honorẽ t' ppararuit | ut ascẽdẽs de t'ra ad dext'az filij tui | q ẽ uẽr fili9 dei, ut nõ dereliquas aĩaz meã | nec corp9 meũ Jn tẽpoẽ senectutis mee | n' fili9 tuus | Sz et semp sim adiut9 tuo ad iutoĩo | z filij tui de oĩb9 meis angustijs | z t'bulatioĩb9 | et de oĩb9 necessitatib9 meis | O vgo Graciosissiã | et Gloriosissiã | Suauissiã | et Dulcissiã | bñ disponẽti Audi | z Exaudi me pctorez | Ut fili9 tuus q ẽ fili9 dei | vt sanet aĩaz meã | Quia uẽ peccaui sibi | z dliq mlta bõa | Audi | et exaudi | misat'x misoz | Ut fili9 tuus q ẽ uer9 põtifex | et sacerdos absoluat aĩaz meã | ab oĩb9 pctis | et ab oĩb9 delictis meis | Audi et exaudi, o mat' gratie | Mat' mĩe | ut fili9 tuus q ẽ uer9 saluator

animarum, saluet aiam meam In gloria sua. Sz no suz dignus dne ihs. sufficit mihi, ut veniam im paradiso tecum. O filia dei patris, mater ihs. O clarissima, o pulcherrima, Inter oes mulieres O sponsa dei ellecta, Esto mihi uia recta, ad eterna gaudia. Etia comendo tibi corpus meum, et aiam meam, oesqz sensus meos, me seruum tuum licet Indignum, libera aiam meam ab oibus pctis, z delictis meis pteritis pntibus z futuris. Rogo et etia, p diez et p noctez, custodias me semp. Salue stela matutina, pctorum medicina, sola virgo digna dici, stella Inimici, clipeus poe salutis tue, titulum virtutis, O sponsa dei ellecta, esto nob uia recta, ad eterna Gaudia. O virgo maria te depcor, ut amor tuus sit sep meum, et cura mei sit sep tecum, ne me moreris amen.

O quam tristis eris, nisi uiues hoc mediteris Qualis stabis, in tumpi fetore sepulcri pallidus obscurus escha eris vermibusqz futurus.

puersi hoies de oibus maledicunt. Et siqs studet z uacat humilitati dicunt ipocrita e. Siquis recreationi dicunt Gulosus est. Si patientie timidus est. Si iusticie Impaciens est. Si simplicitati fatuus est. Si prudentie Maliciosus est. Si maturitati fleumaticus est. Si Jocunditati dissolutus est. Si Religioni singularis est. Si societati Secularis est. Si silentio z paci simulator est. Si aliorum correctioi presumptuosus est. Si uigiliis z orationi Indiscretus est. Si dormicioi comuni somnolentus est. Si predicationi appetitor laudis est. Si desistit negligens e z occiosus. Si habet gratiaz hoium Adulator est. Si renuit adulari supbus e.

IN principio erat Verbum Et Verbum erat apud Deus et Deus erat Verbu[m] z. f.
Johes. s. Batista p[er]hibet testimoniu[m] de Ipo. s. de xpo z clamat dicens Hic erat q[ue]
dixi vob[is] Qui post me venturus est Ante me f[a]ctus e[st] Quia prior me erat
De plenitudine ei[us]. s. filii dei oes accepimus gratia[m] pro gr[ati]a qz lex p[er] moysez data e[st]
Gratia et Veritas p[er] yh[esu]m xp[istu]m f[a]cta e[st] Deum nemo vidit vnq[uam] Unigenit[us] fili[us] dei
Qui e[st] in sinu patris ipe vidit et enarauit nob[is] de patre suo qz ipe fili[us]
Dei cu[m] patre suo z sp[irit]u s[an]cto vnu[m] e[st] Vn[de] ipe dixit i[n] euangelio Jo[hann]is Ego z p[at]er
unu[m] sumus Johes Batista dicit de se ipo No[n] sum dign[us] ut soluam calziamentum
ei[us]. s. filii Dei. Et ego mis[er] peccator No[n] sum dign[us] ut gr[a]cia corp[us] ei[us] s[an]ct[i]ssimum
et ei[us] sanguinem preciosum Im principio erat Verbu[m] z Verbu[m] erat ap[u]d deu[m] Et
deus erat Verbum Si queratur de Verbo dei. i. de filio dei q[ua]n[do] fuit z q[ua]n[do] erat
Respondetur In p[rim]a prepositione Quod Im principio erat Verbum. i. Im patre e[t] an[te]
o[mn]ia s[ecu]la etiam ab eterno Si q[uer]atur ubi fuit et erat Respondetur In Secunda
p[ro]positione q[uod] erat ap[u]d deum Et Verbu[m] erat ap[u]d deu[m] Si queratur q[ui]d fuit Verbu[m]
dei Respondetur i[n] Tercia p[ro]positione Quod erat Ver[us] deus. Et deus erat Verbu[m]
Si q[uer]atur de numero deor[um] respondetur in Quarta p[ro]positione q[uo]d erat vn[us] deus cu[m] patre
Hoc erat Im principio ap[u]d deu[m]. vn[de] ipe fili[us] dei dic[it] Ego z p[ate]r unu[m] sum[us] Si
Queratur de o[mn]ipotentia Verbi dei. i. de filio dei Respondetur i[n] q[ui]nta p[ro]positione O[mn]ia p[er]
ipsum. s. filium dei f[a]cta s[un]t O deus p[ate]r o[mn]ia i[n] sapia creasti z fecisti. s. In filio
tuo Et sine ipo f[a]ctum e[st] nihil. i. peccatum. Si queratur de no[m]i[n]e Verbi dei. i. de filio
dei Respondetur i[n] vi[t]a p[ro]positione Vita erat lux Hominum Erat lux vera q[ue] illu
minat oes Hoies venientes. i. a[n]i[m]as creatas ad Imaginem dei Venientem in hunc
mundum Do[minus] I[esu]s x[ristu]s dic[it] i[n] eu[angelio] Johis Ego sum lux mundi Qui seq[ui]t[ur] me n[on] ambulat
i[n] tenebris sz habebit lumen vite. s. gratie z glorie Si q[uer]atur de teste Verbi
filii dei. s. Verbi dei Respondetur in vii[a] p[ro]positione Fuit homo miss[us] a deo Cui nom[en]
erat Johes. s. Batista. Hic venit ut testimoniu[m] p[er]hiberet de lumine ut oes
hoies z oes mulieres crederent p[er] Illu[m]. i. filiu[m] dei. Non erat Ille lux. s. Johes
batista sz ut testimoniu[m] p[er]hiberet de lu[m]i[n]e. i. de filio dei Si queratur de habita
cione Verbi dei. i. de filio dei Respondetur i[n] viii[a] p[ro]positione In mu[n]do erat et mu
dus p[er] ipsum f[a]ctus e[st] Et mund[us] eum no[n] cognouit. i. Iudei peccatores no[n]
cognouerunt Contra eos dic[it] Isaias p[ro]pheta Cognouit bos possesore[m] suu[m] Et asin[us]
p[re]sepe d[omi]ni sui. i. filii dei Si q[uer]atur de trib[us] p[er]sonis diuinis. i. de Trinitate
Quis Triu[m] p[er]sonarum venit Im mundu[m] Respondetur In viiii[a] p[ro]positione In p[ro]pria
Venit. s. p[er]sona filii dei No[n] misit Angelum Nec aliu[m] s[an]ctum sz ipe filius dei q[ui]
e[st] p[ri]or nobilissima venit i[n] mundum Et descendit i[n] ventrem Marie Virginis et
recep[it] vera[m] carne[m] ex Virgine Maria sp[irit]u s[an]cto operante Etia[m] possum[us] dicere
q[uo]d tota sanctissima Trinitas operata e[st] In Incarnatio[n]e filii dei Etia[m] possum[us] dicere
[illegible] de natiuitate I[esu] x[risti] Etia[m] de ei[us] bap[tism]o Etia[m] de resurrectione ei[us] Etia[m] de ei[us] asce[n]
sione Etia[m] de Iudicio Venturo Opera s[an]ctissime trinitatis s[un]t Indiuisa Ita q[uo]d illud
q[uo]d facit vn[us] facit alter Sequitur Et sui eum. s. filium dei non receperunt. i. Iu
dei de q[ui]b[us] nat[us] e[st] No[n] receperunt eu[m] p[er] fidem p[er] spem p[er] caritatem qz venit humilis
et pau[per] p[ro]pter hoc no[n] receperunt eu[m] Sz veniet i[n] Iudicio cu[m] maiori potestate
Quia cu[m] o[mn]ib[us] angelis z s[an]ctis Tu[n]c plangent oes peccatores sup[er] se ipos sz Johez eu[m] 43

Si q̄rat̃ de utilitate v̾bi dei .i. de filio dei Respondet̃ In decima ꝑpositiõe Q̄
maxima utilitas fuit Qz quod quot receperūt eū siue Iudei siue paga
ni siue tartari siue patarini siue falsi xp̄iani ded̃ filii dei potestate filios
dei fieri his q credunt i noīe ei᷒ .s. ihu xp̄i nazareni crucifixi z saluatoris omīuz . ūn
maxo Lucas d̃. Non ē aliud nom̄ datuz hoībus in q̄ nos oportat saluos
fieri Nisi sc̄issiuz nom̄ ihu xp̄i dō n̄ q ē nom̄ utilissiuz z suauissiuz .s. bn̄ dispo
sitis z terrible ē pctōribz z demonibz nom̄ ihū vnde dicit beat᷒ Paulus In nom
ihu oīe genu flectat̃ genu Celestiū terestiū z Infernoꝝ Et oīs lingua cōfitea
tur qz dn᷒ ihūs xp̄s In gloria ē dei patris Si querat̃ de caritate immēsa v̾bi
dei .i. de filio dei z de ei᷒ mīa maxima z de ei᷒ benignitate ꝯtinua z de ei᷒ bonitate i
effabili Respondet̃ i xi ꝑpositiõe ꝑ sc̄tuz Iohēz eū. Qui recubuit i cena sup̄ pec
tus ihu xp̄i vbi Inde potauit v̾ba dei q̄ dixit In principio erat v̾bū et v̾buz erat
apd̄ deū z deus erat Hoc erat In pn̄cipio apd̄ deuz . Et v̾buz caro factū
est .i. verus homo v̾bū bonū z suaue z valde utilissiuz ad dicendū ꝯ sagit
tas qd̄ de celo descendit Secundū Gregoriū Verbū Caro fctūz ē . vt nos pec
catores saluos faceret Benignitā Inclinat᷒ ē ut nos depssos In pctīs leuaret
Exiuit ut seminator ad seminandū v̾buz suū Et spūz sc̄tuz ut nos pctores
Introduceret ad regnū suū Exiui a patre meo z ueni In mundus Iteruz relinquo
mūduz z vado ad patrē ꝑ ascēsiõez Visibil᷒ apparuit vt Inuisibilia mōstraret
z doceret Flagella ptulit ad colonā maxima z mlta vt nos pctores sanaret
Opprobia z derisiões sustinuit a Iudeis a militibz pilati z farisieis vt nos
ab et̃no opprio liberaret Mortuus ihus xp̄us Morte turpissīa qz morte lat̃
nuz vt uiuificaret popluz suū z nos pctores sanguine suo p̄cioso lauaret
Seq̄t̃ Et habitab᷒ In nobis In testamto veteri habitau cū Iudeis quadraginta
annis Dauid dicit Quadraginta annis fui ꝓximus sui Tempore gratie ihū xp̄s habitau
cū Iudeis xxxiii annis cū dimidio Cum xp̄ianis habitau Mille annis z trece
tis annis z xxviii annis Et semꝑ habitabit nobiscū usqz ad ꝯsūatiõez secul.
iacet i sacramēto altaris vnde dicit filiꝰ dei Data ē mihi oīs potestas in celo
z i tra Ecce ego vobiscū sum oībz diebz usqz ad ꝯsūatiõez seculi .i. in sacra
mēto altaris filio dei semꝑ g̃s Sequitur de gl̃a filii dei q̄ hūit In mūdo
isto respōdet̃ In xii ꝑpositiõe pōt respōde beat᷒ Iohes euangelista z beat᷒
petr᷒ apostolus z beatus Iacobꝰ Qūim᷒ gloria ei᷒ In transfiguratiõe qz facies sua
apparuit sicut sol splendens Vestimenta ei᷒ sic nix resplēderūt ꝯpostoli ei᷒ .s. ihū xp̄i
uiderūt Corp᷒ suū totū fulgidū vnd̄ Cantat eccl̄ia sancta Ostensa sibi vulnera
i xp̄i carne fulgida resurrexisse dn̄z voce fatet̃ publica Maria ei᷒ .s. ihū xp̄i . Illa fuit
semꝑ gloriosa qz fuit ꝯiuncta diuinitati Corpus suū semꝑ erit gloriosuz .s. ihū xp̄i
qz ipz ē ad dextraz dei patris In gl̃a et̃na dei patris Si q̄rat̃ de plenitudine
filii dei gr̄e Respōdet̃ In Terciadecima ꝑpositiõe ꝑ Iohēz eū. plenū gr̄e dei patris
pleuz gr̄ae spūs sc̄ti Iteruz plenuz gratie dei plusqz mare aq̄rū de cui᷒ plenitudine
oēs sc̄ti z oēs sancte testamenti ueteris acceperūt Oēs sancti apostoli Et oēs
sancti discipuli z oēs sc̄ti z oēs sc̄te tempore suo acceperūt g̃s ab eo oēs sancti
martires Oēs sc̄ti ꝯfessores z oēs v̾gies acceperūt grās ab eo Si q̄rat̃ de ple.

titudine veritatis respondet In quarta decima propositione plenum veritatis dei ipse filius deus est veritas ipsa et pater aquo omnis descendit Ego sum via veritas etiam vita veritas patris et filii et spiritus sancti liberet duas magnas a poenis infernim amen fiat fiat
dam veritas dei patris et filii et spiritus sancti ab eterno usque in eternum manet incipit(?) veritas sicut erat est et erit

Incipit sermo nobilis de verbo dei

Verbum caro factum est verbum ineffabile de quo sermo hodie est non putatur in verbis quod lingua pronunciat quod aure percipitur quod calamo scribunt unde scrutatores verborum in huius verbi incarnati inquisitione totaliter defecerunt et deficiunt Nam in hac verbi copula omnis fallit regula et ideo stulta fit sapientia huius mundi quantum facit huius verbi incarnati Recurrendum est ad sapientiam dei increatam ut det nobis aliqualem noticiam huius verbi ipsa igitur sapientia dei increata que altitudinem celi latitudinem terre et profundum abyssi investigat perducat mihi loqui de verbo isto sermone recte presenti festivitati congruentem.

Verbum caro factum est Johannis i. In principio erat verbum et verbum erat apud deum et deus erat verbum Et verbum caro factum est et habitavit in nobis Secundum Johannem Crisostomum beatus Johannes evangelista in hoc verbo transcendit ingenia totius humanitatis et illuc ascendit mentis directo quo vix potest attingere angelica creatura propter quod aquile que volat altius ceteris avibus et acutius videt merito comparatur. In hiis verbis tria tanguntur ad instructionem nostre fidei primo est divinitas nostri verbi exprimitur secundum est quod verbum est in mente et a mente Sic filius dei est in patre et a patre In patre est per unitatem divine essentie A patre est per eternam generationem unde ipse dicit in euangelio ego et pater unum sumus Secundo tangitur humanitas ibi est dicatur caro factum est Tertio iungitur utriusque scilicet divinitatis et humanitatis inseparabilitas cum dicitur est hoc est verbum cum sit substantivum tollit omnes motus et omnes transitum et ponit quandam permanentiam et quandam stabilimentum unde hoc est sensus dicit verbum caro factum est id est verbum incarnatum coniunctum et stabilitum inseparabiliter quia postquam filius dei suscepit naturam humanam numquam deposuit eam. Primo ergo videamus quare filius dei dicitur verbum Secundo quare huiusmodi verbum sit incarnatum tertio quod nobis de incarnatione commodum sive utilitatem habemus. Filius dei dicitur verbum propter tres rationes quarum prima potest sumi iuxta dignitatem verbi Secunda ratio est penes verbi proprietatem Tertia penes eius utilitatem Magnum siquidem tenet locum dignitatis verbum dei id est filius dei Corpus quod stat in genere entis substantia est nobilior accidente Sed inter substantias spiritualis nobilior est corporali Inter substantias vero nobilior est intellectualis precipue substantia divina Primum est et excellentissimum in natura intellectuali est mens hominis que est in anima rationali Secundum quod dicitur in libro de spiritu et anima quia mens est supremum eorum que sunt in anima Et quod magis ei assimilatur est verbum suum. Non verbum quod ad linguam pertinet non verbum extrinsecus proferret Sed verbum quod in cognitione et cogitatione voluit Quia ergo quod secundum sanctos quia nobilius est deo attribuendum est et quod dignius est rectius trahitur ad divina cum per mentem suam per memoriam significatur pater celestis per verbum mentis significatur filius patris celestis dicitur beatus Bernardus per memoriam similis sunt patri celesti per intelligentiam filio dei per bonam voluntatem spiritui sancto sicut enim non est similius menti quam verbum quia non similius species recepte in anima qua cogitatio que nascitur ex specie recepta Sic nihil similius patri quam suus filius non quoad esse absolutum sed quoad esse relatum propter quod dicitur imago patris non spiritus sancti. Item propter proprietatem verbi que est triplex Una siquidem verbi proprietas est quod verbum sic generatur a mente ut postquam sit intus quam extrinsecus proferatur Et dum exterius auditur exterius non desinit esse apud loquentem intus Et intus manens extra manifestat occulta Sic verbum patris In tempore Caro factum est Quia in principio erat apud deum et foris in carne apparens non desinit sive desiit in sinu patris esse filius Et deum patrem quem nemo vidit umquam ipse enarravit nobis Johannes i Secunda ratio est proprietas verbi quod verbum in tali vestitum voce totum et integrum est in pluribus auribus similiter sic verbum caro factum est simul in pluribus altaribus totum est Et sic est de verbo et voce quia licet aliud sit verbum et aliud sit vox tamen tanta est unio verbi ad vocem quod unum de altero predicatur Nam verbum est vox et vox est verbum Ita tanta est unio dei ad hominem quod homo est deus et deus est homo Est unio impossibilia hoc cuius potest dici homo deus et deus homo Secundum beatum Augustinum tertia proprietas est quod sic verbum procedit a corde et auditio ab utroque scilicet a verbo et a corde Sic filius dei procedit a patre Et spiritus sanctus ab utroque unde recipit in libro de trinitate In patre est veritas conceptio In filio prolatio veritatis In spiritu sancto auditio veritatis Item dicitur verbum propter utilitatem verbi Quid enim verbo utilius quo gratia sacramentalis conficitur

quam sanitati addit. Quod virtutes et gratia dei acquiruntur primum patet per omnia sacramenta discurrendo
verbo enim conficitur baptismus, confirmatio datur, eucharistia conficitur, perficitur penitentia, confessio enim
pars est penitentie, verbo habetur ordo, extrema unctio. Et ut breviter dicamus secundum augustinum accedit
accedit verbum ad elementum et fit sacramentum. Item verbo acquiritur scientia. Nam secundum philosophum duo sunt sensus
disciplinabiles visus et auditus, verbum autem est obiectum auditus, per quod etiam virtutes acquiruntur
quarum mediante verbo est fides in christo. Sicut paulus ro x fides autem est ex auditu, auditus autem
per verbum dei. Cum igitur inter ceteras creaturas in verbo sit utilitas in virtuosis, nihil melius convenien-
ter per verbum dei significatur filius dei. Circa secundum ad intellectum est quod ait beatus johannes evangelista: verbum inquit
caro factum est. Et quare verbum caro factum est? Quia enim convenientia divinitatis ad carnem ceciderat
virtutis ad infirmitatem, nobilitas ad humilitatem et mutatis ad immortalitatem. Et tunc verbum
caro factum est. Ex hoc loco traxerunt ariani insidiatores occasionem sui erroris ut dice-
rent filium dei carnem sine anima assumpsisse, cuius pars erat deitas, hec divinitate in christo ut
dicerent patrem maiorem filio, non eiusdem substantie cum eo, quam etiam presumerent amovere et
perderent ab ipsa huius illa scientia. Contra quos dicit ipsa veritas in evangelio: Tristis est anima mea
usque ad mortem. Sed sic in scriptura nomine carnis homo designatur, ut illud genesis: Omnis caro
corrupit viam suam. Et in ysaia dicitur: Videbit omnis caro salutare dei. Et in johele: Effun-
dam de spiritu meo super omnem carnem. Similiter et in proposito ponitur pars pro toto. Et hoc contra multa
prima ratio est contra hereses extirpandas. Manichei dixerunt christum non assumpsisse carnem veram
sed fantasticam et sensus humanos finxisse. Valentiniani dixerunt eum corpus celeste
secum detulisse in hunc mundum et per virginem mariam, dicunt, ingressus tamquam per fistulam sine
ulla parte de illa carne assumpta transisse. Contra quos dicit potius per beatum johannem evangelistam: verbum
caro factum est, quam homo. Secunda ratio est bona et bona est, quia inter omnia que sunt in homine caro defec-
tibilior est, infirmior et passibilior, ut ergo ostenderetur assumpsisse naturam humanam defecti-
bilem dictum est: verbum caro factum est. Non dixit homo filius dei assumpsit defectus quos
decuit eum assumere, non culpam. Ipse enim divisit sicimam, sicut predixerat per david prophetam:
Exultabo inquit et dividam sicimam. Sicima interpretatur humerosa et significat naturam
humanam, quia sicut humerus subiectus oneri sic humana natura duplici oneri fuit subiecta
scilicet culpe et pene. Christus autem divisit sicimam, culpam carens sine causa penam quam debebat
assumens. Tertia ratio est, Johannes in .iiii. vocabulo carnis usus est, que est pars inferior infirmiorque hominis,
quatenus sic magis cadat in cor nostrum humilitas domini nostri Jesu christi, ad quam se alta maie-
stas eius humiliavit et inclinavit, dum ipse caro factum est, id est filius dei incarnatus.
Restat nunc videre tertium, scilicet que utilitas huius incarnationis fuit. Quod ad presens potest assignari
triplex ratio. Prima est ut obprobrium nostrum tolleret. Nam parentes mei credentes mendatio me-
daces et iniqui facti sunt. David dicit: Ego dixi in excessu meo, id est in via inspiratione et con-
sideratione veritatis dixi omnis homo mendax. Et hoc erat obprobrium magnum, quia sicut dicit philosophus,
peior est furt. Et ut hoc obprobrium tolleret verbum caro factum est. Unde si modo diceret
propheta omnis homo mendax, non utique diceret in excessu mentis quia aliquis homo verax, immo ipsa
veritas in christo filius dei. Johannis xiiii: Ego sum via veritas et vita. Secunda utilitas est ut nos ad
suum amorem alliceret. Inter omnes creaturas visibiles nihil pulcrius visu quam facies hominis, nihil
suavius auditu quam pulcra vox hominis, nihil lenius tactu quam caro hominis. Verbum eterno caro
factum est ut videretur, audiretur et contrectaretur. In johannis i: Quod vidimus, audivimus et
manus nostre contrectaverunt de verbo vite. Et si amabilior est homo, quam amabilior est
homo conditor hominis. Quomodo ergo denegabimus amorem nostrum qui pro nobis corpus carneum et men-
tem humanam sive animam rationalem accepit. Bernardus dicit: valde durum est cor hominis et culpabile,
induratum et obduratum, quod non emollitur tantis beneficiis passionis et mortis christi, in quibus tanta ca-
ritas eius et tanta ingens amoris in christo. Tertia utilitas est ut totum hominem beatificaret, quoad
animam et quoad carnem. Ceciderat enim homo in ignorantiam veritatis quoad intellectum, non sciebat

noticia bonitatis quo ad affectum Ceciderat homo in defectum bonitatis quo etiam ad omnes sensus
exteriores Omnes enim sensus sicut et esurivit et desiderium implendi habent Augustinus
dicit unde impleantur non inveniunt s. sensus bonum in hoc mundo Quod secundum quod dicitur
in eccl. Non satiatur oculus visu nec auris auditu etc. propter quod dicebat david Defe-
cit cor meum et caro mea et alibi dicebat Defecit in salutari tuo anima mea et in verbum
tuum supersperavi Et alibi dicebat Sitivit anima mea ad deum fontem vivum quando veni-
am et apparebo ante faciem dei etc. Cum ergo tota anima sit beatificabilis et quo ad
sensitivam et quo ad intellectivam partem Cum quantum ad naturam sensibilem non possit bea-
tificari nisi sensibilibus quia non delectatur nisi in sensibilibus Congruebat ut christus sensi-
bilis efficeretur ut sic secundum Augustinum in libro de spiritu et anima Homo interior et exterior
et ingrediens et egrediens pascua inveniret ut homo interior pasceretur in contempla-
cione divinitatis Et exterior homo in visione humanitatis Verbum caro factum est ut
in quantum vero intellectu beatificaret in quantum bonum saciaret affectum Caro autem
unita cum verbo ut omnes sensus saciaret Ad quam sacietatem perducat nos dei filius
perducat nos qui est benedictus et benedicendus in eternum amen.

Explicit sermo pulcer de verbo incarnato.

In duobus contristatum est cor meum Et tercium iracundiam mihi advenit vir bel-
lator deficiens per inopiam Et vir sensatus contemptus Et transgreditur de justicia ad peccatum.
Sex sunt que odit dominus et septimum detestatur anima eius. Oculos sublimes. linguam mendacem
Manus effundentes innoxium sanguinem. Cor machinans cogitaciones pessimas pedes
veloces ad currendum in malum Proferentem mendatia Testem falacem
Et eum qui seminat inter fratres discordias
Tria sunt probata coram deo et hominibus Concordia fratrum Et amor proximorum Et
Vir et Mulier sibi bene consentientes
Qui abscondit frumenta maladicetur in populis benedictio super capud vendentium
Melius est parum cum timore domini quam thesauri magni insaciabiles.
Qui respondit prius quam audiat stultum se esse demonstrat et confusione dignum
Multi homines misericordes vocantur Virum autem fidelem quis inveniet.
Suavis est homini panis mendacii Et postea implebitur os eius calculo
Ne dicas reddam malum pro malo Expecta dominum et liberabit te
Noli subtraere a puero disciplinam si enim percusseris eum virga non morietur tu virga
percutis eum: et animam eius de inferno liberabis
Que viderunt oculi tui ne proferas in jurgio cito. Ne postea emendare non possis
cum dehonestaveris amicum tuum
Melius est vicinus juxta. quam frater procul.
Vir fidelis multum laudabitur Qui autem festinat ditari non erit innocens
Vir sapiens si cum stulto contenderit. sive irascatur. sive rideat non inveniet requiem.
De propiciatu peccatorum noli esse sine metu. neque adicias peccatum super peccatum Ne dicas
miseracio dei magna est multitudinis peccatorum meorum miserebitur Misericordia
enim et ira ab illo cito proximat et in peccatores respicit ira illius.
Non litiges cum homine potente ne forte incidas in manus illius
Noli fenerari homini forciori te quod si feneraveris quasi perditum habe.
Regnum a gente in gentem transfertur propter injusticias et injurias et contumelias et diversos dolos
Non omnes homines inducas in domum tuam. Multe enim insidie sunt dolosi
Amico et inimicho noli narrare sensum tuum Si est tibi delictum noli denudare.
Cum iracundo non facias rixam Et cum audaci non eas in desertum quoniam quasi nihil est
ante illum sanguis et ubi non est adjutorium elidet te

Capitulo 324 De alkekingi. Solatro. Virtutes eorum.

Hameb vel ora. vel vpue phataria h. p. grece strignu vel chulous vel morella. latine vero
solatrum vel uua vulpis. Sera. in agregatore capitulo Ameb auct. Dias. Hameb i. vua vulpis
z e solatrum. Sunt eius quatuor species vna comeditur. alie vero non. sz illa que comeditur
e domestica. Et est herba non magna habens plurimos ramos et folia nigra similia folijs
hederarum. i. ozimi. sz maiora z latiora. hz semen rotundum cuius color e viridis z niger
sz quando maturatur fit rubeus. Et quando frangitur invenitur in eo multa humiditas. Et granula que sunt semina eius
Idem auct. Gal. virtus eius e frig. in secundo gradu. et non e humida sz e media inter medicinas que
humectant. et que desiccat. Et ipsum e compositum ex virtutibus contrarijs. scilicet humida z sicca Et
quia in eo sunt due substantie. scilicet terrea et aquosa. Est aliud solatrum quod dicitur kekengi.
quod hz folia similia folijs primi. nisi quia sunt latiora eis et rami eius quando elongatur et declinat
inferius versus terram z hz fructum in chisti rotundum similem vesice Et in fructu eius granum rubeum
rotundum simile vue quod quidam kikilium vocat. Et idem est alia species solatri faciens sompnum
Et e planta habens ramos multos z spissos egredientes ab ea Et sunt difficiles ad frangendum et sunt
pleni folijs in quibus e humiditas que adheret manui. Et assimilatur folijs citoniorum et flos eius.
e rubeus sicut sanguis non magnus. cuius semen e croceum et hz radicem non magnam multum
cuius cortex e rubei coloris. Nascitur in locis asperis z petrosis. Gal. vii. sim. phar capitulo
de strigno secundum translationem arab. Vnum solatri somniferi est quod e frigidum in tercio gradu z facit
dormire z hz proprietatem similem opij. nisi quia e debilior eo. Idem Serapi Et alia species
solatri que dicitur solatrum maniale. Et e illud quod dicitur furiale eo quod facit furiositatem seu
maniam. Et e planta habens folia similia folijs eruce. nisi quia sunt minora eis z spinosa que dicitur
caradis. z hz virgas longas egredientes ab eius radice. x. aut. xij. Et longitudo eius e duorum
brachiorum et in summitatibus earum sunt capitella similia oliuis. nisi quia sunt super capitella sicut
pili ad modum arboris dulb. z sunt minora oliuis z altiora et flos eius e niger. Et post florem
emittit velud racemum x. vel. xij. grana similiter. Et grana sunt rotunda molia nigra Et in
mollicie vue similia granis cussus. Et hz radices grossas albas concauas quorum longitudo
e unius brachij z nascitur in locis montuosis z inter arbores dulb. Posse. Sera. quando fit
emplastrum cum folijs solatri et succarra curat formicam z herispile. Et quando teruntur contrita
cocta z miscentur cum sale. et fit emplastrum cum eis curat scabiem ulcerosam z pruritum
eius. Et curat dolorem capitis z inflationem stomaci. Et quando teruntur cocta z cum sale et
fit emplastrum cum eis resoluit apostemata que fiunt in radice auris. Et quando succus eius miscetur
cum cerusa z litargirio z oleo rosarum z mutatur hora post horam curat apostematibus calidis que
sunt in cerebro z capite infantium Et miscetur succus eius sief quod sumitur ad cursum humiditatum
currentium ab oculis loco aque z loco albuginis. Et quando distillatur in aure curat dolorem eius. et fit
nascale cum eo et curat cursum humiditatum matricis. Gal. libro secundo de cibis Capitulo
de solatro holerum nullum noui habens tantam stipticitatem quantam morella Ergo merito ut
alimento quidem ipso raro ut medicina aut communiter vtimur. Efficax e eis ad quecunque e opportunitas
infrigidationis z stipticitatis alimentum aut vaucissimum hz Et Sera. kekengi quod quidam
nominant kakabe. virtus eius e quod fructus eius prouocat vrinam Et ideo admiscetur iste fructus in
multis medicinis que conferunt epati. vesice et renibus. Et hec herba administratur tantum in medi
cinis z non comeditur. Et fructus eius mundificat ictericiam per prouocationem vrine. Et idem
auct. Abix. Alchekingi e aliud montanum aliud siluestre. Et e album. Et e simile. in
forma superiori Et curat succus eius vibens apostematibus tam intrinsecis quam extrinsecis Et
quando liniuntur super apostemata extrinseca curat eis. Et granum eius quando vibetur
curat ulceribus renum z vesice z granum eius e forcius domestico. Et idem Sera. virtus

solatri sompniferi e que facit dormire Et quando accipitur de cortice radicis eius aureus unus et bibitur cum vino facit dormire Et istud somnus eius e que provocat urinam. Et ideo administratur in ydropisi. Et bibitur de cortice radicis eius ʒ 1 et facit dormire leviore som pno quam sumit capaverus. Et sic eius provocat urinam provocatione forti et dantur ydropico ex semine eius grana x1. Et curatur. Sed si plus detur inducunt maniam. ... cui accipit ... si ... curatur. Et cortex eius ingeritur in medicinis narcoticis. Et cum coquitur in vino et decoctio eius tenetur in ore sanat dolorem dentium et quando admi... sicut radicis ... accipit ... Serap. vires solatri ... quando bibitur ex radice eius ʒ 1. inducit sompnia non recta sed aliena. Et quando bibuntur ex eo ʒ 4 inducit furorem et velut ebrietatem tribus vel quatuor diebus. Et ... bibuntur ʒ 4 faciunt hoc idem et eum occidunt. Et cum eius e mollificatio Et quando bibitur ex eo diarria plurima et evomatur et fiat hoc sepe. Et idem auct. Mesehalach solatrum maniale est frigidum et siccum in tercio gradu. Et est plus stipticum quam omnes alie herbe extinguit calorem igneum. Et fructus eius generat sompnia promissionum confusa et ideo oportet cavere ab eis. Gal. vii. cortices radicis eius frigidi in fine tercii gradus Et sic ... Unde curat ulcera. Alie vero species non sunt aliorum iuvamenti recepte intus. In primo siquis biberit ex eo aureos iiii. moriuntur inde. Et si bibat minus inducit insaniam sed unus aureus aliquando non nocet. Sed scienduz quod ubi ista translatio dicit aureus. In greca translatio invenitur ʒ 1

Cauda equina habet ramos rufos et asperos et nodosos quasi ... circa virgam aligat ... folia sunt similitate acuta recta et tenuo similia spissa sursum ascendentia hoc etiam de pariete ... comis ... habent ... sicut caude radices sicut ... duxe ... Stipticon. Gal. ... Cauda equina vires eius e stiptica cum amaritudine pauca et ... absorbat ... cum mordicatione et ... In primo et ... nascitur ... stipticos ... ad rubeditatem ... asperos ... nodosos et adherent arbori cui approprinquat ... ex ea extremitates ... Galienus. Valet ... mayora ... ymos ... et fluxum mulierum Et in dissenteriis ... fluxus hec herba ... e cum aqua vel vino ... hanc ... Sed ... sanat ... emoroidas ... et ... fluxus ... cum aliquo vino pontico bibita vel cum aqua si ... Sera aut. ... quando folia eius ... et ... conglutinat ... cos Et decoctio radicis eius ... in potu ... tussi antique et ... anelitus et si potetur ... facium

Dora i. melicha ... almansoris libro ... capitulo de granis ... post ca. de milio et de panicho scribit ... de dora ... apud Sera. x cap. de panicho ... quod e milium. Jo. Sera. cap. de dissenteria loquens de sorbicionibus ... aptis videtur velle similiter ... species milii ista ... grana ... conveniunt in operacionibus quare ... quocumque accipiatur non est periculum quando tamen ... ... uti magis stipticis melica melior est

Cerebrum leporis quando liniuntur cum eo gingive puerorum tempore ortus dentium facit eos facile nasci sine dolore hoc e notorium apud omnes et administratio eius quando ... non habet hoc et non solum cerebrum habet hanc ... proprietatem immo butirum et mel habent virtutem faciendi nasci dentes infantium

de asino — Aliazera libro de asino. Cinis carnis asini et epatis eius cum oleo bals[amino] subpositus fissuras fugat. Cinis epatis
asini cum oleo super scrofulis valet et sanat lepram. Contractum ex siccitate sedant in[un]ctio carnis asini
et caro eius etiam est iuuatiua. Epar eius assatum et a ieiuno comestum curat epilepsiam et similiter ungula
adusta et fit eius potio omni die duo coclearia. Dicit quod eius urina curat dolorem renum et urina siluestris
asini frangit lapidem in uessica secundum quod dicit Galienus. Serum ex lacte aliorum animalium fit calidius preter
ex lacte asine quia est subtilis non habet grossitiem. Almasor: asininum lac cum lacte subtilius est et pulmonem patientibus
dandum est. Hoc etiam post lacte mulieris lac secundum Gal[ienum] ceteris laudabilius est.

Aqua — Diasc[orides] capitulo de aqua. Aquarum omnium naturam fri[gida] est et hu[mida]. Aqua que de lapide emanat leuior et limpidior est uentre et
urinam prouocat. Aqua que de paludibus argillosis emanat grauior est. Aqua cocta salute corporis
operatur multis modis. Et quia in omnibus infirmitatibus aqua est necessaria, inter omnes aquas pluuiales aqua
optima est et leuis et dulcis et facile digeritur cito enim calefit et cito infrigidatur. De fontanis aqua
eligitur illa que a solis ortu tendit et meridie et de montibus calidis exit. Hec cum propinquat pluuiali.
... accidentia currunt et specialiter septentrionales pessime sunt. Aque que petras in uessica et renibus
... menstrua stringunt in bibentes
... mulieres steriles faciunt et corpori torporem et rigorem nimium
egritudini sudorem ... uel fluxum uentris uel nauseam.

Bruscus — Bruscus. Paulus: Succus foliorum eius expressus in ore tentus oris uicia emendat. Prodest stomacho
et dolori uentris a colera temperatus cum lacte et inunctus uicia oculorum emendat. Potatus cum zuccharo
emotoicos sanat et petram frangit. Succus eius coctus et bibitus coleram et menstrua expellit. Puluis
radicis eius uulnera bene sanat.

portulacha — Portulacha confert inflationi stomachi bibita prohibet uomitum colericum et fit exp[re]ssio dicte dissenterie intestinorum.
Curat dolorem renum et uessice et ulceribus ... abscindit desiderium coitus et curat aquam eius emorroidibus sanguineis
et curat assata febribus antiquis et nimis usus eius facit accidere pannum in oculo cum fuerit ... sputum
sanguinis ... Virtute sua ponticam frigida est in tercio gradu humida in fine secundi et est stiptica.

Arbor glandis est stiptica totaliter et illa pellicula que est inter corticem exteriorem et lignum. Serapio dicit curasse
et conglutinasse uulnus in quodam quod factum fuit cum ense cum folio glandis postquam terriuit in petra et posuit
super uulnus in circuitu eius.

Milium solis — Milium solis ... est mictuale semen eius bibitum cum uino albo calculos frangit et urinam prouocat. Pla[tearius] cap[itulo]
bataglistos ... semen eius herbe que dicitur ... bibitur frangit lapides et prouocat urinam. Paulus
ca[pitulo] calebi: Calebi est granum solis prouocat urinam et menstrua ... In tercio gradu et urinam
decoctio eius et puluis ipsius in cibis sumptus soluit stranguriam et dissuriam et uicia passionis. Diascorides.

Ruta — Ruta secundum Serapionem quando comeduntur folia eius cum ficubus siccis et nucibus aufert nocumenta
medicinarum mortiferarum et est ultra medicinam ... malicia ... uenenorum cum administratur sicut diximus
et urinam ... humores euacuat et uentositates destructiua urinam educat
sputum ... est ... dissolutiua et abstersiua. Serap[io]: Curat umbilicum infantis cum linitur cum
omni die. Et cum masticatur ... super apostemata corporum ... maturat et resoluit.
Et abstergit maculas corporis et faciem ... et ... et sanguinis ... menstruorum ... cum
et sputum ... est contra ... animalibus ... occidit ... et occidit ... scorpione.

Vitis alba. Gal[ienus]: Vitis alba ... mediocriter prouocat. Radix uero abstersiua quandam ...
... subtilius ... uirtute nec non medio ... callida ... splenem attenuat ... scirosos
sanat. Exterius apposita cum ficubus scabiem et lepram sanat. Botracos ... aut ... in poliprisi
est utilis fructus eius utitur ... cum eis abraduntur pili coriorum et conficitur cum oleo donec
fiat sicut cera et sedat dolorem ... fistulam ... portaueris ... mala ... fugiunt.

Absinthium multiplex est secundum quod quidam est absinthium romanum melius ex eo est quod est remotum ab odore
marino et quod oritur in terris liberis et quod habet folia alba tenuia et plana et spissum vero est malum est ca. pro non gradu
et sic. in secundo et est compositum ex substantia calida dantes amaritudinem sibi et faciente ipsum aperitivum opilationum
et solutivum nature et est ex substantia terrea stiptica per quam agreditur ei ut sit membrorum confortativum et propter
lazarum aggregativum secundum stipticitas plus est amaritudine sua. et non est in eo nocumentum aperiens sucus autem
eius nocet stomacho. Possee contra lumbricos sucus absinthii cum pulvere betonice vel centaureae et sicatur
vel nucleorum persicorum suco vel sucorum foliorum datur. Contra suffocationem ex fungis detur sucus absinthii cum
aceto et cum pulvere diptami. Contra ebrietatem detur sucus eius cum melle. Contra dolorem aurium distillatur sucus
eius in aure. Sucus eius potatus visum clarificat suppositum ruborem et pannum aufert. Absinthium libros
et pannos amovit et atinens tutos reddit. Contra livorem et dolorem membrorum ex percussione ex suco absinthii
cum pulvere cimini et melle fiat emplastrum. Contra duritiem splenis absinthium coctum in oleo cataplasmetur.
vel inungatur ex unguento facto de eius sucho et aceto armoniacho et cera et oleo. Contra opilationem splenis
detur sucus eius cum pulvere costi. Et valet contra opilationem epatis de frigida causa. Ad menstrua provocanda fiat
suppositorium ex absinthio et artemisia coctis in oleo nucis iuglandis mollire. Absinthium educit coleram
a stomacho et intestinis et ab epate expeditur operatio eius ad venas et mundificat eas ab humore
colerico et aquoso et inde due ipsum per viam urine et prohibet cimices appropiare ad eum et
offert absinthium iuvamentum magnum febribus longi temporis dosis eius decocti aut infusi potio est a ʒ vi
usque ad x vii pulveris eius a ʒ ii usque ad tres.

probatum
…
aperitivum

Mel Hel. Mel Greca li. aggregatoris capitulo de aceto: Mel. Virtus eius est quod calefacit
et desiccat in secundo gradu. unde virtus eius est que abstergit quando coquitur et maturat
fit parum acuitatis et pauce abstersionis. et ideo administratur ad incarnandum fistulas
et ulcera profunda. Mel vero amarum est: Et compositum ex virtutibus diversis: sicut
componitur Mel cum absinthio. Et mel bonum est quod est dulce in quo est acuitas aliquantula
in gustu: et habet odorem bonum: et color eius est vergens ad rubedinem neque est nimis liquida:
Et quando miseris in eum digitum adheret digito: Et movetur cum eo. Virtus quidem Mellis est abster-
siva apertiva orificiorum venarum: et resolvit humiditates. Et ideo quando ponitur in ulce-
ribus fraudulentis profundis convenit ei multum. Et quando coquitur et ponitur super scissuras cutis consoli-
dat eas. Et quando coquitur cum aceto humido et linitur cum eo impetigo curat eam. Et quando
miscetur cum sale tracto et distillatur in aurem sedat tinnitum aurium. Et si linitur cum
eo caput occidit pediculos et lendines. Et quando indumentum alicuius est breve
nimis si est ex lana: et vult quod elongetur si erogaverit illud cum aqua: deinde
liniatur cum melle elongatur. Et Mel abstergit tenebrositatem visus quando fit colli-
rium cum eo, ... Et fiunt cum eo Gargarismata: Et confert
apostematibus gutturis: et faucium et sqinantie. Et si liniunt cum eo sanguine
puerorum tempore ortus dentium eorum facit eos facile nasci et sine dolore. Et si accipiatur
ut bibatur provocat urinas: et convenit tussi: et quando bibitur cum oleo rosarum convenit
morsibus venenosis et illis qui potaverunt opium. Et quando fit lohoc cum eo et bibitur
convenit illis qui comederunt fungos mortiferos. Et convenit morsui canis rabidi.
Et quando spuma sua ab eo non est ablata facit tussim et laxat ventrem quare necesse est
de ea auferre. Mel vero hyemale est malum: quia est spissum grossum: et non habet suavitatem
virtutis. Et mel quod est in Siria est amari saporis: et hoc ideo quia apes illius regionis
comedunt absinthium. Et hoc tale est bonum ad abstergendum impetiginem:
et liveres qui apparent in facie: et clarificat sordes cutis que ab humoribus superfluis

sic uocatur ... vel malaxa

¶ Magister Leonardus Junior de urino dixit fuisse expertum quod aqua in qua fuerit cocta rigaltia cum semine malauschie bibatur usque quo calescat medietas aque et de ea aqua tempet uinum ualet multum ad mictuam sanguinis et ardorem urine et probauit.

Malausses in calorem temperata est quod aposthemata molificat dolorem sedat cum semen mirtea remouet sicut eo et arrecto sole expta fiat. atque ardori mictus amouhatur.

Vnguentum Populeon / populeon dicitur quia fit de oculis populi. valet in calore accute febris et his qui nequeunt dormire unctis temporibus et pulsibus et plantis manuum et pedum, si cum oleo rosato vel uiol mixtum et super expr. inunctum mirabiliter calorem tollit et super vel inunctum mitcheutum sudorem prouocat medicus est li. iij.) nicolo dixit

Vnguentum dialtea malauscie malauschiu et calauschion dialtea a radice eius dicitur malauschion. i. molificatium

calauschion. i. calefactiuum medicus libro iij Nicolaus dixit

Contra calculum expertissimum magistri Rolandi de telgen Recipe cicadas et puluerem postea addatur tritum de pluribus spicanardi et bibat cum uino decoctionis artemisie millefolii athanasie quantum potest capi cum tribus digitis in coclear densitatem magis auffert et in fine fiat in balneo aque calide.

Contra lapidem fiat electuarium Recipe sanguinis rei annorum iiij hircum testiculos preparatum et exicatum sole oriente in terra facie leonis hoc est in mense Julii totum lepore cum secretatum exicatum combustum et tritum ana libras s lapis iudaici et spongie marine ana ℥ ij seminum melonum mundatorum a cortice libras s mel despumati et boni quantum sufficit aromatizentur cum spica nardi et cinamomi ana ℥ s

Ad frangendum lapidem Accipe sanguinem leporis et pellem tota tota et puluerem saxifragie et puluerem amigdalarum et comburere sanguinem leporis cum puluere et in latere crudo frangas predictorum in cineratione secundum proportionem misce ad inuicem ita quod tantum excedat puluis aliorum pulueres Recipe quantum puluis huius puluerem amigdalarum dabis quoque potum de pulueribus istis cum aqua calida habenti lapidem ieiuno stomaco et statim de fit lapis si uis etiam hic probare mitthe coclear unum de predicto puluere in aqua calida et pone ibi lapidem quo uis et liquefiet ut eos uiderit ex actiuus

mesue Gal. urina accuta et similiter urina prouocata quando quod subtile est ... excluditur et remanet in residuo grossum eius propter fit centrum lapidis

mesue Gal. in melia splenali aut mirachia sollicitudo. a fedida est circa splenem et mirach. et sit quadruplorum sollicitudo qua mundificatur corruptum corpus.

Galienus dicit in estate multiplicari colera et est propter dominium eius quia colera et acuta facile habet additum ad superiora danda est ergo medicinam in hoc tempore quod ipsa per superiora ducat. In yeme uero multiplicatur flegma et est propter habundantie eius. quoque quod conuenit inferiora petens danda ergo in hoc tempore medicina quod per inferiora ipsa educat Jngrediens Jouanicius vetanda sunt medicine in estate quod accuitatem habet et educunt dissoluenda ... causa fecit inflactionis Et uetanda sunt in yeme quod sanitatem labificando et lubricum faciendo timetur. n. super primis casus in febres et effici excoriationes et disenteria Et timetur super aliis causis in fluxus in litteria Et dixit quod in temporibus eius et in frigoris medicina accuitate habentes timendum sunt timetur in uno excoriatio et febres timetur in alia euacuatio superflua et dissolutio. Johannes mesue.

mesue Dyarrectiça. n. urina prouocata huius. n. minorationis sunt Jngreditur eum N. in affo Et sugit in nocte multum orinat quam medicine ad alias partes rapiunt quod et ad intestina ymo trahitur ab intestinis et grauitatem corporis restat et in eo ut reumatitates membrorum et relinquuntur feces desiccatas in intestinis tardiores egestionis et constipationes etiam prouocant uomitum et cum huius Jngreditur n. v. fluxus eius In illum uomitum Et uomitus fluxum cum euacuatio Et dixit humanum in eo est quando expelluntur ad oppositum et diuersum actio fiat eius quia cum illorum erit huius n. iterationis exstimatur sunt etiam huius generis et pre in capite ab axillis et inguinibus et descendendo ab eis ligationes quoque et compressiones et fricationes

¶ Contra bocium in gulla sicut antiqui curat cum cassia fistula si autem fit unius anni abstinent acceptis et apotu serotino et acomeltheo capitis et pedum cuilibet aiat et lauet lauet quotidie locum patientem cum urina sua ut alterius uiri et curabitur Ad sedem testiculum depositum alicuius pouatur rores per tres dies super botium et liberabitur

Ad Splenes Recipe baccaras et trahe inde succum et da ey bibere per dies iij et liberabitur

Item ad malum splenis res probata. Recipe Corticum ligni de frasino et coque in uino et bibe. probatio si das porcho de dicto uino per tres dies. tertia die interfice eum et splenem in eo non inuenies

In pulmone Recipe pulmonem vulpis et sicca cum bn et ipso siccato adde liquiritie capilli ueneris seminis feniculi ana ℥ iij et omnia fac puluerizare postea misce bn omnia simul et Jeiuno stomacho bibat Infirmus ℥ ij cum aqua ubi fuerit cocta zuchara.

Exptu magistri Johis de ferraria q̃ ofecit asmati z tussi difficili sudat ex odasci 7 e radix ellebori albi z sem apy z oficiat cu melle z detur sit aut p quatitas vim fabe

Scactuz quo utim R ysopi sicce ozimi campane pterasij lighore excoriat ana dr 3 vj coqnt i aqua q̃ sufficit usq3 ad medietate de ind colet z fudatur sup ipa coclear mel j z suat i potu oi mari.

Ad uehemes tussis puerorj R de amigdal excoq3 cu zucharo i aqua feniculi fen sblimati usq3 ad spissitudiez z dt.

Otra sitrucca pectois i q̃ paciens no possit retine cibu pbatu R ciminu pistatu z mel z parz oley et poe i sartagie ad bulienduu et ad calefaciendu z pone sup pectus.

ad pleure sim. Ad pleuresi folia aut z semo trifoly cu aq aqua bibita st et pleuresi singlare remediu st i oia giguiut a tussi et asma etia gferut i hoc casu.

Asma scptu e aut de radice centauree maioris qd si ex ipa bibat 3 ij a no febricitate in vino et a febricitate cu aqua est singlare psidiuz

Oio aut post asmati et vicio toracis os sepie si trtu cu aq bibat

R adices q3 iris albe fiat loch g melle hoc enim est i mundificada i forte tussi z tollit fetij amara z difficil eradicationis z dolore fetz excta.

pleuresi De pleuresi et de piplormoma gcordati R oes ueres i utramq3 passiocz qd butiru mixtu cu melle gferet juuameto magno

De sputo sanguis z ggelatioe eis i pectore dicut ueteres qd sucs portulace mixt fere stringit

a sputo sanguis. vino portulacha s z oez motu ad ministracios sputi

Semes sive flores rubi pulurizatas ad hoc e ualnz remediu

Cont tussim exptissimu quatucumq3 sit antiqs R folia cucurbite z pone i furno sup

i tussi. aliqua assidi. vnu foliu sup aliu circha decem folia z dimitte sicare no tam gburant postea pulueriza et cbu et illud fac bulire i vino albo puro et aliquatolo mele z sumat patiens de eo aliquatulu quado uadit dormitu tribus ut quatuor diebus

Ad sputu sanguis. Ad sputu sanguis ex mebrus spualibz R flores nuci desiccatos z flores cucurbite desicatos et fac puluez z da cu ouo sorbili z mirabis.

Ad tussim quoq3 saluia trita cu vino uel aqua z bibat patiens mane z sero uespe z liberabit

Cont crepatura manu ut pedu z fissuras alioz membrioz R sassifragie cu radice et desicha ad umbra z fac puluez z poe i dibz fissuris z vulneribz.

probata nu mltuz ualet. Francescho d Baldana speciaro dise che discipulo de maistro Francescho de spelinbergo luqual era bon ciruyco adir meglio aucua nome ao Btolomio d spelinbgo ciroyco. Aquesti che auea la infirmitad del incedere dela orina come jo Nicolo de S zano depoetis ho z ancora aue S zano mio padre qsta ifirmitad. Dise stagado cu el dito ao Btolomio el medegaua qsta ifirmitate pessima calculosa et arenosa aqsto modo atuorli la dogha del orinar euole cer dele cose sottho scrite tato delu quato dlaltro R latthe de capra/ou de uaccha/ma he meglior lu latthe dela capra/ tolena cosliez dela dita latthe vn/cosliez de mele et vn/cosliez de aqua uino/ e feuali dar/un solo boglio/ i vna pignatella monda. et cus queste cose/ fena onzer lu spucio dla verga/ et ancora/ o cu sceringa/ o cus vna pena sutil/ ne metena/ i la forame dela verga/ et questa li tolena uia quello inzeder dela orina, com dise dy

Item ancora/ li fena onzer la schena/ cu onguento sandalini/ luqual onguento/ era g caffora. Posse fa de qsto onguento sandalini/ sene fa de do sorte/ zoe cu caffora/ e senza/ meyo he g caffora

Et nota ao Btolomio fena usar lu latthe dele semese de melon ala soprscta infirmitade.

de ceroda. De pleure si pbata. P male de pleuresia da po la purgatio elu sangrasar elasar lu vino e lu sale etignez sicalde chi tutti sono precipal remedy he sta p ceado vnaltro remedio cu li soprsciti a morte dela cerda efarne tre o quatro fugaze e le meterli a/u fuego li ch arde lu fuocho e scaldar le dicthe fugaze in lo bin homo una mo laltra tanto calda, tra do peze ch lu infermo po suffrir, meter sula ponta dom ha lu male/ como vna he freda/ mettheghi laltra calda, e cusi fa asay uolte gli calaza la ponta et questa medezina estada exppimetada p asay z tutti sono liberadi. z ancora fazado questa medecina sono guaridi de quelli ch no sono sta sangrasadi ma lu sangrasar sie piu seguro elasar lu vino sopratuttho.

Colliriu exptu ad gturbatione oculoz exptu R rorismarini hbe feniculi an dr 4 ruce dr j ruce ppara 3 ij vini albi motani siue malvaticu z fiat vna et obtura bin dictas phiallaz cu dictis rebz ita z sit bn obturata cu pasta z cu creta perosina adeo qd no possit aliqd exalare z fariu bulliat qd gsumetur usq3 ad triaz pte z sic pmitthe z qni uis ex adoperare capias pte puis.

(ro)

chi dise mal d'omi non me increscio
po chela ueuta mesa securo.

Apparete luna noua cognoscitur aura
Palida pluit / Rufa flat alba serenat

Sanguineus
Largus amans hilaris ridens rubeique coloris
Cantans carnosus satis audax atque benignus
Colericus
Irsutus fallax irascens prodigus audax
Astutus gracilis siccus croceique coloris
Flegmaticus
Hic sompnulentus piger z sputamine multus
Huic hebes est sensus pingues facies color albus
Malenconicus
Invidus z tristis cupidus dextreque tenacis
No expres fraude timidus luteique coloris
Tabula anni
Sex ad martium Sex ad natalia xpi
Sex sunt ad pura / bis Sex quoque philippi
Ad Jacobum duodecim tibi dece sit ad mihaelem

Obone caliste nunc omnis clerus odit te
Condam presbiteri solebant uxoribus uti
Hoc tu peruertisti quando tu papa fuisti
Ergo tuum festum nunquam celebrant honestum

Or lu fluxo de corpo tuo un rosso de ouo
Tuo meza nose moschada tuo nuose de noga
peste ben nosa de noga pu nuose moscada
insembre incorpora cul rosso de ouo le due
sorte de nose et fane una fritella cattiva
i bon onto. e dapo ch'i lu infermo aza magnata
questa fritella dagli a beuer de bona maluasia
o de qualche vin auantizato.

Et nota una medicina solitiua ch'fa andar del
corpo a quelli ch'sono stitichi ch' no po andar del
corpo et he bona per villani po ch' de pocha spesa
Tuo de quelle zimette fresche del ieuul et
alesali zoe chuozelu i aqua et fane i salata con estriza fora la aqua
tul olio e cuchu aseo et dala amanzar auanti
disnar e faza bona operation po ch' sta per bata
Fasay qu'n he cottha striza la herba dal geiuul fra
do taglieri la aqua fuora e po conzala ut sup. e puga

hinc mitti ... ex ... m ...
dum mortis ... ammitte gaudia ...
Dapo che per lu certo ognomo de morire
lu temor dela morte per oti lagalo zire
chel to pensier no uale ch'la possa fugire
Anchora he mattha cosa inanzi tempo morire
Chi dela morte pensa le tristeze
dela sua uita perde le alegreze.
Al mondo si grando aquistamento non ene
Como aquistar amisi per far bene.

pestabe
Vergilio de tulim si dase per vermi pertito subito
guarisse. R le mandole deli persighi e aglio zo
e chiali e fa bulir i lu olio de oliua et cu
quello olio onze li templi el naso li polsi ze
al puto et per vermi per vermi subito guaria.

A guarir uno puto ch' abia vermi
rezeta prouata z vera

R aloepaticho sol 1 Fel deto ode
uitello dm alquato de azeto for
tissimo e fatoli' que' cose i sieme
i uno bocal nettho z po tuole
questa medecina onze el puto infermo
denanzi zoe i lu stomago e de dreto
i la schena i contra alo stomacho
lu puto se indormenzera subito sta
gando alquanto Tuo dela latte de
capra e zuchao sol 1 e fagli uno
fulisello z mirabile subito sara guarito.

Dapo piglia una peza biancha
e bagnala i lu deto azeto fel z aloe
z metela suso el stomago.

Virtutem primam puto compescere linguam
Proximus ille deo est qui scit ratione tacere
per la prima virtude ne pone i sua fama sapientia.
de strenzer la lingua ch' uoy habi cura.
che quello e la dio proximo z ha bona uentura.
chi parla / et sa tasere como si uol mesura.
Ala anima / et alo corpo da peccato.
Chi dela lingua / non he mesurato.
chi uol andar repdando laltrui falli
batali inanci como fan li galli
tal de parolle fa gran mercato
che delli fati e ben mesurato
lu ben che tu fay no cerar tu lu messo
lasalo dir ad altu no te laudar ti stesso
se tu ay grant stato governalo imbene
perche no say quanto tempo si tene
tale i la morte daltruy ha speranza
che mor auanti e trouasi in falanza
se tu domandi fa petition
fa ch' no te sia negata cu rason
Chi manca meti lu dubio che lu certo
no he de senno ede rason experto
per lu seruir e per la cortesia
la ben uolanza e tosse a tutta uia
lo simplice homo per de lu aquistade
lu sauio ho aquista et he honorado

chi no metti mente ala sua gozza
fra pochi anni he disfatto auanti ch' si acozza.

5

Ieronimus

¶ Galienus vir doctissimus ypocratis interpres athletas quorum vita et ars sagina est dicit in exortatione medicine nec vivere posse diu nec sanos esse animasque eorum ita nimio sanguine et adipibus quasi luto involutas nihil tenue nihil celeste sed semper de carnibus et ructu et ventris ingluvie cogitare. Diogenes tyrampnos et subversiones urbium que bellaque ut hostilia vel civilia non pro simplici victu olerum pomorumque sed pro carnibus et epularum deliciis asserit excitari. Quod mirandum est Epicurus voluptatis assertor omnes libros suos replevit oleribus et pomis et vilibus cibis dicens ita esse vivendum quod carnes et exquisite epule ingenti cura ac miseria preparantur maioremque penam habeant in querendo quam voluptatem in abutendo bibere et comedere non deliciarum ardorem sed sitim famemque restinguere.

¶ Qui constat non aliter accipi sanitatem nisi tenui cibo et castigatione ventris. Quibus ergo cibis recipitur sanitas his conservari potest. Neque putet morbos oleribus generari. Nec turbare nos debet si rara sit et cum viri ipsius sectatores quia rara sit et amici boni et fideles et prudentes et continentes semper quia virtus rara est. Legimus quosdam morbo articulorum et podragre humoribus laborantes proscriptione bonorum ad simplicem mensam et pauperes cibos redactos convaluisse. Proiecit enim curatus appetitum ciborum qui concupiscentiam relinquunt penitentiam etc.

¶ Considerandum est quod loquitur quia pro omni verbo otioso reddituri sunt rationem in die iudicii. Verbum quidem otiosum est quod sine utilitate dicentis et audientis profertur. Stultiloquium autem existimo non illud ~~tantum tm quo persequitur~~ tantum quod aliqua turpia narrat ut risum moveat sed fatuitate simulata magis illudat illis quibus placere desiderant sed etiam illorum qui sapientes seculi putantur et de rebus phisicis disputantes dicunt se arenas litorum guttas occeani et celorum spatium terreque punctum liquido comprehendisse etc.

¶ Lugeatur mortuus sed ille quem gehenna suscepit quem tartarus devorat in cuius penam eternus ignis estuat. Nam mors nostra pretiosa est. Nos vero quorum exitum turba comitatur angelorum quibus obviam Christus occurrit gravemur magis si diutius in tabernaculo isto mortis habitemus. Ceterum Non ne verearis ne tibi salvator dicat Irasceris quia frater tuus meus factus est filius. Indignaris de iudicio meo et rebellibus lacrimis facis iniuriam possidenti. Cibum fugis nec ieiuniorum studio sed doloris. Non amo frugalitatem istam ieiunia ista adversarii mei sunt. Nullam animam recipio que me nolente separatur a corpore. Tales stulta philosophia habeat martires habeat zenonem cleombrotum vel catonem. Si inveniens crederes fratrem non plangeres ad meliora migrasse. Dolemus autem quemque mortuum ad hoc enim nati sumus ut maneamus eterni. Nam sicut post hanc vitam est vita alia beatorum ita post hanc mortem est mors alia impiorum. Admisimus mortis duritiam et crudelissimam necessitatem. Hoc solatio erigimur quod in brevi visuri sumus eos quos dolemus abisse. Nos dolendi magis qui cottidie stamus in prelio et peccatorum vitiis sordidamur et accipimus vulnera. Absit tamen a fide nostra ut aliusque plaga dicatur esse que non habeat consolationem cum propheta clamet numquid medicus est in galaad etc.

¶ Perpende quia non qui patitur sed qui facit contumeliam miser est. Viri fortes in sua clade opprobria sentiunt potius quam non munera.

¶ Qui enim verba in se paratus habere reatum in proprios ... habet reatus que gessit. Grandius est enim perferre malum quam facere.

¶ Legitur quod beatus Johannes evangelista cum effectus senex vix in ecclesia discipulorum manibus differetur nihil aliud per singulos dies solebat proferre collectas nisi Filioli diligite ad invicem alterutrum. Discipuli autem petentibus quare semper id diceret respondit quia preceptum domini est et si fiat solum sufficit.

¶ Pauperibus et fratribus refugia sumptu manum paradisi habere. Quoniam quidquid habent clerici pauperum est et domus illorum omnibus debent esse communes. Susceptioni enim peregrinorum et hospitum invigilare debent.

¶ Quando enim sub nomine gratia scribitur et rasor accusator suus est.

Dominus noster Ihesus Christus dixit apostolo suo post Petre amas me. Cui beatus Petrus respondit Domine tu scis quia amo te. Et tunc dominus Ihesus tertio interrogavit eum si eum amaret dixit ei Pasce oves meas. Notandum bene non dixit dominus Petro tonde oves meas neque dixit in omnibus mungas neque etiam aliquid nocumentum omnibus mihi facias sed ut eas pascas verbis exemplis dulcibus admonicionibus et omnibus elemosinis ubi necessitas fuerit etc.

Difficile immo impossibile est ut et presentibus quis et futuris fruatur bonis ut hic ventrem et ibi mentem impleat ut de deliciis transeat ad delicias ut in utroque seculo primus sit ut in terra et in celo appareat gloriosus.

Quid melius auro. Iaspis. Quid iaspide. Sensus. Quid sensu. Ratio. Quid ratione. Nihil.
Quid levius fumo. Fulmen. Quid fulmine. Ventus. Quid vento. Mulier. Quid muliere. Nihil.

Jesus xps sit tu medicus.

Iesus

Nup obtulit mihi casus dispositioez, dato qd nc no sit valde
verenda, tamē i posterz minat, nocumēta satis difficilia. Et eiz
Noblis vir F Zenon de Ciuitate molestat dolore spine, et ppei
loco spondiliuz et renū cū quo qdez doloe pseuat adiect urinaz huius
trubos et mucos flancos multis arenulis minutis et grossis idesineter
comixtos. Et lz p otinuā euacuacioez harz supfluitatuz corp allemat,
tam dispōitio ista minat eidez eventuz lapidis et ofirmatioez ei i renibz
suis, et fortassis iaz lapis ille genit ē licet ex signis no appareat ipz
ēe magnificatū. Ois eiz vrina arenosā semp significat lapidez qui
osolidat aut osolidādo pcedit, aut q resolvit 2a p, sūma vltiā capitulo vi. Si ergo iaz osolidat ē lapis, aut est i via ut osolidet
iaz appāet difficultas dispositiois. Si aut lapis ille resolvit idest omi-
nuit, no tamē deficit quin magna sit hnda suspicio eo qz inveniuntur
i viro isto. Quatuor cause quaz aliq st necesaio oclude̅tes aptitudiez
ofirmatiois lapidis in renibz ei, alie vo pparātes ipm ad hoc. Et.n.
vir iste licet a gn̄atioe sanguis existat, ut facile aspicienti ipz ap-
parāe pōt, tam hit renes opassioe ad meduz gnis notabilit callidos.
et iteruz i eo ivenit mltitudo fleumatis i viis vrine habūdantis qd
appāet ex trūbis et petoloidibz iaz sup tactis, Sic ivenit i ipo utraqz
dispositio gn̄atiois, et ofirmatiois novi lapidis. Et pa qdez ex pte
agetis, qd est caloz exoqués. Sa vo expte mateiej que uiscositate
sua, que a caloe excocta ōutit i arenas deide i lapidez, et itez eadez
mateia arenualis iaz ivētas i renibz sua uiscositate ē oglutido ad iuicez
est causa gn̄atiois lapidis ut pdctus est. Tcia vo causa est disposi-
tiua et est viaz strictuā in eo qz ex nāli opossitioe et abitudie ipiz.
Et quāta est itez dispositiua, et est pinguedo respectu tempamēti
notabilit aucta. Sz ille cui pluimuz aduenit lapis renū ē pinguis

et habet vias angustas nalē vel accidētalē. Igitur i viro isto inveniunt-
q̄r cause ad lapidis gn̄atioēz ocurētes. scilicet itēsa renū calliditas: multi
materie fleumaticae que satis grosse sunt; viar angustia, ꝑ pinguedo notabilis
Et etiaz appāet ex uiscositate quaz ꝑsepe ī superficie urinae eius emissa
Amplius hoc satis leuit⁹ deduci pōt ex fixiōe doloīs ī locis renuz lz
eiz dolor ibidez ꝑmanēs possit ee accidēs ad pn̄tiaz lapidis arenaruz z
multitudiēz fleumatū ī eis exīstetiuz. Ipse tam dolor nō ē levis causa
gn̄atioīs noue lapidis aut ofirmatioīs iuēti ī eis q2 dolor debilitādo
ptēs est cā attractioīs materiez ad renes eo q2 oīs dolor fortis ꝑseue-
rās acuit fleuma 3° regni sive sit q2 dolor debilitādo virtutem
expulsiuaz materias ofirmāg facit ī renib2 exq̄ appāet qd lz dolor
sit accidēs alicuius dispositioīs ipē tam pōt ēē causa augumetatioīs
eidez aut ofirmatiōīs. Quod aūt ī uēit ī eo ist2 aptitudo gn̄atioīs
lapidis ī renib2 oīa motiua iaz adducta demōstrāt, z etiaz aliq̄lis
ardor quādoq3 ꝑsentatus ī capite mēbri genitalis cū eiz nō īueniat
augmetuz aliqd ocludēs nocumēta vesice neq3 epatis. Et iaz sit ardor pōt
aliq̄n apparēs oportet huc effectus reducē in causas ipius ꝑductiuaz, set
nulla videt causa eē ī aliq̄ ꝑticlari mēbro. f. in Epate poris urinibus
neq3 vesica, ergo nectio ꝑueit a nocumēto renuz osequēcia tenet a
sufficieti diuisioē mēbrorz que sunt causa ardoris urine ut colligēdū est
18 3ᵗ tractatu 2° z capitulo 3°. Et ofirmat q2 lz arenose ypostases pue-
nire possint ex adductioē materiez ī renis vt 2ª p summa ultia z 6 cā
z 3ª 4ᵗⁱ tractatu 3° cā. de lepra ī hoc tam viro nō apparet causa ge-
neratioīs arenaz ī renis eius ex ꝑte cause adurētis z materiey genēa-
tioīs earz ī renis igit oīo oportet nectio ocedē huc ardoēz ꝑueīre
ab arenulis expulsis a reib2 que sui asꝑitate dolorez illius faciunt
in extremitate pudibudi qd fuit deducēdus. Et ex oīb2 istis colligēdo

Ad calculuz q̄ calculū fit cortices auellanar̄ z uxy femictoꝛ sene z ꝑ
puluerent subtilissiē z bibat cū ribolio uel vino albo subtili calido aut frigido

facile apparet q̄ et qualis sit dispositio hui⁹ nobilis viri et eius mala comixtio et complexio callida et sicca renum cum qua per debilitatem generantur fleumatice materies in renibus aut saltem aliunde propellentur ad eos cum multitudine arenarum et fissione colorum in spondilibus renum, et aliqui in extremitate genitalis membri. Ex qua dispositione colligere concluditur quod in ipso iam genitus est lapis aut est in via generationis vel confirmationis et etiam quia dispositus est ad excoriationem vesice que a multitudine et magnitudine arenarum et lapis facile subsequi potest. Ex quibus tandem ultimo concluditur quod in eo est magna necessitas festinationis ad curationem. Et propter hoc oportet certificare regimine eius ex parte regiminis per res non naturales naturales administrando deinde explicare regimen per medicinalia opportunato.

Pro expeditione vero mensurationis rerum non naturalium hic ordo observetur sit habitatio eius in civitate vel camera habentes aspectum orientalem minime vero meridionalem sed potius aquilonarem iterum quam occidentalem. Et locus eius sit a terra et aquis nota bene elevatus ad aliqualem siccitatem et nullo modo ad humiditatem inclinatus et in diebus caloris sit magis ad frigiditatem quam ad caliditatem declinans. In diebus vero frigoris ad calliditatem leviter levatus. Et de angustis aeris caveat hic vestes notabiliter stringentes super spina et lumbos eius similiter evitet omnem modum callefaciendi spinam et praecipue cum frequenti coitu qui est rex inter alias notabilis magis quam utatur habeamus temperiem in ipso ita ut non expediat maritam amplius quam bis in septimana.

De exercicio

De exercicio autem eius evitet omnes laboriosos motus et praecipue equitandi equos fortes et incomodi incessus et etiam post cibus et frequentem ascensum montium et scalarum. Temperatum vero exercicium peditandi aut gradarium equum equitandi omnino sibi conveniens est, et in summa aliqualiter exercitium et in summa mediocriter exercitari melius est ei quam occiosam vitam agere. nec immediate post cibum utatur exercitio precipue forti; nec etiam super pedes ambulare utile ... valde est ... post tamen cibi assumptionem digestione per oras tres magis quam exercitandi saltem exercicio forti

Almansor: post comestionem vero a forti motu ac longi temporis ... cavendus est sicut enim motus ante comestionem factus sanitatis est conservativus ita post comestionem est studiis ... inimicus

Margin notes:

Omnino ... balnea tam naturalis quam artificialia ... calida ... super morbis ... ...

caveat hic vestes stringentes super lumbos et spinale et calefaciendi spinale et caveat ... caveat coitum

De Tristicia euitanda

Similr in accidentibus euitet illa que ueloces et forte motus in humoribus et spiritibus efficere possit aie etiam accidentia tristicias suffocatias spirituum inducentia euitanda sunt neque etiam circha continuas meditationes circha suas dispositiones tristitatem agere debet adeo ut accidentia aie motus in materiebus prodiceas efficere possunt Etiam conueniens est ei in mensura ciborum diminuta se regere magis quam augmentando cibaria Multorum enim ciborum assumptio repletiones istam augmentaret ingenio talis enim egritudo ex replecione totius et principaliter renum facta est set omnes egritudines de replecione sanat euacuatio que fit per astinentias ut ait textu et conti nes 22. Mensura igitur etiam cibacionis eius tanta sit ut ex assumpto cibo nequaquam grauetur stomacus ipsius ita ut neque fastidium abominationes nauseas et subuersiones incurrat et quanto magis non producat ad uomitum Et talis etiam sit potus ipsius mensuram ut fluctuado fluctuado in stomacho eius zugitum non efficiat neque in ipso natet / Et sunt sermones auicene 3 a p de regimine per cibum et potum.

De sompno et Vigilia

De sompno autem et vigilia eius dicendum quod cum egritudo eius sit de replecione que indiget victoria utuntur ad eam pro digestiones efficiendas conueniens est ei parum atempata dormicione recedere magis pro augmentum dormiendi quam vigilandi licet eis per uigiliam acquiret iuuamentum exicationis materiem / mayus tamen est nocumentum uenarum impediendo conuenientem digestiones uenarum que per uias consumptionis a uigilia facte in figura tamen dormicionis eius ita se habeat quod omnio fugiat dormiciones sup spina et dorso quoniam resupino dormire nocet omnio / et maxime talibus egrotantibus eo quod superfluitates ad posteriora declinare facit ut 2 a p de hiis que proueniunt ex sompno et uigilia Amplius etiam dormiat capite elleuato prius sup dextro latere post sompnum complendo et soluatet capud eius et extremas partes dormiendo conueniet hec cohoptas.

De Cibis difficilis digestionis

In cibis non ampliori consideracione opportet regimine esse solliciatus ut in potibus post que euitare debet cibaria omnia difficilis digestionis sicut antiquus panem azimum et grossum et carnes aialium antiquorum et olera et platas grossum humorem generantes / ut bleta Caulos tubera et silia etc. effugiat cibaria omnia

---

Marginal notes (left): Nota euacuatio que fit per abstinentias. Nota mensura cibationis ut nequaquam stomacus grauetur sit.

Marginal notes (right): + brodium rubeorum cicerum. tempore caloris noli dormire in lecto sed sup stramine. natet.

y re ominiuz a a̅uq nutrimen murnda sunt ac extremitates porc. i et eam dur ... ac et castrati. i nec cortr in sortingint. i ac ... omniu̅ leguminu̅ ...
laudat nec apunt. caro laudonor e: z vermin ... pericul ... nec caro pingui uelut e q̅ris ex uolatilibus ... i et ... z ... alioz caro ... parti ...

multaz uiscositates hn̅ta ut pisces uelut angulle Tinche Zeffali z simlia z pastiles cibi z cutes niose aialiuz ptes. 3° Effugiat Cibaria opilantia uelut Caseuz z p̅e antiq̅ z pastiles cibi 4° Euitet Cibaria mltuz callida z acuta uelut salite carnes Cepe Aleuz porri zaffan z simlia V° Effugiat 9tinuuz diureticoz ul' apitiuoz usuz sic feniculi petrsillini apii anexi z siliuz.

laudatur ... a̅tica uolatilia ... dimittat

De pane

Sit ig̅ ei panis ex pura simila fact' etatez h̅ns duoz aut triuz dieru ad plus paz plus zeapies qua̅ co̅is pais z sit p̅ coctioez no̅ iduzat neqz torefact. Et si cortex superior abicerer melius esset.

De Carnib

Carnes uo̅ ei laudables sint ut pulloz anatuloz z aliqn̅ columboz vero ...
Juuenuz fasiaoz pdicuz z simliuz uolatiluz pt'q̅ minus dygetiuuz z de siluestrib quadrupedib z domesticis elligat Carnes capitti suis tempoib uituli lactates z a̅nuales agni z Juuenes castrati z Gazellaz petates heat i hoc z carnes euaoz que mirabile laudat in hoc casu z cu̅niculi z lepores z siluestres porci o̅s placet.

+ coturnices z ... auium rubalia ...

de Ferculis

nec hoc laudarem reperi

De ferclis Elligat ptisena ordei z panicu̅ z fae z brodiuz cauliuz z bleta z spinagia z oleis alimeuz z cucumeres cucurbite melones z oleys benedictaz z cusolocana z feniclus recens z salvia z betonichaqz singlarit opat i hoc z simles plante ut polliuz serpillu motaiuz z marie scolopedria z cresones z p̅e sallediez aliqz h̅ntes. Et uniusalit o̅s plante quaz calliditas no̅ transcendit 2m Gradum z apericionem h̅nt usqz ad illuz Elligende sunt in usu sue cibacionis

Serapio ... na: galienu et diascoride bleta cocco ... ... et malos hu ... ... q̅ stomachu̅ ... sibi la ... calde ... no̅ ... comedat ... mordicatio ... ...

+ Serapio ... ...

... ... reperi apud ... ...

de Fructib

De fructib uo̅ 9ueniunt ei Cercla speciez o̅iuz tam dulcedie quaz ponticitatem pticipancia z p̅e medulle caz singlares h̅nt petatem in mundificando renes z frangedo lapidez. Et etiaz eidz sit vtiles.

... ...

e ex fructibus queruni ... cu aqua ... ...
amigdale amare

Cerese – Cerese son fede humide z solute
Coleza rossa prime ... ha caloze
Come prune mature la natura loro
le mandole amare si ton la humiditade
Con sima li ... grossi e fan ...
le bene el pettho el pulmon lavgaze

pini son caldi et a ... uuli
ale rene e ala urina e al pettho
Et ala uesicha e ...
Auelane sie fiera e ... calda
Che al digerer ...
De scorpion e bon ala punctura

El latthe spesso no̅ se de ma̅ze ... ... le rene e mul ... et anchi rena fa nela uesicha

Non repperi apd probatos auctores poma in huiusmodi morbo ab antiquis laudari imo q ... [illegible]
... [illegible] ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

nulla tamen ... ab Auic[illegible] ... amare ... [illegible] ... et ... [illegible]
de Auellanis ... [illegible]
... [illegible]

Auelane z amigdale recentes z ficus recentes bene pensase.
Vue no no placent ꝑ retenta Auic q 2° can in fine cap de
vua dixit q omis vua nocet vesice/passule tamen laudantur
eidez vt ibidez scribit vti et potest pomis no multuz freque-
ter dulcedine habentib. z similit persic bene maturus/Pira
dimittant nisi fuerit valde dulcia z excludat ab eis interior
pars lapidosa sua ppaps.

Et pira ... [illegible]

... [illegible]

De his no fructib q i 2a mesa solent concedi laudatur
Grana pini z Grana pistici eis eciz inest virtus qr comi-
nuit lapis q e i renib 18 3 ca de cura lapidis renum
possut qnq etia concedi nuces ꝑ rpiones q hnt/Casta-
nee no nespilla z sorbe dimittantur.

De ptib no aliuz z q sumut ab eis, conveniencia st oia
Gna lactis z ppe oium lactium oio e medicina opar
i debilitate renuz 18 3 6 ca laudat z sibi lac caprinuz
post predictuz z seruz lactis z recocta iuz bona st ei Co-
lostra no oio dimittat nisi fuerit ex duab speciab predcti
lactis. facta Butira dimittatur aut saltez rarissimo
usu accipiat Sz e melius oleuz de oliuis bene maturis
Casei no oio usus dimittat ꝑea qr lapidez in renib ge-
nerat materialit et e causa oppilacois mat z infeccionis
maticez Si autez indicando a gsue possit aliqn eidem
concedi Caseus elligat ille q e etatis unius ani hns odorez
suaue omi salsedine priuat nullaz coruptioez putredinalez
in sua eis hns z sit i sua frangibilis ita ut cu inciditur

... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

De pane optimo [illegible] ad usum [illegible] in pane [illegible] cum [illegible] ... in pauca quantitate [illegible] ... provocat ... [illegible] ... oppilationem [illegible] Serapione ... Sed ut galiator in exponendo illud oppilatus [illegible] causa illius [illegible] ... maxime quia [illegible] ... [illegible]

exclusa sit ab eo vischositas omnino aut usus eius ante cibum aborreri debet.

De condicionibus vero laudantur olive condite et napi et rape condite et sectacul condita et citonia condita post cibum assumpta et nuces condite in hoc casu sunt laudabiles et zuchere boraginatum et violacium et rosacium recens et zinziber conditum.

De saporibus autem laudantur ei acetum (si fuerit passulatum) et sucus citrangulorum et precipue limonum in quo magis fere intentio curationis eius sustentari potest. Vinum etiam granatorum muzorum sibi etiam laudatur propter aperitiones et provocationes quas habet. Agreste vero usus omnino dimittatur.

De aromatibus laudabilis est usus cinamomi electi et anisi et piperis non multa tamen quantitate. Et zinziber et carui et semen levistici et anetos et semen rute precipue et crochus et similia aromatica. quorum tamen exigua quantitas in cibariis est apponenda. hec de cibis.

Hoc multo utatur [illegible] et forte calefactivus

De potu autem eius elligatur vinum colore albi vel subrubeum sapore mediocriter nullo modo ponticum vel acre substantie tenuis et diaffanum odore notabiliter aromaticum vinositate sua non valde aqueum sed melius est ut declinet ad aliquantulam potentiam quam ad debilitatem. Si tamen tale vinum haberi non possit sed fumosum ut est illius patrie consuetum tunc frangenda est eius fumositas commixtione aque ab electo fonte accepte que sit aerea et celo detectus plantis putridis et multitudine ranarum denudata et sit substantia eius diafana corpusculis et superfluitatibus expurgata et si talis haberi non potest cribretur per arenam aut fiat ei coctio simpliciter et talis sit aqua coctionis et preparationis omnium ciborum eius. Mensura vero eius tamen vino commiscenda sit tertia vel quarta pars ipsius sed mensura directionis moralis actus non appetitus. hec de potibus.

Almansor: Homo autem famelicus et vacuus vinum bibere non debet neque post cibum acutum neque post balneum neque post forte motum neque post ciborum saturitatem nisi postquam descenderit cibus neque post crapulam neque vini tanta sumenda est quantitas ut ex eo gravetur stomachus. Frequenti ebrietate nullo modo contendat mala enim generat egritudines.

Pro regimine uo medicinaliuz Ita procedendus e modus regiminis eius substentat' vi. intencioib; Et p^a q̃daz intencio e absciñde materiam generacionis lapidum et arenaz in renib; 2^a uo itentio e phibitio generaciois lapidis a materia que iaz in corpore inuenitur esse ggenita 3^a. uo est retificatio ul' digestiuuz materiez taliuz. 4^a uo e eradicatia ipaz educio. v^a. est lapidis gminutio fractio z eductio si iaz fuerit genit' e saltē reruz mundificatio ab arenulis i eis inuentis. vi. uero e sedac actiũtia ad lapidez z arenulas gsequentia i istis. vi. itencioib; substētat' regime no soluz curatiois haz dispositionis qn iaz euuenerit Sz etiaz pseruatiois a noua readinatione ul' euetu huius egritudis postq̃ curata fuerit z oes isti sr̃ simones principis. 18. 3. tc. 2°. z 13° ca^o du inqt Intencioines qdem quas media icuratioe lapidis itendunt sr̃. vi. p^a est abscisio materiey eius sup postq̃ eius genita fuerit 2^a uo est phibicio generatiois materiey cu absisione cause scilicet generatione illaz materiez 3 uo e retificatio idest digestio eius. s. materiey. 4^a uo e mundificatio i. euacuatio materiey iaz genite. v. uo intecio e cominutio ipius. s. lapidis z fractio eius z gpsio i. gpulsio eius z eradicatio eius ex suo suspecto 2° cu medicinis que illud efficiunt. s. cominutis fractis z gpssiuis deinde eius extractio sup gpleta z sbtiliatio i ipo idest minoratio i ipo lapide facta cu pdictis medicinis alit z sbtiliatio sup speculatio i ipo. s. regimine admistrandi medicinas successiue gueniens cu ordine eius idest cu ordinata applicatioe unius medicine q̃ altaz precedebz z illud regimine ordinate pcedis gplet cu puocatiuis medicinis deinde cu gminutis 3° cu fractis eius lapidis 4° cu gplesiuis v. z ultio cu extractis ipsius scilicet totaliter.

Prima intencio e euacuatio materiez fleumatica.

Et p^a q̃daz intecio gplet' p ea que materiaz fleumaticaz aptaz gu'ti i lapide

uel arenulaz adducut / Deinde cu his que callites intesaz ipoz zenuz ad
conpatioez reducut sueient Et p̄ⁿ hoz Instroz oplet p euacuantia matiaz Euacio fleumatice matie
fleumaticaz minoratie & quoz unu e hoc medicam. p̄ⁿ. R̄ ellery indi
ʒ iij agarici electi ℈ j tom pondus ʒʒ gr grana v. incorporet siml z det
i potu cu modico vini alby sbtilis z aromatici callidi z tardet post illud
comestio p horas vj i quaz vᵃ. accipiat ciatuz vnuz aque ordej calle
facte cu zuchazo albo Et sigs desideraret medicam delectabile isto accipiat Euatio fleumatis
hoc R̄ Ellery diafinicois ʒ j Turbit electi ʒ ij ℥ ʒʒ. gr. vj salis indj. S. ...
gr j miste et det i potu cu aqua decoctiois granoz milliis solis dul
zezata z calefacta ut prius detuz e ʒ iij no adhuc leui illo ee pot
hoc R̄ Turbit electi ʒ j Hezmodatiloz ʒ j dia gr ij gr vj salis Euacuatio fleumatis
indy. gr. ij. ʒʒ. ℈ j. anisi dauci mastic an gr iiij penediaz ʒ j pul
uais zuchaj ℥ s. ifundat oia i ℥ iiij oz aque apij uel milei solis aut
capilloz ueneis z totu det i potu cu diligeti cuatua ab expssione
Ita qd sola uti mediane suscipiat z no substatia z obsuet post
ipi asuptioez ea que dc p minorazio st pdicta z si appet mam mam fleumatica notabi sanguini ee ǫmixta bene eet p min istrari flebotomia
fleumaticha notable sanguini ee ǫmixtaz bonz eet pdctus mino
zatius padministzaj flam Eo qz uniusalis euacuatio phelazem + phlebotomia
semp pcede debet i opatioe can Si aut papiet medic matiaz
iclinaj ad stomacu p nauseaz z signa supdicta tuc sueiens eet
uomituz prouocae z pc cu hoc uomitio leui R̄ aque decoctiois prouocae uomituz si medic pcipit matiaz Inclinari ad stomacu
granoz raffam ul carnositatis ei ℥ iiij sizupi simplicis acetosi
℥ j. ℥. det hoc totu tepiduz z post illud p horaz digituz inponat
ori titilando usus pnapiu matie et puocabz uomit qui mlta
afezt Juuameta i phibendo gnatioez matiey z i absiidendo matiaz
genitaz z i allemando zenes quae ... ʒ j pallegato ca. Et phi
bitis gnatiois ei est uomit post cibuz z mltus usus ei ipe enz

Si aut post cibi asumptioez grauitas z nausea pcipia i sto aut p cibi mltuz asuptioez ul p mala cibi qualitate illico
puocad e uoit illuc eis stbtis e medicina ... auicena 4 pmi ca 13. Et uomit qdz euacuat fle ... et caleza et
mudificat stomacu z remouet grauitate q accit capi clarificat uisu z auget fastidiuz ... fect lasitudini
et e medicametus malicie colozis et securat ab aduentu estudius cronica ... curat ... eum ... accedetis
Idest itus nulla i stomaco pcepta grauitate quz gueiens e uomit facere ... pcipe ... utedu eo singlo mese
duob diebz gtinuis ut in secuda die educat qi pª die p uometu agitatus z non ductu fuit laudo aut nisi aliud
repugn qd singlo salte uece uomitu peurets. Si i g uome ... aut i dillo necctas iducet ... pzemitech
p hsc canones qd si uomit sbj medicinaro admistra ... pcipitur ... qua ipuz in medicines suuatur qd si ... medc
fiat alcuiorib inquadas temp uamitu quenicti e estas deinde hez 4 si expediat alqs uome ... circh
gat hora calidioz ... fiat uomit sbtatc ... zeple ... estipacioe ... leui ut iafia ... . Su ... silibz
uomituz peuie capiat in pzadio cibi mlte ... stra qz grossi z sbtl ... z fi ... aromatios
... q z dulces acres acetosi salsi ... vnctuosi ... alcapres ... . illa die q uomes ... pago
stringe oculos cu binda lauc facies ... comedas cibo leue digestios

expellit superfluitates grossas per viam quam ipsius vie eius cuius motus est ad renes
et facit latus renum vacuum et mundum. adhuc iterum et 3a hec intencio completur
per administracionem clisteris et prope lenientium lenificatio eius est plurimas alte-
raciones faciens Clistere vero non debet esse valde acutum neque multa debet ex eo inponi
quantitas que renes comprimat et aggravet Et propter hanc causam multi sapi-
entum magis fuit dilectum suppositorium quam clistere eo quod suppositorium non
pervenit ad gravandum intestina implendo ipsa Et sic Symeonis Auicenna loco preallegato
dum inquit Et si fuerit confectio aliqua nature, tunc de extra rectioribus rebus est ex-
trahere feces cum suppositorio aut cum clistere non magno quod eiaculet et dolore
faciat. Immo suppositorium est amicabilius mihi, et in lenificatione quidem nature
est alleviatio plurima et sedatio doloris. 3m. Ingenium Evacuandi materiam
et iterum diuretica causa esse potest administrando diuretica Incipiendo primo a le-
nioribus sicut est usus liquiricie semen communium frigidorum in dispositione cali-
da et usus sparagi vel aque et feniculus recens et altea et flores
eius deinde procedendo ad forciora sicut apium feniculus daucus semen
milii solis levisticum et apium silvestre et ultimus transeundo ad ea que elle-
ctive forciora sunt Et per 3am proprietatem operantia sicut capillus veneris sco-
lopendria folium montanum usus fisticorum semen zaffani virga pastoris
et sibi similia sicut cinis vitri comburenti cinis leporis et cauda tremula
et sanguis hirci preparatus et lapis spongie et lapis Judaicus. Quorum
communis esse potest ex predictis faciendo decoctiones sirupos Juleb Electuaria
pillulas confectiones trazeas et ex eis extrinsecus iungendo emplastrando bal-
nea faciendo et similia et hec sufficiant de primo instro ablacionis materie iam iuncte.
Causam autem lapidum generativam scilicet calliditatem internam corrigunt plurima
predictorum ut semina comunia frigida et ea que temperata sunt que respe-
ctu calliditatis intense sunt infrigidativa velut sparagus capillus
veneris et similia. 2o iterum frangunt calliditatem sirupi infrigidativi

---

administratio clisteris lenientium quod non debet esse valde acutum neque debet multa inponi quantitas que renes comprimat et aggravet

suppositorium est amabilius

regula in hiis ut incipiens sedans dolores deinde alia ut lenioribus sicut est usus liquiricie semen communium frigidorum usus sparagi vel aqua feniculus recens altea malvaviscus et flores

milii solis in medio saluatio

fortiora sicut apium daucus semen milii solis levisticum apium silvestre

ut alia adhuc fortiora magis capillus veneris scolopendria folium montanum usus fisticorum semen zafrani virga pastoris

fria contra causam generativam corrigunt calliditatem intensam

sirupi Infrigidatiui

Inasiuum apitiui. ut siruppus simplex acetosus z opositus siruppus de aceto sitate citri, aut de citrangulis vel siruppus de limonibus, apparatus magis, aut oximel opositum. z fortis illo e sgliticus, qz ois debet dari cu aqua scolopendie vel alis iaz pdictis. frangunt z calliditatez linimenta, vnctioes z emplastra extris administrata, que fiunt iaz ex pdictis. Et cu hoc unguento valde

.ol nenufare

notabile opante. R olei de nenufare, olei violaz an ℥ iiii. seminis endiuie acetose scariolle violaz an ℥ i. s. sandoloz albor et rubeor an ℨ i. canfore ℈ s. cere albe quantu sufficit. fiat vnguentu molle, qd postea bulliat. ℥ i. s. suci sempiuiue usqz ad osumptioez illius suci. de hoc igit linimento spina tota ordinis inungi dz ter ul quat in die naturali. z de materia pdicta vnctionis fieri possunt emplastra, sup addendo folia malvaz violaz virge pastoris sempiuiue solatri atriplicis z similium. Ex qbz etiam cu aqua decoctionis possunt fieri euapozatioes, balnea, fomentacioes, epitimata. Et tu ellige qd melius z leuius apparebit iudicio tuo. Extimatur z de comunibus remittentibus calliditatez acutam est ofectio triasandaloz, z zucaraz violatu z trocisci de violis et de berberis z reliqua similia, q que ellige p te. hec de itencioe pma.

unguenti extris admissus

euaporatioes z balnea fomentatioes epimata

secunda intencio

secunda intentio laborat ad phibendum ne gnetur materia arenaz

Jam insup apparet qualiter abscindit materia p phibitioez gnationis i corpoe ex his que posita in precedenti itencioe vt uo seda itencio differentiaz sit a pma i hoc qd hec gaz psupponit materiaz i corpore no du ee ogenitaz quare laborat hec intencio ad phibendum ne gnetur materia arenaz z lapis ostitiua causa z etiaz ut no procedat calor q e gnationis pdictaz materiez efficiens ca. Et pmo gdem horz duorz colligi pot ex his que i pcedenti ca posita fuerut de debita mesuratioe sex rez no naturaliu no eiz ad aliud laborat pmo ille nisi ut phibeat tales mag gnaj retificando alos z potus Ex qbus

Si p urina cerussu[m] ſ ... fac emplastrum de gr. lano z pone i capite ... statim mi g at

gnaz potest fleuma aptuz i lapides gn̄ti z arenas. z p regime illd appaet quale calor qui est efficiens causa lapidū z arenarꝫ / sufficiet corigi potest / p ea que ifrigidando callidutatez excessiuaz abscindūt z corūput ut etiaz cōplex potcrat p ea que in intētione pcedēti de alterātius digerētibꝫ et callidutates remittētibꝫ scripta fuerūt / pret hec etiaz plima iuenitur quorꝫ usus retificando cōplexioēs renuz z mūdificando Epar z renes z uias urinales a sapiētibꝫ collaudata sunt sicut ē usus medicinarꝫ apientuz z adelsantiuz fleumati. Quarꝫ alique sunt solutiue simplices uelut agaricus hermodatil turbit semen croci hortēsis pollipodiuz z odor ellebori albi cuius radicula aliqn̄ ifūdat p diez nalez i aqua z quādoqꝫ bibat ex ea i aurora repefactuz.

De his z quedā sunt solutiua cōpoita sicut bndicta cuius ut ē ad mūdificāduz a fleumate / renes / uesicaz / z urinales uias / z sicut ē elletuarium indus quod supfluitates expellit a toto corpōe z a renibꝫ uelut etiam apētiua gnalis z multe simles medicīe hic inde collige. Nonulle uero harꝫ medicinarꝫ sunt simplices apiendo mūdificando z pparando matias a corpōe anqꝫ ex eis gnet lapis de quarꝫ numero sūt sicut ysopus cētaurea minor apiuz siluestre z domesticuz petrsilinuz z bētonicha polliuz motanuz z scolopedria z radix pētaphilon [lingua ceruina] uel oms que ab autoribꝫ colaudate fuerūt i hoc de eis alique sunt cōpoite uelut triacha amdromaci metridatū de scriptioē auicene i canon z summa p z sagenea ibidē poita z medicamen alkekengi z iustinū elletuariuz duas z litontripon descriptioē nicolay i anditodario. Ex quolibz quorꝫ dat pōt. ʒ.j. cū aliqua de aqs statim dicēdis z cōpoituz optiuz z ualde laudatū ab auic. q sepe exibitū oio pseruat corpoa a gnatione noue matiey ex qua gnari solet lapides z arene z ē descriptio illi talis ℞ lapidis spongie scolopedrie capillorꝫ ueneris semis altee z petrsilinj

Solutiue simplices

Solutiua cōposita

apentaia

simplices medicine sicut ysopus petrosilinum domisticū apiuz et silvestre centaurea minor Betonicha polliuz montanuz scolopendria radix petaphilon

Andromaci

Alkekengi / alkekengi

Benedicta solutiua cōposita mūdificat a fleumate renes et vesicā

Betonica

triacha metridatu Andromaci sagenea

an. ℥ j. z dēr ex eo pluribȝ diebȝ ℥ j. cū aqua sublimationis apij aut decoctione quinq3 radicum callidarum aut aqua tribuli aut aqua zaffrani lege ab auicenna sibidem Et iterum collige ibi compositum immediate sequens qd ē aggregans operationes diuisas ad intentionem predictam. z adhuc collige inde medicamen notabilis operationis. Illo medicamen ultimum sedans dolores z extrahens lapidem z de lenibus laudatur ad illud aqua ciceris rugei: Et scio z ego qd si fiat puluis ex ptibus equalibus scolopendrie z milei solis z paciens utatur eo mirabiliter preseruat agregatione materiei suprascriptarum: hec de intentione .2. apparet secunde contemplanti qd intentio .3. s. equationis materiei iam facile compleri potest ex his que intentione predicta declarata sunt neq3 uidetur aliqd quasi oportunius esse qd describatur quedam simplicia z composita tales materias digerentia solertia de quorum numero sunt aque sublimationis isopi calamenti origani utriusq3 apij z petrosilini betonice pulei milei solis z similium / Et de hiis que ego experior in hoc optimum inueni administrare / aqua sublimationis radicum yreos potencior ē predicta z experientia cottidiana expertus aliqn doctus sum qd aqua sublimationis foliorum z fructuum cucumeris asinini i hac dispositione magis confert eo quia prouocando z abstergendo materias educat quibus obuiat z lapides comminuit z frangit.

De compositis uero digerentibus sunt oēs siruppi quorum uniuersa scola quotidianum habet usum sicut siruppus de ysopo de calamento compositum acetosum oximel compositum Secaniabin .i. aqua sublimationis de cheiri sim idest leuistici z oēs oximelis spēs / z pc sgluticum z oximel Juliani z compositum hoc quo uti soleo ℞ oximelis sgluticii ℥ j siruppi de ysopo ℥ s. aque scolopendrie z cucumeris asini an. ℥ j. s. z dēr. hoc z continuetur pluribȝ diebȝ z si uelis digestiuum equalis illo ℞ siruppi compositi acetosi ℥ j aque apij aque altee an ℥ j. s. dēr hoc totum in potu z continuetur totiens ut appareat urina substantia z colore.

Margin notes (left):
sed iste quinque radices uidelicet apij feniculi petrosilini sparagi brusci
puluis scolopendrie milei solis equalibus ptibus preseruat scholopendria idest lingua ceruina

Margin notes (right):
aq̄ Tribuli aqua zafrani
Aqua ciceris rugei extrahit lapides
scolopendria z milium solis puluis idest lingua ceruina

ad mediocritatez ee reductaz z habeat sedime i fundo sedes albuz quictuz eqle z diaffanu qd sua grossitudine trasptia ei no ipediat tuc igit apparet hora sueiens euacuandi matias ut nuc segt.

quarta intentio

Iam aut ex pdcta intecioe segt necessariaz ee matiaz euacuaj post ipy dige stioez sueientez que cu apparuerit exibeat in potu 3 j benedicte simplicis cu z iij calefacte aque sublimatiois milesolis aut aliaz de quib dictuz e aut det aliqd de solutiuis i 2a intencioe natis aut dicte hec infusio que notabilr mundificat renes educendo matias iaz pdictas Rx Centauree mino ris medulle cartami an 3 j. Agarici electi pulvis hermodatilor an 3 iij. diagradi gr. vj Anisi semis feniculi liquiricie semis apij 33 an 9. 5. pendiaz an z j ifundant oia i z iiij aque capillor veneris aut scolopendrie p diez naturales deinde calefiat i aurora z dilliget expmat collatura callida detur in potu/ postq obsuet oia que post minoratuj dictu in Intencioe prima posita sut obsuare debet hec de Intencioe. 4.

quinta intentio

Quartaz uo Inteciöez ad huc cople possut oia que i itencioe pdcta dicta fuerut Ego uo soluz hic tangam 4or que testimoio sapietuz z quottidiano exercicio mihi expta fuerut Et pmuz gdez e usus decoctiois mirabilis quam duces scribunt debere dari dieb qbsdam Et cofert ad cominuendum frangendum z educendum lapides z arenas z . e mirabile cu aggregat oes medicinas Ellegantissime opationis ab autorib i uetas z ei descriptio i paragrapho illo/ Et qnqz dantur in potu aque i qb decoquunt camepiteos polluz z calamentuz z sileleos z radix tribuli z fructus ei z scolopendria z radix malue z capilli veneris z virga pastoris z radix tamarisci z radix . eupatorij z seme altee z samurion z saguisiz z puleguz z alia ex diureticas z cu administrant i dieb sanitatis phibet gnacioez lapidis Et notet hoc copositus. 3m uo p me

usitatus ad itentioez istaz e opoitus istud qd soleo reducere solidaz formam
cu zuchao z aqua sblimationis capillorz ueneris z e dscriptio eius talis R
Lapidis spongie lapidis Judaici uitri obusti an ʒ.i.s. sanguis yrci pparati
ʒ iii granorz milcisolis ʒ iii. puluerizet oia subtiliter z fiat ofectio
ut dictuz est z exibeatur ex ea semp ante cibuz ʒ i ...

Tertium uo opoitus quo uti soleo est ofectio hec R granorz fisticorz mundatorz
ʒ iii granorz milcisolis ʒ .s. radicu petaphilon puluis scolopendrie
poli montani z semis rute an ʒ i .s. zuchari albi l. s. i fundit fistici i
aqua saxifragie callida p duos dies nales deinde icidatur z fiat ex eis ofectio sz arte.

De balneo sulfureo

Quartum uo opoitus quo uti soleo e hoc vz R Radicu cretani marini radicis cretani marini
uirge pastoris z floz alter an ʒ i cineris leporis obusti ʒ .s. osmuds oglutin
ʒ iii zuchari z coctionis ʒ iiii coquant insimul zuchariz z oxmel usqz ad gluti-
nositatez bonaz z cu infrigidatur supadat spes z fiat electuariz cuius dosis e
ʒ ii usqz ad iiii z pe i hora exitus abalneo nali sulfureo qd mirabilez ht
opationez ad dispoicioes istas auctore Rufi z auic 18 3 l sepalegato capitulo
ubi migt z ruffus gdez dixit qd plurima balneatio iternis sulfuris frangit balneus sulfureus
optie...int lapidez z ofect illd auicena i ima sprimecto cu sbort z hoc fortasse facit puere
suple speculatez ad hoc qd queda aque calide q qnqz ulcerat cutez qn
ponut i eis medicie lapidis z sbmergit in eis pannus du st callide
z poit sup locu lapidis resolui ipz Et ego iaz expti suz uest huius gnis
Et uolui itellige de lisuio de quo est expientia certa.

Accidentia coit uo solita seq hac dispoitioez st 4or famose p m e instantia
doloris. 2m e frequens mictus distillatio noiatus. 3m e stranguria. Et Jnpotentia
cotinuit urinadi. 4m e uehemens puctio i extremitate pudibudi z dolor gdez

pri? i spma illis pseuerās p clisteā supscripta solemnit removeri pōt Et
p alias digestivas alteratioēs z ~~digestivas~~ solutivas medicinas sepemeo
ratas z post multa hic inde a sapientib; colligēda nō ē medicina gpar
balneo facto ex decoctioē medicinar q auctoritate Auic posite st i decoctioē
digestiva i itencione ~~digestionis~~ posita. nisi addant folia malue z alter
z radices urtice z hba milesolis z coquat in aqua multa i qua eger
cū istantia dolois sepe balneet instanti fere sedat dolor eius. Et ofert
etiā ad illd exibe ʒ j huius pulueris cū aqua decoctiois granor papaueris
℞ semis portulace semis scariole an ʒ ß. Jusqami albi ℈ ij croci ℈ j pulueris
origani ℈ ß. pistet oīa pse z postea diliget icorporet z exibeat ut prius
dictū ē quacūq hora istantia dolois Et noti qd hec duo remedia etiā
auferūt 2m accidēs 3m qd est fequētia mict z strangurīa. coīt ex istis
curatur 4m accidēs qd ē dolor i extremitate genitalis mēbri z hoc
gdz est ratioīale z gueniens eo qz cū dolor ille depēdeat ad dispoitioēz
renum z vesice remotis illis necesse ē removeri accidēs qd ab illis de-
pēdebat qm ex ablatioē sufficiēti cāe effectus de necessitate removet
effectus q depēdebat ab eis hec i sūma st q mihi utilioa z meliora
uisa fuerūt i dispositioē huius Gnōsi uiri ofideranda Sūm aūt oipotēs
oīum oditor hec oīa sua pietate dirigat in eius salutem ad laudem eius
propriam Amen.

De balneo auctoritate Auizene facto ex decoctioē medicinar

M. scripsit. aº iiij xlj de mese Augusti.
Lectum padue ano legis gratie 1434 die xxiij madij
i collegio studij padoani p dnm magistrm Bartholomeu
de mōtegnana arciū z medicie doctorez. Amen.

Fdō mº Antonio de rezo Palazzatos cirugico
℞ Semenza de lino
Semeza di Altea
Fen grego
Malua
Viole — stato d'uno quato de l'altro
in aqua tanto ch cali el fzo nō bulira
fa bulire et bagnā lu mēbro tua niente del muzilagine
tepido tre uolte o quatro al di
tora el dolor i capo p mēbro genital
ch iud parte de orina ep zonole

Nota ch qsto libro g de m. Bern de pgre... fo do. ... a f Nicco de formentino

Nocturna cena stomacho fit noxia pena.
Pensa cenādo qd quātum quomodo quando.
Tolle graues curas irasci crede pfanum
Si uis esse leuis sit tibi cena breuis.

Unguentū p doloes Renū ℞ spici nardi. dauci. seminis aneti et miliū solis an ʒ j ß Amidi ʒ ij
cantore ʒ iij Bolo armeni ʒ ß sanguis draconi. terre sigillate an ʒ ij croci ℈ j vitellos ouorum iij. fiat unguentum
In ragadijs Rege z chiare ptiu cor. medicinis ex [illegible] magr secreto dicit [illegible]
[illegible] ab oi [illegible] decoctione vino ~~decto~~ decoctionis [illegible] pulvis
[illegible] in summa

¶ Ungueto p male de schena debela
R Olio Rosato
Olio de viole
Olio de peri codogni
Olio de fiore de Osmaino
Olio de violari Zalli
Inzenso
Cera noua
Ellefante
Latte de dona
Fallo agsto mo R de ognuno
deli sopscpti olij mezo bichero
de Elefante / de latte de dona
et de Inzenso R la quarta pte
de un bicher / de ognuno de cera noua R
un soldo z fiat unguentum

¶ P doglia de spale
R latte de una Capra negra e tuo
dela pomula del zeneuuro falla
boliz i qsta latte z meti i un sa-
chetto caldo quato po sofeziz sot
to lu collo de dredo et ogni ua muda-
do lu detto sachto piu basso reno-
uando et facendo de noue

¶ P la febra quartana
R del pulizutto grande ou pu
lizuto mestigo cu tuta la radize
Fallo bulire in aqua una bona gra
pada e calda de qlla aqua dande be
uer al febritante una oa e meza ana-
ti gli uegna la febra tre di

¶ Per la febra terzana
Tuo la herba del petegno metila
in vino biacho al sole tanto fi stal
di e sele d jnuno metila olo vino
apsso lu fuogo e poi tuo fora el
petegno e strucalo e da beuer
quel tal uino di tre al febritante

¶ Chi uenisse i una piaga d'omi
Tuo la herba dela magnuela *t magnoli* legala
al paciente sottol collo faza libeando
la deta herba ad uno no uedesse bn
ch no auesse mal i li ochi metila
de note suli ochi legada cu una
peza e zouera tutaza la luce dl ochio

¶ Per mal dela poplesia la Olio del
pulizuto mestigo cu qllo se onza
li nerui retzatthi eli huilia molto

A fa unguento p male dela uerga qn mena
puza. R Ganfora on. ij | Biacha on. iiij
Olio rosado on. iiij | Biancho de ouo j | Cera
noua on. j

Alu mal del marzon tuo dele fiore dele nose
secale e fanne poluere et dane a beuer
achi ha quel defettho

Aqua de ochi fina expta tuo ziboda fina
una engastara e meti entro tutia pulue
rizada onza j e de cime de ruta meza
grampa e la sala staz al sole piu sere
et zorni e de tal aqua bagnati li ochi
presto guariray.

Lu latthe de femina mescado cu mele caza li
brusor deli ochi e la pezor zoga passion de
ochi tuole z he cosa puada

Chi auesse guaste le man p fredo tuo de formazino
semula un pocho de mel fa boliz tuto di
qllo bin lauate le man . ut layate lemi guarina .

¶ Alu mal dela uerga quado fosse p saldare fa questo bagno
Tuoy Rose . Balaguste . Mortina . Fa bagnolo
cu vin biancho e bagnalo spesse uolte VERGA P SALDA

matricaria Pautaria maior farla boir cu uino e metezla sulo
petenegho fa subito Orinar . E chugazla i aqua
e farla boliz i aqua cu Ciso / et beuer quella
aqua a dezuno e sta un pezo dezuno fa molto ben orina
plantago maiore ualz cu disentericis z ad
consolidandum ulnera . platago minor ualz sic maior

Altra maduratiu ua bognon e rompe Tuoi torlo de ovo e sale e fuça ogni cosa pista insieme e fa empiastro e mitti suso se rompa in stenente.

Altra unguento perfecto Tuoy Langa on. 6 Olio oz. 1 1/2 Cira quanto 1 1/2 cosrani 3 fa bullire insieme ogni cosa probatum est.

Unguento per vermi id est per li vermi Togli olio lauzino onze 2 olio cumuni onze 6 sugo de aglio et sugo di asenzo sevo de becco de zaschuno onze 4 Aloe onza 1 et de tutte fa onguento et onza la bocca del stomacho e li polsi e le nare e questo amaza li vermi.

Unguento a schotadura de ogni cosa tuo pieda sto vechio e metili a chuoze tanto che si desfaza in aqua et quando sono ausi cotti tuo lu grasso sopradicto e tuo olio de oliva lavato cum tre aque zaschuno on. 6 biacha cruda onze 3 sugo de solatro onze 4 e componi insieme e fa onguento e questo e bono ad ogni schotadura di bobarda

Impiastro a dissolvere tuo asugna de ocha grasso de Galina de zaschuna onze 2 zera nova dolio romaticho Garzamoro pegola navale strezcho de capra de zaschuno onza 1 et ogni cosa componi insieme et fa impiastro et questo dissolve ogni postema che nasse in la gola.

Dela Natura dele ozine.

Le Ozine sono di diversa natura et qualita et colore secondo le varietate dele malatie che si monstrano per segni de ozine et questo si cognosse le infirmita per li dicti segni. Et sono composti per diversi humori. Et prima la Ozina del homo naturalmente la matina sie biancha. Et inanzi lora de manzare e poi alora de manzare sie rossa e dapoi manzare sie biancha questa cotal natura sie bona. et sie la persona sana. Item la Ozina del homo che he grossa et piena de spumazo questa dimostra lu homo pieno esser de humori fleumatici et Grossi et gravamento de testa e di migranea et di stomago e de mostrano de febre per lo avegnire se ello non

si purga. Item la Ozina del homo che he grossa e molto torbida figurata de molti colori questa significa gravissima malatia di testa como he dolori et molte altre malatie de humori che in la testa congregato e congregano questo significa al venire le posteme. Item la Ozina del homo che he rossa e fosca significa riscaldamento di febre per coleza rossa et riscaldamento del figato. Item la Ozina del homo che e grossa e molto biancha como he quella che e de molte diluita de humori significa per lo avenire febre de coleza et di fleuma et riduse in fleumza quartana per lo avegnire. Item la Ozina del homo che e colorita e sanguinosa significa rompimento de vesiga dentro e mal di rene e gravamento del figato e del polmone e per lu avegnire distillatione. Item la Ozina del homo che e molto rossa e sanguinosa cum pezi de carne questo significa malatie de rene e rompemento de vesicha e per lavenire significa gravissima malatia Como he febre e mal de preza. Item la Ozina che e rossa e poluerosa significa rompemento de vesiga e mal di zanella. Item la Ozina del homo che e scholorita et sanguinosa e poco carnosa significa gravissima infirmita dentro del corpo e mal de preza cum mal di flancho. Item la Ozina del homo chiara cum Color de ferro significha grande malatia de rene et mal de preza. Item la Ozina che e grave et cade cum groza significa la infirmita dentro et mal de flancho e mal de preza. Item la Ozina dela Femena che e chiara como argento et ha voluta de homo et non ha voluta de manzare questa significa che la dona sera veda. Item la Ozina dela dona che in color de piobo chiara et he una nebia in mezo dela ozina questa he de certo che la femina gravida. Item la Ozina dela Femena che e biancha e pesante questa sie corruzion del ventre e mal di matrize se ella he puer tere. Item la Ozina dela Femena che e rossa e fomgosa significa febre e passion de sangue. Item la Ozina dela Femena che e rossa e torbida significa mal di testa per coloza. Item la Ozina dela Femena che de pende in negro amado di colore de ferro et he forte transfigurata se la Femina ha febre significa morte in terzo di. Item la O

Femena de mulieribus

rina dela femena chi e torbida a modo
de pisso de asino signfica mal di testa p
colera et fleuma e gravamento delo sto
mago Et semp gle duole la testa et
abominacione alo stomago et lo do
lor dela matrice.

Fiore de Rosmarino sue virtu

Antos zoe fiore de Rosmarino questa herba e
calda et seccha infine di terzo grado
e temprata in lo quarto Se torrai la herba
e cuosi i aqua infino chi calli la mitade
et beve a dezuno Conforta lu zelebro
e cura la memoria aiuta li spiriti et tut
ta la psona Conforta et conserva Se
torai la foglia e lu fiore et chuose in
bo vin biancho e beverai lu vino caza
ogni macta del stomacho e guarisse la pu
tredine e lu puzore dela bocca Et se ten
lavarai lu volto mai non te incresca mali
cia i la faza e se gie fosse la infirmita
questo la guarisse E non si pelera mai lu
volto per nessuna cason Et se tene lava
rai la testa toglie lu dolore e la rema
freda It togli lu legno e fane zenere et
metti in una peza de lino et ligati
le dicti lieva ogni brutura e li vermi fuze
e more Et se lo cozerai i aqua e tu
lavi la testa sopra guarisse lu catarro
Et se farai bulire la radice i lu a
ceto e lavarai li piedi questo sana lu sto
macho e la testa E se manzarai lu
so fiore a dezuno caza ogni ventusita
delo stomago et deli interiori E se ne
farai letuario e userai questo caua ogni
macula dela testa et delo stomago e
conforta lu chuore e purga lu peto e
picho E se meterai lu Rosmarino
sottho la cervigale non farai may nisu
catiuo sogno E se meterai le foglie
piste sopra lu cancharo mortifica questo E
se tenegnerai dela herba i casa nissun ser
pente non po star i casa e scorpion non po
nascere E se lu meterai i vino che si gu
astasse tosto lo redriza E se sudassi tro
po boli lu osmarino i aqua e lavati la testa
questo sana lu sudor e la tosse E se u
serai de manzar dela herba e chuosere i
aqua e cu la aqua adaquar lu vino confor
ta lu stomago e rende la petite e sana
lu catarro E se bogli le foglie i lu aceto
e ligarle suso lo ventre subito strenze

It si ta facha osmarini in polver i mese il se
aiungie vinu ab acetositate et vindolo sapore
i purgat

fluxo del ventre e tole lu dolor del co
rpo e guarisse lu mal del paron e toglie
la ventusita per ogni caso e caza ogni dolore
It togli la herba e ligala entra dui pan
cioe le foglie cotthe i vin et ligala so
pra la gotta subito togli lu dolor de la
gottha It a chi manchasse lo cervello
e la memoria togli le foglie e li fiori
i gran quantita e fa bulir i aqua et me
tti i mastello grande e lavati dentro
be caldo It contra la sechita et ardor
de stomacho togli lu Osmarino et metti
a bolire e bevi la aqua quando sara fredda
It se meterai lo Osmarino dove sta pan
o vero libri may non tarmarano It contra
alo tisicho togli lo fiore e bogli in
vino ouero in aqua e da a bever alo
tisicho e sara guarito It togli el fiore
et metthi i la aqua latthe de capra e
fa bulire poi metthi i vaso netto co
verto per una notthe sottho letame de ca
vallo e poi da bever alo tisicho o ve
ticho questo ritorna ogni sustantia
e guarisse la infirmita et usalo conti
nuo fin che sera guarito tre volte el di
It fa bolire la herba i lisia e lavati la
testa questo conferma la memoria et dis
caza ogni humidita del zelebro disse
ccha questo pone auicena Galieno
ypocras et constantino.

E chi torra anuli rosmarino et conmi
nuta e cuoerasene i vino et beue conse
marsi conforta la madre e dissecha
ogni humidita maturale e fa ingravi
dare. Constantino anuli sono caldi
et secchi i secundo grado questi purga la
testa la vista et conforta lu celebro sono
boni ala matrize conforta la conceptione.

Anoglosa questa herba he freddha i terzo
grado la sua aqua he bona astrinze lo ve
tre e le morice guarisse la rogna caza
li porri de le man purga le reni el figato
apre la via dela orina i la vesicha e chi
torra sugo de piantagine pesta una pi
gnata nova e copeirla ben et metta
i lu forno e fa bulir fin che se consumi la
mitade e poi da ne a bever di quel sugo ad
uno itropicho neune di questo afferma ogni
malitia del idropico rompe la pietra
e dischaza la humidita del corpo asuga
lu polmone da milza el figato Secundo
di Galieno et dicono li autori de medicina
che questo e perfecto remedio ala ditta infirmita.

Se alcuno usera de manzar lu osmarino nel suo corpo non si creara alcuna in durazza
malatia e mantegnera fresco e iocondo e bello
Se alcuno fara butazo del legno de osmarino e usara bever del vino che sara in esso
non li lasara creare nel corpo alcuna postema.
Se alcuno tora li fiori de lo rosmarino e legeli i panno de lino e gitale bol[illegible] i aqua
tanto che torni a mezo da bever de la dita aqua vale ad ogni [illegible]
dentro del corpo.

Agrimoia he calda ... bona agli ch sono zalli e ... puzga lu figato i aldato e maculato asuga li intestini de catiui huori tole lu coloz dela testa gforta la memoria. Colui ch beuia laqª dla ditta hba no sentira mal di stomago ne de figato ne de smilza ne de testa tole tutte le malatie e fa alegª la psona. Giberto mrº.

Salvia e calda e secha in terzo grado. Conforta lu stomago freddo e gforta li nerue e debona aquelli ch tremano e ali paralitici e molto he bona ad usar agli ch sono di calda natura ne anch im tpo caldo ... fara decozio o vero polvere i vino ouo g fectione lo inverno che ha la forzella fredda e lu petto stropato di grossi huori e chi a catun humore e catiuo fiato p corrutio de stomacho la usi la gforta li dt e le genziue g vin et comin et ...a impiastrata sop la infiato presto sana. chi la usera in effetto o ito im bolvino conza lu stomago e fa bon fiato humilia tutte le arterie ... del corsello de su.

tato fiore / tasso ba... / zalli / e basso

Tassobarbasso he caldo e seccho ... mortifica li cancri elle fistole et he ... morite el nostro el fluxo del sangue reconza le passione e retiene in longatior.

Fenochio he caldo he seccho gforta lu stomago e caza la uetusita purga la rema e purga el figato et apre le vie dela urina e dele rene e togli li huori grossi del stomago e togli la oscurita de li ochi ele lagime e fa ben orinare et rompe la pieza.

Glicomi zoe pulegio e caldo et seccho gforta lu celebro affredato tolli ogni rema p fredo elo catarro se beui lo vino oue sta cottho o ue e chuoki i aqua et fanne bagno cura la rogª ela fleuma salsa purga la testa ello stomacho de ogni humore.

Erba ruberti zoe pe colombino la radise sana le scrofule et ogni mal nasente et el bubon elle fesure ch uiene p la carne sana le marotte la sua aqua tole e gsuma le grandole del polmon ello suo sugo purga el polmon e lu so sugo purga ogni malicia dentro e tole ogni infirmita Ifunda.

Fasolaria cioe testiculi le radise gforta el chude e se userai la sua aqua elle dela radise ne farai polue e beuerla co vino tuole ogni passion de stomacho et asuga la rema et togli lu catto gforta li neruí e tole la uetusita dele fiachi.

Faba inuersa cioe solatrº magore la sua aqua purga el ~~figato~~ figato elu polmon medicha lu stomago e sotiglia la milza la radise cottha i olio e unto le gotthe elle iunture.

Alu mal dela pieza tuo semenza de pastinale salvadige e fa polue et dan ... gruino fazi ... gtinualo alguni di ... guira i ...

togli le deglie et fa dasse... li ne... e se torai lu so sugo e ... e butiro et fa o vnguento et vnze ze tole ogni deglia

formichella

Formichella e calda e secha e gforta lu stomacho vzide li vermi purga la fleuma e la testa di g... li humori e la sua aqua cura lu idropicho et asotiglia el polmon e purga el figato elle rene e li lombi e gli intestini el sangue.

Camomilla ... calda e humidi im primo grado fa bon orinare purga le rene ella ue sicha amo la lu uetre humilia lu pettho e la milza e alarga le vie del figato edel polmon et chi ne magia troppo enfia lu uetre e tutto lu corpo e chi ne maza cu aqua calda purga lu storna cho p uomito lo zucharo a qlla ppria materia.

Aqua stilata di Agrimoia leua ogni debilita de stomacho gforta li neruí iuta lu spō mondifichael figato togli ogni passio del chuore gforta lu celebro beuila mesiata gbono vin.

gforta la memoria / Agrimoia cotta e biuita ... / ... bibita ...

Aqua stilata de rosmarino gforta li neruí elle gentiue leua la puza dela bocca leua lu dolor del stomago elle arterie et iuta la persona de mali humori beuila g bon vino dognora

Aqª stilata de corzuola gsta togli ogni passion del chuore et asuga la milza el figato el polmon e strenze el uetre et he g ogni morso uenenoso medi ficha le putridio dele piage lauando la piaga la nettha beuila la matina

Aqua de lingua bouina gforta ogni catiuo huore del corpo e purga lu stomacho ela milza el figato el polmone elle rene et tutti li interiori beuila con mele la sera e matina ... volta.

lingua bouina / ... buglosa

Aqua stilata de Betonicha purga lu stomacho e la rema et toglie lu fastidio dela gola gserua la memoria et he g a ueleno ... beue la matina e la sera

Eufragia

A schiarir la uista tuo eufragia dela foglia e dele fiore et fan polue et usala i la uiuada e ad ziuno como ... e schiarira la uista

A stagnar lu sangue de naso se la he dona falli tignir li denti i axeo forte e sello he ho falli tignir le testicoli i axeo ben forte et subito si stagnara. fa bona memoria posta i mosto lu pserua de corruptione salda li ... senza taglio

Intelligat in remerchanc sentitur qd - sex hbe quatuor cum libz non vindicat cui in ecc spez cuilibz plante singulares specificata virtute dotare non agglesione ellementali sz quia calida vel frigida vel quia sicca vel humida sz quia tal anima vel media stella sic dotata dominit virtute sicanda a uene natis cibis vel potibz - letali ueneno z uulnus siue morsus per quaro e ypericon quod alio nomine herba dicat perforata quam achiles oraculo apolinis in exercitu troianorum dicitur Inuenisse.

A fare olio perfetto chiamato perforata e componese in questo modo del mexe de luyo e di questo sono sette le sue virtude

Piglia fiore chiamata de perforata vna bona grampa e meza. Queste fiore se recoglino del mexe de luyo e in quello tempo si se fa questo olio. E po poni le dite fiore a molificare in onze xoj de bona maluaxia e poi mette queste chose in vna engastara ben stropada azo che non possa refiadare poy mettela al sole per tre zorni ouer quatro. Dapoi chola la ditta maluaxia e se non poi auer maluaxia piglia de bono vino biancho poy colato e strucandolo molto ben fora le ditte fiore e gittale via. poi remetti la maluaxia nella ingastara e remettela al sole per ono zorno ben stropada. fato questo piglia onze vj de bono olio uechio piu che e vechio el e meglore. poy piglia onze iiij de trementina bona e scropulo vno de zaffaran bono e ben pesto e vna bona brachata de fiore de perforata fresche, e tute queste chose ponile in sieme in vna ingastara con la sopraditta maluaxia e stopala molto bene azo non possa refiadare e fa che la sia piena zoe piglia vna altra ingastara piu pizula se la prima forsi non potesse vegnire plena e poi ponila a bolire vno pocho e poy che amara bolito quello che ti piaze ouero pareza colato di nouo e mettilo in vna engastara menora de quella pur che la sia plena e ben stropada. e fate tute queste chose metti questa ingastara chussi piena in el sapione soterado e lassala stare chossi per in fina a vinti o xxx zorni dapoy chauala ~~fora del sapione~~ fora del sapione e mettila al sole per infina a uno meso e meglio azo che la sia bene incorporato e afermato in sieme etc. finis

Nota le virtude vngendose con questo olio besogna che la sia ben chalde ouero quasi bogliente

Questo olio a questa proprieta et e stato prouato et experimentato in molte persone con multi modi In prima salda e libera le ~~[illegible]~~ infirmitade infrascripte verum est e grandemente vtillissimo e zoua marauegliosamente et cetera primi In prima zoua a ogni puntura ouero ferita Item a ogni machadura e a ogni schottadura de fuocho Item ad ogni passadura de chiodi e remoue lo sangue morto e corotto Item zoua ala rogna e chussi ale voladige dele lengue che uegnono suso el fronte Item e bon ali dolori dele zunture e chussi ali neruj e alle osse rotte Item allo dolore del stomagho e al mal de le franchi Item al mal de le ~~[illegible]~~ rene Item toli via lo dolore dele orechie e fetore dele orechie Item caza le fistole e sana le piage vechie Item dissecha le cichatrize dela faza e de li altri lochi Item conserua la dona che non dispoda la creatura Item para via la febre terzana e quartana vngendosi la spina dela schena meza hora auanti che uegna la febre Item zoua ala morsegadura de li chani.) finis laus deo

Olio de scorpioni togli olio comun lb. ij olio de mandole amare onze vj aristologia rotonda peuere e scorze de radise de chapari de zaschaun onza ½ e tute queste cose metti al sole per xv di e metti entro assay scorpioni e vsalo ale bisogne e questo e bono contro ogni morso venenoxo como sono ragni scorpioni zutelle e chalzantole. Item ho prouato quando venisse qualche nasenza in vno deto o altrone onze ala prima con questo olio e tuol molto la doglia e se el si guastassi qualchun o per bagnar se enfiasse questo olio molto tuol la doglia e fa disenfiar e questo ho prouato leggere Item a vno che non podessi pisar onzeli lo pettinichi e zoua molto e ancho e bon per la peste onzando la panochia e li polsi el locho del chore etc.

Olio de Codogni toli codogni mondati lb. j olio comun lb. iiij e metti insieme per dodici di al sole e poi metti a distilare al limbicho de vedro e recogli l'olio. E questo e bon a restrinzere la fluxion deli franchi e del corpo vnzando lo venne.

Al mal dela pietra tuo noya de cotubino e gramelli de nespole o uo ossi e cale per e pestali e fane poluere e la deta fa beuer con bono vino

Chinot con liberato del mal de la pietra troui de vna radise che se chiama polgana e la deta radize tuor tanto che sia vn palmo falla boliz in vna engastara grande con vn sechio de zibola fina e boya tanto che se consumi tutto el collo e dui diti dela ditta zibola e po refredata e da li a bever la dita zibola

A dolor de fianchi Tuo dauco / charui / bazelauri / galanga / aneso / fenochi / garofali / sile ziziminum / tuo tutte queste cose poluerizza e vsalj.

Al mal de fiancho tuo sugo de celidonia e distepra con zibola in la quale sia bulita radise de grannegna e beuj. Probatum est

Al mal di fiancho tuo canella fina on. j garofali on. j nose mosche on. j pome de lauro on. 1½ ʒ3 on 7. pesta ogni cosa in sembre et fane polue et quando te vien la doya tuo vn sedon de la dita polue e mettila in vno moiol de vin e beualo et vsilo di 14 vna uolta al mese et sara sano de questo male.

Apius decoctum vino et oleo. ventri et renibus cataplismata uetus dolori ... succurrit

Ad orinadum bene comedantur auelane assate

sconda e vige rotunda omila
quarta zafarano e dini
sexta aristologia longa e rotunda
septima lachigella et succus in pomi
de vna qua sola

Beatrice di Carcano / Badessa del Monastero di Valle in Cordusio.

Queste recepte lecho auto io d. madona biatrize badessa de monester mazo dise lei le son sta date per bone e dura fin ale letere qui oste

Alo arder dela Orina toy semenza de Papauero biancho onzi iij semenza de Cuchumero onza j semenza de Zucha onza j Pesta queste cose soprascritthe in vno mortal et fanne amodo de latthe cum aqua freda colada et saluala et ogni domane magi zena. Recepta del elletuario che se fa in questo modo. tuoy zuchar viola onzi iiij dia papauero onzi iiij et mesea insembre et dreto el letuario beua de laqua zoe latthe dutho de sopra onze iiij e questa medecina he piu nobile che tuthe le altre medecine.

alchuni uol essere bulido lu osmarin in lu vitro.

Homo o femena che pissa sangue prenda del osmarin verde et toy le foglie et metile cum vin biancho zoe in vin biancho beuado lu amalado del vin uatza.

Alu mal dela pieza recepte maistro modena et he fattha. la foya amodo de rosmarin et la fior della ella radise sie negra tal e lo legno chi uol uarir del mal dela pieza toya la radise de questa herba et taghala menuta et metela a secar al fuogo e quando le be seccada tuola dal fuogo pestala e fanne polue et sise uol beuer in vino et piane tanto como j cuslier da dezun.

Se algun fesse sangue de sottho per la verga o per lu pustro toy corno de cervo limalo sotilissimo metre tridalo be et meseda cum latthe et beualo a stomago dezun.

de semine vrtice ille qui comederit semen urti- ce pariter guttur et ouis et lingue excoriationes et arsura et ardorem in uictu et in pocione cum oleum amigdalarum dulce potare et ej bechicus stomachum atque tritam potata cum aqua calida.

Prendi lo sugo dela ortiga et pastalo com mel tanto nobel cosa non he al mondo che se tu i de mangi da matin et de uespro tuttha la polhema te fara pisar. probatum est.

Chi pissa sangue per la verga usa latte e sangue de drago abeuer e guarira.

Alu mal di fiancho tuo sugo de celidonia e destrepa cum zibola in la qual sia bulido radise de gramegna e beuamie e serai uarito.

Al mal de madre probata e tuo sangue de drago fino e metthi in moglio in aqua rosata e metthi dentro da qua star tuttha vna note e da matina tuo la dita aqua rosata et metthi dentro vn pocho de fino endego et meti per hy asci fili de zafaran et metthi in vno gottho et impilo de maluasia fina et de matina metre matin da abeuer et sera perfettha mente uarita.

Rizetta per el mal di fiancho perfettha. tuo zibola de dona engastrade xij tuo po dela fiore del sambucho tanta che sia couerto sotta questa zibola tuo schodelino vno de mandole polite schodelino vno de mandole de ossi de zerese e smachile che le sia vn pocho rotthe e tutte queste cose metthe a molle insieme cum lo sambucho e bol stare tuthe queste cose amolle di vin et pero fa apoco a pocho la zibola e le mandole el sanbucho metilo al fuocho fin tanto che sia gastimato e laqua che distila meti la in vna zucha di vero et lassala al sole di xv e stropada e poi ogni uolta che sentira la doya di fiancho a stomacho dezuno toranne tanto che sia couerto lu piziolo del muzolo et sta dapo tre hore che nol no mazi niente e de questa medicina he probata.

Al chi pisasse sangue per lu metro ossiando o pizolo he tuo del ambro deli patarnostri e pestalo ben et abi dela aqua de piantagin e destrida insembre lo uene per medicina zhe probato.

Alu mal dela verga quando fossi per saldar fa queste bagno. tuoy rose onzo j Balaguste onza j

non uole al arder dela orina. mirtine matina onza j fa bagnolo cum vino biancho e bagnalo spesse uolte.

Alu mal del azachoy tuo dele fiore dele nose e seccale e fane polue dai abeuer chi a el defetto

A lu mal dela pieza tuo semenza de pastenal saluadige et fanne polue et dane beuer cum vino sazi iij continuala alguni di et guarira in breue.

Al lu mal di fiancho et probato tuo seme de dauco sazi iij et meti in vno meiol de maluasia et beualo da mattina et fa cusi fin a viiij di zoe noue mattin e may plui non lu duara

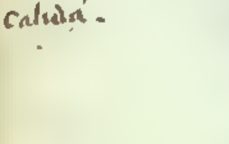

A far orinar tuo la scorza dela nosella mesticha et dela sena fina et dala abeuer in polue et fara operatione perfettha he probata. Ad mingendum bene comedatur auelane asate et orinabis bene

Polue per mal de pieza et fa orinar tuo stinchi sazo j Tartaro sazo j Canella pista sazo z fa polue sotilissima e de ella zercua da doma cum vin biancho la mita dela dicta polue

Vnguento de onzer le rene che la tempo calde che non possa euosi e preneza pieza tuo olio uiolado olio rosado Olio de codogni sugo de latuga latthe de dona an onze iij fa vnguento cum zera e azonzi vn

Alu mal dela pietra tuo ligni deli pomi arangi che sia mundati dade scorze cio el scorzo grosso pestali et mesea cum bo vino biancho e dallo abeuer caldo da mattina e da sera e rompa la pietra e chazarala per forza et he prouata pucho de aceto

C torna in questa carta altre remedij

El corpo de questo zoven zoe miser Antonio de Brandis sie una dispositione renale calchulosa laquale lui a chiaramente intexa da uno anno in qua per la emissione dela Pietra siche per laqual cosa pstante lajutorio lu onnipotente dio daremo Conseglio. Conseglio facto per lu famoso homo miser Kalceran prouisionato a mantua

Ordineremo adunqua questo conseglio in regimento de vita et in regimento medicinal preservativo e curativo deli dolori actuali et non actuali. E circha el regimento dela vita prima notaremo le cose nocive e poi le cose convenienteet utile.

dele cose nocive che opilano le rene

Prima tutthe le cose lequal opilano le Rene e debilitano et sono apte a generare pietra o sio a ranella sono nocive. Como he Pane azimo e non ben levato e no ben cocto. Ogni mazanadi Pasta. Formazo de ogni condicione. Carne grosse como sono de Bove di Porcho di Agnello salate. Vzelli de palude. Oche Anadre Quaglie Castron vecchio. Turture. la Coderga deli Animali e li loro Cerualli.

De li pessi li nocivi sono tinche de palude Anguille li gobily. Como Cappe Ostrege e Gambari. Item le specie multo calide. li Chiari deli Ovi e li Ovi duri e fritthi. Tutthi li legumi. Excepto el brodo dele cexere. Item la Zeladina et tutthi li Agrumi Come Agli Zipolle etc. Item tutthe le herbe excepto quelle che laudaremo. Item el Vino grosso Novo e turbido Negro gropello e multo dolze e lo multo fumoso. Item la Aqua turbida. lu azeto ele cose azetose. Item el superfluo dormire e maxime el zorno. e lu dormire sule Rene. Item lu exercitio immediate dapo manzare. Item levare gravi pexi. Item la multa replectione del cibo. Item no avere beneficio del ventre. Item lu attho carnal sie inimicho capital e maxime quando he facto dapo el cibo. Item la ira e le altre afflictioni e la Tristicia queste passione quando sono cum vehementia disolveno la substantia sicomo dice Galieno 4° interiorum.

deli pessimo cibi et altri cosi che si debiano guardare de manzare

Expedite le cose nocive succintamente vignremo ale cose convenientele quale anchora sono piu grave. E prima se elleza lu Aere dela sua habitatione elqual sia vicino ala temperantia in actis el qual sia inclinato ala humiditade et anchi sia visitado deli razi del sole et maxime dele parte de levante. In la estade sia temperato cum le foglie deli albori e con li ventilagi etc. Niente de meno se studii de tignire el Pettho. el Ventre. eli Piedi caldi.

dele cose convenienti in quanto ala habitatione

El lu exercicio sia fattho suavemente e no Excessivo e avanti el Cibo e prima si exercitii cum le mane e cum li piedi per modo che le rene no siano fatichate e po lu cavalchare he multo contrario.

delo exercicio e non cavalcare.

La dormicione sia nocturna e sia de setthe o vero de Octo hore e stia cum lo capo levato e no dormia sule rene e se non potesse dormire la notthe ristaurj la natura cum la dormicione diurna ma piu tosto dorma avanti disinare che dapo disinare. Et he bono adormir sula paglia de formento del estade quando e caldo

dela Dormicione

Dela evacuatione del Ventre. E de bisogno che ogni zorno habia beneficio del ventre laqual cosa se naturalmente no avesse e de besogno che cum arte la procuri zoe cum qualche suppositorio o cum sericiale de comun zoe cum brodo de pollo o cum decoctione dela Vriticha o cum quella de marcorella e fata la expulsione mettha li dela polvere de zuchare e piglie una schudella e sia una ora e meza avanti disinare. et sie de notare che el sugo dele Vritige preserva et cura questa Infirmitade. Item piglia ℥ j de cassia trattha cum el sugo dele semenze comune. Item del tempo dela Invernata quando non sono herbe po nel principio del mese tuore ʒ j thimi in polvere. Item po tuore la quantita de una nosella grossa terbentine clare. laqual ancho e dittha lacrima abietis per spacio de doe hore avanti disinare azonzendoli anchora uno puocho de zinamomo et questo nel tempo dela Invernata laqual cosa se lu stomacho lo supporta mirabilmente zova in questa Infirmitade. sia adoncha vachuo e no repleto pero che la replectione causa la Pietra eli dolore.

dela Evacuatione del ventre

De li accidenti dela anima se alegri temperatamente per che el Gaudio temperato secondo Albucasis fortifica el corpo per che fa trapassare el calor natural temperatamente ale parte exteriore. ma se fosse Gaudio multo excessivo privando le parte interiore del calore e deli spiriti faria casone de morte. ma fuza le altre passione como e Ira e le altre de sopra nominate e le cose nocive nel suo locho.

deli accidenti dela anima

Avendo za expedite le cose non naturale ala ultima le quale e manzare e bere veneremo circha la quale po che piu longamente diremo po lo posta in lultimo locho. Sia adunque el Pane de bono formento ben levato cum uno puocho de sale ben cottho spongioso et no passi el quarto zorno e se lavera uno pocho de semula sera meglore. elle croste no manzi le quale noseno multo.

del manzare del Pane

El Vino deve essere Biancho sutile vechio e picolo e se pur fosse grande se poria temperare cum laqua di agele e develi essere poco mele e anchora conveniente el vino orgettho o vero turcolo ma non tanto nel tempo dela estade quando he grande caldo Ma avendo actualmente el dolore dela pietra alora lihe conveniente la zebola o vero altro vino sutile Biancho e potente e puro.

del bevere deli vini

Verge aqua confortat renes aufert dolorem minorem per fugitivitate et etiam renuma fugida bibita cum vino

filipendula purifica la renula del figato

Artemisia domesticha vale ad dolorem matris et flux(?) sanguinis contra dolorem renum e pietra contra fenucha contra dolore nervoso

ad humiliare el corpo cuozi la urtica cum oio de omongiare e beva quel aqua e manze dele foghe

alu morso ueneno so tole vritiche pista cum lo sale e bolita nel olio e metendo quanto piu poy sostenere

Cauda tremula expellit lapides. In renibus et vesica cum potentia. plinius.

Dele Carne volatili
dela schuassa coda

Le carne le quale sono nocivete sono queste. Zoe li poli. Caponi zoveni e grassi li fasani; ele faxani zoveni perchè li vecchi fedeno piu asticitade sicomo fanno anche le pernice vecchie le quale si dano a chi patisse el fluxo e po le pernise zovene sono boni li oselli piculi li quali stano per le ziese e boscheti sono boni. et maxime uno che si chiama squassacoda questo oselino e molto precioso e nocivente a questa infirmitade. Item li colubi zoveni e le tortore nel tempo del fredo pur se gredeno.

li agnelli
deli aiali di quatro pedi comestibili e saluatichi e del polve del lepore

Deli aiali di quatro piedi sono boni li Levori li Capoli saluatici. li Caprotti che latano li Vedelli li quali che no passano un anno. Ma le rene deli levori sono medicinale a questa infirmitade dele quale rene farne polvere e usare alguna volta ponetone nel bevedo e pigliarlo adiguno molto zova, quanto al modo del parlare molto piu sano el leso che lo arosto.

Deli pessi che si po mazar ma raro

Vegna che li Pessi no siano nocivente in questa ¶ ma el frittho he pessimo. A sta infirmita, pur se ne volete manzar alchuna fiata fati che abiano queste condictione. Prima che abiano le schaglie. Secondo che abiano bon odore, zoe che no puzeno de fango. zoe che no siano de logo fangoso. Tercio che insi siano delicati. Quarto che sian frolli e no visthosi. Come saria li barbi, albori, orate, menole, temali, Carpioni, Truthe, Sturioni, luci. E siano cotthi cum vino e aqua mescolata, con uno puocho de azeto e uno pocho de fenochi, o uno Anexi e simile cose. Ma guardesi de pessi fritthi.

Deli Sapori e del vino cottho e mele e zuchado boni.

Li sapori che si puono usare sono questi. Idest sapore de mandole, salsa fattha de petrosello, cum uva passa, et sia stempata con vino cottho, el quale he optimo a questa infirmitade. Ma lo azeto, agresto, e lo vino de pomi granati in pocha quantita siano usati e mazore se prima sono fatthi passi. El mele he nocivente et anche el zuchado. le specie no sono multo nocivente, e se pur ne usati, fati che siano dolze, e in pocha quantitade, quanto basti a condimento deli sapori e delli cibi.

Como li Ovi sono boni e deli laticinii

Li Ovi de sorbire senza li chiari sono boni. Item el Latte de le capre in pocha quantitade nel tempo del caldo. vi. hore inanzi el cibo zoe oz. iiii. zuccaro oz. i. ma dapo non se debe dormire. Ma el latthe choagulato e lo Caso de ogni condictione. Se ne notato simelmente.

Dela Menestra over salata e dela lattucha che sona e preservativa al male dela pietra.

Le Herbe nocivente in menestra o non in ¶ Hevetato el sangue deli animali. Insalata, sono queste. Borazo, bugolosa, latucha, finochi, petrosillo, melissa, Apio. Bieda, Ameos, Senatione, Capita cardi, Endiuia, Cicorea, Scharziolla, Spinazi, Mercuriale, Sparsi, Brusischi, lupulus, Satiregia. El brodo dele erbe senza le erbe queste sopradicte, segondo la nocientia deli tempi zoe le piu calde al tempo dela invernata, e le mancho al tempo del estate debitamente commixte et preparate. Ma atendi alo experimento de Avenzoar, el quale dize che usare le urtiche fresche zoe le feve.

Dele radize bone e de quelle che sono nocive

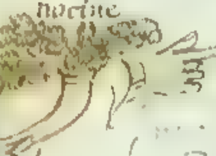

Le radice nocivente sono quelle de Apio, fenochi, ¶ cotthe preserva da questa infirmita. peste nagie saluatiche e domestiche bianche e rosse, li Navoni, pizuli e citrini zoe zalli, Rafani in pocha quantitade dapo el cibo. Et alchuni anno per uno grande secreto. e per cosa molto nocivente el vino biancho, nel quale he decottho el rafano e bevelo avanti zena, o non la matina. in quantitade de mezo bichero et usarne piu volte. e per certo io lo trovato che profituo et buono et anche he bona la aqua distilata fata de esso. Dapo le zipolle e pori nel tempo dela vernata ma in puocha quantitade.

Deli grani nocivente a far menestra

Li Grani nocivente per menestra sono questi Orzo spelta ma deueno esser pisti, farro, rixo, miglio panizo e siano cotthi in bon brodo grasso e no ne usati molto spesso tuthi li legumi sono nocivi, excepto el brodo deli cexeri negri.

Deli frutti nocivi e deli nocivi

Li frutthi nocivente sono questi uva bomatura. Item uva passa. Item li fichi freschi e secchi, susini augustani ben maturi, pomi granati dolzi, Cerexe, Meloni manzati cul zuchado e cum le sue semenze. Mandole, Avelane, fistici, Pignoli, pomi, li peri no sono boni, excepto se fussino cocti cum el vino e cum li fenochi, le nose ma pochi, languria dolze, e la medola deli Citroli in li grandi caldi. E similmente deli limoni, e Cedri, Capari, Olive, salite, persichi bon maturi se tolerano ma in pocha quantitade. Male convenit nespole e sorbole lasati stare.

Palm. per mal de Piera et fa Orinar tua Stn

persicha de natura grossa e freda	uva passa si è calda e temperata	olive salate son calde e secche
[illegible]	Nutricha ben el corpo è multo utile	Comeste avanti el cibo el ventre move
Al stomago caldo molto suplisse	E ha iustuna cosa he distrutile	fanno el stomago robusto e sil re
flema genera e tarde digestisse	le prune sono frede el ventre moue	Pomi granate acetose fano linea [illegible]
Pome codogne fan il stomago forte	la coleza rossa la reprime	il peto aspro
dan appetito e anchora el cibo strenge	lapetito streze e alui le teme	refredan il corpo e lu figato
E dapo el cibo strenzola simpinge		reprimen el vomito el sangue [illegible]

rezimento medicinale pseruatiuo auanti e dapo surge rezata la pietra

Expedita el rezimento dela uita ueneremo al rezimento Medicinale pseruatiuo auanti ch si i gnata la Pietra et ancho dapo ch la Pietra e fattha azo ch no si generi piu e qsto rezemento e p molte regole dele quale la Prima sie che ogni mese vna uolta faza el uomito dapo mazare e fazalo nel zorno nel quale se sente piu Inclinato aquello E sie da sapere ch questa he vna dele cose ch piu zoua inseale alt E in qllo zorno po usare diuersi Cibi e cose salate et uini dolzi et exercitarsi dapo el cibo et ultimata metre fare el uomito E poi ch he fattho lauarsi la faza cu vno pocho de aceto E poi se reposi e qsl zorno manzi puocho E siano Cibi lizeri e nutritiui.

deli tpi se de purgare do uolte alanno ele cose ch se deno tuore

La segonda Regula sie che ogni Anno se Purgi do uolte zioe nel principio dela Prima che e in principio de Zenaro et amezo septembre E piglie p 4 di qsto siropo R sy endi ... mell ro co an 3 1 aquarum cicoree fen an 3 1 apij 3 4 misce E lo septio zorno sexto i la aurora pigli qsta medicina R Cassie pingis 3 1 reub ellecti 3 1 cu infusion i fiat fiat po q R reub ellecti 3 ij aqua ellecti 3 4 spice J.1 aqu spazagorum fen cicoree an 3 1 fiat infusio secundum artem ultio cu expression colet i ne no septebre locos ... enice p poi acetto de 0 radicibus

del salasare dela basilicha

Et ancora e da notare ch consentedo la etade el tpo ela cplesion zoua molto el salasso dela basilicha ch pserua dala Pietra et deue esser fattho nela prima ve dapo la purgation.

Nota de guardarsi del medecin forte

La terza Regula sie ch se guardi dele medecin forte le qual tirano li humori i quantitade dale pte longinque ale Rene, po ch sono oppilatiue p la moltitudie o uero piagano pla acuita loro Item se deue guardare dal longo uso diureticorum nel deue usare septima no aua tolto la

Nota bene in guardarsi tpo spesso mo cose molto apitiue.

medicina ma piglie cose lenitiue e subductiue del uetre Como he cassia Manna o aloue Pillole lizie como sono Pillole de bndettha acio ch no aprano le materie grosse e fazale pasare ale uie strette de la Vrina e po fanno male quelli ch coli cibi sempre mesedao

Aqua pseruatia de fior de sanbuco cu alt cose apsto

La Quarta Regula sie ch doe uolte al mese in la aurora toglia di qsta Aqua la qual noy habiamo molto expimentata 3 vj R florum sabuci ... vini albi ... aut A ... albi e sbtilissimi potentis ... ana 3 ... q. gtuda oia et infundat in dicto vino in uase bn obturato p ij dies ultio ponantur ad lambicum et aqua que destilat bn optiulata usui pdicto reseruetur.

dele cose se die usare del estade ela Vnata e far menestra de rbe spenate vrtiche e malue

Vltima metre use le urtiche nel tpo del instate i menestra aiz optimo brodo E la Inbnata usi vno pocho de terbentina chiara laqual anchuor e dittha lacrima abietis in tata quatita quanto he vna Auelana grossa doe uolte in la septimana i la aurora. Ancora usare le malue i menestra zoua multo Como dice Isac el qual dice ch disoluelihumori grossi dele Rene etc. It he buono de fare dele ofuction dele madole deli psichi se de qlle dele cerese como se fanno dele altre madole et usarne a stomacho dezuno.

del rezemento medicinal curatiuo

Resta a meter la terza pte pncipal nel ultio luocho como desopra nuy pmetessimo la qle e dittha rezemento medicinal Curatiuo et azo chel metiamo in acto pticho fuaremo qsto mo. Prima besogna mollificare el uetre et euacuare le matie antecedente e pero R cassie pinguis 3 4 ely moi bndicte an 3 ij cu aq ... spgorum et capillorum uenere an q suff fiat po q suat i auro et auati qsta medicina se fuore vno serutalle facto i qsto modo El qual sara molificatiuo e dilatatiuo dele uie. R radices altee foliorum malue mol se fenugrei lini fiat decoctio de qua sumat lb 1 deinde R olei anetini 3 ij camo ... 3 1 butiri recentis 3 iij a lapis anetis 3 14 salis 3 ij fiat cli.

dele unctioe de le rene amolificarle.

Secundo siano molificate le Rene e aptele me cu unction laqual e qsta R olei de spica lilij al camomille se lini an 3 vj cere parum fiat unctio, e qsta unction siano unte le rene pasando p li fianchi fina ali petenechi ma acora piu forte acopa qsto empiastro R malue bis malue radices altee farinarum seis lini fengrci fiat emplaustrum qd impinguetur cu oleis poit p i unctioe

a cominuir la pietra

ercio e bisogno cominuire la pietra et a qsto zoua molte cose Prima R Iustinie 3 1 lapis Iudaici lapis spogie an g vj milei sol J 4 zinamoni, qsim et cu vino azomaticho subtili albo ut ... de. It el secudo remedio piu forte R litontopron 3 1 4 lapis lincis Iudaici spogie milei sol fen an g b cinamomi ... m aquarum saxifragie spgorum an 3 1 4 fiat po It ad ide lac fetus de semie mily sol cu aqs spgorum et saxifage et sic piu comesti coe seguro.

Nota ch lu corpo no se altera i quatro modi zoe de Caldo fredo humido secco po li medici anno distinte tal cose i 4 gradi. Lo p grado he quado tal cosa altera il corpo si remisso ch el no sente. Lo Segodo grado e qn altera siche el sente ma no li nuoze lo Terzo grado e qn altera si ch el sente e nuoce ma no mortifficha. lo quarto grado sie quado altera si chel sente e nuoze e mortificalo et qsta he medicina uenenosa.

Iustinia d a Iustino Imperatore aqu fuit inuetum. ualz pe Calchulosis ad ylei colore e conf ~~...~~ e ... e ad mucos pugnetes. vj pars e lij. Nicolo dic.

Filo ... ualz pe stranguris ... ul inclusa fiat mirabile e expellit fractos ualz ad duriciem epis e spleis de oci ... Nicolo dicit 40

Malultio e potentissimo remedio el quale i duce molte infection sie questo ellectuario ℞ Cineris scorpion ℥ ij Catarideorum abscisis capitibus ℥ alis ℥ i Sanguis yrci exsicati sarton ℥ ij Sanguis leporum cineris caude tremule Cineris cortias ouorum agalus egressis ℞ pulli an ℥ ij Cineris vitri ℥ iiij Cineris caulis non tranplatati ℥ iiij lapis iudaici lapis i felle bonis iuenti lapis spongie pipis dauci carui se altee sem uzab se saxifragie mily solis siseleos carpobalsam xilobalsam spice cap ne an ℥ v quarter se omis fuorum an ℥ ij ofiiciat electuarium cum melle zoto dosis e a ℥ ij usque ad iiij et det cum aqua decoctionis ciceru tibulorum marinorum aut alys agl supnotatis Ancora e da sape chi se la pietra

Ellectuario / e remedio anchor quando la pietra stesse fixa in le rene.

stesse fixa i le rene saria bono de metterli le ventose uno poco distante dalo loco doue he fixa verso le vie deli fianchi azo che tireno la pietra e cusi andarle mutando fina al petenecchio azio che la pietra uiolentemente si trapase ancora aqsto zona ℥ Regime i actu doloris q e acti fortissime trahens ¶ el stanutar cum violentia : adse cura e deacticulate ponendum. Prima se deve molificare el ventre cum qualche sim-ciat comune dapoi deue seguitar questo a mitigar el dolore. ℞ Maluatici optime ciatum j magnum, olei amigdalorum dul ℥ ij oli aneti camomille an ℥ i butiri ℥ iiij uitelorum ouorum n° ij Croci pulverizati ℥ j fiat cuc e sia posto tepido e se questo no bastasse ℞ Camomille meli altee zafani parita apij petrosili caul se dauci oms q sufficit bulliat e i questa decotione se bagnano spongie e piu uolte siano poste sulu loche del dolore e se questo no basta intre i quel bagno e stati dento a sedere elu bagno a rive fino al loco doue e el dolore e stati fin tanto che el dolore si cessa el quale e el spacio de uno quarto de ora e macho e quado e se fora del bagno se onza la roga el petenecchio de olio de scorpion e per la boca toglia ℥ i de triacha noua stempata guino biancho e subtile queste cose confortano le membre e prucano la urina e minuiscano la pietra eleuano el dolore E se per questo no se minuisse el dolore ma fosse pur ancora multo acuto ℞ litontropon filoantropos an ℥ iiij filon romani ℥ i e sia distepato cum aqua de apio e beuata stando nel bagno el quale po intrar piu uolte e dapo questo elle-tuario no magi fina a v hore Ancora e da sape che nel tempo che ha el dolore deue usare cibi lizeri e quasi digesti sicomo e pisto chiaro e colato e sorbir deli oui senza li chiari e piglia del brodo nel quale sia coto semeze o grani aptitum ne deue mastegare alguna cosa grossa el vino sia biancho e puro e se el fosse tropo potete el deue tempare cum aqua de cicorea o de fenochi o de sp̄si secondo che richiede la dispositione Et questo credo che basti i questo caso alaude dello omnipotente dio.

Come se debia fare quando se ha el dolor actualmente.

Nota se de auer auctentia de queste medicine et auer bon consiglio et veder che le non siano tropo forte e de questa e de la altre pero che le infirmitade de questo medesimo mali sono uariade et de asai sorte secondo la ifirmita sedano lu remedio

Iste due ℞ subscripte sunt Magistri Boni de Flumine- excepti
In apostematibus Renum et uesice i principio si e callidum.

℞ Ros rub ℥ i semin portulace papaveris albi an ℥ s mucilaginis psily semin citoniorum an ℥ ij oley rosarum ℥ ij aq endiuie ℥ iiij farine ordey q sufficit aceti ℥ s fiat emplastrum si sit frigidum in principio fiat emplastrum ex pulue ros absi oley rosati olei camolini e farine ordei e parum aceti.

Emplastrum maturativ
℞ Radicum altee malue an lib j ficuum siccarum piguiuz ℥ j mellille ce rum e butiri butiri adipis anate an ℥ s olei camolini olei amigdalarum dulcium an ℥ 15 flores camomille meliloti an ℥ s farine ordei farine fenigreci an quod sufficit fiat emplastrum i apatibus aut frig e durit emplastrum de melilotho e bonum.

In actu frigus
Trociscorum de terra sigilata trociscorum de carabe g aqua plantaginis e portulace -

Flores fluy inueries istis frig est rose e sunt ℞ magistri boni de flumine si i fine libri e post consilia e multis filz... per ... mauroceno

Ad morbum caducum in tesauro pauperum sciptum e Recepta ad caducos Nota quod grossi qui reperiunt sive recipiuntur i radice Agrimonie si teneres conferentur adhibendum post accesionem liberat caducos.

Ad caducos caduci bibat sucum sanamadre e libabunt maligi aut spus fugat

Ad e radicandum [illegible] de carbucto ℞ melis sarcocolle an pteis equal deinde sarcocolla pulverizetis e misceatur cum melle e reponatur

ad morbum caducum secondum magistrum [illegible] duc et basse mitetici e [illegible] ℞ cum isto remedio ℞ cor lupi masculi si masculus pat si femina ℞ cor lupe femine e comburat i olla noua i forno e [illegible] pulverize e [illegible] cum [illegible] e sumat [illegible] manie [illegible] in [illegible]

T[er]ciā aq[ua] philosophoꝝ R[ecipe] sponse solis z terre 7 pone ī lacte mulieris mascħlu
nutrientis p[er] dies x deinde fac olz ad modū lauoris hoc ē cum firmatu a sex doctoribus
p[ri]ncipalibus Siq[ui]s cum hoc oleum cōsiserit cū foliato auro leuit[er] buliendo p[er] vnū diem et cū
eo lauerit crines siue capillos z aliquātulum fricauerit eos facit auro similem . It[em] Siq[ui]s
lauerit faciē cū dicta aqua z aliquātulum fricauerit faciē cutim clarā facit q[uo]d magis
simulat[ur] angelo quā homi et oz q[uo]d hec medicina ꝯtinuet[ur] p[er] dies v. si bene ꝯtinuata fuerit
tal color durat p[er] annum vnū . It[em] dicta aqua clarificat visus de quacumq[ue] ifirmitat[is]
īfra decē dies dum sit pupilla ī oclo . It[em] sanat dolorē dentium īfra dies tres si bene
fregent[ur] gingiue cū dicta aqua . Et etiā si i dentibus esset vermis cito morietur —

D[e]cima aqua philosofoꝝ penetralis R[ecipe] semē pimpinelle petrosilij ana garofali
lapacij masticis ana tēperant[ur] cū sanguine R[ecipe] irci z modico aceti boni postea distilla
hec aqua ē p[re]ciosa calculosis siue calculus sit rubeus uel albus aut uel planus si paciens
quotidie bibat calculus frangit[ur] z vicit sic arena . Et si cū hac aqua lauet
capita schabiosa curat[ur] nouum capilli nascunt[ur] It[em] ī quacumq[ue] p[ar]tes corporis abluat[ur]
cū hac aqua curabitur ī 4 dies It[em] bibita ieiuno stomacho fac[it] bonū sanguinem
z bonū colorē It[em] hec aq[ua] bibita bis ī die fugat de paralesim dummodo nō sit
mortua ī membris It[em] hec aqua sup[er] oēs sp[eci]es ꝯfortat neruos ergo depellit
pa palesim dummō nō sit mortua ī membris et specialit[er] depellit morbū caducū .)

A far destender li nervi retratti piglia ch bouoli e falli boire ī laqua possa
tuo quel grasso z ī corporalu ꝯ la medolla del pe dela perca e vnzi e guarira .)

Ad renulas de renib[us] expellendas R[ecipe] nucleorum cerasoꝝ pistati cū cimino z dimissi p[er] noctem
ī aqua ipsius uel vino albo uel aqua diuretica z postea expressi p[er] potum purgant tal
expulsio renulas de renib[us] op[tim]e

Ad faciendū lapidem ad frangendum lapidem ī 9 diebus R[ecipe] de mense apl[is] uel de mense madij
herba q[ue] vocat[ur] ypericon uel s[an]cti Johis z pista z extrahe sucū in magna quantitate
et o[mn]i die mane z sero da pacienti z iiij ad bibendum ī dies viij uel 9 et erit liberatus
It[em] R[ecipe] radices brancheursine et da ad comedendū o[mn]i mane ꝯ sazi j cum vino ouo

Ad lapidem frangendum ī vna nocte R[ecipe] urina scrofe siue porci z ij et sucū radicis
mandragore z j et da ī potu ī sero cū vadit paciens dormitu et illo die combibat
parum et in sero repetitio et fac dicta p[er] dies vj et ī mane dummō mirāculo eyciet

Ad frangendum lapidem s[ecundu]m ducena Cortex lauri ꝯ lapidem fractu in arenalis
uel lauri ꝯtrite z si pocio nouē arenes d[e] semin uel grana eius frangit lapidem .
It[em] sēme genestre trita et datur bibere o[mn]i mane z sero facit idem .

Ad illos q[ui] nō possunt mingere R[ecipe] Gumma edera et distempa cū bono vino calido et da
pacienti et statim minget Vel accip[e] de ea ad modū grani ciceris z pone
ī molena panis calidi z transgluciat paciens et minget .

E[x]p[er]imenta declaratiua ad lapides in x diebus uel eis frangenda R[ecipe] mediana cortices sambuci uel radices
et quoq[ue] in vino bono z op[tim]o albo uel meliori q[uo]d pot[est] inueniri Modus quoque ī vase
tē terra z cū erit cocta colla z decoctio sua serua ad vsum z p[ar]ista fortit[er] cum aqua ad
modū emplastri 7 o[mn]i die semel pone emplastrum sup[er] verga z desup[er] dictū colatiua da pacienti
o[mn]i mane z sero vnū ciatu p[er] viij . s[cilicet] z uel ut 1
Postea accip[e] schazauacios z uolut eo de illis q[ui] nascunt[ur] ī stercore bouino uel faciunt
balotulas de eo et mitta eos ī op[tim]o aceto z sic dimitte p[er] dies duos postea extrahe z
ꝯbure eos ī olla rudi ut possis eos puluerizari postea R[ecipe] radices sicca z puluerizā
et nota q[uod] tu das de sup[ra]dicta aqua ad bibendum semp[er] debes dare de sup[ra]dictis pulueribus
cū p[re]dicta aqua mane z sero et meridie .

not[a] Ad lapidem frangendum semē urtice longe et da o[mn]i mane pistata pacienti cū bono vino ad bibendum sazio s
Ad frangendum lapidem sanguis vulpis bibitus lapides frangit et s[ic] p[ro]bat[ur] q[ui]a si lapis p[er] vna nocte
ponat[ur] in ipso frangitur —

Ad rupturas calcaneij propter frigus quo nil est melius. Rx Trebentine ℥ ij farine ordei ℥ j
vitelli ovi medium syrupi acetosi ℥ ß omnia misceantur sine igne et locus inunge quia nil re
zuptura cal
caneii
perit melius cum locus est ulceratus
Ad callos qui fiunt in pedibus propter calciamenta Rx cepe et misce cum adipe galline et super
pone loco caloso. Vel sic Rx ℥ j armoniaci dissolvatur cum cera et addatur mellis ℥ j et fiat unguentum
Ad Renula vel Renulas expertum Rx radices vitoli siberis saxifragie milefolij graminis
brusci sparagi apij ana ʒ j nucleorum ossium cerasorum mileysoli ana ʒ ß quoquatur et fiat
Ad renula
Caue no[n] Kara[?] ista[m] medicinam quia nimis est fortis
sirupus cum [illegible] et zuchari ad modum julep si debes ipsum statim operari et filius ipsius
fructe operete sic et detur cum decoctione radicum apij feni peonie et seminum ana et feni
Ad provocandum urinam illi qui mingere non potest Rx semine solatri regat quod bononienses
vocant herba chiocchia .i. alchachengi pista et da bibere cui negatur urina cum vino et mirabilis.
provocandum
urinam
[illegible]
optimum remedium laxativum et huic est hoc sumatur succus de medianis corticibus sambuci
~~et ebuli et fel tauri ana deinde tepefiat ad ignem et ungatur umbilicum et lenit solutum uetre~~
Item ad idem laxativum Rx fel tauri saligeme et oleij ana quod conficiatur ad invicem et fiat
unguentum ex quo inungatur umbilicus ad ignem fortiter et debes esse detum unguentum aliquantulum
tepidum et scias quod provocabit secessum
Ad ~~mulierem ut fetum retineat~~ et non patiatur abortum Cancrorum fluvialium terre cum
vino et da bibere mulieri et non patietur abortum. Ad idem Rx lepore vivum pregnantem
et extrahas catulos de ventre eius deinde coagulum eius cum vino mulieri pregnanti
potum dabis et scias quod amplius non patietur abortum et non eiciet fetum nec spermam
Ad omnes illos qui anelitum retinere non possunt medicina experta herbam pulmonariam
cum vino da bibere patienti. s. illi qui anelitum retinere non potest aut cum pectimo
ad illos qui anelitum retinere non possunt
pulsat ad [illegible] per dies tres bibatur quottidie unum ciatum quia de morte hominum liberat.
Compositum sive Compositio mirabilis homines infirmos ad sanitatem et de articulo
mortis in extremis laborantes retificat mirabiliter et ab epidimia omnes securos
Compositio [illegible] infirmos homines sanitati et ad epidimia valet
reddens et etiam infectum ad sanitatem restituet. Rx Turbit albi et gumosi
Armodattil ana ʒ ij ʒʒ macis gariofilorum galange cinamomi ana ʒ ß diagridij
anisi granorum salis fenicoli ana ʒ j ß zuchari tenuis coctarum ʒ iij ß fiat pulvis
et detur unum coclearium plenum semel in epdomata
Contra lapidem aqua foliorum nucum et petrosilinis sepe potata semel in die
Contra lapidem
Apium feniculum petrosilinum paritaria cusconi omnia ista cum radicibus radicibus
simul facias distillare et postea sume etiam medium ciatum in epdomada tribus vicibus
in secunda ebdomada bis postea in epdomada semel tantum et sic continue utere et curatur penitus
Ad tumorem cuiuscumque membri removendum Rx folia capsice sive murexselle et
exprime sucum et unge locum et postea suppone folia ex quibus expressus est ille sucus
ad tumorem cuiuscumque membri
tribus vel quatuor diebus vicibus videbis mirum
Emplastrum ad annichilandum subito apostema Rx herbam que dicitur morsus galline
habentem florem album et pista et pone in sero super apostema dato quod sit confirmatum
in mane aliquod vestigium apostematis et hoc est probatum.
Ad maturandum apostema Rx radicem buglosse et pista cum axungia porcina et pone
ad maturandum
apostema
super apostema mirabiliter ipsum maturat
Ad frangendum quodlibet apostema Rx limaca fracta cum testa sua et suppone apostemati maturo
Unguentum ad fissuras labrorum et manuum et mirabilem vidi effectum et plures una
appositione per tota nocte vel ad plus tribus appositionibus Rx litargiri argenti unc[ias]
ʒʒ ana [illegible] et cera Romana mele et olio comuni quod sufficit et
fiat unguentum quod tota fissura intus et extra continet [illegible] at mox Experta quod
in nocte una magis ragadias pupilarum mamillarum similiter mo[x] apostem[a] sanat
intus et istud expertum sum in fissuris manuum et non solum illas sanat sed etiam decorat
cum [illegible] ipsum apostum [illegible] intus per latus [illegible] fiat postea
cum prius applicetur unguentum.

medicine ducentes digestiua ad epar sunt ut iste spica [illegible] squinantum eupatorium fumus terre absintium endiuie aque ordei sandali spolium.
medicine inducentes digestiua ad splenem capparis scolopendria tamariscus rubea tinctorum squilla aspleniorum scordion
medicine ducentes digestiua ad renes et uesicam sunt iste saxifragia milium solis petroselinum marinum
armoniacum cantarides radices quinque et quatuor seminum frigidorum.
Ad faciendum mingere optimum remedium Rx pulueris [illegible] lucij pulueris corticum auellanarum
ana ʒ ʒ ij aqua [illegible] aqua saxifragie ana et misce
Quando pueri habent passionem mali caduci bonum est hoc remedium. Rx pulueris peonie succi rute
succi maiorane ana misceantur et modicum ponatur in ore ut deglutietur.

de orinis

Aliud contentum dicitur pinguedo orine supernatans et hoc aliquando aliquando absque febre per uehementes exercicium aut coitum nam ad hoc sequitur
dissolutio pinguedinis per uehementem commotionem et agitationem factam a forti exercitio uel coitu aliquando cum febre et si
fuerit aliquantulum modicum talis sic quod habeat magna adherentia cum aquositate urinali tunc notatur prima species
etice uel secundam si uero pinguedo fuerit magis globata et non sit fortis adherens urinali aquositati
notat magis fore dissolutionem in renibus. ut patet in quarto[to] illius amphorismi quicumque in urinis pinguis
et ipostasis. Aliud contentum in urina est humor fleumaticus similis ypostasi dicitur abcasa per generationem suam
[illegible] per uiscositatem fleumatis non sic separatur separatur partes que generantur orinale sicut ibi fleuma
sicut separatur quod est ibi ipostasis. Aliud contentum est sanguis ueniens aliquando ab epate et tunc sentitur grauitas
in epate et dolor et tale sanguis ualde commixtus aquositati quia uenit a loco distanti [illegible] [illegible] aliquando uenit
a renibus per fracturam colatorij et tunc sentitur dolor in renibus et hic sanguis qui uenit a renibus aut uesica
est minus permixtus aquositati ut patet quarto amphorismorum illo amphorismo. quicumque sanguinem mingerit et aliud
contentum est arene et ulcere que denotant dispositionem renum et albe que denotant dispositionem uesice
Aliud contentum sunt pili qui ut longitudo [illegible] [illegible] [illegible] et quanto hi pili est dura significant dissolutionem
[illegible] [illegible] [illegible] lumborum molis et magis significat colliquationem humorum grossorum [illegible]
et quia renes sunt meatus longiores magis [illegible] [illegible] potuerunt humores copulari et in longum [illegible]
humores [illegible] [illegible] [illegible]. Aliud contentum est quasi squame squamose sunt quedam quasi late resolute
rotunde modicum grosse et est [illegible] ista resolutio a caliditate putrenali absumptione membrorum et si [illegible]
[illegible] squame [illegible] sanguis febre significat ulcera uesice si uero cum febre apparuerit et apparuerit
extenuatio in toto significat dissolutionem totius. Aliud contentum sunt furfura que sunt grossiora squamis
et si apparuerit sine febre existente pruritu in radice aut capitis [illegible] denotant scabies uesice
ut patet quarto amphorismorum quicumque in urina pinguis si uero affuerit febris per squama [illegible] notatur
primam speciem etice distinguitur [illegible] [illegible] furfurea [illegible] [illegible] [illegible] uesica fetore. Aliud
contentum apparentium est crinoides sine crimoydes [illegible] ad formam [illegible] crine [illegible] ut ponunt auctores sunt partes
grosse fumiti quod effugiunt molitiem et hec denotant febrem dissolutionem squamis et apud hec
crinoides in tertia specie etice et aliquando significat [illegible] humorum globatum [illegible] notat longitudinem morbi
ut patet in septimo amphorismo quibuscumque in urinis crimoydes. Ultimum contentum dicitur [illegible] quedam grossitudo
[illegible] seu puluerulenta significans adustionem hec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contentum [illegible]
dicitur [illegible] ypostesis
Nota quod hic [illegible] ypostesis [illegible] [illegible] sumpta distinguitur in nephilim nebula et ypostesim [illegible] ypostesi
Et dicitur nephilis dum supernatat urine quia [illegible] sit [illegible] aquositate [illegible] ista est [illegible] super [illegible] superficiem aquositatis
ac si supernataret stans non in medio dicitur nebula [illegible] [illegible] dispersa ad modum nubis stans non in fundo
dicitur ipostasis [illegible] distinctio [illegible] [illegible] [illegible] de quibus [illegible]
Nota ulterius quod hic [illegible] urina [illegible] importat totum compositum ex aquositate seu liquore et ypostesi ut [illegible] facta
post urinarum [illegible] importat liquorem uel aquositatem distinctam.

Confectio bona aspectans curans stomachum [illegible] et passiones [illegible] [illegible] puluerizatorum [illegible] [illegible]
cum [illegible], uino lotarum et [illegible] et puluerizatarum ʒ ij zuchari ℥ 1 fiat confectio.
In apostematibus renum et uesice in principio si est calidum Rx rosarum [illegible] ʒ 1 seminum portulace papaueris albi ana ʒ 1
mucilaginis psilij seminum citoniorum ana ʒ ij olei rosarum ʒ ij aque [illegible] ʒ iij farine ordei quod sufficit
aceti ʒ 1 et fiat emplastrum si sit [illegible] in principio fiat emplastrum ex pluribus rosarum [illegible] [illegible] [illegible]
camomille et farine ordei et parum aceti.
Ad mictum sanguinis trociscorum de terra sigilata [illegible] [illegible] [illegible] et aqua plantaginis et portulace

Duodecim sunt per que mundus perit. Iuvenis sine operibus bonis. Senex sine religione. Adolescens sine obedientia. Femina sine castitate. Dives sine veritate. Pauper superbus. Rex iniquus. Episcopus negligens. Presbiter sine doctrina. plebs indisiplinata xpianus contemptiosus vel qui seminat rixas et discordias inter fratres.

Domine iesu xpe da in terra pacem Infirmis sanitatem mortuis indulgentiam peccatoribus penitentiam. Conserva Iustos. Converte peccatores Et ad tuam sanctam gloriam nos perducere digneris. amen. Qui vivis et regnas deus per infinita secula seculorum.

Beati Iohannis apostoli et evangeliste tu nos quesumus domine iesu xpe nunc et in ora mortis nostre apud te comendet oratio cui in cruce moriens matrem virginem virgini comendavit. Qui vivis et regnas in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum amen.

Inpassionibus nervorum hoc unguentum de expertis. Recipe Origani calamenti ruthe salvie pimule verus Cathedule sanemunde savine ana piperis pireteri Euforbii ana pulverizentur Et conficiat omnia cum libra i arazo postea. Recipe vulpem excorticata et ab intestinis mundata et omnibus superdictis ventrem impleatur et bene suatur et suavitur ad ignem volvatur et distillatur et postea Recipe ceram rubeam et admisceatur et usui reservetur. hoc valet para
[Margin: Inpassionibus Nervorum]
lisis appopletiam epilentiam et arteticis super omnia unguenta.

Ad nervorum mactiones bulliat sulfur vinum in oleo antiquo et ponatur tepidum super nervum inclusum.

Unguentum bonum ad remolliandum nervos Recipe olei camolini olei anetini olei costoni castorei butiri agrippe pinguedinis galine tarabusti ceræ albe ana ʒ ½ ʒ medule bovis pinguedinis bovis ana ʒ ½ i euforbii ʒ ii.

In omni aut contractione nervorum fiat embrocatio ex decoctione sumach contra et eius radice Similiter apostemati Emplastrum factum cum radice altee contractiones nervorum sanat Et similiter ciclamine more emplastri suppositum. Ad idem aut ex sale farine et melle fiat emplastrum.

Cinis etiam limacie cum aceto suppositus confert in contorsione.

Succus vitis albe si cum furmento sicco cocto bibatur experti sumus in mamillis mulierum implet lacte
[Margin: ad lactem mulieres]
Mulieribus quibus amiserunt lac Nos vero hec simplicia ad invicem composuimus et invenimus mirabiliter sicut lactucas coctas cum aqua ordei dedimus ad manducandum et aqua ordei in potu et miro modo lac exivit quanto magis si alia consimilia miscerant.

Ad sputum sanguinis ex membris spiritualibus Recipe flores nucum desiccatos et flores cucurbite desiccatos et fac pulverem et da cum ovo sorbili et mirabis.

Ex radice vitis albe fiat lochs cum melle hoc enim in multificando et forte tussim tollit. Sed amara difficultas at eradicationis et dolorum fa[illegible]ctum ex ea.

Ad unam pulvis expertus ad hoc est Recipe balaustiorum ʒ ii aluminis Iameni Iamoni ʒ i cum cinere ʒ unius
[Margin: de buca]
tertia fiat ex his pulvis subtilissimus et aplicetur pro coclear et hoc fiat post gargarismum ex aceto et diamoro facto. Gargarismus vero de diamoro confert casus eius aquaticus sit.

Ad tussim mira sub lingua posita paulatim dissoluta et asperitate gutturis lenit vocem clarificat et sedat tussim.
[Margin: ad tussim]

De ore de gingivis et de fissuris labiorum Ego de hoc unguento scribam quod mirabile est meum effectu plurimis unica appositione per tota nocte ut ad plus secunda appositione. Recipe litargiri argenti mire ʒ ʒ ʒ ana pulverizetur subtiliter cum cera virginea mele et oleo com quod sufficit et fiat unguentum cum autem ipsum apposuerimus saliva in fermi
[Margin: ... oris ... labia ... loco ut loco]
per lotus bene madefiat postea cum pena aplicetur unguentum quod totam fissuram ... et ex continuat rationem aut mollis. Experientia quod in nocte una magistri ragadias pupillarum mamilarum sibi modo appositus sanat Intra et istud expertus sum in fissuris manuum et non solum illas sanat sed etiam decorat. et in ragadiis virge et aliarum partium corporis medicinis expertum suscipe ergo mi domine pro magno secreto

Ad surditatem experimentum magistri amici fratris mey. Recipe felis vituli ʒ i malvasie bone ʒ vi misce et distila per alembicum et illa que ardet plus valet et distila bis et pone in aure unam guttam aliquando duas et non aliud plus

℞ pilole capitales secundum m. Simeonem

℞ Aloes epatici faz1 . ʒ. De zaspan

Brionie
Assari
Masticis
Mirre
Diagridii

} ʒ 3 ½

Confitiantur cum suco feniculi
et fiant pilole.

Decoctio fienda pro stomacho

℞ Anisi
Feniculi
Carui
Maris

} ʒ. 3. s.

Cinamomi
Galanga } ʒ. 3. s.

Contundantur et bulliant in sufficienti
quantitate aque usque ad consumptionem
tertie partis et colletur, deinde addatur

℞ de zucharo dicte decoctioni ʒ uncias 1 et ℞ de
manna, dormiens supinus, ℞ ciarne ½ ℞

Acazar via le mosch tuo radixe de vibena
pistala forte con aqua distilata e spandi per casa.

Lo sugo dela zeliadonia val molto ali ochi
ofuschadi trouasi natura che luno se pone
medega laltro quando pieno la luna.

ala uetositade che ua al chuore e fa doglie
al chore e falo sbater

Rezeta de m. Bertolomio de Pordenon metige una ventosa sulo lumbrizo e quanto fallo piu uolte
Item falli una pitima al core / ancora ho visto. ala doya de testa bagna una peza in olio rosado e late de donna
e legala sula fronte.

Contra la migrania tuo pan pozino pestachi olio de oliva i mesta e tutto chuosi olio de ualina
comun et onze la fronte e questo guarisse. Item togli pillole de aloe conpozicionate cum sugo
de rose e spiglate. Item purgate la testa con medezina laxatiue de (…) a zapi.
Item togli pulezolo cola fiore nepita hosmarigno origani ruta ogni cosa chuosi in vin biancho
beui el dito vin de dezuno questo caza lu dolor e purga la zaimna.
Contra el dolor dela testa per humori fredi togli origani e serpillo sopra tribza cioe santoreza
e dogni cosa fa polue e metti in stufato elo dito stufato meti ogni lu polue in testa caldo e chelo bagni a bon
vin et fa chelo sia ben caldo e cusi caldo meti sula testa toza lu dolor e desechaga la zaimna.
Item strengi la testa con pano tenuto e stretto.
Item togli cubebe maze laudano storage olibano gare in conte muschio ambre cantora zaloe
tanto de luno quanto de laltro ogni cosa impasta insieme et incorpora e fane como un pomo lu portarai
spesse uolte lu metra al naso et odorilo questo tuo el dolor del capo. Purga la zaimna conforta
el capo cellebro e cura ogni malatia.

Ad matu spoenis ℞ cortice ligni de frasino coque in vino et bibe

per una sede quando lu homo he sazedito et quando no po ben muouersi del corpo questa medicina
dete un sinao a uno fratthe e fo bona disse lu fratthe. ℞ una schudella de aqua
fresscha tanta che sia doy bichiretthi de aqua et metige entro alchune malene
de pan e lassa desmolar la sera quando uay a dormire e magna quel pan moglio
et beui quella aqua dapoi te toza la sede e te fara mouer del corpo e farayti torna
tutta zolizeza como disse el frate che la proua questa medicina.

A tuor uia del panno olio o pegola ouer rasa o cera
Tuo dela cenere et frega ben lu panno doue he la machia cu la dita cenere
et possa laua cu lesia chiara et andara uia. Ancora tolo le gio de li persegi
e brasale ben e possa le frega forte sopra la machia et anda uia.
Ancora tuo formaio mastigalo ben e fregala machia e andara uia.

Nota che al dolor dela spina e al ingendir dela via dela orina sie una perfecta
cosa onzere la schena cu oglo de violle ouer cu oglo rosado
It ancora de tignir una peza neta i fusa i oio de viole o rosado sulo cauo dela verga he guarirai.

Nota che al dolor deli denti sie bono lu peuer un pocho rottho in lu mortal
e bolido in lu vin biancho bagnate li dente cu lu dito vino e guarirai.
It ancora tien in boca la aqua di uita dal lado del dente guasto e cessa el dolor.

Experimento probato a sanar bu una nattha R/ de l. b. b. ouer de p. p.
e metthilu sopra una peza disteso e meti la peza sul malo zoe sulla
nata e certo guarira dissantrussi i uno mese.

Quando uno auesse mal de corpo e fosse forte afflito R/ dela stopa
e scaldala forte al fuogo e fassate dentro denanzi e de dredo
per una doglia che uenisse i un brazo o i uno pede R/ asenzo scaldalo
o i vin biancho o sula pala e meti su lu mal caldo e zoua.
Al mal di corpo per stagnir ... la panada cul pan biscoto et brodo del formaio
uechio.

Metti li fusti o zunchi dela petaia i la mussa zoe i lo vin
e lasalo i la botta e guarira e dale bo sapor.

portali de venetiis ordini ... Antonii de regio per Nicolao
pollulerze de bucheta ℥. ii. ... de porto ifrassa.
... --- ℈ -- i.
Justini --- ℥. ii.
lapis lapis spogia ʒ. ii.
lapis judayca --- ʒ. ii.
Cretami marini ℥. iii.
Tribuli marini ℥. iii.

Per incendere dela orina fa bulir i aqua tanto che cali el terzo
et no butar uia niente del madegaio e cu quella aqua bagna
spesso el mebro ma uol esser un pocho calda. po che meriu
a una mitti le cose calde e falle pin grossi ... im mezo i laqua predita
et uarira se Dio uora.
It semeza de lin
Semeza di altea
Fien grecho
Malua
Viole
tanto dun quanto del altro
et fa bulire i aqua ut supra.
Nota che le meglior cossa a tuor el dolor che ue i capo
dela verga quando se orina vin biancho bulido cu salbia
e rasmarino e metere entro un pocho de olio rosato
o de viole e lauare lu capo del membro quando uay al leto

Ricetta volante
del Sec. XVI

Unguento da tigna

R. litargirio onze do lume de piocho onze una
vedro pisto sotile dramme meza olio rosato et
aceto forte dona quanto basta

Item rimedio

poi che harai raduto la testa ongi con oleo de rose over de mandole over
camamilla o vero mescolate tute calde et con questo ongi quatro di ogni [illegible]
et poi scarpela tuta la codega profundamente Acio che n'esca molto sangue
poi che sera ensito lo sangue lava con aqua de decoctione in la qual
sera coto fien fior de camamilla over de fumosterno lavato co
la decoctione fregalo co lume de feza de vino biancho disoluto co l'aqua
predita over fregasse co cenole et co alio E dopo questa fregatione lavasse
ancora con l'aqua sopradita et dapoi la lavatione fregasse con pezza
de lino et ongasse con li olei sopra dicti per 3 di doe fiate al di et essende
la codega netta onzi 3 volte al di con unguento che se fa cosi. R. cenere
de capilli de homeni .z. do over cinque over una peza de olio de semme
de lino onze 4 mele spumato onze 3 mira onze una poi trizasse la mira
Forte queste cose se mescola insieme et usa questo fin sarai guarito

1/11

A tuor uia del panno olio o pegola o uer zaska ocera
tuo dela cenere et frega ben lu panno doue ho la machia cu la dita cenere
et possa laua cu lesia chiara et andara uia. Ancora tole le mo deli persigi
e brasale bn e possa le frega forte sopra la machia et andara uia.
Ancora tuo formaio mastigalo bn e frega la machia e andara uia.

Nota che al dolor dela spina e al ingenerez dela via dela orina sie una perfecta
cosa onzere la schena cu oglo de violle. auer cu oolo zalsa ...
[illegible]

... marini ʒ. iiij.
Tribuli marini ʒ. iiij.

Semenza di altea
Fin grecho — tanto dun quanto del altro
Malua
Viole
et fa bulire i aqua ut supra.

Nota che le meglior asay a tuor el dolor che ue i capo
dela xxx qn se orina unbrancho bulido cu salbia
rasmarino e inchez ent° un pocho de olio rosato
od uiole clauaz lu capo del mentre quando uay a lecto

o f

Ex Manuscriptis
Vincentii Joppi Utinensis

ami

Mez yhels todescho nom
meyo & marz vcadir p taliaz

Ad malu mebri viril' unge lacte Capre albe z desr pulueg mete albe sparge
Ad tumorez fac bulie furfur cu sepo castrinis z peopone.
Vt formice recedant ab arbore ut alio loco unge pedez arboris siue aliuz locu cu felle bouis z amplius non accedat

Amen esto co vita [illegible]

Ad uno ch non po urinar pigla latthe de vaca o de pegora o de cap e tanto olio cumo chilu latthe tanto uno ch laltro e ongie sottho lu corpo e po bagna una peza i bulito olio e late e metthi sopra lu corpo z orinera incontenente.

A uno ch no podessi orinar R[illegible] su . 8 otto ossi de persego e pestale rompeli e quelle mandole ch dentro pestale alquanto e fa bulire i vin biancho e uno pocho tenido dalo a bever e fara orinar

A uno ch no podessi orinar tuo una de quelle tele sotile ch sono i le zenole e spizale zoe pegala co li pizo ch se possa meter suso p lo buso dela verga e sugera pissera

Ego. N. filius [illegible] scripsi hunc librum m.cc.iiij. xvj de mense. Agusti.

Alchun lauda a tuor lu dolor dela verga tuo trementina et lauala molto be cu vin biancho mutando tre uolte el vin p farlo piu bello e quando he be lauato fanne tre pilole tanto grande ch sia tre faue et inuoltale i una scaleta e giotthele puriga lustomacho fara orinar e sana la [illegible] dia del orinar se dize dalchuni . prouato puriga le rene fa dolor al orinar scalda la orina

Balneum contra dolorez i corpore . procedens ex uentositate
secundum magistrum Bartolomeum de portunerio

R Radicum maluisci
Herba malue
De trunchis aneti
de flore camamille
} ana manipulum unum.
Et medium unum pelonale lini

plu mal del madron tuo tre soldi de Endego e dane alamalado i bon vin biancho intre di tanto ch sia uno soldo p di quando lu amalado a beuudo la matina lu dito endego [illegible] bene cuoprilu te panason ch li sudi multo bene quando auera ben sudado fallo sugare e confortalu e questo fa di tre e guarira . p Rusticus

[illegible] Re la [illegible] dela beleza e sechala e fane poluer e dallo dito poluer